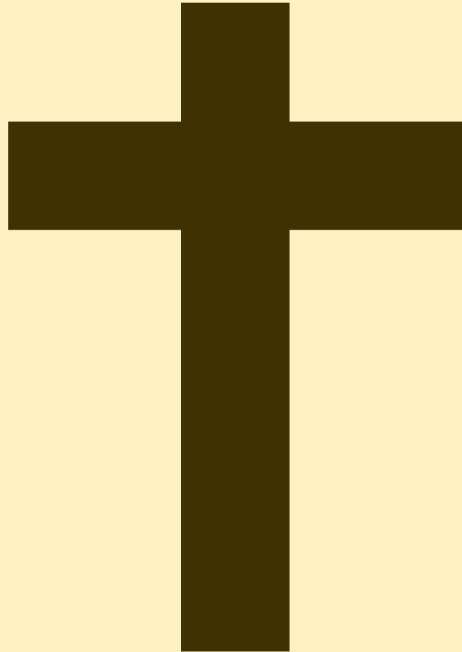

Boga New Testament
Portion

Portions of the New Testament in the Boga language of
Nigeria

Boga New Testament Portion
Portions of the New Testament in the Boga language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Boga)

Contributor: Language Developers and Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0. You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 2 Jul 2025

7ff1e4ab-f55d-5b63-a0cb-c9c683f93166

Contents

Markus	1
ACTS	31
1 KORINTIYAWECHA	77

Kwascha Laulawadi Yarat Markus

Yohanna lə Sət Baptima Tahsandə Banda Yəso di

¹ Leya kweshcha shundə kə ɗar Yəso kərəsti hweya Fara.

² Nda i yarandə tapənaa Ishaya hi tə ndatwa: "Ni thlən lə thlənda mban le na tahsandə mbandeku di.

³ Burata nifə le naka atfata hur loktara, le naka ndatwa tahsan mbanda lə Mwanda di kə pupwenangnguni mbachikən'en hi."

⁴ Bak Yohanna nakna basa hur loktarə tə ndatwa: "Chikawuni kətərənhi kə sangfichə Baptisma kə kalang fichə bəbichitfechi'enhi."

⁵ Nat nofchi Yahudiya tə Urshelima dəknda bəɗ'en tərəkəndəhi saən baptisma kanda a suhwaɗ Urdun.

⁶ Yohanna njela'en pom ngelupa kənaən mumi'en tə poma, dəsəmtə'en mbecha tə decha.

⁷ Ndakənwa yuna bata diffitəna le nak mwanchin mə njang chika sahət pahəmchi'en səkwisi kə koppihi kə kwasayihiwa.

⁸ Saayi Baptisma kuni tə ama paɗ nakna sət ikən tə Chidchid chit Shemedə.

Sa Fichə Baptisma Yəso

⁹ Hanmunchiniyu bak Yəso thlata Nazarat a thlet hēmət Galili. Yohanna saən baptisma a suhwaɗ Urdun.

¹⁰ Nak Yəso cheta kisha hur ama chatkichuyu nakən in'afshi hi bak Shemedə Fara hai kə ɗar indi'en nda ngungwidnga.

¹¹ Səkkə nofchə burata a afshi tə ndatwa: "Sokən naka hwe'engna le yahti paɗ lela səkti mbənkənfə."

Kəkada Shedən Yəso

¹² Chatkichuyu pəkkə Shemedə Farə ndə kə hur loktara.

¹³ Mundə kumchit fwada Shedanna kəkadanda a hur loktara. Məla hur loktara tə də hərəmcha nak mala'ika Fara kəssandəsi.

Tirke Yəso Tora Galili

¹⁴ Diffitəkən kəsang fichə Yohanna, bak Yəso kə hachahai Galili nakna basa kweshcha shunda Fara.

¹⁵ Ndakənwa: "Bəɗ hanmunchəkən nduk. Fara yehsə chedanda kuni wa kutur nakən. Chikawuni kə tərənhi, fəram kit kə kwescha shunda Fara."

Ed Yəso Tərka Kimshechi'en

¹⁶ Nak Yəso bərtəhi tə mi suhwaɗ Galili, nakən Siman tə Andarawus hwanman Siman kanda muh langtanganga kəthləm fa tumchə naknda.

¹⁷ Nɗang Yəso kandəwa: "Kuramnji ni sandəkuni kəfa bat tə nofcha mbəɗengna."

¹⁸ Chatkichuyu malangndə tum tincha kurəkəndəndə.

¹⁹ Nak Yəso witə kə ban, nakən Yakubu hweeya Zabadi tə Yohanna hwanmankən a hur kommbawal, kanda tahsandə langtangchengnanda.

²⁰ Akən kanda malkəndə shinnandəhi, Zabadi hur kommbawal tə tahət fa torcheng nanda kurəkəndəndi.

Yəso Riktə Bəbi Shemedə

²¹ Baknda Kafarnahum, bak farə yipta Yahudaweche, yimkə Yəso bət humta Yahudawechihi, nakna sakanda kandəhar.

²² Shekda ng i'ndə kandə tə witə sakiniyu, nda nifə səkkəsi, nga nda malndəmcha thlahbət Musa wa.

²³ Nifəsa hur bət humta Yahudawechikənhi tə bəbi Shemedə fa hwakən,
²⁴ ndakənwa: "Mə kəmukə tə kani Yəso lə Nazarat ta? Baku kə təkangnə kanihiwa? A shini ndu wunnaku. Sokən naku Chidchid le baka mbəda Fara."
²⁵ "Bokang Yəso bəbi shemedkənhi ndaənwa ngasu ba, chukisha fat'en!"
²⁶ Bəbi shemedkən nakna saktanda mələ hwata cheknakisha fat'en.
²⁷ Pədəng ənatkən nofchəkənfa sahangndə ndani witə mə leya? Yuwa sakandađi tə səktəsiwa? Ndangna bəbi shemedchəkənwa kə chendakish pad səkkəndəndi.
²⁸ Kusheng i sət Yəso yu səkkəficha a hachahai Galili nat.

Kəna Yəso Nofcha də oi

²⁹ Diffitə chendengnanda kisha bət humta Yahudawechihi, pədəng Yəso tə Yakubu tə Yohanna kə hura'a nda Siman tə Andarawus.
³⁰ Nak thləbər Siman hahchin hafat kakəndə, chatkichuyu bwa'angnda Yəso.
³¹ Dək Yəso bəsndi kəkən har'en thləən, chat kənkəna dadi nakna sət tor dəsəmta.
³² Diffitə həmta farəhi ngomang ndə haacha tə fa bəbi luwurcha,
³³ Nofchi hur həmətkən ngomkənda kish kə mi hura'a,
³⁴ Kəng Yəso hachəkənadi tə fa bəbi luwurcha, pad malawutə fa bəbi luwurchəkən kə shuwundəwa kəthləm shinndəndi.

Pidet Yəso Hwanda Bədi Nguchit Nifəsi

³⁵ Thlaakəna bingtə tung, mwee bət shumma kə bət nguduk ka hwanda.
³⁶ Siman tə tahət nofchəkən naknda katndi.
³⁷ Mbəsangnda, ndangndəwa: "Chikawun mələ kassa."
³⁸ Ndang Yəso kandəwa: "Tama hwanhəmchi naka ban, kənni basa pənniyu pad ndəkən cheka bat tə nji."
³⁹ Wu'yaən hachahai Galili nak na basa bət humta Yahudawechihi nak na chandə bəbi luwurcha kish.

Kəna Yəso Nifə tə Tarkwinda fa

⁴⁰ Bak nifə tə tarkwinda fa, kəpkənhi nakna hwanandə tə ndatwa: "Ma yehnəsi kənitəna dadi."
⁴¹ Hadaən Yəso fa, təkə'ən harfa, ndakənwa: "Yehisi kənu dadi."
⁴² Chat kichuyu yimkə tarkwiinkənhi kənkənadi.
⁴³ Ndang Yəso wa pədu kə mbwa'ana nifəwa,
⁴⁴ "Mbwa'ana chikawunwa, pədu du chedan fadə ku Pərist kə fərnə i la fərtə ficha ma kənafichə nifa dadi nda ənnənə sakandə Musa kuni har yu, kə sokka ənnat səndəwa kinnadi."
⁴⁵ Pədəkən nakna mbwa'anda nofcha nakna fanandə shuwunkənhi kə'ən, kəthləm ndəkən Yəso mbəla'utə kaləfathi a thlet hwanhəmchəkənwa. Pəndakən kə bət ngunduk, pad nak nofcha bata mbəd'en chika tə teni.

2

Kəna Yəso Nifə le Saka di

¹ Diffitə hwanmunchəkən dimek, ngərang Yəso in kə Kafarnahum, səkkə nofchəwa məlahuri.
² Bak nofchə oi, pad mwa'u bətsəwa taa kə mikəndə, məlan pad nakna basa pathla Fara kanda.
³ Ndəkən bat nofcha mbəd'en tə tərad, nofchə fwada təkəndi.
⁴ Mbəsundə bət kə thləmatkən ndukwa, kəthləm yakat nofcha təkəndə tə dar kətəkən, pahangndəhi fərkəndənda hai kə mbanitə Yəso a dar bət hunat'en.
⁵ Nak Yəso fər kitchidengnandəhi, ndangna le sakadiyuwa: "Hweya kalu fichə bəbifechekuhi."
⁶ Maldəmchi fərkə kit kə kussa Musa yu nak dədassa mbənniyu naknda yarandəhi hur hanndəkikecheng nanda.

⁷ "Kæthlæm mi nat nifiya shundæ kichuyu? Mbwitæ i nguchik keeke kæ bæða Fara, wunla kalang bæbichitfata nifæhi manga Faruwa?"

⁸ Tangtang ned Yæso hi hur shemed'en i nannda yara, ndangna kandæwa: "Kæthlæm mi natuni yaræ kichuyu hur hanndækikechengnuni?"

⁹ Len nak pa'pa i? kæ ndangna le sakadiyuwa kalufichi bæbifandekuhiwa ndu kændangnæwa thla'u tæru bæt hunadeku kæ wii næ witekuwa?

¹⁰ Kæthlæm kæsænuniwa alchita hweya nifæsi kæ kalæn bæbifathi a hur kishi'iya, ndangna le sakadæ tækænwa:

¹¹ "Ndukiwa thla'u tæru dængleku kæ pædana dædi kæ hure'eku."

¹² Thlaakæn tukwas tærkæn ndænglæ'en cheknakissha hur hurækæn, banitæ chikawuni, shekndang indæ kanda naknda mwanandæ Fara, ndangndæwa: "Tamwuma nat æn kicheyawa."

Ed Yæso Lawi

¹³ Ngærkæn chetakish pad kæ mi hawurta, bæk ngom nofcha bæd'en, pad sakangnakandæ har.

¹⁴ Nakna mbærtæhi, nakæn Lawi hweya Halfa dæs bæt thlæt chamta, ndaænwa: "Kurunji" thlaakæn kurukænndi.

¹⁵ Nak Yæso sëm'æna a hurhura'a Lawi tæ fa thlæt chamcha tæ fa bæbichitfata, tæ kimshechi'en kæthlæm nofchæ ka'æn kurukænndi.

¹⁶ Kæ nat maldæmcha fa sakandæ ndelwercha Musa di fichile naka Farisiyawechea, Yæso mæla sëm'æn tæ fa bæbifecha, tæ fa thlæt chamcha, ndangnda kimshechi'enwa kæthlæm mi natna sëm'æn tæ fa thlæt chamcha pad tæ fa bæbifecha?

¹⁷ Kæ sæktæ Yæso kandæ kichuyu, ndangna kandæwa: "Nofchi nak ngwalngwal hi, kæmawu æn kandæ tæ læ fær hanbæbaawa, fichile nak hahchin na kanndi. Buwi kæthlæm kæ i fichile færkæ kitwa, bæki kæthlæm fa bæbichitfata".

Sahhami Yæso kæ Dar Cheræ Ama

¹⁸ Nakænaya kimshecha Yohanna tæ Farisiyawechea kanda cheræ ama. Bæk nofcha mbæða Yæso sahangndæwa: "Kæthlæm mi nat kimshecha Yohanna tæ i Farisiyawechea cheræ ama pad ichiwa kanda cheræ amwa?"

¹⁹ Ngæmang Yæso wa, tækænænæt sæmat pera nata thlæmat shikechikæn kænnda cheræ ama? Ngu nat kichuwa, ma mwe sæmat perækæn tæ kandæwa.

²⁰ Hanmunchækæna bæta le nat ficha tærandæ sæmat perækæna thlæmannda farinæyu nanda cheræ ama.

²¹ Nifæsi na bumandæ yuwa njela'a tæ dæhæt njelaawa kæthlæm ma shid kichu na dæhæt njelækæna thlahtædi ka'æn.

²² Nifæsi na thlær yuwa am innabi kæ hur dæhæt kupat wa, kæthlæm nan fæltæ di pad nu kubat i hurkænyu tæ kupatkæn nat. Kæthlæm dækæn naku thlær yuwa am innabi kæ hur yuwa kupata.

Yæso Læmwanda Mælan na Faræ Yipta

²³ Faræyipta nak Yæso bærtæhi tæ hur hitæ hwarma, nak kimshechi'ena bweræt hwaræm kænna mi.

²⁴ Nðang Farisiyawecheæwa: "Nu, kæthlæm mi nannda sæt i ngæmawuchit kustækæn kæ sæficha faræ yipta?"

²⁵ Ngæmaæn kandæwa: "Tamwuni changngandæwowa, i sæt Dauda yahkæn dæsæmta kæthlæm mitafi'en, kandaş tæ nofchi'en fichile naka thlæmatkænwa?"

²⁶ Yim kænæ kætæn mwanandæ Fara a thlahbædi nat Abiyata kæ kapat Pærist, chiikæn njohmi tahsandæ fichihi kæthlæm kapat Pærist le kamuchiksi kæ chii nifæ somænwa, kapat Pærist ndak kamkæsi kæ chi'æn. Pad færangna fichile naka thlæmatkæn yu.

²⁷ "Nðang Yæso kandæwa, sæk fichæ Faræyipta Yahudawechea kæthlæm nifa, su fichæ nifa kæthlæm Faræyiptæwa."

²⁸ Kəthləm ndəkən, Hweya Nifə məlan naka Ləmwanda nat tə i Farəyipta."

3

Nifa le Sat Har'ennadi a Kafarnahum

¹ Farə le yimkə Yəso bət humta Yahudawechihi, nakən nifa le sat har'ennadi.

² Nak nofcha kəlandə ndu na Yəso kənanadadi farə yipta kəthləm kə mbəsndə i nannda təramiyafa

³ Nđang Yəso le sat har'ennadiyuwa: "Thla'u thlaru mbanitə nofcha."

⁴ Sahang Yəso kanda: "Mə mbutə kustəkən kəsəficha Farə Yipta? kafatwa ndu bəbichitfatwa, kə həkang fichə shishingtəwa ndu kə bəlang fichəwa?" ngaskəndə shetəta.

⁵ Kəlang Yəso kandə tə səb hur ka'ən kəthləm kwaakwaachit hanndəkikechengnanda. Nđənwə: "pupwanan harekuhi." Pupwanaən hi kənkənadi.

⁶ Chek Farisiyawecha tə wesha kə bənda nofcha Hiridus kəthləm kə tahsangndə mbayihi nannda bəlandə Yəso.

Nofchə oi Kurəkə Yəso

⁷ Thlaakə Yəso tə kimshechi'en kəmi hawurta, kurəkə nofchə ndə oi thlata Galili nat tə nofcha Yahudiya,

⁸ səkkəndə ichi nat nanna sətta, yakat nofchə ka'ən bəknda mbəd'en, thlata Urshelima, Edom tə hachahai Urdun taa kə Taya tə Sidon.

⁹ Kəthləm rahanda njekthlə-njekthləchitta nofchihar, ndangna kimshechi'enwa dāma kəlam han kommbawal har ərta, kəthləm terə nofcha məninda təkaharfa.

¹⁰ Kənanndə nofcha dadi oi, nat fa hafecha nangnda bahtə nduk kəthləm kə mbunangndəharfa.

¹¹ Chika kwat nat bəbi shemechikən ndi chat kopkəndəhi kanda kukwara ndangndəwa: "Sokən naka hweya Fara."

¹² Tiidəən thləmechengnanda kə mbwa'anda nifə ndu wunnakənwa.

Ted Yəso Kimshechi Kumngərənsə Chap

¹³ Tərkəna dargwiya akən fichile yahtən bəknda bəsndi

¹⁴ Tadtəkən nofchə kum ngərənsə chap akən kandəwa kimshechi'en fichile na nat təndi, bəhnan la thlənkanda kə dənda bəsa.

¹⁵ Pađ nuni mbəs alchit chandə bəbi luwurcha kish.

¹⁶ Fichile tadtən kum ngərənsə chap yu, Saminu (le dəfandənwa Bitrus),

¹⁷ Yakubu hweya Zabadi tə Yohanna hwanmankən (le dəfandən pađwa Buwanarjis sakətkənwa hwecha bək era"),

¹⁸ Andarawus, tə Saminu, tə Filibus, tə Bartamalawus, tə Matiyu, tə Toma, tə Yakubu hweya Halfa, tə Taddawus, tə Saminu lə Kan'anata.

¹⁹ Tə Yahuda Iskariyoti le hi'yang Yəso di.

Yəso tə Ba'alzabul

²⁰ Chat pəđak Yəso huri, ngərkə nofcha ngomtə oi, məlan tə kimshechi'en bəsundə har səm ndəsəmtəwa.

²¹ Kə səkətə nofchi'en dəknda kəsanda kəthləm nofcha ndatwa: "Təraa luwurcha."

²² Maldəmchə fa sakandə delwercha Musa di, fichile baka a Urshelima ndangndəwa: "Kutur luwurchə naka fi'en pađ tə alchita kutur luwurcha la rəktən luwurcha kish."

²³ Ak Yəso kanda, shuwunkən tə kanda hur sakətkən, ndakənwa təkəni nat shedanna bəla kətandə shedanna kish?

²⁴ Ma shek kuturichithi chap, kuturichitkən ngu soktəwa.

²⁵ Kichu pađ ma shek huraahi chap hurəkən ngu thlarəwa.

²⁶ Shedən ma thla'ada fat'enfa kəssakənhi ngu bəla thlarəwa kəthləm ndukwat'en baka.

²⁷ Kitchitkən nifəsina bəla yimta hura'a lə alchit kə herka'ənwa, manga tə kənaən lə alchitkənhi kana mbəla herkandəwa.

²⁸ Kitchikən tənī mbwa'anda kuni nat bəbifechi sət nofcha na ficha kalandakandəhi tə chika wun njirfat sətnda,

²⁹ Chika tə kichu le njirkə Chidchid tə Shemedə ngu ficha kalandəhiwa nakna nat kəla bəbichitfat kə pware.

³⁰ Mbukə Yəso kichu kəthləm lə ndangndəwa: "Bəbi shemed'ensi."

Man Yəso tə Hwanmanchikən

³¹ Bak mankən tə hwanmanchikən thlarkənda kish, thlənkəndəwa kəban.

³² Yakat nofchi tauranghiyu shuwunkəndə tə ndi ndangndəwa, yatu tə hwanmanchiwa kanda katsa kish yəhdə sa natsa.

³³ Ngəmaən kandəwa: "Wun yaa tə hwanmanchina?"

³⁴ Təbəkənhi tə bəda fichile dəs dəs yu ndangnakandəwa: "Nam kandəya fichileya naka nda yaa tə hwanmanchina"

³⁵ Nat le sək i yahtə Fara məlan na hwanyaa tə yaa.

4

Sakətkən tə la Həfta

¹ Paḍ tərkaakə Yəso sakandaḍa mi kapat hawurta ngomkə nofchə ka'ən, tərkaəna hur kommbawal sokkənhi kə hurkən, nofchə oi a mi chicheng hawurkən.

² Nakna sakandakandəhara a hur sakətkən tə ndatwa.

³ Səkama! chek lə huḍata kish ka həfta

⁴ Nakna weshə witəkən, funə witəkən həmkənda hai kə hur mbanda, bak handishcha chathlanda.

⁵ Funə witəkən paḍ həhatkənnda ḍar fufurta bədi nguchit furtəsə ḍiichin, tifikənda kish ledled, kəthləm ngafurtəsa ḍarkən ḍiichinwa,

⁶ Təkkə hwatfarəhi, lifirkəndaḍi kəthləm nga thlorə'ensə ḍiichinwa, hwarkənadi.

⁷ Paḍ funə həhatkənda hur ndahcha, mwankənda paḍ njekthlang ndahchiyu bəla'uta sət hwechafuwa.

⁸ Funə paḍ həhatkəndahai kə hachahai ḍiichin mbulkən səkən hwechafa, funə kumchit məkkan, funə kumchit tehhweth, funə paḍ kumchit kum.

⁹ Ndak Yəso wa: "Le nat thləmat səkət'ensi kə səkkən."

I Sək Fərtən Sakətkən

¹⁰ Nak Yəso ichitkən, fichile nduk təndə tə kimshechi'en kumngərənsə chap, sahadndə sakət shuniniyu.

¹¹ Ntangnakandəwa: "kunang ngəmaficha kunisi kə sənnuni i naka buḍweeta hur mwanda Fara, fichile nguchika hurnuni, chikamə naki mbwa'anda kanda hur sakətkən.

¹² Nanda kəllathi kə kəllathi chika kichu ngunda natwa, kə kandə thləmathi kə kat thləmathi chika kichu ngunda səkəwa. Kəthləm ma shidndə kichu nanda təbətəhi bənda Fara kə kalang fichi bəbichitfechengnanda kandəhi.

¹³ Ntangnakandəwa, awi sənwuni sakət shuniniyuwa? Nakuni sən yakat sakchikənwa kənni?

¹⁴ Lə huḍadiyu hiftə shunda Fara.

¹⁵ Fichile həhatkəhai kə hur mbandəyu, kandaş naka sakət fichile həftə fichə shuwunkəna hanndəkikechengnandəyu, kə səkənda chat kichuyu bak shedanna thlandə kandəhar.

¹⁶ Kichu paḍ hanwitə həftə ficha hur fufurtəyu, kandaş naka fichile səkkə shuwunkən thləkndə tə mbənfata.

¹⁷ A nakən sutə thlorə hanndəkikechengnandəwa, nga alchindengnandəsuwa, ma yimnda hur bahtə kəthləm shuniniyu chikndə hansarəhi.

¹⁸ Funə paḏ kandang naka sakət fichile həhatka hur ndahchiyu, kandang səkkə shuwunkən,

¹⁹ paḏ ənət kishita tə kənecha tə yah icha kishita, yimkəndəsi njaən shuwunkənna kanda suwa kweshchaənwa.

²⁰ Fichile həhtə ficha hur furtə diichinyu kandang naka sakət fichile səkkə shuwunkən thləknda, səkndə torsi mbəskəndə chekətkən, funə kumchit məkkan, funə kumchit tehwheth, funə kumchitkum.

Tikesha le Supwandə Fichə tə I'nafta

²¹ Dək Yəso mban tə ndanda kanduwa: "Məlapakaa la bak fichə tə tikesha huri kəthləm kə supwang fichə tə i'naftəwa, manga kichuwa kə dəffichəhi kəka bət hunatwa? le batunitəkən kəthləm kə dəffuni kə bədi la dəftəfichəwa?"

²² Ənsənaka bəbweetə nguchit ficha chandakishwa, ənsa supta nguchit ficha kwallandandəwa.

²³ Le nat thləmat səktənsi kə səkkən!"

²⁴ Paḏ ndangna kandəwa, dəffam i'ndəsi, kə dar ənənə səktuniyu, somədi kəkəftusi, tə ndəkən nat ficha kəkəftəsi.

²⁵ Kəthləm le natən'ensi, məlan nat ficha chekanda, le nguchitən'ensi paḏ chikale naka har'en na ficha thlandəhar kə chekang ficha le natənsə'en.

Sakət Tifta Wita

²⁶ Ndakən paḏwa: "Mwanda Fara nakən nda nifə weshkə witə'enna hachahaya.

²⁷ Kə hunanhi kə thlaən tifikə witəkənna kish, mwankən, sənütə ndu səkən kəniwa.

²⁸ Furtə tə i'ndə'en la bəlaəkən mwanandə hwarma paḏ kə bulən, sən hwechafa.

²⁹ Ma nihidi hwasəən tə chelta, kəthləm shee thlahbət nəhatə'en."

Sakətkən tə Hwan Musdad

³⁰ Ndakən paḏwa, nakma kəkəfandə mwanda Farə tə mi? Manga kichuwa witə sakətmi natma kəkəfandəfa?

³¹ Nakən nda hwan musdad, le nak ngudəh a hur ichi la həftəficha hachahaya.

³² Chika tə kichu ma həffa ficha, nan mwanda kə mbəranka tahət afchihi hur hitəkənyu, njarkənhi ka'ən paḏ kana handishcha sokta kaaftə'en.

³³ Tə sakət shuwunchə ka'ən mbutə Yəso shunda Fara, kə sərət səndəngnanda.

³⁴ Mbwa'autə shunda kanda nga tə sakətkənwowa, paḏ maməlan ichitkən, la mbwa'angna kimshechi'en chikami.

Yəso Bokada Kapat Rənnaahi

³⁵ Farəniyu sək farəhufta, ndangna kimshechi'enwa: "Chamən hawurkən kə mi chicheng le taatəyu."

³⁶ Malkəndə ngomnofchikən diffi'in, pəḏakndə tənda hur kommbawal ichitkən, paḏ kurəkə tahchikən kanda.

³⁷ Ndəkən thlatə husomba tərənna ka'ən, nak rənnikəna həhrandə kommbawal təkən, nak ama hasa hur kommbawal təkən nda nan nəhata.

³⁸ Yəso paḏ məla hur kommbawal təkən a dar bət sokta məla sabweni, nahnang kimshechi'en ndangndəwa: "Maldəm, nəma təktəhi, kəmmuwowa?"

³⁹ Nahənkən, bokangna rənnikənhi, ndangna rah amkənwa: "Thlarruhi! kə ngasnə kəmma!" Ndəkən thlartə rənnikənhi shəyyet.

⁴⁰ Ndangna kimshchi'enwa: "Kəthləm mə lechituni kakəchiuyu? Paa kənəkənya ngafərkit engnunisəwowa?"

⁴¹ Lechitndadə kaka'ən, ndangndandaniwa: "Witə nifəməkicheya, rənna'a tə ama kanda fəra mwanda?"

**Kəna Yəso Nifadi, le Nak tə Hafat Bəbi Shemedə fa
(Matt 8:28-44; Luk 8:26-39)**

5

¹ Kə chandəndə suhwada kə hachahai Garasinawecha.

² Kə tərte Yəso haya hur kommbawal, thlaakə nifa le nak tə bəbi shemeđa, mbət shok tə'en mbət thlohurcha bakna mbəđa Yəso.

³ Nifəkən kwatmurcha naka mbət shoktə'en, nifəsi la mbəllakkə kənnanduwa chika tə chalalochiwa.

⁴ Kəthləm kurbafichə kənnandə harchi'en tə sarəchi'en tə chalalocha, nat təkichu dədahaən chalalo təkənnada sarə'en. Nga nifəsi tə alchitafa la mbəllakkə kəssandəhiwa

⁵ Nda fidikta tə fara la nakna kwat murchə tə đar shohlacha kənnə nata tit ka'ən, pad kənnə bursa ndə fat'enadi tə ngwicha.

⁶ Kə natən Yəso langnga, paakənsi tə rahta dəkna həmta mbanitəkən.

⁷ Hwakən tə alchit tə kapat burata ndakənwa: "Mə natu sətəsa nji, Yəso hweya Fara le nak mwanchin? A humudī tə Fara, mə fərinə pwanchiuwa.

⁸ Mbukən kichu kəthləm nda Yəso wa: "Chukisshafata nifiya sokən bəbi shemeđa."

⁹ Ndəkən sahandə Yəso wa: "Thləmmuwa kəni?" A ngəmmanwa: "Thləmnəwa terchin, kəthləm nakani oi."

¹⁰ A hwanaən Yəso tə ndatwa: "Mə rəkinə kanda mbənniyuwa."

¹¹ Kəthləm mbənniyu kapat chaba katuchisi naka hərimtə nduk tə shohlata.

¹² Bəbi shemechiyu hwanangnduwa: "Kə malaən kanda kə yimnda hur katuchiyu."

¹³ A ngəmmang na kandəsi. Thlaakə bəbi shemechiyu chekndakish, yimkənnə hur katuchiyu, katuchiyu shee ndə aru kumchit chap (2,000), a rah kənda ka həhhatta hur hawurta, təkəndəhi nat ahur ama.

¹⁴ Kə nat fa hərəm katuchiyu kichu, rah kənda ka mbuta həmta, tə han həmchikən chek nofchakish ka nat i səkka.

¹⁵ Kə batnda thləmmat Yəso, nak ndə nifi nak soh tə bəbi shemecha fəyu, đas tə njelecha fa məlla hur idi'en thlaakənnə lechik nda.

¹⁶ Fichile sət fichi ənnat kənnə hwaniteng na ndəyu, ndəkən chekandəndə đwaachik kənnə kanda, i kəs kə lə bəbi shemeđiyu tə katuchiyu.

¹⁷ Thlaakə nofchikən hwanang ndə Yəso kə mallən thlet həmteng nandə hi.

¹⁸ Kə nat Yəso yimta kommbawal, nifi soh nak tə bəbi shemeđi fiyyu hwanaən Yəso wa nan dətəkən.

¹⁹ Nat tə kichu Yəso ngəmmawusuwa, ndaənwa đu huri kə mbəđa fahchuwa, kə mbwa'angna kanda witə pəktat ichi sutə Ləmwanda tə hadi hadandufa.

²⁰ Thlaakə nifiyu pəđakən dək na nata mbu i sandə ficha Dikafolis sakkətəkən həmchə kum witə pəktat i chi sandə Yəso. Uf nofcha pəđang ənnatkən kandə fa.

Kənnə Yəso Hweya Yayirusa di

Tə Nuhnifa le Nak tə Hafat Thlərfwara fa

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Yim kə Yəso hur kommbawal chaən kə mi chicheng le, bak nofchi oiya kətwurangndəhi məllan pad məlla mi chicheng hawurkən.

²² Yunəsə ərta naka kapat nifa a mbət humta Yahudawechihi, thləmkən wa Yayirus. Kə natən Yəso himkənhi mbanitəkən,

²³ nakna hwanandə ka'ən tə ndatwa: "Hwe'engna le nak ngudəh, kə nuhhweya məlla miya murta, nja hwanuta tama kə đənnə təkaharfa kəthləm kə kənkadi."

²⁴ Pəđak Yəso təndi, kuwurkə nofchi kandə oi nangnda njekkathləndi.

²⁵ Nuhnifəssa mbənniyu hurak kum ngərənsə chap tə hafat thlərfwara fa.

²⁶ A sheetə pwanchə oi a hara fəfər hambəbecha, tubwadə i nak sə'en nat, chika tə kichu mbəsutə səmməchitwa hafatkən nakən kəmban kəmban.

²⁷ Kə səktən kussheng Yəso, dəkən tə đifitəkən tə hur terə nofchiyu təkə'ən hara njela'enfa.

²⁸ Nak na yarəwa: "Matəkadi hara njela'enfa ni kəndadi"

²⁹ Chatkichuyu thlarkə thlərfwarkən hi, səkkənsa fat'enwa kinadi.

³⁰ Chatkichuyu səkkə Yəso ched alchəta kishsha fat'en, təbbərkən hi hur terə nofcha ndakənwa: "Wun təkang hara njele'engnə fa?"

³¹ Ngəməng kimshechi'en wa: "Sa nat nofchə njekthlənjekthla, kanna ndatwa, wun təkukə harfa?"

³² Kəlak Yəso hi kəthləm kə nan ndu wun təkang harfa.

³³ Nuhiyu kə səntən i səka fat'en lechikən, bakna mbəsndi kopkənhi mbwəən nat kitchit i'səka.

³⁴ Ndaənwa: "Hwe'engna, fərkitchidəku kənudadi. Pədu ngwalngwal, kinhafadəkudi."

³⁵ Məlla dər shunda chat bak funa mbəda Yayirus kapat nifa ndangnduwa: "Hwe'eku teppa miri! mə sək natu bahandə Maldəm padi?"

³⁶ Nattə kicchu Yəso dufutə i'nda i nannda mbutuwa, ndangna kapat nifəkənwa: "Məlechinuwa, so kən fəru kit ndak."

³⁷ Malautə, chikka wun kə kurən ndəwa tərəkən Bitrus tə Yakubu tə Yohanna hwamman Yakubu.

³⁸ Kə saatənda hura'a Yayirus kapat nifa, nak Yəso nofcha kanda tita funa hwata.

³⁹ Yimkənna hurikən, ndangnakandəwa: "Kəthləm mə natuni tita kə nuni nata hwata? Nuhhwaniya məruwa, tənakasəbweni."

⁴⁰ Nangnda masanda masə njirfata. Chaən nofchi kisha hurikən nat, akən shin hwankən tə mankən, tə kimshechi'en fichile naka thləmmatkən, yimkəndə mbədi nat nuhhwaniyu.

⁴¹ Kəskən har'en ndaənwa: "Talita kumi." (sakətkənwa: "Hannuhhweya, ndakiwa thla'u").

⁴² Chat kichuyu thlaakə nuhhwaniyu nakna witahi. (hurat'en kumngərənsə chap). Nofchi naka mbənniyu pəđang ənatkənkandəfa.

⁴³ Kahang Yəso thləmmachengnandə tə ndatwa mə səni nifə isəkyawa, fəramən dəsəmtə kə səmən.

6

Cherfichə Yəso a Nazarat

(Matt 13:53-58, Lk 4:16-30)

¹ Malkə Yəso mbənnihiyu ngəraən inna həmtə'en, kimshechi'en pad kuwurkəndəndi.

² Kə saatə farə yipta, tərkaakən sakandada mbət humta Yahudawechihi. Nofchə oi naka kəthləmmata, pad pəđang ənnatkən kandəfa nakndandatwa: "A'ai mbəstə nifiya witə ichiya? witə sənmə fəra ndə fichə kicheya? batna nata sət ənat sheka i'nniya?"

³ Leya nga məllan naka lə kukwat ichiyuwa, hweya Maryamu hwamman nda Yakubu, tə Yusufu, tə Yahuda, tə Siman? Hwamman chikən kə nishcha nga kəndang ni thləmmat nəm yawowa?" Cherkəndəndəfa.

⁴ Nđang Yəso kandəwa: "Tapəna'a bahutə mwanduwa manga himtə'en tə hur hwammanchikən, tə hur hura'enwa."

⁵ Yəso mbəla'u tə sət tor ənnat fər sheka i'nda mbənniyuwa, kənaəfunadi dimek hur fichile nak hahchin tə dəffa hara kanda in.

⁶ Pəđang ənatkənfə tə bah fər kitchədəngnanda. A wu'yaən han həməcha, nakna sakanda kandə har.

Thlin Yəso Kimshechi'en Kumngərənsə Chap (Mt 10:5-15; Lk 9:1-16)

⁷ Akən kimshechi'en kumngərənsə chap, thlinkən kanndə chap chap, a fəraən alchita kanda i rək bəbi shemecha.

⁸ Bokang na kandəwa makunna pədata mətəriduni ən inwa, chika dəsəmta, chika yokta, chika dəngla, chika handəbəltə kə hur kwandangchengnuniwa, səssal ndak natuni tərta.

⁹ Tə paɸ kə puni pahamcha, mə hummaɸuni njelaa chapwa.

¹⁰ Nɸangna kandə paɸwa: "Uf huri'i yimtunisi, kə sokkuni mbənniyu kə farinatuni thlata.

¹¹ Uf mbədi cher tə ndə kuni paɸ kawundə thləmmata kuniwa, manuni pəɸata, kə təppanguni tənnayida sarəchengnuni kəthləm kə sokka ənnat sinnda ɸar inndengnanda."

¹² Pəɸangna natabasanda nofchisi tə ndatwa kətərndəhi kə malangndə bəbichitfechengnanda.

¹³ A chang ndə bəbi shemechakish oi, pa'angndə fiɸɸetafiɸhile nak hahchin oi kənkəndadi.

Mərta Yohanna ləsət Baptisma

(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

¹⁴ Hiridus kutura səkkən kusheng shuwun Yəso kəthləm fen thləmkənhi chika tətəni funa ndatwa: "Yohanna ləsət Baptisma thla'a ndə fiɸa hur məmatcha, ndəkən sək natən tə alchit sət ənnat fər sheka i'nda."

¹⁵ Nɸakfunuwa: "Iliya tapəna'a" funə paɸ ndakndəwa, "Nda ərta hur tapənechi sohyu."

¹⁶ Kə səktə Hiridus shuwunkən, ndakənwa, Yohanna nəyu, le thlendi i'ndə ennaɸi thlaaka hur məmatcha."

¹⁷ Kəthləm Hiridus tə i'ndə'en mbukə tə ndatwa kə kəssang fiɸə Yohanna, kə kənnang fiɸa kə ɸəndə tənda pursuna. Sək Hiridus kichu kəthləm Hirudiya, Nuh Filibus hwanmankən kahandən.

¹⁸ Kəthləm Yohanna lənakna mbwa'anda Hiridus wa, "Ngəməwu kus kə kahangnə nuh hwanayatuwa".

¹⁹ Awi Hirudiya məlla kəs kommbəl Yohanna a hur handəkiketə'en, a yahkən kə bəllaən. Nat təkichu mbəsutə mbandəwa,

²⁰ Kəthləm Hiridus leɸada Yohanna, A shinwa məllan ka nifənəkən, a shin tə ndatwa nakən chidchid, lə ɸwachit paɸ, ndəkən sək Hiridus kəstən Yohanna har ndiichin, lə shekɸang i'nda ma məlla sək Yohanna məlla shundə təndi, nat təkichu lə nakna mbənanɸəfa ma məlla sək shundə'en.

²¹ A mweshitkən bək Hirudiya mbəs mbanda. A farə mbənfat thlahmbət ngətta Hiridus, akən pəktat nofcha, funa ngomnati, funa hurfathlərhwata, tə pəktat nofchi Galili.

²² Kə yimtə hweya Hirudiyasi kə nuhhweya, rəmkən mbənanə na Hiridus fa tə tahət romchi naksi. Nɸang kutura nuhhwaniyuwa: "Hwanitən i yahtu, ni furuta."

²³ Akən ichimi tə ndatwa, hwanitin i yahtu nifuruta chika mbuth kuturichidengna.

²⁴ Thlaakə nuhhwaniyu cheknakish kambəs mankən mbwa'ən tə ndatwa: "Mənati hwanada" Ngəmmang mankənwa i'nda Yohanna lə sət Baptisma.

²⁵ Chatkichuyu ngəraən inna mbənda kutura tə wesha hwanan tə ndatwa, yahkəsi nakən nakənya kə fərikənnə i'nda Yohanna lə sət Baptisma a hur təpbi.

²⁶ Səbkə hanndəkiketa kuturaɸə ka'ən. Paɸ ngu mbəlla cherəfuwa kəthləm teppa eɸtə ichimi mbanitə nofcha, kəthləm ngu mbəlla talandə i mbutənwa.

²⁷ Chatkichuyu thlənkən yuna hur fapundə har ndaənwa, kə ɸa battə i'nda Yohanna, pəɸak nifiyu kə pursunatakən ɸəkna thlandə i'nda Yohanna,

²⁸ bəkən tə inkənna hur təpbi fərangna nuhhwaniyu, thlək nuhhwaniyu fərangna mankən.

²⁹ Kə səktə kimshecha Yohanna kichuyu, pəɸaknda tər fatkən ɸəknda thlohanda.

Yəso Səmmaɸə'ən Nofchə Aru Kumchitkum ɸurman (5,000)

(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Yh 6:1-14)

³⁰ Kə bat fathləncha Yəso ɸi ngomkəndəhi mbwa'ang ndə i sətndə uf, tə i sakandəndadi.

³¹ Nak nofchə oiya bata funa pəɸata, Yəso tə fathlənchi'en mbəsundə har səmɸəsəmtuwa. Ndəkən ndandənna kanndəwa tama katmbət har nguɸuk, kəthləm kə yipuni.

³² Pəɖaknda hur kommbawal kə mbət nguduk ichtnanda.

³³ Awi neɖ nofchə kandə oi kanda pəɖata, paɖ shinndə kanda, rahkənda tə sarəcha a hur thlet həmchikən laknda mbəɖi natnda ɖəta.

³⁴ Cheta Yəso kissha hur kommbawaltəkən, nakən nofchə oi haɖangndəfa, kəthləm nakndə nda shohrecha le nguchit lə hərəmtəsi. A tərkaakən saka ichakandəhar oi.

³⁵ Nak mbəta hulta ɓak kimshechi'ena mbəsndi, ndangndəwa: "Mbəɖi natəmya nguduk nifəsəwa, təpaɖ mbəta hulta.

³⁶ Ndandəna nofchiyawa kəpəɖanda kə kahəmcha tətthlet həmchi ndukndukya kəɖənda hi i nanndasəmta."

³⁷ Paɖ ngəmmang Yəso tə ndatwa: "Kunang fəramən ɖəsəmta kanndə kə səmnda." Ndəkən ndandəndəwa, kə ɖani hi njohma i dinari aruchap kə fərangani kandə kə chiindəwa?

³⁸ Nɖangna kandəwa, njohmə kurmi naksengnuni? ɖama kəllamən ɖəknda kəllanda ndangndəwa, njohmə ɖurman tə tinchə chap.

³⁹ Nɖang Yəso kimshechi'enwa kə ndangnda nofchiyuwa kə sokndəhi tənglɔng-tənglɔng kə ɖar nduhwelecha.

⁴⁰ A sokkəndəhi tənglɔng-tənglɔng, funə kumchit kum, funə paɖ kumchit ɖurman.

⁴¹ Tərkən njohəmchi ɖurmanyu tə tinchə chap yu, kəlangna afshi saən usoko Fara, saka'ənhi fərang na kimsechi'en, kə sakangnda nofcha. Səkən kichu tə tinchikən paɖ.

⁴² Uf nda səmkənnda ngalkənnda.

⁴³ Ngomang kimshechi'en fishirchikən nihəɖ inaftə kumngərənsə chap,

⁴⁴ Terə nofchi səmkə ɖəsəmkən, hishchə, sheendə aru kumchit kum ɖurman (5,000).

Wii Yəso Dar Ama

(Mt 14:22-33; Yh 6:16-21)

⁴⁵ Chatkichuyu ndang Yəso kimsechi'en wa, kə yimnda hur kommbawal, kə landə cheta kə Betsaida, məlan paɖ kalkən terə nofchihiyu.

⁴⁶ Diffitə kalə nofchihi tərəkəna ɖar shohlata kəthləm kə hwanən.

⁴⁷ Sək farə hufta, kommbawal tiyu a hur diffiti hawurta, Yəso paɖ məlla hachahai i'chitkən.

⁴⁸ Kə natin kimshechi'ena ɓahtəhi tə koharəkən, kəthləm rənna'a ɓahandə kanda, keeke tə kukwara ɖekta katəɖəta, məlla ɓata mbəskandə tə wita ɖar hawurkən. Yarkənwa na lata mban.

⁴⁹ Kə natndəndi məlla wita ɖar ama, naknda muh hanhara naən kandəhiwa ɖəhanifa.

⁵⁰ Kəthləm ufnda neɖndəndi, lechiknda, chatkichuyu "Shunaən kandə tə ndatwa ənsuwa, njeta, mə lechiduniwa."

⁵¹ Mbənniyu yimkəna kommbawal tə kanda, chatkichuyu thlarkə rənnikənhi. Shekɖang i'ndəkandə ka'ən.

⁵² Kəthləm sunundə sakət səma'ən nofchi aru kumchit ɖurmanyu tə njohməwa, kəthləm kwaakwaachit handəkikechengnanda.

Kəna Yəso Fichiledə Nak Haachin a Janisarat

(Mt 14:34-36)

⁵³ Kə chandəndə hawurkən kə kishitəle, tərəkənda haya a thlet həmət Jenisarat, kəngəndə kommbawal təkənhi kəmi chichengkən.

⁵⁴ Kəchet nda kisha hur kommbawal mbəssang nofchuwa məllan.

⁵⁵ Rahkənda hur həmchikən, naknda ɓat tə fichile nak haachin a ɖar mbət hunechengnanda kə mbəɖi səktəndəwa məlla mbənniyu.

⁵⁶ Nat mbəɖi yimtən, thlet hwan həmchə tə həmcha, la naknda ɖət tə haachə kəmbəɖ'en paɖ təmi lumocha, a lanaknda hwananda kəthləm kə təkəngndə hara chika mi njela'enfa, nat le təkang harfa kəkənəɖi.

Sakandadadi kə ɖar Chidchidchita

7

(Mt 15:1-9)

¹ Farisawecha tē maldēmcha fichile la sakang kussa di baka Urshelima, ngomkēnda thlēmāt Yēso.

² A mbæssangndē tē ndatwa kimshechi'en kanda sēmdēsēmtē tē tākēmharcha sapawundēwa.

³ (Kēthlēm Farisawecha tē tahēt Yahudawecha sēmundē dēsēmtē kichu sapundē harwa, kēthlēm tor murta pēktechengnanda nakēn kichu.

⁴ Ma bēnnda dā lumō, manga tē fanndē nda i mbutē tor murtengnandēwa ngunda sēmdēsēmtēwa. Tor murtengnandēsi pad lela kuwur tēnda, nda sap tēpsat 'amcha, tē bicha, tē kuppecha tē kētēn sēm'ōna.)

⁵ Kēthlēm ndākēn sahang Farisawecha tē pēktat maldēmcha fasakandē shuwun kussa Musadi: "Kēthlēm mi kimsecheku yahundē kuwur tor murcha pēktechengnaniwa, mashid kēnnanda sēmdēsēmta tē tākēmharcha?"

⁶ A ngēmang Yēso tē ndatwa: "Kohat nofcha keekesi fērtē Ishaya sakētēn kē dārnuni, nda i yarandē ficha.

Nofchiya a mi dēng nannda mwanita,

pad handēkikechengnanda nakēn langnga tē nji.

⁷ Poffēn lēnannda mwanandē thlēmna,

kussi ti la natnda sakandadi, i nofchē dēng,

dān datwa shunda Fara.

⁸ Lamallanguni i ndat Faruwa kē suni, nakuni kuwur tor murta nofcha."

⁹ Ndangnakandēwa: "Awi nuni mbēllamalandē kussi Fara kēthlēm kē kuruni tor murchengnuni!

¹⁰ Kēthlēm ndak Musa wa, 'fēran mwanda suka tē yatu pad le erkē shinkēn tē mankēn keekesi kē bēllang ficha.'

¹¹ Pad landakuniwa: "Nat i nat shinchinuni tē manchinuni bēsta mbēda nifē soh sokkēn nda korban" (sakētēnwa fēradī Fara).

¹² Kēthlēm ndākēn mwawuni mallandē kē kēssaēn tora shinkēnsi tē mankēn wa.

¹³ Tēkichu la natuni, cherē pathla Fara, tē pathlē kuwur tormurchengnuni, pad la nakuni dāhhanda witē ichiniyu in.

Ichi la Tēkmang Nifēhi

(Mt 15:10-20)

¹⁴ Ngēr kē Yēso at nofcha mbēd'en, ndangnakandēwa kami thlēmāt uffuni, pad kēsununisi ndiichin.

¹⁵ Nga i lasēmtē nifa hur na tēkmandēhiwa, i la cheka hur handēkiketē la tēkmang nifēhi.

¹⁶ [Uf le nat thlēmatsēktē'ensi kē sakkēn.]

¹⁷ Kē saktēnhi tē nofchi oiyyu yimkēnna huri, sahang kimsechi'en sakēt i'sakandēnadiyu.

¹⁸ Ndangnakandēwa: "Awi kunang pad sēnwuni sakētēn tē ndatwa i sēmtē nifa hur, bāhwa tēkmandēhiwa.

¹⁹ Kēthlēm nga la yimkēnna hur handēkiketēwa la yimkēnna hur kēhapangkadi. A hurra shuniya chedkē Yēso wa i sēka dēsēmta tēkēmtēsa fi'enwa.

²⁰ Ngēr kēnna ndatwa i lachekakissha hur handēkiketa nifa ndākēn na tēkmanghi.

²¹ Kēthlēm a hur handēkiketa nifa la chetbēbi'ichakish, ndanda bēbiyara, fēllawichita, herketa, tē bēlfata,

²² Katnishcha nofcha, sēbfata, lekta, sērēhta, mwa'inda, bokta, tē bomchita.

²³ Uf bēbi'ichiniyu lē chekna handēkiketa, ndākēn la tēkmang nifēhi.

Nuhnifē lē Helinawata Fērkē Kit kē Mbēda Yēso

(Mt 15:21-28)

²⁴ Mbənniyu malkə Yəso Galilihi pəɖakna thlet həmmət Taya tə Sidon. yimkəna hura'a yuna, a yahu kə sənfichiwa. Nat tə kichu buɓwe'iuwa.

²⁵ Chatkichuyu nuhnifəsi, tə hwe'ensi kə nuhweya naktə bəbi shemedafa, kə səktən kusheng Yəso, bakna həmtəhi mbanitəkən.

²⁶ Nuhhiyu witə Helinawechə nakən, a thlet həmət Finikiya ngəttəfichəndi, a hachahai Suriya. A hwanaən Yəso wa kə kətaən bəbi luwurchada fa hwe'en.

²⁷ Ndang Yəso wa: "Suku kə ngal hwechə kwadən, kəthləm kamusi kə tər fichə dəsəmta hwecha kə fərang ficha hədechuwa."

²⁸ A ngəməng nuhiyu tə ndatwa: "Ə, kichuyu maldəm, chikatə kichu hədecha la səmkəndə fishirchikənti ka tebər lela həhatka haya miya hwecha.

²⁹ Ndəkən ndandə Yəso wa: "Kəthləm shundeku, dufadi, bəbilura shekhi tə 'hwe'eku."

³⁰ Ngərang nuhnifəkən inna di dəkna mbəssandə hwe'en duk a mbəthunata bəbi luriyu tepa keltəndəhi.

Kəna Yəso Bommadi

³¹ Malkə Yəso thlet həmət Tayahi, kuwurkən tə Sidon dəkna hawur Galili. A mbanda kwirtə thlet Həməchə shee Kum.

³² A mbənniyu bəng ndə bomma, le lakweekə shunda, a hwanangnda kəthləm kə dəfaən hara in.

³³ Kəbkə Yəso bəmmiyu kəkəllar, mbəhkəndada thləmat nofchiyu kə mbədi nguchit nifəsi. Pakən hanharchi'enna hur thləmmecha nifiyu, chəhkən yahta hanhar'en, təkə'ən hara hanshunda nifəkən fa.

³⁴ Kəlak na afshi kəhkən yiptə langnga, ndakənwa: "Iffata!" sakətkənwa: "Innuhi!"

³⁵ Kə mbutən kichu inkə thləmmecha nifəkənhi, i kənnang hanshundə'en pad kwaskənhi, tər kaakən shundə ndiichin.

³⁶ Bəkəng Yəso kandəwa mə mbwa'anda chika wunwa, nattə boki bəkəndənnakanda nak mbukəna chekta.

³⁷ Shekdəng i'ndə kandə ka'ən, ndakndəwa shiitə ichindiichin oi! Sokkən bəmkəsəkmbəta, tippengcha kanda shunda".

8

Yəso Səmandə ən Nifə Aru Kumchit Fwadda (4,000)

(Mt 15:32-39)

¹ A hur hanmunchiniyu, nofchə oi pad bəka mbəs Yəso. A nakən ənsə nannda səmtəwa, ak Yəso kimshechi'en ndangna kandəwa:

² "Nofchiya haditəfa, kəthləm munkəndə məkkən nakənya kanda thləmatna mwa'u ndəsəmtəngnandəsuwa,

³ Ma dēdi nakənyawa kə pəɖandadadi tə mita, na funa həhattəhi mbacha. Kəthləm funə bəkndə langnga."

⁴ Ndəkən ngəməməndə kimshechi'enwa: "Nakma mbəs njohma aiya hurhweli'iya na səmma ən nofchi natya?"

⁵ Sahang Yəso kimshechiken'enwa: "njohmə kurmə naksəngnuni?" Ngəməngndəwa: "Mud."

⁶ Ndangna nofchiyuwa kə sokndəhi kə hachahaya. Ndəkən hartən njohhomchi mud yu, saən usoko Fara, chichəənhi, fərangna kimshechi'en kə sakəngnda nofchiyu, sək kimshechi'en kichuyu.

⁷ Tə pad tinchisə dimek. Yəso saən usoko Fara, ndangna kimshechi'enwa leya pad sakamna kanda.

⁸ Səmkənda ngalkəndə nda i yahtənda. Diffitəkən ngomang kimshechi'en fishirchikən inaftə mud.

⁹ A farəkən shee nifə aru kumchit fwadda (4,000). Pad ndang Yəso kandəwa pəɖama.

¹⁰ Chatkichuyu thlaakə Yəso tə kimshechi'en yimkənda hur kommbawal pədaknda thlet həmət Dalmanuta.

*Sheh Farisaweche Sakətkən
(Mt 12:38-42; 16:1-4; Lk 12:54-56)*

¹¹ Bak Farisaweche tərkaakəndə sahəmi Yəso. Kəthləm yahndəssa kəkəfanda, sahangndə kə chedaən sakətkəna kanda a hur afshi.

¹² Kətkən yiptə langnga hur shemed'en ndakənwa: "Kəthləm mə nat nofchi kishi'i nakənya katsakətkən? Kitchitkən ni mbwa'anda kuni sakətkənsi nat ficha fəranda kishi'i nakənyawa."

¹³ Thlaakən malkənkandəhi, yimkənda hur kommbawal pədakən kə chicheng le.

*Mehnda Farisiyaweche tə i Hiridus
(Mt 16:5-12)*

¹⁴ A nakən mbutandə kimsheche Yəso kə tərndi njohmə in, njohmə ertə ndak naka harengnanda hur kommbawal təkən.

¹⁵ Ndang Yəso kimshechəkən'enwa: "Ndəfam əndisə ndiichin kə ndəsəcha Farisaweche tə i Hiridus nda mehnda."

¹⁶ Tərkaakəndə shundə təndani tə ndatwa: "Mbukən i'ya kəthləm njohməsa harrengnəmwa."

¹⁷ Shin Yəso i nat kimshechəkəna shunda dərkən, ndəkən sahandən mə kandəwa: "Kəthləm mə natu ni ndandandaniwa njohmə nguchiksa harengnuni?" Awi paaya a sənwuniwowa? Təpəfdaa paaya a mbəsawuniwowa? Paaya mwaakə hanndəkikechengnuni kwaakwaawa?

¹⁸ Hwanichengnuni, nuwuni mbətwowa? Thləmmechengnuni, səkwuni mbətwowa? Kudukwunniharwowa?

¹⁹ Fari chichandi njohmihi dərman chiitə nofchə aru kumchit dərman yu, inaftə kurmi ngomanduni fishirchikən tiyu?" Ngəməng kimshechəkən wa: "I'naftə kumngərənsə chap."

²⁰ Ngərkən ndanda kandəwa njohmi mud chichandəhi chiiti nofchə aru kumchit fwadfa yu i'naftə kurmi ngomanduni fishirchikən?" Ngəməngndəwa "i'naftə mud."

²¹ Pad sahaənmi kandəwa: "Kananat paaya a mbəsawuniwowa?"

Yəso Kənnandə Nifadi kə Kukomta a Betsaida

²² Yəso tə kimshechi'en bəknda Betsaida, bək nofchə tə nifə kə kukomta, hwanang nofchiyu kə təkə'ən harfa.

²³ Kəskən haara kukoməyu, chekəntənda kish a hur thlet həmətkən. Chahkə Yəso yahta hwanicha kukoməyu səkkən harchi'enna hwanicha kukoməyu, sahang Yəso wa: "Sa nat mbət wa?"

²⁴ Kəllakna afshi a ndakənwa: "Nja nat nofcha nakndə nda afchə naka wiita."

²⁵ Ngərkə Yəso sət harchi'enna hwanicha kukoməyu, nakənya kəllak nifiyu ndiichin, ənkə hwanichi'en hi nakna nat chikaməhi chidchid.

²⁶ Ndəkən ndandə Yəso wa: "Dudadi kə huri, mə ngərina thlet həmədiniyuwa."

*Bitrus Mbwiti Kitchit kə Dar Yəso Məllan na Kərəsti
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)*

²⁷ Thlaakə Yəso tə kimshechi'en kə thlet həməcha hachahai Kaisariya Filibi. Nak nda wita ndəkən sahandən kimshechi'enwa: "La tərəkə nofchuwa wunnaki?"

²⁸ Ngəməng funə la ndakndəwa: "Sokən Yohanna lə sət Baptisma, funə la ndakndəwa Iliya tapəna'a, funə pad la ndakndəwa naku ərta hur tapənecha."

²⁹ Ndəkən sahandə Yəso kimshechi'enwa kunang kəni: "La ndakuniwa wun naki?" Bitrus Ngəmanwa sokən naka Kərəsti."

³⁰ Bokang Yəso kandə ndatwa: "Mə mbwa'anda yunə ndu wun nakənwa."

*Mbwi Yəso Witə Məri Natna Mərta tə Thlatə'enna Kwata
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)*

³¹ Tərkaakə Yəso sakandakandəhar tə ndatwa: "Hweya nifə nan bahtəhi tə ichi somsomən, pad kə cher pəktechəndi tə pəktat pəristochicha, təfa sakandə dälwer tə kussa Musa di. Nanda bəllanda, diffitə mundə məkkan nan thlata.

³² Mbwa'ən ichiniyu kimshechi'en a dƱwachitkən. Bak Bitrusa kahndi kə kəlar boka'ən kə dar mbuwitə'ichiniyu.

³³ Təbərəkə Yəso hi nakna kəllandə kimshechi'en, bokangna Bitrus hi tə ndatwa: "Mbahhu thləmatna Shedən, yareku nga i Farəwa i nifa."

³⁴ Akən nofchə tə kimshechi'en, ndangna kandəwa: "Nifi yahkəssa kuwurnji kə cherən i'ndə'en, kə tərən palitə'en kə kurən nji."

³⁵ Kəthləm chikawun yahkəssa həkandə shisshingtə'en nan shekdanda, pad chəkawun shekdang shisshingtə'en kəthləm njang tə kushengshundə mbənchin, nan həkandi shisshingtə'en.

³⁶ Mə naka mbəs ənhara nifa ma mbəssandə kisshita kə bahhən shisshingta.

³⁷ Mənat nifa fərta kəthləm shisshingtə'en?

³⁸ Chəkawun la harandəfat kəthləm njang tə shundengna a kishi bahkitchidiya tə bəbichit fadi nakənya, hweya nifa nan sək harəfat'en pad ma bəda hur mwanda Shinkən tə mala'ikachə chidchid.

9

¹ Ndəkən ngərtə Yəso ndanda kandəwa: "kittəkən nja mbwa'anda kuni, funəsa a hurnuni mbədyə ngunda mərtəwa sema nedndə kuturichita Fara bəd tə alchita."

Mbumbweta Fata Yəso hi

² Diffitə mundə tehheh, harkə Yəso nda Bitrus tə Yakubu tə Yohanna, dəkən tə kanda shohlatə lenak njang, nakndə ichitnanda mbənniyu. Naknda nata kəllathi chat mbumbwedkə fata Yəso hi a mbanitənanda,

³ sək njelechi'en hendəda nakna kəstəfə nda hwatfara, nguchit nifa mbəlla sapandə njelechi'en tə pachau kichuyu a hur kishi'iyə.

⁴ Chatkichuyu bak nda Iliya tə Musa, chedkəndə fadengnanda pad kanda shundə tə Yəso.

⁵ Nđang Bitrusa Yəso wa: "Maldəm bədengnəma mbədyə ndiichinsi, tahsam kətəncə məkkan, ərtə iyuya, ərtə i Musa, ərtə i Iliya."

⁶ Mbukən iniyu kəthləm sənütə'i'natna mbutəwa, kəthləm a lechidnda.

⁷ Bak husomba'a haya kə dar inchengnanda ngəlaən kanda, chek mburata kishsa hur husombikən tə ndatwa: "Ka hweengnəniya leyahti kamən thləmmata."

⁸ Chat kəllakndəhi chika tətəni nundə nifə somənwa, se Yəso ndak naka thləmat nanda.

⁹ Naknda tərtaħaya a shohlayiyu, ndang Yəso kandəwa: "Mə mbwa'anduni nifə i'nattuniyawa, se fari thlaatə hweya nifa hur məmatcha."

¹⁰ Kəskəndə I'har mbwa'andənna kanda, pad naknda sahandə ndanichə tə ndatwa: "Mə naka sakət thlata a hur məmatcha."

¹¹ Sahang ndə mi tə ndatwa: "Kəthləm mə ndat maldəmchə fa sakandə kus təkənnadi, Iliya na tərka thlata?"

¹² Ngərkə Yəso səwa: "Kittəkən Iliya na tərka thlata kəthləm kə tahsaən chikaməhi. Chika tə kichu, kəthləmmə ndat laulawatkənwa hweya nifa nan sat pwanchə ka'ən tə pad kə njirndəndi?"

¹³ Pad nja mbwa'anda kuni ndatwa, Iliya tepi bədi sa nofchə i'ngəmtə hurengnanda nda i'natna a hur laulawatkən kə dar i'ndi'en.

Kəna Yəso Hweeya di tə Bəbi Shemecha fa

¹⁴ Kənatnda ngərta mbəda tahət kimshechi'en, nakndə nofchə oi, a taurangndə kandəhi, pad funə maldəmcha fa sakandə kus tə tərbanda Fara di kanda halə'i'ndə tə kanda.

¹⁵ Kənat nofchiyu Yəso, pəđang ən kandəfa, rahkənda thləmatkən ndangndə əna.

¹⁶ Ndəkən sahandə Yəso kandəwa: "Mənatuni halə'i'ndə tə kandə kə darkən?"

¹⁷ Yuna hur nofchiyyu shuwunkən tə ndatwa: "Maldəm budi hwe'engna kəthləm kə kənanğdi bəbi shemedda fat'en njandə shunda.

¹⁸ Ma bed bəbi shemedkəna fi'en la muhkəndəhi kə hachahaya. Mi'enna hupta kəna chi hanthlanchi'en, chat mbəsku titidhi. Ndadı kimshecheku wa kə rəkangndə bəbishemechikəna kish mbəlla'undəwa."

¹⁹ Ngəməng Yəso kandəwa: "Kunang nofchə fa bahfərkit! Kəkwat natmanata bət ərtə tə kuni? Kə kwat natinata kərəstə təkuni? Bəmitən hwankən."

²⁰ Bangndə hwaniyu. Kənat bəbi shemediyu Yəso, təpkən hwanihiyu hachahaya mələ takarəhi mi'enna hupta.

²¹ "Ndəkən sahandə Yəso mi shin hwanniyuwa?" Bət kənni kəstə'i'ndiya?" Ngəmanwa: "Thlata hwanchit'en.

²² Kurbəndə nata muhnda hur am tə hwata təna mbələnda. Pad manu mbəllata kəsanna kanisi kə handukanifa."

²³ "Ndəkən ndandə Yəso wa kəthləm mənatu ndatwa mani mbəllata?" Chikamə nan sətta kə mbəda le fərkə kit."

²⁴ Chatkichuyu shin hwanniyuwa təkən ndakənwa, a firi kit, pad kəsitənsi tə bah fər kitchidəngna."

²⁵ Kə nat Yəso nofchəkəna chektə oi, kanda bat tə rahta, bokangna bəbi shemedkənhi tə ndatwa: "Sokən bəbi shemeddi njang səkbət tə shunda hwaniya nja ndutuwa chukisha fat'en mə tamina ngər yimta fat'enwa."

²⁶ Bəbi shemeddiyu hwakən, təpkən hwanihiyu fat'enna saktatfa chekna kish. Nak hwanniyu duk nda tə mərrən, nak nofcha hurrumta pad terchin ndangwa tə mərrən.

²⁷ Kəskə Yəso hara hwanniyu kəsəansi thlarkənhi kit.

²⁸ Diffitə ndəkən, Yəso tə kimshechi'en i'chitnanda a huri, sahang kimshechi'en miya a bubwēeta: "kəthləmmi mbəla'uchitani kətəndə bəbi shemeddiyu?"

²⁹ Ngəməng Yəso wa: "Witəkən ngu chetakish kichuwa se tə hwanda."

A Ngər Yəso Mbu Witə Məri Natna Mərtadi

³⁰ Malkəndə mbənnihiyu cheknda kish tə hurhuri Galili. kəthləm yahu Yəso kə sən nifə mbəndi natənwa,

³¹ nakna sakanda kimshechi'en har tə ndatwa: "Na fīcha fər hweya nifa kə harra attikrechikən, nanda mbəllanda pad diffitə mundə məkkan nan thlata hur məmatcha."

³² Nakən mbəsawundə i'mbutənwa tə pad kanda lechit kə sahangndə i'natna yara.

Wun Nak Mwanchin

³³ Bak nda Kafarnahum sokkəndəhi a huri sahang Yəso kimshechi'enwa: "Mənatuni shunda darkəna mbandiyu?"

³⁴ Mbəla'undə fəra ngəmkənwa, kəthləm a mbanda helndə i'ndə tə ndani ndatwa wun nak mwanchinna hurnanda.

³⁵ Sokkənhi, akən kimshechi'en kumngərənsə chap yu, ndangnakandəwa: "Chikawun yahkəsa nata mban kə naka diffi pad kə saən fat'en kə mafata nofchə nat."

³⁶ Tərkən hwe har, thlaraanhi hurdiffitənanda tərəkəndə, ndangna kandəwa:

³⁷ "Chikawun thlək hwe kichəya a hur thləmna thlətənji, pad chikawun thləknji, thlətənji dengwa thləkən tə Papati thlənkənji."

Nat le Nguchika Atikrechit Təkəm Məlanna'i'nəm

³⁸ Nđang Yohanna Yəso wa: "Maldəm nədani nifa rək bəbi luwurcha a hur thləmwa, ndangnganiwa kə malaən kəthləm nga nakna hurnaniwa"

³⁹ Ndəkən ndat Yəso wa: "Mə njaduniwa, nifəsi na sət witə torəniyu a hur thləmna mashid kə təbrənhi kə mbuən bəbi'icha i'ndengniwa."

⁴⁰ Chikawun nguchika atikrechit tə kəm məlan i'nəm.

⁴¹ Kittəkən nati mbwa'anda kuni, nat nifi fərang amsata kuni kəthləm kunang 'i Kərəsti nan thlət kənəkən.

I'chi na Dəf Nifa Sət Bəbichitfata

⁴² Chikawun dəfkə ərta hur hwanchi fərkə kit kə bəđengniya kə sən bəbichitfata, kweshada nifiniyu kə wokang fichə fənhata bur kə muh fichənda hur hawurta.

⁴³ Ma hareku la dəfkəsa sət bəbichitfata thlandinadadi. Kweskən kə yimna pwan nga harsə ərətəwa mənī muhsa hwata tə harchə hwaa.

⁴⁴ Hwadi la ləfuchik kə pwaree.

⁴⁵ Ma sareku la dəfkəsa sət bəbichitfata, thlandənadi kweshkən kə yimna pwan nga sarəsə ərətəwa mənī muhsa hwat tə sarəchi hwaa.

⁴⁶ Hwandi la ləfuchik kə pwaree.

⁴⁷ Ma hwaniteku la dəfkəsa sət bəbichitfata, kətandənadi kweshkən kə yimna mwanda Farə tə hwanitə ərta mənī muhsa hur hwat tə hwanichə hwaa.

⁴⁸ Mbədi la məruchit hweecha, pad hwatkən tamwa liftəwa.

⁴⁹ "Kəthləm chikawun nak ficha kikedandə tə hwata.

⁵⁰ "Mannda ndiichin, pad ma tər mbəndə'ennadi, naku mbəlla ngəranda kwarkən kə manndawa kəni? Kənuni mbinchin tə ndani nda i nat mannda, pad kə sokuni yuyur tə ndani."

10

Sakandadi kə Dar Sak Reta

¹ Yəso malkən thlet həməđkenhi pəđakna thlet həməđ Yahudiya chaən suhwad Yodan. Humkə nofchə oi kə thləmatkən, nakna nata sakanda nofchiharyu nda i la sətən kənding.

² Bak Farisawecha mbəsndi kəthləm kə kikedangnda, sahangndə mi wa: "Keekesi kə kal hishnifə nuhkənhiwa?"

³ Ngəmang Yəso kandə tə sahmi pad ndatwa: "Mə mbutə Musa a hur kus təkən kə dar sak reta?"

⁴ Ngəmang "Musa fərandən mbanda hishnifa kə yaraən dəlwera nuhkənsə kə fəraən kə rəkəndə."

⁵ Ndəkən ndandə Yəso kandəwa: "Yarangna kunisə kichuyu kəthləm kwaakwaachit hanndəkikechengnuni.

⁶ Pad thlata tərəkəkən tinkə Farə kandə, nuhnifa tə hishnifa.

⁷ Kəthləm ndəkən hishnifə nan malə shinkəhi tə mankən kə nandə ərta tə nuhkən.

⁸ Chapndəyu hwimndəhi kə ənərta. Nga nakndə chap padwa nakndə ərta.

⁹ Kəthləm ndəkən i'humandə Fara mə saka nifəhiwa.

¹⁰ Kənatən i'chitkən tə kimshechi'enna huri sahangndə mi kə dar shuniniyu pad.

¹¹ Ndangnakandəwa: "Chikawun cherkə nuhkən kahkən somən shidətə fəlawichit tə ndi

¹² Pad ma cher nuhnifə səmaha kahkən yunə somən, shidətə fəlawichita."

Yəso Fərandə Mbəsənhara Hwecha.

¹³ Farə le bəng parchə hwechengnanda Yəso kəthləm kə təkə'ən harra kandəfa kə fəraən mbəsənhara kanda. Nak kimshechi'enna njanda parchiyuwa mə bində tə hwanchiyu mbanitəkənwa.

¹⁴ Kənat Yəso kichuyu, səbkə hur'ennadi, ndangna kandəwa: "Malamən hwecha kə banda mbəndengna, mə njanduni kandəwa, kəthləm kuturichita Fara i'witə fichile nak nda kandang.

¹⁵ Kitchitkən nati mbwa'anda kuni chikawun thluchik mwanda Farə nda hweya, ngu yimtəsəwa."

¹⁶ Mbənniyu harkən hwanchiyu səkən harcha inchengnanda fəraən mbəs'əna kandahar.

Kimshaa lə Kəna'a

¹⁷ Yəso tahəskənfa na bədata Urshelima, bək kimsha'a lə kənaa tə rahta, səkən kurumchihi banitəkən sahaənwa: "Ka Maldəm, mə natisəta kani bəs shisshingtə le kə pware?"

¹⁸ Sahang Yəso wa: "Kəthləm mə atunjiwa ka maldəm?" "Nifəsə naka katkənwa se Farə ndak."

¹⁹ Kə ngəmayi sahmiyeku a shinnə kuschikkənwa! Mə mbələnifatwa, mə səni fəlawichitwa, mə herkinəwa, mə thlerna dar yuna a dar lektəwa, mə ndathlana nifafuwa, kə fərrangnə mwanda nda suk tə yatu."

²⁰ Ndəkən ndandənwa: "Maldəm, a hərmi i'chinharyu nat thlata hwanchidengna."

²¹ Kəlang Yəso kimshi'iyu tə hwanitə mbənfata ndaənwa: "Ən ertə tahhuka, du hi'yan i'chidə nakseku nat kə sakangnə hanndəbələkəna fa bəhcha, nu mbəs hurmichita hur afshi, kanna bəta kuwurnji."

²² Kə səktən shuninuyu, bəfakən tə səbhura, kəthləm lə kənaa nakən ka'ən.

²³ Kəlak Yəso hi ndangna kimshechi'enwa: "'Yang'yangnga fa hurumta kə yimka kuturichita Fara!"

²⁴ Pəndang ənna kimshechifiyu tə shuwunkən. Ndəkən ngərtə Yəso ndanda kandə padwa: "Hwecha, yimta kuturichita Farə 'yang'yang."

²⁵ Nannat paapa'a fa ngelupa kə 'yimən tə kwat lipir mənə hurumta kə yimka kuturichita Fara."

²⁶ Kə səktə kimshechəkən'en shuniniyu, pəndang ən kandəfə ka'ən sahəkəndəwa: "Ma nakən kichu wunhacha na hərəkta hurkishi'iyə?"

²⁷ Kəllang Yəso kandə ndakənwa: "Mbədə nifa ngu nat paapaawa, mbədə Fara chikamə nan nat paapaa."

²⁸ Tərkaakə Bitrus ndandəwa: "Kanang melani i'chi hi nat kana kuwursa."

²⁹ Ndəkən ndat Yesowa: "Kittəkən nja mbwa'anda kuni, chəkawun malkə huraahi, ndu hwanmanchəkən kə hishcha tə nishcha, ndu shinkən ndu mankən, ndu hwechi'en, ndu pwatarcha kəthləm njang tə ka kusheng shunda,

³⁰ nan mbəs ən arucha a kishi'i nakənya, hurecha, hwanmancha, parcha, hwecha tə pwatarcha tə pwenecha nan mbəs shisshingta a hurrechi na batyu,

³¹ Kəthləm ndəkən, terchin fichile naka mban nakənya naknda nata diffi, fichile naka diffi pad naknda nata mban."

Məkkatə Shunda Yəso kə Dar Mərtə'ənadi

³² Kanda pədata Urshelima, Yəso lak na mbanitənanda. Pəndang ənnatkən kimshechi'enfa, nofchi naka kuwur kanda diffi pad lechiknda. Thlarkə Yəso hi akən kimshechi'en kumngərənsə chapyu kə kəlar, mbwa'angna kandə nat i' na mbəsndi.

³³ Ndakənwa: "Səkama, nakənya nəma ndəta Urshelima, kə mbəndə nat ficha fər hweya nifa, kə harra pəktat pəristcha tə maldəmcha fa sakandə kus təkənnadi. Nanda thla kitasə i'mərtadi kə fərndəndi kə harra punofcha.

³⁴ Nanda sa weləm, chahangndə yahta fa, təppangnda, kə mbəllangnda. Hur mundə məkkan nan thlata."

Hwanda Nda Yakubu tə Yohanna

³⁵ Nda Yakubu tə Yohanna hweecha Zabadi bəknda bəsndi ndangndəwa: "Maldəm, ənsə yahtanisa hwanuta kə sangnə kani."

³⁶ Sahaən kandəwa: "Mə yahtuni kə sayi kuni?"

³⁷ Ndangndəwa: "Fari natu yimta kuturichideku hur afshi kə sokəm rəmna, ərta harsəmteku ərta pad a hishingteku."

³⁸ Nđang Yəso kandəwa: "Sənwuni i natuni hwandəwa. Nuni mbəla sat bahhi nati satyawa? Nuni mbəla thlət baptisma ti nati thlətyawa?"

³⁹ Ngəməngndəwa: "Aa nani mbələta." Nđang Yəso kandəwa: "Nuni mbəla sat bahi nati sata, kə thluni baptisma ti nati thləta."

⁴⁰ Pad alchidengnəsə nati ndatwa leya na sokta a harsəmtengna ndu həshingtengnəwa. Farə tahsaən bichiniyu kə i' fichile tadtənhər."

⁴¹ Kə səktə tahət kimshechi'en kumyu shuniniyu səbkə hurchengnandəfi kə dar Yakubu tə Yohanna.

⁴² Ak Yəso kandə nat, ndangna kandəwa: "Shinuniwa, fichile naka kuturcha a kishi'iya la səkndə tor tə alchidengnanda kə dar nofchengnanda, pad pəktechəkən la səkndə tor tə mwadengnanda kə dar nofchengnanda."

⁴³ Ngu nat kichu a hurnuniwa. Pad le yahkəsa nat mwanchin a hurnuni, kə səka mafata tahchəkən.

⁴⁴ Tə pad le yahkəssa nata mban, kə naka mafata nofchə nat.

⁴⁵ Kəthləm chika hweya nifa a bu kə sang fichə torwa, bəkən kə saən tora nofcha, pad kə fərən shishingtə'en kə thlən nofchandə oi."

Bartimawus Kukomta Kəna Yəso di

⁴⁶ Yəso tə kimshechi'en saakənda Yeriko. Naknda malə Yerikohi tə nofchə oi, lə hwandəsə pad kukomta thləmkənwa Bartimawus, hweya Timawus, das a mi mbanda,

⁴⁷ Kə səktə Bartimawus wa Yəso Lənazarat naka mbərtəhi, ndəkən thlə'andən mburata ndatwa: "Yəso hweya Dauda, kə handukəfa."

⁴⁸ Bokang nofchihi oiyyu ndangndəwa kə ngasən ba. Thlat təkichu i'naən mburathi ka'ən: "Hweya Dauda kə handukifa!"

⁴⁹ Səkkə Yəso ndi thlarkən hi ndakənwa: "Ndamənwa kə baka mbədyə." Nofchiyu ndangnda kukomiyuwa: "Kwallu hacha," "Abu mələ atsa."

⁵⁰ Chatkichuyi thlakə kukomiyu muhaən ndə suptə'enəfi, ndəkna mbəs Yəso.

⁵¹ Ndəkən sahandə Yəso miya: "Məyahtusə kə sukə?" Ndəkən ngəmandə kukomiyuwa: "Maldəm, Yahkəsi kə mbəsi natmbəta."

⁵² Nđang Yəso wa: "Ndu, fərkitchindeku kənudəfi." Chatkichuyi inkə hwanichi'enhi kuwurkən Yəso pədaknda.

11

Yim Yəso kə Urshelima

¹ Kənatnda satə nduk kə Urshelima, a Betafaji, tə Betani, tə shohla Zaitun, thlinkə Yesu kimshechi'en chap,

² Nđangna kanduwa, yimmama thlet həməđini taata mbanitənuniyu, nda yimtəngnuni nuni nat hwan kware kənda, le tamuchit ficha pərtəsi. Kə kwasuni bunitəkən.

³ Chika wun sahang mi kuni wa kəthləm mi, natuni sət kichu? Nđangnguniwa shinnəm naka yahta, pad nan battəkən nakənya.

⁴ Ndəkən pəndat kimshechi'en ndəknda bəssandə hwan kware təkəna mibanga a kəlarə mbanda, kwassang ndə hi.

⁵ Nofchi nak kitkita mbənniyu, ndangnda kanduwa: "Kəthləm mi natuni kwasə hwan kware ti ya?"

⁶ Mbwa'angnda kandə I ndandə Yəso kandəwa kə mbunda, malang nofchikənkanda pəndakndətəkən.

⁷ Bangndə hwan kware təkəna Yəso supkəndə njelenjengnanda dar hwan kware təkən pərkənsi.

⁸ Nofchə oi supkəndə ndə supcheng nanda mbanda, funə paɗ thlithlahkəndə swikangrechi har somkəndəhi.

⁹ Fichile ban tə fichile naka diffi naknda whata, funa kukwara tə ndatwa, Hosanna! bəs'ənnə har shok kə ndukwatken kəbəɗa ləbatta hur thləm Ləmwanda.

¹⁰ Bəs'ichisə har a dar bata kuturichita kakatnəm Dauda! Mwanamən Fara le naka afshi

¹¹ Yim kənnə Urshelima, kə kapat hura'a Fara, kəllaən chikami, Sək farəhufta, chekna kish pəɗak na Betani tə kimshechi'en kum ngərrənsə chap.

Yəso Səbandi Affət Shubwata di tə Shunda.

¹² Bingətkən naknda malə Betanihi, nak mita fa Yəso.

¹³ Anakən affət shubwat tə swa'en kundummə kuɗkuɗ langnga, ndəkən ndətən ka nata naənhiwa nan mbəs hwecha buratkən. Swechə ndaknaksi, kəthləm sa'u farə ngəttə'enwa.

¹⁴ Nɗang Yəso affətkənwa: "Mə ngəri nifa chi hwecheku paɗwa." A shik kimshechi'en i mbutən.

Yəso Rəkadə fa Hitə tə Hi'yandadi a Kapat Hura'a Fara

¹⁵ Bakndadi kə Urshelima, yim kə Yəso kə kapat hura'a Fara, rəkkən fa hita tə fa hi'yandə ichada hur kapat hurikənnə Fara, paɗ wuwelaən hanafcha fa hi'yandə Tattabaracha ndə tə fa mbumbwe hanndibəlcha.

¹⁶ Paɗ thlaraən chika wunhi naka sət tortə kapat huri kənnə Fara nda mbət hi'yandə ichadi.

¹⁷ Nɗangna kandəwa: "Nɗak yaratkənwa, 'Hure'engna nak ficha atwa mbət hwanda a həmchənət, bakuni təbrandəhi kə mbət sokta harcha."

¹⁸ Kə səktə pəktat pərischə tə maldəmcha i laulawatkən i sət Yəso, kakndə mbayi natnda mbəllanda. Sokkən lechanda kəthləm nofchi humkəyu pəɗa'ənkandəfə tə saktə'en.

¹⁹ A Farəhuffədiniyu chek Yəso kisha həmətkən tə kimshechi'en.

Ənat Sakta A ɗar Shubwadi Hwarkadiyu

²⁰ Kanda mbərtəhi a bingətkən tə thləmat affədi mbutən ən kə ɗarkənyu, mbəssang kimshechi'en affət shubwatken hwerandə kə thlorəkən.

²¹ Kuɗukkə Bitrus i mbutə Yəso kə ɗar shubwadiyu a farəle ndakənwa: "Maldəm, kəllu shubwandə səbandundə tə hanngalə shunda hweradi paɗ miradi."

²² Ngəmang Yəso kimshechi'en wa: "Nam tə fərkitta mbənda Fara.

²³ Ni mbwa'a kittəkəna kuni, chikawun ndannga shohlayiya wa, 'thla'u həmu hur hawuriyu, nan həmtəsi. Paɗ waat kə fərnəkit kəna sətkichu, məninə tə handəkiketə chap chap wa.

²⁴ Kəthləm ndəkən nja mbwa'anda kuni, chika mə katuni hur hwanda, ma firuni kitsi tepa mbishuni, nan sokta innuni.

²⁵ Paɗ ma thleruni hi kuna hwanda, ma yunə si natuni tənda a hurhandəkiketa, kə kaluni ndəhi, kə thləm shinnuni ti naka hur afshi nan kala bəbichitfechengnuni kunəhi.

²⁶ Paɗ ma kalawuni bəbichitfechengnanda kandəhiwa, shinnuni hur afshi ngu kala bəbichitfechengnuni kunihwa.

Sahətə kə ɗar Alchita Yəso.

²⁷ Ngərkə nda yimta Urshelima. Nak Yəso wi'yandə kapat hura'a Farəhi, pəktat pərischə tə pəktat maldəmcha fichile la sakang kus tə tərmbandadi, tə fa banita baknda bəɗ'en.

²⁸ Nɗangndəwa: "Mbəsku alchit sət ichinatya ayi? Wun fərukə mbanda kə səni kanda?"

²⁹ Ngəməng Yəso kandəwa: "Ni sahəmi kuni ərta, ma fərinduni ngəmkən kani bwa'anda kuni ndu wun fərikə alchit ichi nati sətya.

³⁰ Bwa'ami bəskə Yohanna alchit sa Baptisma nofcha ayi mbənda Farə wa, ndu bəda nifa?"

³¹ Tərkaakəndə haləi'nda tinnanda mənət ma ndata? Ma ngəmandəm wa bənda Fara, nan ndatwa mə sək fəruchituni kitta Yohanna?

³² Paɸ ma ɸendəm wa bənda nifa kanda lechanda nofcha kəthləm tərəkə nofchuwa, Yohanna tapənaa nakən.

³³ Ndəkən ndandənda Yəso wa: "Sənwaniwa. "Ndang Yəso kandəwa: "Njang paɸ ngi mbwa'andakuni ndi tə witə alchit mə la sittə pəktat torchiyawa."

12

Fər Sakət Shunda Dar fa Thlət Hita kə Hurata

¹ Tərkaakə Yəso shunandə kandə tə sakət shundə ndakənwa: "Nifəsə nat hitə inabi ensi, taurəən hi tə thlara, rekən mbət yimmandə hwanchi inabi təkənsi, a tinkən kətən pu hitəkənhar. Fərang na funə fa huɸatkən, kana pəɸata hachahai somən.

² Saakə farə ɸamhwanchi inabi təkən, thlənkən mafat'en har ərta kə mbəda fichile tər kə hitiyu, kəthləm kə thlangndə hwanchi inabi chiyu a hitəkən.

³ Fa tər hitəkən kəsəgnə mafadiyu təpangnda, kalkəndəndəhi pəɸakən har chaa.

⁴ Ngərkə lə hitiyu thləna mafata kandə somən, erkəndəndi təpangnda in, sangndə ənnat harə fata.

⁵ Ngərkəna thlən yuna, leya paɸ mbəllangnda. Nakən kichu tə yakat fichile thləntən, funə tə təpangnda kanda funə tə mbəllangndə kanda.

⁶ A tahkən nifə ərta, hwan lelə mbəntən fatkən ka'ən. A mweshitkən lə hitiyu thlənkən ndi kə mbəɸengnanda tə yarəwa kittəkən nanda fəra mwanda hwe'engna.

⁷ Fichile tərəkə hitiyu ndangndandaniwa, Ale na sokta lə hitəkənya a bama bəma bəllanda, kə sok hitəkəna i'nəm.

⁸ Kəsəngnda a bəllangnda, muhangndi murrut kənadi kə ɸiffitə hitəkən."

⁹ Sahang Yəso kandəwa: "Saənkunifəwa mənət lə hitiyu sətə? Ni mbwa'anda kuni-nan mbəlandə fa hundechiniyu kə fəraən hitikəna funə somən.

¹⁰ Tamwuni changngandə iya hur yarat shiwuncha Farəwowa? Ngwiyi chertə fatinda sokka kukuwun tinda.

¹¹ Ndəsətə Ləmwandəniyu, paɸ ənat pəɸandə kəmfa hwanichengnəm.

¹² Pəktat fatər mbanda yahkəndəsa kəsəndə Yəso kəthləm mbəssəndəwa fərkən sakət bəbi fa huɸechiniyu kə ɸar inchengnanda. Anakən kanda lechanda nofchi oiyu, kəthləm ndəkən mallangnda pəɸaknda.

Kwa Chamta Mbəda Kaisar:

¹³ Farəle, thlənkə pəktechə funa hur Farisiyawecha tə nofcha Hiridus, kəthləm kə mbəsəngndə chit'hansara Yəso hi, a hur shiwunchi nat na mbuta bəh nanda kəsanda.

¹⁴ Satəngnanda, ndangndəwa: "Maldəm, shinani wa sokən ləkitchita. Nofchə uf ərta mbəɸeku yah i'ndekusəwa. Lasakawu mbanda Fara ɸi a ɸar kitchita. Nakənya mbwa'ana kani keekesi kə kwanani chamta bəda Kaisar kapat kutura Romacha ndu nga keekesuwa?

¹⁵ Anakən a mbəssa Yəso sakta kohat nofchəkən, ndangnakəndəwa: "Kəthləmmə natuni ndəfi kantara mban? Bamiən hanndəmbəta Romawecha kə ni."

¹⁶ Ndəkən bəndəndə ərta, sahkənwa, mirshingngiya tə thləmmə ɸarkənya i wuni?" Ndangndəwa: "I Kaisar."

¹⁷ Ndang Yəso kandəwa: "Fəramna Fara i naka i Fara paɸ fəranguni Kaisar i naka i Kaisar." Pəɸang ənatkən kandəfə ka'ən tə ngəmtə'en.

Sahmi kə Dar Thlata Məmatcha

¹⁸ Bak Sadukiyawecha mbæs Yæso, pæktat fa tærbænda fichile ndakwa thlatæsa diffitæ mærtadæwa. Sahangndæmi tæ ndatwa:

¹⁹ "Maldæm, yarang Musa kus tiya kanisi ndatwa, ma mir hwanman nifæ kæ hishnifa, meltæ nuhnifihi nga hwechi'ensuwa, hwanmankæn kæ hishnifa nan kænæ reta kæ ngalaæn hwecha hwanmankæntisæ mærkæyu, kæthlæm kæda thlæm hwanmankænæ mban.

²⁰ Hwanmanchisi mud kæ hishcha, hwalat'hwankæn thlekæn perra, mærkæn malutæ hwehiwa,

²¹ Chapatækæn tærkæn nuhmurufiyu kæ nuhkæn, mælan pad mærkæn malutæ hwehiwa. Sökkæn kichu tæ mækkatækæn.

²² Nakna mban kichuyu tubwaæn hwanmanchi mudyu malundæ hwehiwa. A mweshitmikæn bak nuhiyu mæta.

²³ Kæthlæm ndækæn mbwa'ana kani, a thlata mæmatcha nakna nat kæ nuh wuni? Kæthlæm ufnæ mud redndæ tændi."

²⁴ Nðang Yæso kandæwa: "Ndækæn sæk la suchituni keeke kæthlæm sænwuni yarat shunda Faruwa, Pad sænwuni alchita Faræwa.

²⁵ Thlahmbædi nat mæmatcha thlata, mwa'u hishcha ret nishchæwa, nishchi pad mwa'u ficha færkanda kanwa. Naknda soktæ nda fathlæncha Fara hur'afshi.

²⁶ Dar pathlæ thlata mæmatcha, awi tamwuni changnganda a hur ðelwercha Musa wowa, a hur kusheng shiwun hurhwelii kækæ hwatyu? Ndatwa njang naka Fara Ibrahim, Ishaku tæ pad i' Yakubu."

²⁷ Mælan nga Fara mæmatchæwa, i' fa shisshingcha. Shidduni i'nguchik Keeke."

Kus le Nak Mwanchin

²⁸ Ærta hur maldæmcha fa sakandæ kussa Musa di, thlarkænhi mbænnyu nakna sækanda halæ'i'ndæ tæ ndani. Mbæssaæn tændatwa Yæso firtæ ngæmtæ ndiichin, sahkænwa: "Yen kus tæni cheka nat mwanchina hur kuschi ufya?"

²⁹ Ngæmang Yæso wa: "Le nak mwanchin ndækæn naka, Sækama, Kunang Israilawecha, Læmwanda Farengnæm mælan ærta na Læmwandæ ndak.

³⁰ Waat kæ mbænnæfat Læmwanda Fareku tæ hanndækiketæku uf, tæ shisshingteku uf, tæ yareku uf tæ pad alchideku uf.'

³¹ Chapatækæn pad ndækæn naka, 'Kæ yahnæ le nattuni nduknduk nda i'yahtu i'ndeku.' Nga kussi si mbærangnga fichilehiya tæ mwandæwa."

³² Ndækæn ngærandæ maldæmti la sakangnga dæwa: "Keeke mbuutu maldæm. Mbwi næ kittækæn ndatwa Faræ ærta yunæsæ padwa.

³³ Pad ashini ndiichinsi kæ yah fichindæ tæ handækiketæ uf tæ mbæssandengnæ uf, tæ alchit uf, tæ pad kæ yahnæ fichile natuni nduknduk nda i yahtu i'ndeku. Ndækæn nak ndiichin oi sherada fæ us'i'chi tæ fæ pofænti yahtæ ficha hur kustækæn."

³⁴ Kæ mbæsandæ Yæso wa nifiniyu a mbæssadæ ngæmtæ'en tæ ðathla, ndaænwa: "Nganaku lanngæ tæ kuturichitta Faræwa. "Diffitæ ndækæn yunæsæ sæk alchit hanndækiketæ kæ ngæren sahhami padwa.

Hweya Wun Kæræsti Tiya?

³⁵ Nak Yæso sakandæda hur kapat hura'a Fara, sahkænwa: "Tækæni lanat maldæmcha fa sakandæ kus Musadi ndatwa, "kæræsti hweya Dauda nakæn?"

³⁶ Kæthlæm Dauda tæ i'ndi'en a hur Shemed Chidchid, ndakænwa: "Læmwanda ndangna Læmwandengnæwa, sokuhi tæ harsæmtengna, kæ fari nati ndæf atikrechæuwa ka saræcheku."

³⁷ Dauda tæ i'ndi'en edtændæwa Læmwanda, tæ kænæ natna sokta hwe'en?" Kapat humtæhi kathlæmat tæ mbændæfa.

Mbæramsa Maldæmcha fa Sakadæ Kus Tækænadi.

³⁸ A sakandə'enadi ndakənwa: "Mbərəmsa maldəmcha fa sakadə kus tē tərbandadi, la yahkənda witə tē pəktat njelecha, kəthləm kə ndang fichi ənna kandə təmwanda lumocha.

³⁹ Paɸ la mbənanɢfata kanda kə mbəsndi mbətsokchi ndiichin a mbət humta Yahudawechihi, tē mbət rəbcha.

⁴⁰ Kandang harəfatsəwa la naknda səmandə i'cha ndəlat nishchi mətə hishchengnanda, tē hwandə toltol a hur nofcha nda ka fa tərmbanda. Kəthləm ndəkən nanda sat bahtə ka'ən."

Fər Poffəna Ndəlat Nuhnifə Mətə Səmahha.

⁴¹ Sokkə Yəso nduktə yokət ngom hanndəmbəta a kapat hura'a Fara, nakna nata kəlandə nofchi naka muh hanndəmbəltengnanda hur yokət fər poffən təkən.

Hurumchi oi muhkə hanndəmbəlcə ka'ən.

⁴² A bak nuhnifə lə bahta le mətə səmahha, somkən mbuthl kopo chap kə hurkən, le sokka pene ərta.

⁴³ Ak Yəso kimshechi'en kə thləmatkən, ndangna kandəwa: "Kitchitkən nati mbwa'anda kuni, i'fərtə ndəlat nuhhi mətə səmahya, mbəranda i'chika wunhi uf.

⁴⁴ Kandang ufya fərkənda hur kənechengnanda, məllan paɸ a hur bahtə'en fərtən uf i'tahangsa nat'en."

13

Mbwi Yəso Witə i na Kəs Kapat Hura'a Fara

¹ Nak Yəso malə kapat hura'a Farəhi, ərta hur kimshechi'en ndakənwa: "Maldəm, nu witə pəktat ngwichiya tē pəktat tinchiya."

² Ndang Yəso wa: "Nga nednə pəktat tinchiyawa? Nga yunəsə natficha mala mbənniyu chika ərtəwa paɸ ngwisə nat ficha mala ɸar shekkən nguchitficha wuwellandəhiwa."

Tərka Bahtəhi.

³ Paɸ sokkəna ɸar shohla Zaitun le naka kəllarə kapat hura'a Fara. Bitrus, Yakubu, Yohanna tē Andarawus bakndə i'chitnanda bəbweeta sahangndəwa:

⁴ "Mbwa'andəna kani, kwat nat i'chiya sətə? Mənaka sakətkən na chetəwa a shee farə sətə i'chiniya?"

⁵ Ngərkə Yəso səwa, "Ndəffam i'ndəsi mə shekɸa yunə kuniwa.

⁶ Kəthləm nofchə oi na bəta hur thləmnə tē ndatwa, 'njang naka kərəsti.' Nanda ləm nofchə oi.

⁷ Paɸ ma shikunə pathlə mbecha tē kusheng mbecha, mə lechiduniwa. Waat i'chiniyu nat kəsən kichu, paɸ mweshitkən sa'u kwandənwa.

⁸ Həmtə nan thla'anda həmtə fa, kuturichit paɸ nan thla'anda kuturichita fa. Na ficha sək həhərtə hachahaifa mbechə somsomən a kisshita, tē paɸ na mita natsi. I'chininatyu tərka pwanchə kwadən, mwee funa bəta.

⁹ "Kə sokuni tē tahhasəfa ma i'chiniyu tərka thlata. Nanda ndəttəkuni kə mbət sakmicha, paɸ nanda təppanda kuni a mbət humta Yahudawechahi, paɸ nuni thlara bənitə pəktat nofcha tē kuturcha kəthləm thləmna, paɸ nuni mbəs mba mbwa'a kusheng shunda kandə kə ɸar i'ndengna.

¹⁰ Kəthləm kusheng shundə mbinchin nat ficha tərka bəssanda həmchə nat.

¹¹ Ma harandə kuni dəɸndə tē kuni mbət shunda, mə thla'i hur in'chengnuni kə ɸar i'natuni mbutəwa. Mbwa'am i'mbwa'andə Fara kuni a mbənniyu, kəthləm nga kunang na shundəwa Chidchid tē Shemed ndak na shunda.

¹² Paɸ hwanmanda nan fər hwanmankən kə bəlang ficha, Shində paɸ nan fər hwe'en, paɸ hwecha nanda thla'anda parchinandə fa, kə dəɸndə kə təkang fichə kandəhi.

13 Paɗ chikawun nan cherə kuni kəthləm thləmna. Paɗ le kərəskə kə ndukwatken nan hərəkta.

Sat Pwancha.

14 "Farəkənaɓata ma mbishuni ənat təkəmta le na ɓat tə pwancha a thlerhi mbəɗi kamuchiksi, (Lə changngatkən kə sənən): "Fichile naka Yahudiya kə rahnda shohlacha.

15 Le naka afshi a ɗar kənnda mə tərɪɗahai kə yimka huriwa nan tər ənwa.

16 Le naka hi mə ngərɪɗa huri wa nan tər ənat suptə'enwa.

17 Ai kəmbəɗa nishcha fichile tə hwechahur tə fichile tə hwecha həsər a hur munchiniyu.

18 Hwanama mə si ichiniyu a hur mbitəuwa.

19 A thlah mbəɗiniyu, na pwancha natsi le tamu chit ficha nata kə sət Farə kishita kə ɓukweya, paɗ ngu ficha ngərəndəwa kə ndukwatken.

20 Manga i'nakən tahha Ləmwandə hanmunchikənhiwa nifəsi na hərəktəwa, Paɗ kəthləm tachikənharti taatən, ndəkən sək tahandən hanmunchikənhi.

21 Mənda yuna kuniwa, "Nama, a Kərəstiya, ndu 'məlan taatiyu' mə fərɪɗuni kitsəwa.

22 Kəthləm fa lekchisi na chetakish wa kandang naka kərəsti, tə tapənecha i'lekta, paɗ kənanda sət ənat pəɗandə nifəfa kəthləm kə shekɗangndə nofcha, manan sətə chika tachikənbara Fara.

23 Kə ndəfuni i'ndəsi, mbwa'adi chikama kuni leɗya.

24 Diffitə Pwanchini hanmunchiniyu, hwatfarə nan yimta hulta, ndərra'a ngu fər ɗwachitwa,

25 Handərəchə paɗ nanda nata həhatta haya afshi, alchita afshi nan həhərtəfa.

26 Dif fitəkən chikawun nannat hweya nifa ɓata hur hussombə tə kapat alchit tə mwanda.

27 Kana thlən fathlənchi'en kə ngommangndə tachikən'en chika aya hurkishita, thlata ndukwat kukunchi fwada a kishita thlata ndukwat kishitə kə le.

Ənat Sakta ɗar Affət Shubwata

28 Nakənya sakam əna ɗar affət shubwata. Ma mbisshuni tirkeetə njarəhi məla titita, kə sənunisəwa fektə ndukhi.

29 Kichu paɗ, ma neɗnduni ichiya sətə kə sənunisəwa ɓat'en ndukhi məla mi kənnda.

30 Kitchitkən nati ɓwa'anda kuni, nadihi nakənya ngu mbərtəhiwa, sema shid i'chinatyu.

31 Afshi tə kishita nanda thlərəttadi, paɗ shundengnə ngu tamta thlərəttadəwa.

Nifəsə Sənkə Farəkən ndu Hanthlikchəkənwa.

32 Paɗ nifəsə sənəkə farəkən ndu hanthlikən kurmi fari nat i'chiniyu sətə, chika fathlənchikəna hur afshi ndu hwankən tə'i'ndə'en. Shində sənəkə ndak.

33 Nakən sənwuni fari nat farəkəna ɓatwa, sokam tə tahhasəfa.

34 "Bata hweya nifa naknanat nda nifə na sət witə langnga, ma meltə huraahi, saka'ən tora mafechi'en, chika wun tə tor'en, ndangna lə pu mimbangkənharwa, kə ndəfən i'ndəsi kə fari natna ngərəndə'in.

35 Chika kunang kə ndəfuni i'ndəsi, kəthləm sənwuni fari nat lə hura'a ɓataɗəwa, ndu farəhufta, hurdiffitə findəkta, katət ɓəta, mbahya ɓingta.

36 Ma ɓeɗ kurukchuk mə ɓida mbəsəndə kuni sabweniwa.

37 I la ɓwa'adi kuni, la ɓwa'ayi chikawuni kə sokuni tə tahhasəfa."

14

*Keɗ Pəktechə Mbandə kə Bəlangndə Yəso
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Yh 11:45-53)*

¹ Tahkə mundə chap kə safichə chohhəmtala tə i'chi njohma le nguchit mehdəsafi'en. Le nak mwanchina hur pərischa tə maldəmcha fa sakandə kussa dī, naknda kat mba kəsandə Yəso buḅweeta kəthlem kə bəlangnda.

² Kəthlēm lə ndakndəwa: "Ngəma sət iya hur njohhəmiyawa, mənī nofcha thla'andəhur'i'nda."

Pa'afichə Kwescha Fideta Yəso a Betani

³ Yəso məla Betani hura'a Siman le nat tarkwindafi'en soh. Məla dar səm'əna, yimkə nuhnifəsi tə kwescha kupat tahəstəfichi tə pundala, tə fideta hurkən le nat satə'en mbinchinfə la atfichuwa nardi, la hiikəfichə tə handəbeltə oi, chaən kupadihiyu thləraən fidetkəna Yəso in.

⁴ Nofchi naka mbənniyu səbkə handəkikecheng nandadi tə i sət nuhiyu, ndangndandaniwa: "Kəthlēm mə natna səbandə fidəfidə lahiitəfichə tə handəbeltə oi kicheya?"

⁵ Matə hi'yangfichadiya manaficha mbəs handəbelta i sherangnga aru kumchit kum məkkan, kə fərangficha fa bəhcha." Bokangnda nuhihiyu ka'ən.

⁶ Ndak Yəso wa: "Malamən nuhhihiyu! Kəthlēm mə natuni dəhandə'in? Shidətə'ən ndiichin.

⁷ Fəbāhcha pware a hurnuni, nuni mbəlla kəsandakandəsi chikakwat yahtuni. Pad nga njang tə kuni pwareewa.

⁸ Nuhhiya shidətə i natna mbəla sita. Thləridə fidetafa a tah'sadə fadengnə kə fari natficha thlohita.

⁹ Kitchitkən mbwa'andi kuni, uf mbədi nat nofcha basə kusheng kashunda hur kishitə nat, nanda mbu i sət nuhiya, kəthlem kə kuḅukfichəndi."

Ngəma Yahuda wa Nan Fər Yəso kə Kəsangnda (Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

¹⁰ Yahuda Iskaryoti ərta hur kimshecha Yəso kumkəngərənsə chap, dəkna mbəda Pəktat Pəristchəkən kəthlēm kə hi'yangka dī.

¹¹ Səkkəndə i yahtəna sətə naknda kwala, ndəkən tahsədədhəhiwa nani fərru handəbelta. Mbənniyu ngagtə Yahuda kat mbayi natna hi'ya Yəso kanda.

Yəso tə Kimshechi'en Chiində Njohmə Nga Mehndəfəwa (Mt 26:17-25; Lk 22:7-14, 21-23; Yh 13:21-30)

¹² Saakə tərka farə chi njohəm chohhəmtala le nguchit mehdəsə fi'en, le lə thlet fichə burat hanshohrata, ndang kimshechi'enwa: "A ai yahtusi kə tahsukani mbət chi njohəm chohhəm taləkənsi?"

¹³ A thlənkən kimshechi'en chap ndagnna kadewa: "Dama hur həmta, nuni kəmtə tə nifə məla rəf bət ama, kurunindi,

¹⁴ uf huri'i yimtən, ndangnguni lə hurikən wa: "Ndak maldəm wa a ai kətən romchi natti chi njohhəm chohhəmtala kanang tə kimshechengna?"

¹⁵ Nan cheda kapat kəndə kuni afshi le taptəficha kə tahsangficha. Mbənniyu natuni tahsə njohəmkəna kəmsi."

¹⁶ Kimshechiyu malkədə mbənnihiyu pədaknda hur həmta, dəknda mbisandə uf ichi səkə nda i mbutə Yəso. Tahsangndə chohhəmtaləkənhi.

¹⁷ Diffitə həmta fara Yəso tə kimshechi'en kum kəngirənsə chap bəknda hurikən.

¹⁸ Kanda dar səm'əna, ndak Yəso wa: "Kitchitkən nati mbwa'anda kuni, ərta hurnuni nan hi'itadi, le natani səm'ən təndi."

¹⁹ Kə səktə kimshechi'en kichu səbkə handəkiketeng nandadi, tərkaakənda sahandə ərtə ərta tə ndatwa: "Njang wa?"

²⁰ Ngərkənsuwa, ərta hurnuni kumkəngərənsi chap le natani səm'ta hur təbi ərta.

²¹ Andiya hweya nifə nan bədəta, nda i yarandəfichə kushəngkənhi nattə kichu, ai kə mbəda nifi yahkəsə fər hweya nifa! Kweshkəna ngətufichəndəwa."

*Səm Jibi i Ləmwanda**(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1 Kr 11:23-25)*

²² Naknda dar səm'əna, tərəkən njohma saən usoko Fara, chichaənhi fərangna kimshechi'en, ndagna kandəwa: "Thlama; leya faɖegna."

²³ Diffitəkən tərəkən təpsat ama, a səkən usoko, a fərangna kanda sakndə ufnda

²⁴ "Leya fwarengna le thlerandidi kəthlēm nofchə oi."

²⁵ "Təni mbwa'a kitchitkəna kuni thlatə nakənya kə mban mwaawi sat ənwa magnga fari natisat yuwakəna hur mwanda Farə wa."

²⁶ In'kəndə imsha, pəɖaknda kish kə shohla Zaitun.

*Mbwi Yəso Halə'i'ni Nat Bitrusa Hala**(Mt 26:31-35; Lk 22:31-35; Yh 13:36-38)*

²⁷ Kanda dar wita ndang Yəso kandəwa: "Uffuni nuni rahta maluni nji i'chitna. Nda

i yarandə fichə ndatwa,

'Ni bəlandə la hərəmta,

shohrechikən nanda wuweləhi.'

²⁸ Dək na mban təndandə wa diffitə thlatengna tə shisshingta ni lata Galili mə

kunang".

²⁹ Ndang Bitrusa Yəso wa: "Njang ngi maləsəhiwa chika rahkə tahchikən nat."

³⁰ Ndang Yəso Bitrus wa: "Kitchitkən nati mbu'uta fidəkiya kə kukwara ɖektə chap

nu kurbadə halə ində məkkan tə ndat wa sənunə njiwa."

³¹ Chika tə kichu nak Bitrusa kurbandə mbuta tə alchita ndatwa, chika tənə ficha

təkkandəkəmhi hwaa ngi tamta halə i'ndəwa sənwisəwowa!" Natnda ndakndə kichu.

*Hwana Yəso Fara hur Getsemani**(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)*

³² Ndəkən saatənda mbidə la atfəchiwa Getsemani. Ndangna kimshechi'en wa:

"Sokamhi mbidya, kə di hwanda."

³³ Tərəkən Bitrus, Yakubu tə Yohanna, tərkaakən sək bahtə ka'ən, mirfat'ennadi.

³⁴ Ndangnakandəwa: "Shisshingtengna məlla nat pwançə ka'ən. Thlaramhi

mbidya kə nuni kəlathi."

³⁵ Dəkna mban ngudeh həkənhi hachaya nakna hwandə tə ndatwa: "Ma mbandəsi

mə nidī pwene ti naka batyuwa."

³⁶ Ndakənwa: "Papa, Papa, ənsə nak 'yang'yang nga mbədekuwa. Tərran pwene

tidadi fi'engnəya. Chika tə kichu nga i yahti natu sətwa iu'wa.

³⁷ Ndəkən ngərandən ina thlema kimshechi'en dəkna mbəsandə kanda sa bweni.

Ndangna Bitrus wa: "Bitrus, nanna sa bweni? Awi nguna mbəlla soktə tolla a kəlat

chika i hanthliktə ərtəwa?"

³⁸ Sokam tə tahasəfa kə nuni hwanda kəthlēm məhəmiduni hur yah'ichəwa. Paɖ tir

shemeda nat təkichu fatkən tərriwa."

³⁹ Ngərkəna ngərandə'in kəthlēm kə hwanin, nakna ngərandə shuni shuwuntən

soh.

⁴⁰ Ngərkəna bata thlema nanda bakna mbəsandə kanda sabweni, kəthlēm uf nda

nəhəd bweni hwanichengnandə ka'ən, bəhkəndə i nan nda mbwa'anda.

⁴¹ Ngərkəna thləmatnanda i məkkatəkən, ndangna kandəwa: "Paaya mwakuni

sabweni kənuni yipta? Shik kichu, shee farəkən. A fir fichi hweeya nifa kə hara fa

bəbichitfata.

⁴² Thla'ama, tama. nama, nifina hiiyandadadi məlanya!"

*Kəsafichə Yəso**(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Yh 18:3-12)*

⁴³ Chatkichuyu, kə nanna ngələndə mi'en, bak Yahuda ərtə hur kumngərənsə chap

təkən tə nofchə oi tə thlohcha tə səssalcha, pəktat pəristcha tə maldəmcha fa sakandə

kusadi, tə pəktechi thlenkə kanda.

⁴⁴ Kæthlæm nifi hi'yangngadiyu teppa mweshandə tə ndatwa: "Le natti mbənfatkənyu məlan naka nifəkən. Kə kəsangnguni kə pədfuni tənda har."

⁴⁵ Kə saatən dəkna mbəs Yəso ndaənwa: "Lə hura'a." Nakna mbənfatkən tə kəmmyia.

⁴⁶ Chatkichuyu njo'angnda kəsangnda.

⁴⁷ Ərta hurandə le nak kit, kətkən thlohtə'en chathlaən thlemata mafata kapat Pərist təkənnadi.

⁴⁸ Ndang Yəso kandəwa, bəkuni tə thlohcha tə səssalcha kəthlæm kə kəsikuni nda tənə hara?

⁴⁹ Hanmunchikən kəm nang tə kuni nja sakandada hur kapat hura'a Fara, nattə kichu kəsiwuniwa. Sək fichə kichuyu kəthlæm kə nəhdang fichə i mbutə laulawatkən.

⁵⁰ Mbənniyu bək kimshechi'ena cherəndəfa, rahkənda.

Kimshi'i Rahka

⁵¹ Han kimshasi tə də supta fa, kuwurkən ndi. Njo'angnda,

⁵² məllan mallaən də supkəna kanda, rahkən tamkwəl.

Yəso Mbanitə fa Yarakən hi

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55, 63-71; Yh 18:13-14, 19-24)

⁵³ Mbənniyu Pədak ndə tə Yəso kə mbəda kapat pərist. Nat pəktat pəristcha tə fambanicha tə maldəmcha fa sakandə kussa dī ngomkənda thləmmatkən.

⁵⁴ Bitrus nakan langnga nattəkichu kuwurkənndi, kə hura'a kapat pərist təkən sokkəna thlemat fa pu hurikənhar nakna tək hwata.

⁵⁵ Mbənniyu pəktat pəristcha tə pəktat fasakmichə uf nda naknda kat sakət shuni nannda dəftə kə dər Yəso, kəthlæm kə mbəsndə kə bəlangnda, nattəkichu mbəsundə mbandəwa.

⁵⁶ Pədfə nofchə oi shuwunkə lekta dər i'ndi'en pədfə bu miyengnandə ərtəwa.

⁵⁷ Diffitəkən pədfə thlaakə funə tə lektə kə dər i'ndi'en ndatwa:

⁵⁸ "Shikanindi ndatwa, 'ni hokkandə kapat hura'a Farəhi le tintə fichə tə harcha, pədfə hur mundə məkkan ni tinnanda kwarkən nga tə harchəwa."

⁵⁹ Chika tə kichu shudengnandə bu ərtəwa.

⁶⁰ A mbənniyu thlaakə kapat pərist thlarkənhi kit kə hurdfitənanda sahaən mi Yəso tə ndatwa: "Nga ngəmtəkusəwowa? A dər witə i'chi mbutə ficha i'ndekuyawowa?"

⁶¹ Ngaskən bə ngərawusəwa. Ngərkə kapat pərist təkəna sahandə pədfə: "Sokən naka Kərəsti, hweya Farəwa?"

⁶² Ndak Yəso wa: "Njang." "Təpədfə nuni nat hweya nifa dassa harsəmta le nak mwanchin mələ bətahaya hur afshi hur husomba'a."

⁶³ Ndəkən thləthlahandə kapat pərist təkən njela'enadi, ndakənwa mənətma ngərkata mbəd'en pədfə.

⁶⁴ "Səkam witə njir fadi sətən: "Mə nattuni?" Uf nda thlangndə kitahi tə ndatwa keekesi kə məkadi.

⁶⁵ Chatkichuyu tərkaakə funa chaha yahtafa, kəngəngndə hwanichi'en, tətəpangndəfa, ndangndəwa: "Mbwa'ana kani wun təkəsa." Fa pu kapat hurikənhar mbwəltəkənndi.

Bitrus Heltə I'ndə tə Ndatwa Sənu tə Yəso wa

(Mt 26:69-75; Lk 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Bitrus məllan ndassa hachahaya fəlhura'a, bək nuhhwee ərta hur mafəcha kapat pərist.

⁶⁷ Nakkən Bitrusa tək hwata, nakna kəllandə ndakənwa: "Sokənma, kunang nak tə Yəso Lənarattadiyu."

"Ndaənwa kunang nak tə Yəso Lənarattadiya.

⁶⁸ Pədfə halkən i'ndə ndakənwa: "Njang sənwi i natu shunda dərəkənwa. Pədfə mbəssawiwa!" Cheknakish kə mi mbanga. Chatkichuyu kukwarkə dəkta.

⁶⁹ Mafat nuhhwaniyu nakənndi, ngərkən ndanda fichile kitkitta mbənniyuwa: "Nifiya mälla hur nanda."

⁷⁰ Ngərkəna halə i'nda.

Toppə kicha paɗ fichile kitkityu ndangnda Bitruswa: "Kitchitkən sokən paɗ naku ərta hurnanda, kəthləm sokən lə Galiliyawata."

⁷¹ Nakna cherə i'ndi'en kəna nata at'i'chimi tə ndatwa: "Sənwi nifi natuni shunda ɗarkənwa."

⁷² Chatkichuyu kukwarkə ɗekta i chapatəkən. Kudukkə Bitrus tə shuni mbwa'andə Yəso ndatwa: "Kə kukwara ɗəktə chap nu kurbandə halə i'ndə məkkan ndatwa sununə njiwa." Kə kudəktən shuwunkən chat nakna tita.

15

Yəso Məla Mbanitə Bilatus

(Mt 27:1-2, 11-14; Lk 23:1-5; Yh 18:28-38)

¹ Kənat bəta wenda mbingtə tung, pəktat pəristchikən tə pəktat fambanicha tə maldəmchə fa sakandə kussa Musa ɗi, tə pəktat fasakmicha tahsangndə hi. Ɖəkən kənandəɗə Yəso pəɗakndə tənda mbaniti Bilatus.

² Sahang Bilatus mi Yəso tə ndatwa: "Sokən naka kutur Yahundawecheɗa?" Ngəmaən'en tə ndatwa: "A mbwinə keeke."

³ Nak pəktat pəristchikəna nata muh hanharkən kə ɗar i'chə oi.

⁴ Ngərkə Bilatus sahami tə ndatwa: "Nga ngəmtəsi natu ngərtəsəwowa? Nu yakat kohat shuwunchi nannda mbutə kə ɗar i'ndekuyu."

⁵ Yəso paaya ngərausəwa, pəɗang ənnatkən Bilatus fa.

Thla Fichə Kiita Yəso i Mərtadi

(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Yh 18:39--19:16)

⁶ Ma shee farə chohhəmtala Bilatus lakalkən nifəhi ərta hur pursunacha le sahtənda.

⁷ Hur fa thlahur in'chi pursunayu yunəsə mbəlkəfata le la atfichəwa Barnabas.

⁸ Bak ngom nofchə oi tərkaakəndə hwanandə Bilatus kə saən kandə nda i'səntənhi tə sandə kanda.

⁹ Ndəkən ngəmməndən engnanda: "Yahkunisi kə kallayi kutur Yahundaweche kuni hiwa?"

¹⁰ Kəthləm mbəssadiwa tə nan'nda sərəhndi, ndəkən nat pəktat pəristchikəna fərndi.

¹¹ Pəktat pəristchikən chikangndə nofchikən, kweshkən kəkalaən Barnabassa kandə hi.

¹² Ngərkə Bilatussa ndanda kandəwa: "Mənati sandə nifi lə atuniwa kutur Yahundachiya?"

¹³ Ngərkəndə hwata tə ndatwa: "Kukanhi!"

¹⁴ Ndang Bilatussa kandəwa: "Kəthləm mi? witə bəbifat mə sətən?"

Chika tə kichu thla'angndə mburat uf ndə tə alchita ndakndəwa: "Kukamən hi!"

¹⁵ Bilatus yahkənsa təra hur ngom nofchihiyu kalaən Barnabassa kandə hi. Difitə təppi təpandə fathlərhweche Yəso fərangna kanda kə kukwangndəhi.

Njir Fathlərhweche Yəso

(Mt 27:27-31; Yh 19:2-3)

¹⁶ Pəɗak fathlərhweche təndi kə huri kuturichita, kə hur huri kuturichita, akndə tahət fathlərhwatəkən nat.

¹⁷ Pangndə njeli kuturichit ngah nda am fi mbillehsheta, tahəskəndə fwa'in ndahha pangnda in.

¹⁸ Tərkaakəndə nda ənna: "Mbwarə shishshingta kə mbəɗeku kutur Yahundaweche!"

¹⁹ Naknda rərro'a ndəffa'in tə səssala, naknda chahha yahta fa, təpaɗ naknda kopandəhi wa tənnda fəra mwanda.

²⁰ Kə mweshandəndə njirndi, kətangndə njeli'ihī fi'en ngah nda am fi mbillehshetyu pangndə ikən. Pəɖakndə təndə kəthlem kə dənda kukwandəhi ɖar palita.

Kukwa Fichə Yəso hi

(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Yh 19:17-27)

²¹ Kanda ɖar mbərtəhi tə Yəso məlla rəf palitə'en, chat a nifiya lenat thlemkən wa Siman lə Sayirinta, shinnda Alekzanda tə Rufus, məla bata thlet həmta ɖəfkəndəndi waat kətərən palita Yəso.

²² Pəɖakndə tə ndi kə mbəɖi lə atfichəwa Golgota (sakatkən wa mbət təb i'nda").

²³ A mbənniyu fərangndə am'innabi le kurtandəndəhi tə mur, cherkən sata.

²⁴ Kukangndəhi ɖar palita, sakangndə njela'en hi thlerənanda, naknda tata kəthlem kə səndə i'nat chikawuna mbəsta.

²⁵ Kukangndəhi tə hanthləktə hanherta i'bingta.

²⁶ A yarandə ənat sənəkən kə ɖarkən: "Kutur Yahudawecha."

²⁷ Mbənniyu kukangndə hi tə harchə chap, ərta harsəmtə'en ərta hishingtə'en.

²⁸ Leya ndəkən na nəhata laulawathi, ndakwa a thləkfichənda hur fa cherə thlən i mbutə kus."

²⁹ Nat nofchi naka mbərtəhi tə mbənniyu, naknda həhrandə i'nda kəndə shuwun bəbi icha ɖar Yəso tə ndatwa: "Yu! sokən ti ndakwa, nu hokandə kappat hura'a Farəhi paɖ kə tinangna hur munchə məkkan,

³⁰ həkəndən i'ndeku hacha, kə tərnhaya ɖar pali'iya!"

³¹ Kichu paɖ pəktat pəristcha tə maldəmcha fa sakandə kussa ɖi, lə naknda shuwun njirndi a thlerənanda, lə naknda ndatwa: "Hərkəɖəfuna: "Ngu həkəndə i'ndi'enwa.

³² Kə tər Kərəsti haya kutur Isra'ilawecha, kə tərkahaya ɖar palikən chetchetya, təkichu natma nata kə fərəmkita ɖarkən." Fichile kukandə fichikandə təndi i'erandəfa.

Mərta Yəso

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Yh 19:28-30)

³³ Hanthləktə kumkəngərənsi chap i hur fara, ngəlang hultə hachahaikən nat, kə hanthləktə məkən i farəhufta.

³⁴ Kə saatə hanthliktə məkən, tik Yəso tə kapat mburata, ndakənwa: "Eloi, Eloi, lama sabatani?" sakətkən wa: "Ai Fara, Ai Fara, məsək chertunji?"

³⁵ Fichile thlarkə nduk təndi kəsəktəndə kichu ndakndəwa: "Səkama məla at Iliya."

³⁶ Rəhkə yuna hurnanda ɖəkna tənandə ən nda hussunnjela'a, tə am tamnda fakkena səssala, fərangna Yəso kə san, ndakndəwa, "Pwa'ama, kənəm ma na Iliya bata tərəndahaya ɖar pali'i'ya."

³⁷ Chatkichu shuwunkə Yəso tə kapat mburata, kanna kalə shishshingtə'enhi.

³⁸ Kuwuri kəntə ficha kapat hura'a Fara thlahkən hi chap, thlata ɖarkən kə kakən.

³⁹ Kapat fathləehwechəkən le nak kitta mbəniyu a kələnda nakən məri'mərtən* ndakənwa: "Kitchitkən nifiya hweya Farə nakən!"

⁴⁰ Nishchəsi thlarkə langna naka nat kanda nishchəkən nda Maryamu le baka a Magdala, Maryamu man Yakubu le nak nguddeh mə Yusufu†, tə Salomi.

⁴¹ Kandang kuwurdəndə, naɖi natnda hachahai Galili, kwirndəndə təpaɖ fərandə mwanda, tə yakat nishchi oiya ɖəfkəndə kə Urshelimayu kanda mbənniyu.

Thloh Yəso

(Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Yh 19:38-42)

⁴² Sək farə hufta, bakna soktə kə farə tahasəfa kəthləm ishkichitkən farə yipta Yahudawecha,

* 15:39 15:39 Funə yarechikən ndakndəwa tid kəna mərta † 15:40 15:40 Greek cha yaru ndəwa Josephwa yarak nduwa Joses

⁴³ Nifəsi lə atfichəwa Yusufu bəknə həmət Armatiya, nakən ərta hur fichile lə fərändə fichə mwanda, lenaka pu mwanda Fara, səkən alchit handəkiketa ndəkna mbənda Bilatus, sahaən murət Yəso.

⁴⁴ Pəđang ənatkən Bilatus fa ndu a teppa mirri, thlənkən kə angfichile nak mwachina hur fathərhwəchəkən, sahaən miya: "Təkit Yəso teppa mirwa?"

⁴⁵ Kə səktən kichu miya kapat fathlərhwəchəkən tə ndatwa teppa mirri, fəraən murət fatkəna Yusufu.

⁴⁶ Hiikə Yusufu njeli thləhmurta, tərən fata Yəso haya, fwadaən tə njeli thləhmurundəyu, dəfkəna hur kwata le retficha fa ngwiya. Pwatkən paplata ngəlaən mi kwatkənsi.

⁴⁷ Maryamu le bəka a Magdala tə Maryamu man Yusufu nedəndə mbədi hunandə fīcha.

16

Thlata Yəso kwata

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Yh 20:1-10)

¹ Kə mbərkə farə yipta Yahundawəchə hi, Maryamu le bəka a Magdala, tə Maryamu man Yakubu, tə Salomi, hiikəndi fīdēdi nat satə'en mbinchīna kəthləm kə dənda pa'anda Yəso fa.

² A farə Lati bīngtə tung, kənat fara cheta pəđaknda mi kwatkən.

³ Nangnda ndandandani chiuwa: "Wun na pwatandə paplatkən engnəmadə mi kwatkən?"

⁴ Kə thlə'andəndə i'nda nak ndə paplatkən a teppa pwatafichadi nakən mwanchin.

⁵ Kənannda yimta hur kwatkən, nakndə hwankimsha'a dəs tə harsəmta, tə hēdēdi njela'a pəđang ənatkən kandəfa.

⁶ Nđangna kandəwa mə pəda ənkunifəwa nuni kat Yəso Lənaratta, le kukkwandəfichəhi. A thlə'i, məlansa mbənniyuwa, kələma mbədi hunandəfīcha.

⁷ Dama mbwa'amna kimshechi'en tə Bitrus, təndatwa nan lata Galili mə kandang, mbənniyu nuni nanndi nda i mbwa'a'ndənakuni."

⁸ Nishchəkən pəđ shekda'ində kanda kandə saktatfa Cheknda kish tə rahta, a hurkwatkən fechengnanda rəptəfa shekda'ində kandə ka'ən. Mbwa'aundə əna nifuwa kəthləm kanda lechita.

Yəso Chedadə Fat'enna Maryamu Magdaliya

(Yh 20:11-18)

⁹ * [Kə thlattin tə shishsingta fa bīngtə tung a farə Lati, tərkaakən bəta mbəs Maryamu le bəka a Magdala, nuhi rəktə Yəso ləwurchə muda fet'en.

¹⁰ Məlan pəđ dəkna mbwa'anda fichile natndə tə Yəso soh kana mərta dəkna mbəssandəkanda səb hura tə pəđ kanda tita.

¹¹ Kə səktəndəwa Yəso məllan tə shishsingta fa, təpəđ nedtəndi, cherkənda fərkiti.

¹² Dīffitə ndəkən chedkən fat'enna mbənda funə chap hurnandə tə witə natsomən, kanda dər pədata thləthəmta.

¹³ Nofchi chapyu ngərangndə'in bəknda mbwa'anda tahchikən, chika təkichu fərundə kitsi kə dər i mbutəndəwa.

Chedda Yəso Fat'enna Kimshechi'en Kumngərənsə Ərta

(Mt 28:16-20; Lk 24:36-40; Yh 20:19-23; Tf 1:6-8)

¹⁴ Dīffitə ndəkən bək Yəso mbəs kimshechi'en kumkəngərənsə ərta shokndəhi kanda səm dəsəmta, bəkkangna kandəhi kə dər bah fərkitichidəng nanda, tə kwaakwaachit handəkiketa, kəthləm cherdə fərkitta dər fichile naknda a dīffitə thlə'i'thlattən.

* **16:9 16:9** A hura yerechi yaratfichə soh ngusuwa chekangfīcha

¹⁵ Nandangna kandəwa dama hur kishitə nat kə bassuni kwescha shunda kə mbəda nofchə nat.

¹⁶ Uf nifi fərkəkit sangfichə baptisma nan hərəkta, paɸ le cherkə fərkit na ficha fəra pwanča.

¹⁷ Na ficha nat sakət i'chiiya tə mbəda fichile fərkəkit: nanda chandə bəbi ləwurchakissha hur thlemna, nanda shuwun yuwamichə somsomən,

¹⁸ Nanda harə huthlənchahar tə paɸ chika witə bəbi i'natma sandə ngu tamta sa ənkanɸuwa; nanda sa harcha nofcha in fichile nak hahchin nanda kəndaɸi."

Təra Fichə Yəso kə Afchi

(Lk 24:50-53; Tf 1:9-11)

¹⁹ Diffitə shuni shunandə Ləmwandə Yəso kanda, tərang ficha afshi, sokkəna har səmta Fara.

²⁰ Pəɸak kimshechikəna nata basə kwashchə shunda Fara chika ayi, Ləmwanda nakna kəsanda kandəsi. Tə mbəda ənnat sheka inchi nannda sətyu chedkənwa kweshcha shuni nannda bassəyu bakna mbəda Fara.]

TORCHĀKĀNA FATHLĀNCHA

Dəfshuwun Bata Shemed Chidchid

¹ Hur tərka dēlwer engna, le yarutisi sokən Tiyo falus, yaradi ichihi nat tərkaatə Yəso sətə tə fichile tərkaatən sakandadi,

² kə fari tərtə fichinda afshi, difitə fəra kussa fathlənchi'en tadtənar təmbəda Shemed Chidchid.

³ Hur mundə kumchit fwada, difitə bahtə'enhi tə märtə'en, kurbadə cheda fat'enna kanda a mbachə somsomən ndatwa təkī a thlee tə shishingtafa, pad mbwa'adə pathlə mwanda Fara kanda.

⁴ Nadi natən tə kandəyu, ndangna kandəwa: "Mə malində Urshelima hiwa, kə pundə kə nəhhəd dəfshuni dəftə shinkən hiiyu, nda i mbwa'andəna kanda,

⁵ Kəthləm Yohanna səkən baptisma tə ama, a hanmunchə dīmek nakficha sa baptisma kuni tə Shemed Chidchid."

Təra Fichə Almasihu Kə Afshi (Mk 16:19-20; Lk 24:50-53)

⁶ Kənat Yəso humtəhi tə fathləncha, sahangndəwa: "Ləmwanda, nakənya natu ngər fəra kuturichit'ena Israila dəwa?"

⁷ Ndangna kandəwa: "Nga innuni kə sənuni thlet hanmunchə tə hanthləkchəkənwa, papa ndak nak tə alchitkən.

⁸ Nuni mbəs alchita ma bəd Shemed kə dər inchengnuni. Nakuni nat kə shetachengna, kə nuni mbwa'a pathlengna nofcha a hur Urshelima tə hachahai Yahudiya nat tə Samariya tə sərət kishitə nat."

⁹ Kə mbuutən kichu, kanda dər kələnda, tərangficha afshi kə hur husomba'a, bəkna shekata hwanichengnanda mwa'unda ngər nanndəwa.

¹⁰ Kanda dər kələta afshi, mələn pad mələ pədata, bək nofchi chappa thlara thləmatnanda, tə njelechə hedəda.

¹¹ Ndangnda kandəwa: "Hishcha Galilicha, kəthləmmə natuni kikit kənuni kələta afshi? Yəso ti tərəndə fīcha hurnuni kə afshiya, farəyuna nan ngər bata nda i natuni pədat'ena hur afshi."

Ted Fichə Matiyas kə Ngərka Kwar Mwanda Yahuda

¹² Thlaakənda malkəndə shohla Zaitunhi ngərangndə'ina Urshelima nakən nga langngəwa, witə nduk ka mel əta.

¹³ Kə nannda sata hēmətkən, tərəkənda huri afshi kə mbədi nanndə dəndas. nda: Bitrus, Yohanna, Yakubu, Andarawus, Filibus, Toma, Bartalamawus tə Matiyu, Yakubu hweya Halfa tə Saminu lə mbat thlət inda punofcha di tə Yahuza hweya Yakubu.

¹⁴ Humkəndəhi natyu tə yarə əta, naknda nata hwandə kənding, tə Maryamu man Yəso tə nischə terchin tə hwanmanchə Yəso.

¹⁵ A hanmunchiniyu, ngomkə fafərkithi aru tə kumchitchap kə mbət əta, thlaakə Bitrus kit a hurnanda, ndakənwa:

¹⁶ "Hwanmanchina, sokkən waat kə nəhdangfichi ihi mbuutə shunda Farə soh tə mbəda Shemed Chidchid bək tə miya Dauda kə dər Yahuda le hēmka mbanna hur fichile kəsang Yəso.

¹⁷ Kəthləm nakna hurnəm soh, pad fəra fichi i natna sətə hur toriya.

¹⁸ (Yahuda, təkəni bəbi tor'en hiitən mbətsi, hēmkenhi tə inda, dathlkə hur'en bək hanhedechi'ena haiya.

¹⁹ Kusheng shiwun mërta Yahuda sèkkè nofcha Urshelima nat, ak fichi mbèt-kənwa Akaldama tē miyengnanda, sakèt-kənwa mbèt fwara.)

²⁰ Dək Bitrusa mban tē ndatwa:
Nakna hur yaratkən kichuyu a hur Zabura, ndatwa:
"Nak huraa'ena nata kətən kuffi,
mè soki nifa hurkənwa:
pad mbèt sokt'en a hur torkən kə tər yuna."

²¹ Kəthlēm ndəkən sokkən waat kə tadim yunihara a hur nofchi natəm tē kandə nat farə natma witə tē Ləmwandə Yəso yu.

²² Thlata fari sandə Yohanna baptisma kə fari tərtəndəndi a hurnəm kə afshi. Chikawun tərətə ficha, nan sokta sheta təkəm kə dar thlata Yəso a hur məmatcha.

²³ Harkəndə nofchi chap: Yusufu lela atfichəwa Barsabas, lela atndə padwa Yustus tē Matiyas.

²⁴ Hwankənda tē ndatwa: "Ai Ləmwanda, lə sən hanndəkiketa chika wuni, cheddu le taduhara hur nofchi chapya.

²⁵ Kə sokka lə thlənda hur torkən, kə tərən mbətsokta Yahuda le lengkəhi pədaka mbədi batən yu.

²⁶ Yimkənda tata, səmkə Matiyas dəfkəfichinda hur fathləncha, humang fichi tē fichile kumngərənsə ertəyu.

2

Bata Shemed Chidchid

¹ Kə saatə farə pentekos, uf fa fərkit hwimndəhi mbət əta.

² Sutolluwa, sèkkè fichi tit əna hur afshi nda kapat rənna'a nəhdadə huri'i nannda hurkən dədas.

³ Chedkə ichi fechengnanda nda hanshuwun hwata, kanda saktəhi, kanda dəta dar inchengnanda.

⁴ Nəhdang fichi kandə nat tē Shemed Chidchid, tərkaakəndə shundə tē michə somsomən, da i fərandə Shemed shunda kanda.

⁵ A thlahmbəchinyu, Yahudawechisi fa mwanandə Farə kaən, baka a hachahaichə somsomən a hur kishita nak tē sokta a Urshelima.

⁶ Kə səktəndə iniyu, humkəndəhi ngomkənda mbət əta kəthlēm a kwehər sokkənadi, chikawun mələ səktə kanda shundə tē miyengnanda.

⁷ Pədfang ən kandəfa pad shekdang'ində kanda, ndakndəwa: "Awi fa shuni natya nga Galilawechiwowa?"

⁸ Sək ənəkəni natma sək kanda shundə tē miya chikawuni?

⁹ kəmnangya, Fartiyawecha tē Madiyawecha, tē Elamawecha tē nofcha hachahai Mesofotamiya tē Yahudiya tē Kafadokiya tē i Fantus tē Asiya,

¹⁰ tē Firijiya tē Bamfiliya tē Masar tē fichile nak nduknduk tē Sayirin a hachahai Libiya tē romchi baka Roma. Yahudawecha tē fichile yimka tərmbandengnəm.

¹¹ Pad kəmnang Kiritawecha tē Larabawecha, nat kəmna sək kanda shundə tē miyengnəm kə dar pəktat ichi sət Fara."

¹² Pədfang ən kandəfə natnda kohərkə inchengnandadi, dakndəwa: "Mənaka sakət iya?"

¹³ Chang funə mi kandəhi ndatwa: "Tə sandə am inabi ngalkəndə beng."

Bassa Bitrus A Farə Pentekos

¹⁴ Thlaakə Bitrus kit tē tahət fathlənchi kumngərənsə'ərtəyu, i'naən burathi bassangna kandəsi, ndakənwa: "Hwanmanchina Yahudawecha tē fichile naktə sokta Urshelima nat səkamji, pad kə dəffuni i'nda i nati mbwa'anda kuni.

¹⁵ Nofchiya nga tē tērang əna kandə nda i tērtuniwa, nakən mwee mbəta bingtəyawa: hanthlikkən hanhertə ndak.

¹⁶ I natuniya ndəkən mbutə tapənaa Yowel ndatwa:

¹⁷ "Ndak Farə wa, a mweshit hanmunchikən ni thlər Shemedengna đar inda nofchi nat.

Hwechengnuni kə nishchi tē hishcha nanda mbu icha le mbwa'andə Fara kanda. Kimshechengnuni nanda nat'ichi tamuchitnda nata, tuburnofchengnuni nanda sənnata.

¹⁸ A hanmunchiniyu ni thlər shemedengna kə đar inda mafechengna hishchi tē nishchi nat, pad nanda mbu icha le mbwa'andə Fara kanda.

¹⁹ Ni che ənat pəđandə nifəfa a hur afshi, tē i na che sakət ənat pəđandə nofchəfa a kishita, naknanat fwara tē hwata tē ənnda husomba'a.

²⁰ Hwatfarə nan yimta hulta, ndəra'a nan tēbərtəhi ngah nda fwara, kana fari Ləmwandiyu bəta, kapat fari nak mwanchin.

²¹ Farini hachiyu, chikawun hwanka hur thləm Ləmwanda nan hərəkta.

²² Hwanmanchina, Israilawecha, səkam shuniya. Yəso lə Nazaratta, nifi chedandə Fara kuni tē pəktat torcha tē ənat pəđandə nifəfa tē che ichi somsomən a hurnuni tē mbəd'en, nda i səntuni tē indengnuni.

²³ Yəso tiya, fərkə fichindi tepi tehishhi pad tē sənda Fara, kunang kukwang kə bəllangnda tē mbəda bəbi nofcha.

²⁴ Bak Fara thla'anda đifitə bohandə hanmurtəda i'ndi'en, kəthləm ngu sətta hanmurta kə kəsəndəharwa.

²⁵ Dauda kutura mbwitə ən kədarkən ndatwa: "A nedi Ləmwandə mələ thləmmatnə kənding. Ngi həhərtəfuwa, kəthləm mələ harsəmtengna.

²⁶ Kəthləm ndəkən, hanndəkiketengna sək mbəndəfa, hanshundengna in immish mbənfata. Tē pad thlarkə fadengna đar đəf'inda mbəda Fara.

²⁷ Kəthləm nguna malə fadengna hur məmatchiwa, ndu kə mallangnə iuti nak Chidchid kə yirakada kwatwa.

²⁸ Chedinə mba shishingta. Nu nəhditə tē mbənfata naku tənji kənding.

²⁹ "Hwanamanchina, ni mbəlla mbwa'anda kuni tē kitchitwa kakannəm Dauda, ndatwa miri a thlohaficha, kwat'en mwakəna thləmmatnəm kə bukweya.

³⁰ Nakən kə tapənaa, pad a shinwa đəffa Farə shundəhi tē at'ichimi ndatwa kachit Dauda na sokta mbət sok kuturichit'en.

³¹ Bak Dauda nathi kichuyu, pad a shuwun kə đar thlata Almasihu a hur məmatcha. Nakna ndatwa Farə ngu malənda hur məmatchuwa ndu kəmalən fat'en kə yirakada kwatwa.

³² Thlaa Farə Yəso a hur məmatcha, kanang natani shetachə nakani.

³³ Nakən mwanaficha nakna harsəmta Fara, Pad shinkən nda i dəftən shundəhi, fəraən Shemed Chidchid kə thlərka đar inchengnəm nda i səktuni pad natuni bukweya.

³⁴ Nga Dauda tərka hur afshiwa, chika məlan ndakənwa:

"Ləmwandə ndangnga Ləmwandengnəwa, soku harsəmtengna,

³⁵ Kani đəf atikrechiwa ishangnəkanda ka sarəcheku."

³⁶ "Kəthləmndəkən chikawuna hur Isra'ila kəsənən təkita Yəso ti kukwandunihiyu, ngəra Fara Ləmwanda tē Almasihu."

³⁷ Kə səktəndə shuniniyu, thləhərkən kanda handəkiketa, ndangnda Bitrus tē tahət fathlənchikənwa: "Hwanmancha, mənətani sətə?"

³⁸ Ndəkən ndandə Bitrusa kandəwa: "Kə tərūnihi kə sangfichə baptisma kuni a hur thlēm Yəso kərəsti kəthlēm kə kallangfichi bəbichitfechengnuni kunihi, kanuni thlēt Shemed Chidchid.

³⁹ Kəthlēm dəfshunihiya innuni tē hwechengnuni, tē fichile nak langngə pad, chikawun at Ləmwanda, Farengnəm."

⁴⁰ Dək Bitrusa mban tē bəssanda kandə kə tolta, nakna ndanda kandəwa: "Hərkamən fechengnuni hura səb kishi'iya."

⁴¹ Fichile fərkəkit kə dər shunda Bitrus, sangfichə baptisma kanda. A farəniyu chekkə nofchə kə dər fəfərkit nduk aru kumchit məkkan.

⁴² Baknda dəf inchengnanda sakini fathlənchiyu, lə humkəndəhi kəndda chi johma, pad kəndda hwanda.

Witə Soki Nat fa Təmbanda Hurkən

⁴³ Kəsang lechit chikawuni, sək fathlənchikən ənat pədandə nofchifə tē sakchikən kaən.

⁴⁴ Nat fəfərkit kanda mbət'ərta, chikamengnanda pad ərta.

⁴⁵ Hi'yangndə ichidə naksengnandə nat, sakangndə handəbəlkaəna chikawuni, nda i yahtən.

⁴⁶ I səkka wembəta kanda dəta kapat hura'a Farə tē ndani rəmma, kəndda chi njohma a hurechengnanda, kəndda səm'əna mbət ərta tē mbəndəfa tē handəkiketə yuyur.

⁴⁷ Kanda mwanandə Fara, nangnda mbəs hamta mbəda nofchinat. I səkka wembəta Ləmwanda cheka fichile hərkandəfich kanda.

3

Kəna Fichi Təradɗadi Mikəttən Hwanda

¹ Farəle nda Bitrus tē Yohanna pədata kapat hura'a Fara ka hwanda a farəhuftə, hanthləkkən məkkan.

² Bakndə tē nifə le ngəttə fichə kə tərəd kənding la baknda dəfndəhi nduk kə mi bəng kapat hura'a Fara lela atndəwa chamare tē mimbangnga, kəthlēm kə hwanən fər poffəna harra fa yimta kapat hura'a Fara.

³ Kənatən nda Bitrus tē Yohanna yimta kapat hura'a Fara, hwanaən fər poffən kanda

⁴ Nda Bitrus tē Yohanna nak nda kəllanda, ndak Bitrus wa: "Kəllan kani."

⁵ Ngərkə hur'ində'en nat kəfadengnanda, naənhiwa nan mbəs'əna harengnanda.

⁶ Ndak Bitrus wa: "Handəbəltengnəsəwa, i'naksengna ndəkən nati fərruta. A hur thlēm Yəso Almasihu Lənazarta, thla'u wi'iu."

⁷ Kəskə Bitrus harsəmtə'en thla'a'ən. Chatkichuyu sarrəchi'en tē sanglamchi'en səkndə alchita.

⁸ Thlaakən pərkəna afshi thlarkənhi tərkaakən wita, yimkəna kapat hura'a Farə tē kanda, məla wita məla pərta afshi, məla mwanandə Fara.

⁹ Nat nofcha nakndəndi məla wita məla mwanandə Fara.

¹⁰ Mbəssangndəwa məlanni lə sokka a chamare tē mimbang kapat hura'a Fara kəna hwafərpoffənyu. Pədang ən kandəfə kə dər i'ndi'en.

Bassa Bitrus a Kəttən Para Sulemanu

¹¹ Kəskən Bitrus tē Yohanna har, ngomkə nofchə nat kə thləmatnandə tē rahta a hur kəttən para Sulemanu, kəthlēm a pəda'ənkandəfa pad kwehər hur'inchennandaɗi.

¹² Kənat Bitrus kichu, kahaan hur'inda nofchə tē ndatwa: "Israilawecha, məsək pədandə'ənkunifə kə dər iya? Kəthləmmə natuni kəlandə kani nda tē alchid'indengnani wiitə nifiya ndu kuwur Farengnani sək wiitə nifiya?"

¹³ Fara Ibrahim tē Ishaku tē Yakubu, Fara kakechinəm nat, mələn mwanang mafat'en Yəso, le chertuni pad fərtunindi a mbanitə Bilatus yu, chikama sokkənwa tirwa nan kaləndəhi.

¹⁴ Cherkuni le nak chidchid læ kafata, hwankuni kə kallangfichi læ bəlfata kunihi.

¹⁵ Bəlangnguni le nak tə mba shishshingta har, thla'ang Fara hur məmatcha, kanang shetacha dər kitchitkən.

¹⁶ "Tə mbəda fərkit hur thləm Yəso, kəntə nifidiya, səntuni sohwa tərād. Kittəkən fərkitchidi təmbəda thləm Yəso kənanng nifidiya a hwanitengnuni nat.

¹⁷ Nakənya hwanmancha, mbəssadiwa i sanduni Yəso səkuni hur bəhsənda, nda i sət fa həmbanichengnuni.

¹⁸ Təkichu nəhdəndə Farə dəfshundə'enhi tə miya tapənechə nat, ndatwa Kərəsti nan sat bəhta.

¹⁹ Kəthləm ndəkən kə tərunihi kə təbrunihi bəda Fara, kəthləm kə sapang fichə bəbichitfechengnuni di, Ləmwanda nannata cheka alchit handəkiketa kuni.

²⁰ Pađ nan thləm Kərəsti ti tadəndənakunisi soh, məlan naka Yəso.

²¹ Waat kə sokka hur afshi kə fari natficha mbumbwedəndə ichihi nat kə yuwachikən, nda i dəftə Farə shiwunkənhi kəsəh tə mbəda tapənechi'en chidchid.

²² Ndak Musawa: "Farə Ləmwanda nan thla'a tapəna'a kunisi a hur nofchengnuni, nda i thla'itən. Waat kə dəffuni inda i nat mbwa'andəna kuni nat."

²³ Nakna sokta chikawun kawuchik thləmmata tapəni'iniyu na ficha səbandada hur nofcha.

²⁴ Tapənechi mbukə ichi nat, thlata Samaila ka kəs fichilesi baka difi, mbwində ichi naka sət nat a hanmunchi nakənya.

²⁵ Kunang naka hwecha tapənechiniyu pađ kuna hur dəf shunini dəfəndə Fara kakechənəmhiyu. Kəthləm ndang Fara Ibrahim wa: "Tə mbəda kachitwa na nofcha kishita natta mbəs ənhar.

²⁶ Kə thla'andə Farə mafat'en Yəso, tərkaakən thləndi kə mbədengnuni Israilawecha, kəthləm kə fəraən mbəs ənhara kuni tə mbəda təbrandə chikawuna hurnuni kə malaən bəbi dəsəchi'en."

4

Bitrus tə Yohanna Mbanitə fa Yarandə Ichih

¹ Pərischa tə la həmbanita fa pu kappat hura'a Farə har tə Sadukiyawecha, bəknda mbəsnda Bitrus tə Yohanna kanda hur shunandə nofcha.

² Shihurchengnandadi kəthləm kanda sakanda nofchihar tə sənanda kandəsəwa məmatcha nanda thlatə tə shishshingchafa nda i thlaatə Yəso.

³ Kəsangndə kanda, dəkndə tə kanda kəttən pursuna kə ishki, nakən tepa shid farəhufta.

⁴ Yakat fichile səkkə bəssikən, fərkəndəkitsi. Nofchi fərkəkittəkən sheendə aru kumchitdorman.

⁵ Bingətkən, fa yarandə ichihi a kuturchitkən uf tə fa həmbanita tə maldəmcha fa sakandə kussadi, ngomkəndəhi a Urshelima.

⁶ Tə Hanana kapat pərist tə Kayafa tə Yohanna tə Alekzanda, nat ta fichile naka hur ngitikta kapat pərist.

⁷ Bəkndə tə Bitrus tə Yohanna, thlarangndə kandəhi kə hur diffi, sahangndə kandəwa: "Tə alchitmi ndu tə thləm wuni sətuni ichiya?"

⁸ Bitrus, nəhədkadə tə Shemed Chidchid, ndangnakandəwa: "Kuturcha tə pəktat nofcha,

⁹ Sahangnguni mi kani bukweya kəthləm kachidi sandani tərədtiyawa tə mbayi kəntəna diyawa?"

¹⁰ Yahkisi kə sənuni nattuni tə Israilawecha, ndatwa tə thləm Yəso Almasihu Lənaratta, le kukwandunihi thla'andə Fara hur məmatcha, kəntə nifidi ngwalngwal kita mbanitənuniya.

¹¹ Məlan naka:
"Ngwiyi chertuni kunang fa tincha,

ndəkən sokka kukuwun tinda."

¹² Nifəsi na mbəssa kabi nifə chika ertəwa, kəthləm thləmsa hur kishi'inatya fərändə fīcha nifa le na mbəssakabikəmwa."

¹³ Kə natndə alchit shunda nda Bitrus tə Yohanna, paɗ mbəssangndəwa nga fa sən'ənwa, paɗ fa bahcha, pəɗang ən kandəfa. Bəɗnda mbəssandə paɗwa kəsoh nakndə tə Yəso.

¹⁴ Kənannda nat nifi kənanɗəndadadi kita hurnanda, bahkəndə i nannda mbuta.

¹⁵ Nɗangnda nda Bitrus tə Yohanna wa kə chendakisha kəttən yarangndə ichihi, kə yarangndə ichihi kə ndani.

¹⁶ Nɗakndəwa: "Nakma sandə nofchiya kəni? Mbandəsə namma nɗatwa sundə ɗat pəɗandə nifəfuwowa, kəthləm chikawuni a Urshelima shinwa shid fīchə ən kichu.

¹⁷ Kəthləm kə njaam dəttəkəna kanda mban, bokamna kanda, mə ngərinda shunandə nifa hur thləmmiyawa."

¹⁸ Akndə fathlənchikən, bokangnda kanda mə ngərinda shunandə nifə ndu kə sakangnda nifəhar hur thləm Yəso wa.

¹⁹ Ngərang nda Bitrus tə Yohanna kandəsəwa: "Keekesa mbanitə Fara kə səkani innuni kə cherani i Farəwa, Kəlamən kənuni.

²⁰ Kəthləm kanang ngani malandə mbu i natani tə i səktaniwa."

²¹ Ngərkəndə chekandə bokanda kanda kalkəndə kandəhi, kəthləm sənundə mbayi nannda fəra bwenne kandəwa kəthləm nofcha. Kəthləm chikawun məla mwanandə Fara kə ɗar i səka.

²² Nifi mbəskə kəndadadi tə mbanda ɗat pəɗandə nifəfa, sheraɗa hurat kumchit fwada tə ngətta.

Hwanda Fafərkit ti Shuwunkə Nga tə Lechitfuwa

²³ Kə kaltəndə kandəhi, nda Bitrus tə Yohanna pəɗaknda mbəs fahchinanda, mbwa'angndə i kandə mbutə pəktat pəristcha tə pəktechə.

²⁴ Kandang paɗ kə səktəndə kichu, thla'angndə burechengnanda mbəɗa Fara hurhwanda, ndakndəwa: "Ləmwandə lə alchitnat, sokən sək hur afshi tə kishita tə hawurta tə ichi naka hurkən nat.

²⁵ Tə mbəɗa Shemed Chidchid, tə miya kakannani Dauda, mafadeku ndatuwa: "Kəthləmmə səbbandə punofcha huradi?

Kəthləmmə nat nofcha kike kohat i'cha?"

²⁶ Kuturcha kishita tehishndəfa mbata, fa həmmbanita humandə inda kə ɗar Ləmwanda tə Kərəsti paɗ."

²⁷ "Kittəkən a hur həməɗiya Hiridus tə Buntus Bilatus humandə inda tə punofcha tə nofcha Isra'ilaweche kə sangndə bəbichitfatfa nat kə ɗar mafadeku Yəso le taɗtuhar.

²⁸ Humangndə inda kəthləm kə səndə ichi taptu kə tahsangnəhi tə alchidəku tə yahtekuwa nan sətə.

²⁹ Nakənya Ləmwanda, kələndən kah thləmmadəngnanda kə Fərangnə mbabəs shundeku mafecheku tə alchita.

³⁰ Kəlla tidɗangnə harekuhi i kəndadi, kə sani ɗat pəɗandə nifəfa tə sakchikən tə mbəɗa thləm mafadeku chidchid, Yəso."

³¹ Difitə hwandəngnanda, mbəɗi humtəndəhi həhərkənfa, nəɗɗang fīchi kandə tə Shemed Chidchid. Bəskəndə pathla Farə nga lecgitfuwa.

Chikama Fafərkit Ərta

³² Sərət fīchile fərkəkət, humkəndəhi handəkiketə ərta tə yarə ərta. Ngusə ndakwa i naksə'enwa ikənwa, chikamə naksəngnanda innandə nat.

³³ Fathlənchəkən fərkəndə sheta tə thlata Yəso Ləmwanda hur məmatcha tə alchita, paɗ Kachita Farə kaən a ɗar nandə nat nda.

³⁴ Ngusa hurnandə bahkə ənwa, kəthləm nat fa hurecha tə hicha hiyandadi bakndə tə handəbəlken.

³⁵ Bakndə tə hanndəbəlken, fərangnda fathlənchəkən, sakang ficha nofchinat chikawun keeke a i yahtən.

³⁶ Nifəsi thləmkənwa Yusufu, lə Lawita kachitkən lə Kubrustə nakən, la at fathlənchəkənwa Barnabas (sakitkənwa: "Hwan cheka alchita handəkiketa")

³⁷ Hiyaən hitə'enadi, bakən tə hanndəbəlkenə banitə fathlənchikən.

5

Hananiya tə Safiratu

¹ Nifəsə thləmkənwa Hananiya tə nuhkən Safiratu, hi'yaən mbət enadi.

² Būbweekən handəbəlken har tə sənda nuhkənsi, bakən tə tahhətken dəfkənhi mbanitə fathləncha.

³ Ndəkən ndat Bitrus wa: "Sokən Hananiya, məsək malandu Shedan kə nəhdaən handəkiketeku kə lekangna Shemedə Chidchid, bəbweetu handəbəltə harra hur handəbəl hiti hi'yandudi?"

⁴ Thlateku kə dənə hi'yandadadi, nga iuwowa? Difitə hi'yadəkudi, handəbəlken nga iuwowa? Məsək dəftu lekta hanndəkiketeku? Nga nifə lekandusəwa, Fara."

⁵ Kə səkətə Hananiya shuniniyu, həmkənhi məkən. Nat fichile səkka kəsang lechit kandə kaən.

⁶ Bak kimshecha təranda kish, fwadangndə tə njeli thlohmurta pədaknda thlohhandə.

⁷ Difitə nda hanthləkkən məkkan, yimkə nuhkənsi, sənütə i səkwa.

⁸ Ndəkən sahandə Bitrus wa: "Bū'itən, hi'yangnguni hitidfiyu kichawa?" Ngəmanwa: "Aa, kichuyu."

⁹ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Məsək humanduni mi kə kikedangnguni Shemeda Ləmwandə kicheya? Suku kwarsara fichile pədaka thlohhandə səmatu, kanda mikənnda, nanda təruta kish pad."

¹⁰ Chatkichuyu, həmkənhi məkən. Kə yimtə kimshechikənsi, mbəssangndə kə murətkən, tərəkəndəndi kitangnda kish pədagnda thlohhandə thləmat səmaha.

¹¹ Kəsang lechit kəttən hwakən kaən nat ta fichile səkka ichiniyu.

Shid Fathlənchi Ənat Pədandə Nofchəfə oi

¹² Shid fichi ənat pədandə nifəfa tə sakchikən kaən a hur nofcha tə bəda fathləncha. Nat fafərkit la ngomkəndəhi kəttən para Sulemanu tə yarə ərta.

¹³ A hur tahhət nofcha, ngusə chedkə nda nan yimta hurnandəwa, chika kichu la fərang nofchə mwanda kanda.

¹⁴ Nak fafərkitta chektə kaən kə bəda Ləmwanda, sherada le soh, hishchə tə nishchə nat.

¹⁵ Ala bakndə tə hacha mimbacha, funa mbət'hunecha funa dəngəlcha, kəthləm ma Bitrusa mbərtəhi, chika mirshingtə'en kədən tə dar funa.

¹⁶ Nofcha a thlet mbichi somsomən taurang Urshelima hiyu naknda ngomta, kanda bat tə hacha tə fichile nat bəbiləwurcha bahandə kanda, kənanng fichi kandađə natnda.

Bahha Fichi Fathləncha Kəthləm Fərkit'engnanda

¹⁷ Thlaakə kapat pərist tə fichile naka thləmatkən, fa tərmbanda Sadukiyawecha, nakndə tə sərəhtafə kaən.

¹⁸ Kəsangndə fathlənchikən, dəkndə tə kanda pursuna.

¹⁹ Sokkən a fidfikta, bak Mala'ika Ləmwanda i'nandə mikətən pursunechikənhi, chaən kanda kish ndangna kandəwa:

²⁰ "Dama kapat hura'a Fara duni thlarəhi hurkən kə mbwa'angnguni nofcha pathlə yuwa shishshingta kanda."

²¹ Kə səktəndə kichu yimkənda kapat hura'a Fara bingta naknda sakandadi. Kapat pərist tə fichile naka thləmatkən chekndakish, akndə fa sakandə ichihi tə fa həmmbanita Isra'ilawechea, thlənkənda pursuna kə bafichi tə kanda.

²² Kə dət fa pu pursuna təkən, mbəsawundə kandəsəwa, bəknda dadi ndakndəwa:

²³ "Dəkkani mbəssandi pursuna təkəna kubultə ndiichin, fa putəhar kandəsi a mikəttənchikən, kə i'nandanihi mbəssawani nifa hurkən chika ərtəwa."

²⁴ Kə səktə kapat lə pu kapat hura'a Farə har kichu tə pəktat pəristchikən, kohərke inchengnandadi, naknda sakandəhi mənə kuwurdifitəkən.

²⁵ Bakyuna ndanda kandəwa: "Nofchi somtuni pursunayu kanda hur kapat hura'a Fara kanda sakanda nofchihar."

²⁶ Fa pu kəttən hwakən har tə kapat nanda pədaknda bat tə fathlənchikən, pad ngatəalwa, kəthləm pəktechikən kanda lechita məməmuhanda kandəfə tə ngwichəwa.

²⁷ Kə batndə təkanda, thlarangndə kandəhi a mbanitə fa sakandə ichihi. Nak kapat pəristsa sahəmi kanda.

²⁸ Ndakənwa: "Bokandəmakuni, mə ngərɪduni sakanda nifihar a hur thləm nifiyawa, chika kichu nəhdaduni Urshelima di tə saktengnuni kə darkən, a yahkunisə nakənya kə tərənə hakke tə fwara nifiya kə ba dar inchengnani."

²⁹ Bitrus tə tahət fathlənchikən ngəmangndəwa: "Sokkən waat kə sani i mbutə Fara nga i mbutə nifuwa.

³⁰ Fara kakechinəm thla'ang Yəso hur məmatcha, le mbəlanduni tə mbanda kukwandəhi dar palita.

³¹ Məlan mwanandə Fara dəfkəndə tə harsəmtə'en, sangna lə həmmbanita pad lə thlət nofchadi. Səkən iniyu kəthləm Isra'ilawechea kə mbəsndə mba tərtəhi kə kalangfichə bəbichitfenchengnanda kandəhi.

³² Kanang shetacha kə dar ichini natyu, kichu pad tə Shemed Chidchid, fərandə Fara fichile la kuwurkə ichi la mbutən."

³³ Kə səktəndə kichu, səbkə hurchengnandadi kaən, yahkəndəsə bəllandə kanda.

³⁴ Yunəsa mbənniyu lə Farisiyawata nat thləmkənwa Gamaliyel, lə bassə kus, le la fərandə nofchinat mwanda, thlaakən kit a hur fa sak'michikən ndakənwa chamən nofchikishya kwandən.

³⁵ Kanna ndanda kandəwa: "Hwanmanchina Isra'ilawechea, mbəramsa i yahtunisa sandə nofchiya.

³⁶ Hurechi mbərkəhiyu, bək yunə kichu wa məlan Tudəs, tərəkən ində'en nda ənnakən, nifə aru fwada dək kakən, bək ficha bəllanda, fichile dək kakən nat wuwelkəndəhi.

³⁷ Difitə məlan pad, fari nat ficha thlikandə nofcha, bək yuna wa məlan Yahuda lə Galilita, chikaən funa kuwurkəndəndə, məlan pad thlərətkənadi. Fa kuwurndə təkən wuwelkəndəhi.

³⁸ Chikale nakənya, ni mbwa'andakuni, chamakisha mbanda nofchiya, ma i natnda sakta i nifa, ngu ndəta mbahwa:

³⁹ Ma i Fara, nguni mbəla sa'ənkəndəwa. Na ficha mbəssandə kuni kuna mbat tə Fara."

⁴⁰ Ngəmangndə shundə'en, akndə fathlənchikəna hurkən, təppangnda kanda. Nđangnda kandəwa mə ngərənda shundə tə thləm Yəso wa, kannda kalə kandəhi.

⁴¹ Fathlənchikən malkəndə mbanitə fa sakandə ichihi, kanda sət mbənfata a dar ndatwa shəkndəsi kə sandə bahta kəthləm thləm Yəso.

⁴² Chikayen wembəta, ndu hur kapat hura'a Fara ndu huri, malaundə sakandadi tə fər kusheng shundə mbinchin kə dar Yəso wa məlan naka Kərəstiwa.

6

¹ A hanmunchiniyu nak fa ferkitta chektə oi, nak hurumtəsə kaən. Yahudawecha fa shuwun Helenanchi naknda hurmanda Ibraniyawechefa, fa shundə tə mi Helenanchi, wa kəlundəsə nishchengnandə fichile mərtə hishchengnanda ka sak ichi kənding wa.

² Fichile kumngərənsə chapyu akndə fa ferkit ndakndəwa: "Kamusə kimnang kə malaam bassə pathla Farə kə yimma pathlə ndəsəmtə wa.

³ Kəthləm ndəkən, hwanmanchina, tadəm nofchihar muđ a hurnuni, fichile la fərandə fichə mwanda kanda, pad nihidndadi tə Shemedə tə sənda, kə səmkanda đar toriya.

⁴ Kəmnang nakma nata đar hwanda tə sakandə shuwunkənadi."

⁵ I mbutənda mbəangna nofchifə nat. Ndəkən tadtəndə Istifanus, nifi nəhidkə tə ferkit tə Shemed Chidchid tə Filibus tə Burokoras tə Nikanor tə Timan tə Barminas tə Nikolas lə Antakiyata le yimka tərmbanda Yahudawecha.

⁶ Fichileya bəndə tə kanda mbəda fathləncha, hwankənda dəffaən harra kanda in.

⁷ Nak pathla Fara nata dəta mban. Fa ferkit naknda chekta a Urshelima kaən, pəristchə terchin fərkəkit.

Kəsə Fichi Istifanus

⁸ Istifanus, nifi nəhədkədə tə kafata tə alchita, shidte pəktat icha tə ənat sakchikən kaən a hur nofcha.

⁹ Funəsi a mbət humta Yahudawechihi lela atfichiwa kəttən hwanda fichile kaltəfichihi, thla'angnda Istifanus fa tə halə'inda, Yahudaweche baka Sayirin tə Alekzandariya tə funa hachahai Kilikiya tə Asiya.

¹⁰ Nakən tə sənənafə fərandə Shemed i shunda, ngusə mbəlaakə thlarəhi kə halən'ində təndəwa.

¹¹ Shipangndə yipta funa hur a buđweeta kə mbundə lektə kə đar Istifanus ndatwa: "Shikanindi məla erə Musa tə Fara."

¹² I'nəyu thla'andə hur'inda nofcha, tə fa həmmbanita, tə maldəmcha fa sakandə kussadi. Kəsangndə Istifanus bəknə tənda mbanitə fa sakandə ichihi.

¹³ Bəknə tə fa fər sheta tə lekta, ndakndəwa: "Nifiya kənding la nakna mbu səb'icha kə đar mbədi chidchidya tə kuschə Musa,

¹⁴ Kəthləm shikanindi məla ndatwa Yəso Lənazareta nan fəffalandə mbəndidya, kə mbumbwədəən dəsəchengnəmhi le malandə Musa kəmhi."

¹⁵ Kə səktə nofchi nat sokkəhi bət humkənhi, thlərangndə hwanichafa, nakndə chumwandə'en nda i Mala'ika

7

Fər Ngəmta Istifanus

¹ Kapat pəristəkən, sahaən mi Istifanus wa: "Ichi natnda chitsəhi đarkənya kitwa?"

² Ngəmang Istifanus wa: "Hwanmanchina tə shinchina, səkəmji. Farə ləmwanda chedəng fat'ena kakatnəm Ibrahim a Mesofotamiya, kana ndəta sokta a Haran.

³ Ndəənwa: "Chukisha hachahaiyeku tə parchəwa kə yimna hachahaiyi nati cheduta.

⁴ Thlaakən malkən hachahaiya Kaldiyaweche hi kə hachahai Haran kə farə mərta shinkən. Kana Fara bəttənda bədi natunisə nakənya.

⁵ Fərawu Farə mbəta mbənniyu kə ikən chika ishtə ərtəwa, ndəffaən shundəhi tə ndatwa, kəmban hachahaikən nat nan sokta'ikən tə kachitkən chika nguchik hwe'ensiyu.

⁶ Ngərkə Farə shunandə ndatwa, na kachitwa dəta sokta a hachahai somən kə mafecha, nanda sat bəhtə kaən kə hurat aru fwada.

⁷ Nifəra bəhta hachahaiyi sang nofcheku kə mafechiyu, ndak Farəwa, 'a mweshikən nanda chetakish kə bənda mwanita a mbədyā.'

⁸ A hanmunchiniyu dæffang Fara shunda Ibrahim hi i hesha. Ngøtkæ Ibrahim Ishaku, heshaen a mundæ foffoda. Naknamban kichuyu, Ishaku heshaen Yakubu, Yakubu heshaen hwanchi'en kumngærænsi chap kakechinæm.

⁹ "Kakechænæm tækæn naknda særæh Yusufu, hi'yang ndandæ kæ Masar anakæn Faræ tændi.

¹⁰ Thlækkænndada hur bæhta, færang Faræ mbæs'ænhar tæ sændæ a mbanitæ Fir'auna kutur Masarcha, færang kuturkæn mwanda a hachahai Masar uf pad færaen huraa'ena har.

¹¹ Bak mita yimta hachahai Masar tæ Kan'ana, tæ bæhtæ kaæn sokkæn kakechinæm dæsæmtengnandæsæwa.

¹² Sækkæ Yakubu wa dæsæmtæsa Masar, thlænkæn hwechi'en kakechinæm kæ Masar kæthlæm kæ dændæ hi ndæsæmta pad tærka dædengnanda.

¹³ Chapatæ dædengnanda, chedang Yusufu fata hwanmanchikæn, pad chedang Yusufu hwanmanchikæna Fir'auna.

¹⁴ Thlænkæ Yusufu wa shinkæn tæ tahhæt witænandæ nat, nifæ kumchitmud ngærænsæ durman, kæ banda hai kæ Masar.

¹⁵ Pædak Yakubu kæ Masar, mærkæna mbænniyu nda i mærtæ kakechinæm.

¹⁶ Køhkæ fichæ mæmatchinanda kæ Shekem dækficha thlohandæ kanda a hur kwædi hiitæ Ibrahim tæ handæbæltæ a hara hwecha Hamor a Shekem tækæn.

¹⁷ Nak faræ dæf shunda Faræ hi tæ Ibrahim satæ nduk, Yahudawechikæna a Masar chekkændæ kaæn.

¹⁸ Tærkæ kutursæ somæn a Masar tækæn le sænuchik æn kædar Yusufu

¹⁹ Kuturæniyu a pupwiktæ nofchengnæmhi oi pad a færadæ bæhta parchinæm, la dæfkæn kandæ kæ somangndæ hanngwa'yarchengnandadi kæthlæm kæ mæmatnda.

²⁰ A thlahbæchiniyu ngættæfichæ Musa, hwee ndiichin a mbanitæ Fara. Kæskæ parchikæn ndæhar ndæraa mækkæn a hurhura'a shinkæn.

²¹ Kæ muhandændadi dæk hweya Fira'una tærta sæn nda hwe'en mwanaæn.

²² Sakangfichæ sændæ Musahar i Masarawechi nat, pad alchit'ensi a hur torchæ tæ shunda.

²³ "Saakæn hurat kumchit fwada, ndakænwa kemsæ kæda nat fahchikæn Israilawechea.

²⁴ A faræle nakæn læ Masarta bahandæ hwanmankæn, thlænkæn hwanmankæn bælaæn hwan læ Masartiyu.

²⁵ Naæn Musa hiwa hwanmanchikæn Israilawechea mbæsændæwa Faræ naka sæt tor tændi kæ chaæn kanda kissa hur bæhta, a nakæn bæssawundæwa.

²⁶ Wenkæbæta ngærkæn chetakish, nakæn hwanmanchikæn Israilawechei chap kanda mbata, 'yakhænsa mbænandæ kanda, ndakænwa: 'Hishcha' nakuni hwanmani mæsæk natuni mbata?"

²⁷ Lenaka færa bæhta shekkænyu njingtaæn Musa di ndakænwa, 'Wun dæfkæsa kutura tæ læ sakmi kæ dærnani?"

²⁸ 'Yahnæsa bælitæ nda i bælandu læ Masarti bæraa'yuwa?

²⁹ Kæsæktæ Musa kichu, rahkæn malkæn hachahaikænhi pædakna hachahaya Midiyana sakkæn kæ romma bænniyu pad ngaælngæn hweechi chap kæ hishcha.

³⁰ Difitæ hurat kumchitfwada, chedang mala'ika fat'ena Musa tæ mbænda hanshuwun hwata, naka kæsta dæf hanafta a loktara nduk tæ shohla Sina'i.

³¹ Kænæ Musa i'niyu pædangænfa mbænniyu. Bæhkæn nduk kæthlæm kænænhæ ndiichin, sækkæn burata Læmwanda:

³² 'Njang naka Fara kakechuwa, Fara Ibrahim, Ishaku tæ Yakubu.' Lechik Musa, nakna saktatfa tæraæn hwanitadi.

³³ Ndækæn ndandæ Læmwandæwa, 'Mbasan pahæmchekuhi, kæthlæm mbædi thlartusiyu chidchidæ mbæta.

³⁴ A nedæ bæhta nofchengnæhi a Masar. Shiki tidengnanda, 'Bakihaiyæ kæthlæm kæthlæ kandadi. Nakænæ du ni thlænsæ kæ ngærangnænna Masar

³⁵ "Musati chertända ndatwa: 'Wun dæfkæsa kutura tē lē sakmiya?' Mēlan thlētō Farē nakēnya kē naka kutura tē lē thlēt kandadi tē mbēda mala'ika chedang fat'en tē mbanda hwata dar hanaf̄ta.

³⁶ Nifiniyu chang kanda kish a Masar, difitē sēt ichi pēdang nofchifē kaēn, pad tē i sētna a fi hawurta tē loktara, tærkē ndē hurat kumchit fwada.

³⁷ Musa tækēn ndangna Israilaweche wā, 'Na Fara thla'a'ndē yuna hurnuni kē tapōna'a nda njang.'

³⁸ Nifikēn nakna hurnuni fari ngomtunihi a loktarē tē kakechinēm tē mala'ika baka shunanda a shohla Sinaiyu tē shinchinēm. Mbēnniyu thlēt Musa shuwun nathi kana bāta fāranda kēm.

³⁹ Kakechinēm tækēn cherkēnda fēra mwanda, kawundē thlēmatawa. Cherkēndēndi a 'yahkēndēsa ngērāndēinna Masar.

⁴⁰ Ndagnda Haruna wā kē tahsān dēhhacha kandēsi, fichile na nata mban. Kēthlēm sēnwum i kēskē Musa ti chang kēma kishsha Masar wā.

⁴¹ Tinkēndē dēhhata nda hwalata, thlangndē burat dēhērēmcha dēhhakēn i mbēnfata kē dar i tahēstēndē tē harchengnanda.

⁴² Tēbrang Farē hēsēra kandēfa malkēn kandēhi kēnnda mwanandē handērecha afshi nda farengnanda, nda i natna hur yaratkēna tapōnecha, kunang Israilawecha, njang thlanduni burat dēhērēmcha mwananduni dēhhacha a loktarē hurat kumchitfwada wā?

⁴³ Harkuni kēttēn dēhhachengnuni Molek tē dēhha handēra'a Refan, nakuni witē tē kanda, dēhhachi tahēstuni tē harcha kēthlēm kē mwanangnguni kanda, njang pad ni harandi kuni kē difitē Babila.

⁴⁴ Soh kakechinēm tenti engnandēsi a loktara, le chedkēwa lanak Fara mbēnniyu. Ndākēn na tenti tē ndandē Fara Musa wā kē tahsēn, tahēskēndē nda i ndandē Fara kanda.

⁴⁵ Difitē hurecha, kakechinēm ti thlāk iniyu, bakndē tækēna hachahayi fārāndē Fara kanda, difitē rēki rēktē Farē nofchi naka hachahaikēn, fari nat Joshua kē lē hēm mbanita. Tenti tiniyu nakna mbēnniyu kē thlahmbēdi sēt Dauda kuturichita.

⁴⁶ Dauda tækēn mbishtē d̄wachita mbēda Fara a hwankēnwā nan tina hura'a Fara Yakubu si.

⁴⁷ Sokkēn Sulemanu tinang hurikēnsi.

⁴⁸ A nakēn Kapat Lēmwanda sokwa hurē'i tintē nifē tē harwā, nda i ndat tapōna'a,

⁴⁹ "Hur afshi mbēt soktengna, hachahaya mbēt sēt sarēchengna, witē hurēmō natuni tinitēsi? Padāa witē mbēt yipmi natuni tinitēsi?"

⁵⁰ Nga harchengnē tingkē ichi natyawowa?

⁵¹ Kunang fa kwaakwachit hur i'ncha, tē fa kwaakwachit handēkikecha, tē fa kwaakwachit thlēmēcha, kē nding kuna cherami Chidchid tē Shemed fa. Sāk kakechinuni kichuyu a nakuni sēkichu kunang pad

⁵² A hur tapōnecha, wun fērāwuchit kakechinuni bāhta? Bēlandē fichile mbukē bāta lē kafatchidchid. kunang pad fērkunindē a bēllangnguni.

⁵³ Thlākuni kuscha Fara cherkuni hērēmthar keeke.

A Bēllandē Istifanus tē Muhta

⁵⁴ Kē sēktēndē kichu sēbkē hurchengnandēndi, nangnda cha'andē hanthlanchengnandē kē dārkan.

⁵⁵ A nakēn Istifanus a nihidadi tē Shemed Chidchid, kēlakna hur afshi a nakēn mwanda Fara, pad Yēsō kita harsēmta Fara.

⁵⁶ Ndākēn ndat Istifanus wā: "Nama, a nedī afshi inhi pad hweya nifa kita harsēmta Fara."

⁵⁷ Thlaakēndē tē kapat kukwara, ngēlangndē thlēmēchengnandē tē harchengnanda ngomangndafa.

⁵⁸ Changnda kish kə həsər hura'a ndəknda mumuhwandafa. Fichile mumuhwangfiyu malkəndə ichengnanda mbənniyu hara kimshaa lela atfichiwa Shawulu.

⁵⁹ Naknda mumuhwanda Istifanusafa, hwankən ndatwa: "Ləmwandə Yəso, thlu shemedengna."

⁶⁰ Həmkəna dər wədchi'en, i'naən bərathi kaən, ndakənwa: "Ləmwanda, mə thlikani bəbichitfechiya a dər inchengnandəwa." Mbukən i'niyu, məkən.

8

¹ Hunəd Shawulu dər bəl Istifanus.

Shawulu Fərandə Bahta Bət Ngəlhwanicha

A farəniyu thlaakə kapat bahtə kə dər fa tərmbayi naka Urshelima. Wuwelkandəhi kə thlet həmət Yahudiya tə Samariya, fa thlənchə ndak maltəndəsi.

² Funə nofchisi fa mwandə Fara ndəknda thlohəndə Istifanus, tikndə kaən kə mərti'en.

³ A nakən Shawulu ndəkna mban tə fəra bahta fa tərmbanda nda hishchə tə nishcha, la yimkən huraahura'a, mələ somkanda pursuna.

Besh Filibus Pathla Fara A Hur Samariya

⁴ Fichile wuwelandə fichi kandəhiyu, pədaknda thlet mbichə somsomən naknda bassə pathla Fara.

⁵ Pədak Filibus kə hurhuri Samariya dəkna nata bassanda nofchisi kə dər Kərəsti.

⁶ Nofchi oi tə handəkiketə ərta səkkənda, nakndə ənat pədadəfadifə natna sətə, naknda kathləmata i nat Filibussa mbuta.

⁷ Bəbi shemechi naka chetakishyu naknda kukwara. Tərədcha tə fichile sakkadi kanda kəfadi.

⁸ Nak mbənfatsə kaən a həmədiniyu.

⁹ Nifəsa mbənniyu thləmkənwa Saminu, lə sət tor kullata, lafəraən ənat pədandə Samariyawechafa, la tərəkənwa kapat nifə nakən.

¹⁰ Chikawuni, hanhwe tə kapatnifa nat a fərandə hur'inda tə ndatwa: "Nifiya alchita Fara la atfichəwa kapat Mwanda."

¹¹ A fərangndə hur'ində kaən, kəthləm a mwın tirəb mələ sət ənat pədandə nofchifa tə ənat kullechi'en.

¹² Pad kə bat nofchiyu fərkitta bassa Filibus kə dər kusheng shundə binchin kə pathlə kuturichita Fara tə thləm Yəso Kərəsti, sangndə baptisma kanda, hischi tə nishchi nat.

¹³ Chika Saminu tə i'ndə'en a firtəkit, saən baptisma nakna witə tə Filibus kalutəndəhiwa. Saminu nakna nat ichi natna sətə i pədandə nofchifa, məlan pad pədang ənfa.

¹⁴ Kə səktə fathlənchi Urshelimayuwa, Samariyawecha a thləndə pathla Fara, thləngəndə nda Bitrus tə Yohanna kanda.

¹⁵ Satəngnanda, hwanəngnda kadəsi kəthləm kə thləndə Shemed Chidchid.

¹⁶ Kəthləm Chidchid tə Shemedkən tərwhai kə dər inda yunə kwandənwa, tə sang fichi baptisma kandə ndak a hur thləm Ləmwandə Yəso.

¹⁷ Ndəkən sandə Bitrus tə Yohanna harcha kanda in thləkndə Chidchid tə Shemedə.

¹⁸ Kənat Saminuwa tə bəda ndəfhara'inna fathlənchə la mbəstə fichi Chidchid tə Shemedə, fəraən hanndəbəlta kanda.

¹⁹ Ndakənwa: "Njang pad fəramitən alchidiya, kəthləm chikawun ndəfandi hara'in kə thlən Chidchid tə Shemedə."

²⁰ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Sokən tə hanndibəltekə kə thlərtunindi, mbah sukənfəwa nu mbəs fərtə Farə tə hanndibəlta.

²¹ Səssa hur torchiyawa, kəthləm hanndəkiketeku nga keeke kə mbəda Farə wa.

²² Tərruhi hur bəbi ndəsəcheku kə hwanangnə Ləmwanda ma mbandəsi kə kallukən bəbi yarekuhi.

²³ Kəthləm kəlayi sokən cheku nat dəhdəh, pad naku chingching hur bəbifata."

²⁴ Ngəməng Saminuwa: "Hwanamitənsi kə mbəda Ləmwanda kəthləm ichi mbutuni natya, mə bida dar indengnəwa."

²⁵ Kə mbwa'andə Bitrus tə Yohanna kanda i natnda, bassangndə pathla Ləmwanda kadəsi le nak binchin, naknda ngərangndə'ina Urshelima, ndəkndə tə bassa a thlet həmchə somsomən, a hachahai Samariya oi.

Filibus tələ Itiyofiyata.

²⁶ Nđang mala'ika Ləmwanda Filibuswa: "Thla'u du tə kukuwun hishingteku kə tərənə mbayi thlaaka Urshelima kə Gaza yu, naka mba loktariyu."

²⁷ Thlaakən pədakən, kəmkən tələ Itiyofiyata mbanda, kullabta, kapat nifa a hur kuturichita Kandis, kutur nishcha a Itiyofiyata, məlan na lə kəs ndəbəltəhar. Bakna Urshelima kəthləm kə mwanaən.

²⁸ Nakna ngərandə i'nadi dassa hur ənat sokta a Pirish keeke'en, mələ changngat dəlwerra Ishaya tapəna'a.

²⁹ Nđang Shemeda Filibuswa: "Duduk tə Pirish keeketiyu."

³⁰ Rəhkə Filibus kə thləmmatkən, nakna sək i nat nifiyu changngata a hur dəlwerra Ishaya tapəna'a. Sahang Filibus wa: "Shinnə sakət i natu changngatyawa?"

³¹ Ngəməng nifiyuwa, "Naki səndəwa kəni manga nifi tausang engnəwa?" Ndəkən ndəndəna Filibus wa kə tərənsi kə da mbəssndi kə sokndə rəmma.

³² I natna changngata a hur dəlwertəkən ndatwa: "Kəhkə fichindi nda shohrata kə mbət thletburata. Nda i lanat hwan Shohrat ba a hara lə həsta, nakən kichu chika miya i'nawuhiwa.

³³ Njirkəndəndi pad njangndə kitchitkən. Wunna mbəla mbu kachitkən? Kəthləm thla fichə shishshingtəenhi hur kishita."

³⁴ Ndəkən ndəndə kullabiyu Filibuswa: "Wunnat tapəni'iya shunda dərəkən, kə dar'i'ndi'enwa ndu kə dar yunə somən?"

³⁵ Tərkaakə Filibus shunda tərta mbədi changngat nifiyu, nakna mbwa'a kweshcha kusheng shundə kə dar Yəso.

³⁶ Naknda dar wita hur mbanda saakənda mbədi nat amsi, ndak nifiyuwa: "A amya mənə njat kə sikə fichi baptisma?"

³⁷ Nđak Filibus wa, "Ma firnəkit tə handəkiketə ərta sukə ficha: "Ngəməng nifiyuwa Firikit Yəso Almasihu hweya Farə nakən."

³⁸ Chatkichuyu ndak nifiyuwa kə thlarang fichi Pirish keeketihiyu. Nda Filibus tə kullabiyu tərəkənda haya, yimkənda hur ammiyu, sang Filibus baptisma.

³⁹ Kə natnda cheta hur amkən, tərang Shemeda Ləmwanda Filibus. Kullabiyu ngərutə natndə padwa, kəskən mbandə'en pədakən tə mbənfata.

⁴⁰ A nak fichi Filibus a Azotus. Nakna bərtəhi basskən kusheng shundə mbinchinna thlet həmchini natta mbənniyu saakəna Kaisariya.

9

Təbərta Shawulu Hi

¹ Dək Shawulu mban tə fəraa lechita fa tərmbanda Ləmwandə kaən, ndatwa nan bəlləndə kanda, dəkna bəda kapat pərist.

² Hwanaən kə yaraən dəlwerchisi kə mbət humta Yahudawechihi a Dimaska, kəthləm kə mbəssən mba kəsəndə nofcha fa tərmbakən, hishchə tə nishchə nat kədən təkənda Urshelima a kənda.

³ Mələ pədata, shee nduk tə Dimaska təkən chat kichuyu bək d'wachita haya afshi tauraən Shawulu təkəni.

⁴ Həm kənhi hachahaiya səkkən burata ndatwa: "Shawulu, Shawulu, kəthləmə natu bahita?"

⁵ Məlan pad ndakənwa: "Wunnaku Ləmwanda?" Ndəkən dandənwa: "Njang Yəso le natu fəra bahtiyu.

⁶ Thla'u kə yimna hurhura'a, mbənniyu nanda mbu'u i natu sətə."

⁷ Nofchi nannda witə rəmməyu, thlarkəndəhi kəmma kanda shundəsəwə, kanda sək buratkən nakən kanda nat nifəwə.

⁸ Thlaakə Shawulu a hachahaiya, i'naən hwanichi'enhi mbəla'utə nat ənwə. Nofchi nannda witəyu kəskəndə har'en, ndəkndə tənda hurhuri Dimaska.

⁹ Mundə məkkən mələ natmbətwa, pad səmutə'ənwə sutə amwə.

¹⁰ Lə tərbandəsə Dimaska lə atfichiwa Hananiya, ndang Ləmwanda a hur ən ndə sənnatəwə: "Hananiya." Ngəmanwə: "A njangya Ləmwanda."

¹¹ Ndəkən ndandə Ləmwandəwə: "Thla'u kə dənna mbayi la atfichiwa Ndellengnga, kə sahnə hura'a Yahuda nifi baka Tarsus la atfichiwa Shawuluyu. Nakən kicheya mələ hur hwanda.

¹² A neddə hur ən ndə sənnatəwə nifa bəta la atfichiwa Hananiya, ma shee nansa harcha in kəthləm kə ngərən nat mbətə."

¹³ Ngəmanng Hananiya wə: "Ləmwanda, a shiki nofchi oiya mbu bəbi icha dər nifinəyu le sandən fa tərbanda a Urshelima:

¹⁴ Pad pəktat pəristchiyu fərəndə alchita kə kəssaən chikawun naka at thləmwə."

¹⁵ Ndəkən dandə Ləmwandəwə. "Du, kəthləm tediindi kə sokka ənat torrengna, kə dən tə thləmna mbəda punofcha tə kuturcha, pad tə Isra'ilawecha.

¹⁶ Ni cheda witə bahhi natna satta kəthləm thləmna."

¹⁷ Pədək Hananiya, ndəkna mbəssandə Shawulu. Saən harcha in, ndakənwa: "Hwan'yaa Shawulu, Ləmwandə Yəso chedukə fat'ena mbandəyu thlinkənji kəthləm kə ngərnə natmbətə pad kə nəhədnə tə Shemed Chidchid."

¹⁸ Chat kichuyu ichi ndə bwar tinda həhatkənda haya a hwanichi'en, ngərkəna nata natmbətə. Thlaakən sangfichi baptisma.

¹⁹ Səmkən əna bək alchit'enadi.

Shawulu Beshtə Pathla Fara a Dimaska

Sokkə Shawulu hi a Dimaska, i hanmunchi dəmək tə fa tərbanda.

²⁰ Chatkichuyu tərkaakən nata basə Yəso, a mbət humta Yahudawechihi ndatwa, məlan naka hweya Fara.

²¹ Nat fichile səkkəndi, pədəng ən kandəfa, dəkndəwə, "Awi nga nifiya wuwelang fa tərbanda Yəso da a Urshelima wə? Bəkna mbədyə kəthləm kə kəssaən kanda kə dən tə kanda kə mbəda kapat pəristchikən?"

²² Bassa Shawulu nakən kə chektə kə chektə tə alchita, pad shiwunchi'en kə dər Yəso nakən təbradə hur'i'nda Yahudawechihi naka Dimaska.

Hirək Shawulu A Haara Yahudawecha

²³ Difitə hanmunchi kaən, humang Yahudawechi miwa nanda mbəllanda.

²⁴ Kanda ngungudndi fidiktə tə farə nat, a mimbangnga kəthləm kə bəllangnda, a nakən kusheng shiwunkən himma thləmata Shawulu.

²⁵ A fidikta kimshechi'en hərkəngndə tə tinkubata hur changlangta.

Shawulu A Urshelima

²⁶ Kə saatə Shawulu Urshelima, səkən i natna sətə kəthləm kə kəməndə tə fa tərbanda, a nakən natnda kanda lechanda. Fərundə kitsuwa shida lə tərbandiwa.

²⁷ Ndəkən kəstə Barnabas har'en, bəkən tənda mbəda fathləncha, pad mbwə'angna kandə kəmmi kəmtə Shawulu tə Ləmwanda, a mba Dimaska tə witə shuni shundə Ləmwanda. Ngərkən ndanda kandə padwə besh Shawulu tə alchitəfa a hur thləm Yəso a Dimaska.

²⁸ Sokkə Shawulu tə kanda, wu'yaən kandə nat nda hurkən tə difitəkən a Urshelima, nakna bassə tə alchitafa a hur thləm Ləmwanda.

²⁹ A lanakna shundə tə Yahudawecha fa sək Helenanchi kəna sət thlangətmi tə kanda, yahkəndəsi kə bəsdə mbanda mbah nanda bəllangnda.

³⁰ Kəbat fahchikəna mbəssandə kichu, tərəkəndəndi kə Kaisariya, paɖ thlingkəndəndi kə Tarsus.

³¹ Sokkən fa tərmbayi a Yahudiya tə Galili tə Samariya yu, bədnda mbəs yuyurchita, naknda dəta mban tə torchengnanda tə alchitafa, kəthləm fa tərmbakən naknda wita hur lechanda Ləmwanda. Paɖ tə Shemed Chidchidda kəssanda kandəsi naknda chekta.

Kənnafichi Iniyassa di

³² Nak Bitrusa nata wiyandə mbichi somsomən a hurnanda, bakna mbəs hwecha Fara a Lidda.

³³ Mbənniyu batna mbəssandə nifi la atndəwa Iniyas, ndukka mbəthunat hurat fodffoda shed sarəchi'enadi.

³⁴ Ndəkən ndandə Bitrus wa: "Iniyas, kənnu Yəso Kərəsti di, thla'u tərnu mbəthunadeku." Chatkichuyu thlaakən.

³⁵ Uf nofchi naktə sokta a Lidda, tə Sharon nakndə Iniyas məla witəhi təbəkəndəhi kə mbəda Ləmwanda.

Thla'a Bitrus Murət Tabita tə Shishshingtafa

³⁶ Lə tərmbandəsa Yoffa thləmkənwa Tabita le nat sakətəkənwa Dokas. Kafat'ensi paɖ fərchin'əna.

³⁷ A hanmunchiniyu hadkən, məkən, fanang ficha ndəknda ndəfnda kəttən afshi, kəthləm kə thlohahnda.

³⁸ Lidda nakən nduk tə Yoffa. Səkkə fafərkit wa Bitrusa mbənniyu. Thlingkəndə nofchi chap kə mbəd'en ndatwa: "Komkom weshu bana mbəs kani nga tə kəfatichifuwa."

³⁹ Thlaakə Bitrus pədakndə tə fichile thlintənda. Kə saatən, dəkndətənda hurə afshitəkən. Kəttəkən nihidadi tə ndəlat nishchi fichile mərtə hishchengnanda, kanda tita paɖ chedangndə njelechi tə tahhət ichi 'yahmandə Dokas təkəna kandəsi, thlahbəndə natən tə kanda.

⁴⁰ Chang Bitrus nofchakissha kəttəkən uf, səkkən kurumchihi, hwankən. Kə tubwandən hwakən, təbəkənhi fa murutkən ndakənwa: "Tabita, thla'u." Chatkichuyu inaən hwanichihi, kə natən Bitrus, thlaakən das.

⁴¹ Kəskə Bitrus har'en thla'aən. Ndəkən atən ndəlat nishchi mərtə hishchengnandəyu, nat tə fafərkit, fəraən Tabita təkəna kanda tə shishshingtafa.

⁴² Kusheng shiwunkən fankənhi a Yoffa nat, paɖ nofchə terchin fərkəkit kə mbəda Ləmwanda.

⁴³ Sokkə Bitrus hi a Yoffa təkən hanmunchi kaən, hura'a Saminu lə tahhasə pomcha.

10

Bitrus Tə Karniliyus

¹ Nifəsa a Kaisariya thləmkənwa Karneliyus. Kapat nifa a mbət thlərhwata Italiyacha la atfichiwa: "Hum'i'nda fa thlərhwacha Italiya."

² Məlan lə tərmbanda Fara, paɖ lalechengna Fara, məlan tə nofchi'enna huraa'en. La fəraən icha nofcha tə har chaa, paɖ la nakna hwanandə Farə noknok.

³ Farəle tə farəhufta hanthləkkən məkkan, nakən mala'ika Fara ndaa hursənnata məla bata mbəsndi, ndaənwa: "Karneliyus."

⁴ Kəllang Karneliyus tə lechitafa, ndakənwa: "Mi, Ləmwanda?" Ndəkən ndandə mala'ikawa: "Hwandeku tə fər'anneku shee'a mbəda Fara, ənat kuduktəhar a mbanitə Fara.

⁵ Nakənya, thlənu nofchə kə Yoffa kə andə Saminu lelə atfichiwa Bitrus.

⁶ Nakna sokta mbəda Saminu lə tahhasə pomcha, le nat huraa'ena mi hawurta."

⁷ Kə pədat mala'ika ti shunangyu, ak Karneliyus nofchihar chap a hur mafechi'en, fa sa tora huraa'en, tələ thlərhwata lela lechangnga Fara, hur fichile lə sang tor kənding.

⁸ Mbwa'aən chikama kanda, thlənəkən kanda Yoffa.

⁹ Bingətkən, nofchi thləntə Karneliyusyu ndukndəhi kə hurhura'a, pədak Bitrussa hurə afshi, dəkna nata hwannda a hurfara.

¹⁰ Nak mita fi'en, pad yakhənsa səm'əna, ficha nəha'əna chat yimkəna hur ən nda sənnata.

¹¹ Nakən afshi inhi, əna bəatahai nda kapat də supta, firficha hai tə kukuwunchi'en fwadda.

¹² I səka dəhərəmta neesa hurkən, fa sarəchəsə fwadda, tə fa kah hurcha hachahaya tə dishcha.

¹³ Səkkən burata ndanduwa: "Thla'u, Bitrus: thliu burata kə chiina."

¹⁴ Ndəkən ndat Bitruswa: "Auwa Ləmwanda, kəthləm tamwi chi i nguchik chidchid ndu ndəduwowa."

¹⁵ Ngərkən sək buradiyu i chapatəkən ndatwa: "I tahsandə Farəhi tamina ndatwa nga chidchidwa."

¹⁶ Kurbang iniyu sət məkkən. Chat kichuyu kahang fichi ənatkənədi kə afshi.

¹⁷ Nak Bitrussa hur bweechitfat kaən, kə dəar i'ni nda sənnatiyuwa nakna sokta mi? Chat nofchi thləntə Karneliyusyu sheenda hura'a Saminu, thlerkəndəhi kikkita mimbangnga.

¹⁸ Akndəfata sahkənda, nifi la atfichiwa Saminu Bitrusyu, ndu tərəkəna haya mbənniyu.

¹⁹ Kənat Bitrussa yarandə i'nihini nda sənnatiyu, ndang Shemədwə: "Səku, bəd nofchə məkkən kanda katsa.

²⁰ Thla'u, tərühaya, kə pəduuni tə kanda, mə ndərminəwa kəthləm njang thləngkə kanda."

²¹ Ndəkən tərtə Bitrussa hai kə mbəda nofchiyu, ndakənwa: "Njangya njang natuni kata. Kəthləm mə batuni?"

²² Ndəkən ndatndəwa: "Karneliyus kapat nifa a Romacha thləngkəkəni. Kanifə nakən, pad lə mwana'ən Farə noknok, Yahudawechə nat la fərangndə mwanda. Chidchid tə Mala'ikachə ndangwa, kə thlənukən fata kə dīna huraa'en kəthləm kə səkən i natu mbuta."

²³ Sang Bitrus marapa kanda, ndangna kandəwa kə hunandəhi ke wenmbəta. Bingətkən, thlaakən pədakndə tə nochiyu, funə hwanmanchisa Yoffa ndəfkəndəndi.

²⁴ Saakənda Kaisariya bingətkən. Karneliyus mələ pukanda, pad ngomandə hwanmanchikən tə shikechikən.

²⁵ Kənat Bitrussa yimta hurəkən, sang Karnəliyus marapa, himkəna mbanitəkən nakna mwananda.

²⁶ Thla'ang Bitrus, ndaənwa: "Thla'u, njangma nifənaki nda sokən."

²⁷ Bitrussa dəar shundə təndi yimkənda huri, dəknda mbəstə hwim nofchə oi.

²⁸ Ndangna kandəwa: "Kunang tə inchengnuni shinuniwa, keekesuwa lə Yahudawat kə sən shikechit ndu kə humndəhi tə punofchəwa. Farə chedikəwa mə tərəndi chikawun wa nga chidchidwowa.

²⁹ Ndəkən sək bati kadī katfichinji a cherwifəwa. Mbwa'amtən i sək thlənitunifata:

³⁰ Ndəkən ngərtə Karneliyus səwa: "Munə fwadda mbərkəhiyu nja hwandə hure'engna, hanthləkkən məkkən i farəhufta a hure'engna, bək nifa mbəsni tə furnjelechafa lela tərang hwanita, thlarkənhi mbanitina.

³¹ Ndakənwa, Karneliyus, ngəmma Farə hwadəku tə fər'əneku, shokka ənat kuđukta mbəda Fara.

³² Kəthlēm ndəkən, thlənu nifi nakənya kə Yoffa kə afichi Saminu lə atfichiwa Bitrusyu, tərəkəna haya a hura'a Saminu lə tahhasə pomcha, nduk tə mi hawurta.'

³³ Chat kə thlənuti fata, a ndərmunəwa baku. Nakənya kanang naka mbəfya, nakani mbanitə Fara, kə səkani i fərrutə Ləmwanda kə mbwa'angna kani."

Shik Punofchə Kusheng Kwescha Shunda

³⁴ Ndəkən tərkaatə Biturssa shunandə kandə tə ndatwa: "Nakənya bəsadi tə ndatwa Farə taduharwa.

³⁵ La thləkən fichile lalechanga, tə fichile la sək i nak keeke kə bəda nofcha.

³⁶ Shinuniwa shuniya thlənkə Fara mbəda Isra'ilawecha, ficha bassa kashuwun yuyurchita kandəsi tə mbəda Yəso kərəsti. Le naka Ləmwandə nat.

³⁷ Shikuni i səka a hachahai Yahudiya nat, tərkata a hachahai Galili, difitə basse baptismati sət Yohanna.

³⁸ Pad shinuni kusheng Yəso Lənazaratta, witə i sət Farə kə darkən fərandən Shemed Chidchid tə alchita. Dək Yəso mban tə ka torcha, mələ kənadə nofchandə nat fichile kəsti Shedən har, kəthlēm Farə təndi.

³⁹ Kanang na shetacha, kəthlēm nedani ichi sətən nat a Yahudiya tə Urshelima. Bəllangnda tə mba kukwandəhi dar palita.

⁴⁰ Thla'ang Farə tə shishingtafa a farə mun məkkatəkən. Malaən pad kə chedən fat'en.

⁴¹ Chedutə fat'en kə mbəda nofchi natwa, pad kə mbəda fichile tadətə Farə har kə soh, kanang hacha, səmkə'ən tə sat'ən təndi diffitə thlatə'ena kwata.

⁴² Fəraən tora kani kə basangani nofchisi chika tətəni, pad kə chedani tə kitwa, Yəso mələn tadətə Fara lə thlakita chikawunsa hur fa shishingtə tə məmatcha.

⁴³ Mələn shiwuntə tapənecha inkən ndatwa: "Chikawun fərkəkit kə mbəd'en, na ficha kala bəbifechi'enhi hur thləmkən."

Fəraa Fichə Shemed Chidchidda Punofcha

⁴⁴ Nak Bitrusa hur shiwunchiniyu, bak Chidchid tə Shemedə dar chikawun naka sək shiwunchi'en.

⁴⁵ Yahudawechə fa tərmbandə baka Yoffa ndəfkə Bitrus yu, pəđang ən kandəfa, kəthlēm a thlər Farə Chidchid tə Shemed hi chika kə dar punofcha.

⁴⁶ Kəthlēm shikndə kandə kanda shundə tə michə somsomən, kanda mwanandə Fara. Ndəkən sahtə Bitrus wa:

⁴⁷ "Yunisi na njat kə sangfichi baptisma nofchiyawa, tabkən kə thləndə Shemed Chidchid nda i thlətəni?"

⁴⁸ Ndəkən ndatənwa kə sangfichi baptisma kanda a hur thləm Yəso kərəsti. Diffitəkən ndəkən ndandənda Bitruswa kə chekaən munchi dimek kicha a thləmatnanda.

11

Bwa'a Bitrusa Fa Tərmbanda Urshelima Nat I Səka

¹ Fathləncha tə fa fərkitti naka Yahudiya, səkkəndəwa thləd punofchə pathla Fara.

² Kə dət Bitrusa Urshelima, thla'ang pəktat Yahudawachəfa, fichile fərkəkit kə dar hesha, ndatwa:

³ "Yimku hura'a punofcha fichile heshuchika səmku ən tə kanda"

⁴ Mbwa'ang Bitrusa kandə keeke nat i səka.

⁵ "Nja həmət Yoffa nja hwanda, naki'ən ndaa hur'sənnata, naki əna bata haya hur'afshi nda kapat ənət supta, firficha haya hur'afshi tə kukuwunchi'en fwada, saakən nduk tənji.

⁶ Kə kələndi nduk a naki dəhərəmcha, tə hanthlucha hurhwela'a tə fa kah hura hachahaya tə dishcha.

⁷ Səkki burata nditəwa: "Thla'u, Bitrus: bəllu kə chiina.'

⁸ Ndakiwa auwa Ləmwanda, tamu kohat ənkichu ndu i nguchik ndiichina yimta hurmiyengnuwa.

⁹ Ngəməng burata hur'afshi, shuwunkən i chapatəkən, ndatwa: "I sət Farə chidchid kə ndənuwa ndəduwowa."

¹⁰ Kurbang iniyu sət məkkən, kana ficha ngər kahanda hur'afshi.

¹¹ Chatkichuyu bak nofchə məkkən kə huri'i natanisi, thləntə fichə kanda a Kaisariya kə mbədengna.

¹² Ndak Shemed Chidchidwa, kədi tə kanda mətadidiharwa. Dəfkə hwanmanchə nji tehthethl, yimkani hura'a nifikən.

¹³ Mbwa'angna kani nadi natən mala'ika kitta hura'en ndakənwa, "Thlənu nofchə kə Yoffa kə afichi Saminu nat thləmkən padwa Bitrus:

¹⁴ Məlan na mbu shuni na fəru hərəkta, sokən tə nofchi hure'eku nat.

¹⁵ Kə tərkaati ka shunda, bak Chidchid tə Shemedə hai kə dar inchengnandə nat nda i batna hai kə dar inchegnani a tərəkən.

¹⁶ Kudukki shunda Ləmwanda nda i ndatənwa, 'Sək Yohanna baptisma tə ama, kunang nak ficha sa baptisma kuni tə Shemed Chidchid.'

¹⁷ Sokkən fərra Fara kandə keeke tə le sandən kəm, fari fərtəm kit kə mbəda Ləmwandə Yəso Kərəsti, wun njang na ndanda Farə wa nga kichuwa?"

¹⁸ Kə səktəndə kichu bahkəndə i natnda mbuta, mwanangndə Fara ndatwa: "Awi chika punofchima i'na Farə mba tərtəhi kandəsi tə mbəs shishingta."

Fa Tərbanda a Antakiya a Hur Suriya

¹⁹ Fichile wuwelkəhi kəthləm pwanchi thlaakə kə dar Istifanusyu, pədakndə kə hachahai Finikiya tə Sayifurus tə həmət Antakiya, naknda bassa shuwunkəna Yahudawechisə deng nga chika wunwa.

²⁰ Funəsa hurnanda Sayifuruscha, tə Sayirinha, kə saatənda Antakiya bassangnda punofchisi, naknda mbwa'a kweshcha kusheng shunda kandə kə dar Ləmwandə Yəso.

²¹ Hara Ləmwandə təkanda, nofchə oi fərkə kit təbəkəndəhi mbəda Ləmwanda.

²² Kusheng shuwun i səka, saakəna thləmata fa tərbanda a Urshelima, thləngkəndə Barnabas kə Antakiya təkən.

²³ Kə saatən pad a nedtə kafadi sandə Farə kanda, səkən mbənfat kaən pad chekaən alchita kandə tə ndatwa, kə thlarndə tə alchitafa hur fərkit kə mbəda Ləmwanda tə hanndəkikechengnandə nat.

²⁴ Kəthləm Barnabas kanifə nakən, nihədadi tə Shemed Chidchid pad təfərkit. Chekke nofchə oi kə mbəda Ləmwanda.

²⁵ Pədak Barnabassa Tarsus kakat Shawulu.

²⁶ Kə mbəssandən, bakən tənda Antakiya. Hurata, nda Barnabas tə Shawulu kanda kəmtə kə mbət ngəlhwanita, kanda sakanda nofchihar oi. A Antakiya tərkaatə ficha at fa tərmbachəwa Kərəstacha.

²⁷ A hanmunchiniyu funə tapənechəsi baka Antakiya thlata Urshelima.

²⁸ Ərta hurnanda thləmkənwa Agabus, thlaakən kit shuwunkən tə alchit Shemedə fa ndatwa, na mita natsə kaən hur kishitə nat, sək mitəkəna thlahmbət kuturichita Kalaudiyus.

²⁹ Ndəkən tərtə fa tərbandəhurwa, chikawun nan fər əna keeke a alchit'en kəthləm kə thləngang ficha hwanmanchi naka hachahai Yahudiya.

³⁰ Səkndə kichu, thləngangnda pəktechə mbənniyu tə hara Barnabas tə Shawulu.

12

A Bəllandə Yakubu Pad Kublandə Bitrus

¹ Nda mbət kicheeya, Hiridus kutura tərkaatən fərra bahta funə fafərkit a mbət ngəlhwanita.

² Bəllaən Yakubu hwanman Yohanna tə thlohta

³ Kə natən ənatkən mbənada Yahudaweche fa, thlaakən kəssaən Bitrus pad, sək i'niyu a thlahmbət chohhəm səmdəsəmta le nguchit mehndəsa fi'en.

⁴ Kə kəsandən muhkənnda pursuna, fərangna fathlärhwecha har, fathlärhweche fwada fwada sakkən fwada, tə yarəwa ma mbir chohhəmkənhi kana battənda mbanitə nofcha.

⁵ Kublang fichə Bitrus kə hur pursuna, nak fangəlhwanicha hwananəndə Farə təkīt kə darkən.

Kəta Fichi Bitrussa Kissha Pursuna

⁶ A fidikiniyu manat Hiridussa chandə Bitrussa kish, mələ sabweni a thlerə fa thlärhwechə chap. A kənandə tə chalaluchə chap. Fa thlärhwatkən kanda dar tor kiikit a mimbang pursuna.

⁷ Chatkichuyu, bak mala'ika Ləmwanda thlarə nduktəndi, yimkə dʷwachita hurkəttənkən. Tə kang mala'ika təkən harra Bitrus fa mumi thla'a'ən, ndaənwa: "Thla'u ledled." Chalaluchi har'enyu kwaskəndəhi chuthla.

⁸ Ndəkən ndandə mala'ika tiyuwa: "Kənan də kəndeku kan ndiichin, kə panə pahəmcheku." Səkən kichuyu. Ndang mala'ikawa: "Suppu ndə supteku fa kə kuwurnənji."

⁹ Chekna kissha pursuna təkən nakna kuwur mala'ika təkən. Ichini natyu sənuwa kitwa, nənhiwa əndə sənnata natna hurkən.

¹⁰ Kə pəfandənda fa pumbətkənhar i tərakən tə'i chapatəkən saakənda mimbangngi səffichi tə təpassa lela chetfichi chat kə hurhura'a, inangna kandəsə ichitkən. Chekndakish naknda wita hurmbakən, chatkichuyu mala'ika təkən malkəndəhi.

¹¹ Kə bat Bitrussa ndə kə hur'indi'en, ndakənwa: "Nakənya səntiwa tə kit Ləmwandə thləngkə mala'ika'en, kə ba həkəta a hara Hiridus tə bəbi sakta Yahudaweche."

¹² Kə mbəsandən kichu, pəfakna hura'a Maryamu, man Yohanna la atfichiwa Markus, mbədi humtə nofchəhi oi kanda hwanda.

¹³ Kə fudandə Bitrus mimbangkən, bak hwanhura'a kish kə nuhhweya nat thləmkənwa Roda, kəthləm kə nan ndu wuni.

¹⁴ Kə mbəssandən kə burata Bitrus, ngərəən'in kə huri inawutə mimbangkənhiwa, kəthləm mbənfata, ndangna nofchiyuwa: "Bitrus kita mimbangnga."

¹⁵ Ndangndəwa: "Tərru luwurcha!" Məlan pad nakna nata dāhanda kandə'in wa məlan. Ndəkən ndatndəwa: "Nakna nat kə mala'ika'en."

¹⁶ Bitrus pad nakna nata fudandə mimbangngiyu. Kə inaandəndə mimbangkənhi nakndə kə məlan, pəfang ən kandəfa.

¹⁷ Məlan pad thla'a'ən hara kanda kə ngasndəba, mbwa'angna kandə chayi chandə Ləmwanda kissha pursuna. Ndakənwa: "Kə mbwa'anguni Yakubu tə tahhət hwanmancha ichini sək natyu." Pəfakna mbət somən.

¹⁸ Wendəmbəta, nga hwan thlahur'indi thlaaka hurdfitə fa thlärhwechiyuwa kə dar i kəskə Bitrus.

¹⁹ Kə kat Hiridus ndi mbəssawuwa, nakna tawasə kitchitkənna mbəda fa pukənhar. Fərkən mi tə ndatwa kə mbəllangfichi kanda. Diffitəkən thlaakə Hiridus a Yahudiya pəfakna Kaisariya, sokkənna mbənniyu kə farəyuwa.

Marta Hiridus

²⁰ Nakənya shibhura Hiridussa di tə nofcha Taya tə Sidon. Nak nofchini kichuyu baknda mbəd'en, diffitə kahhandə hur'inda Bilastus le nak mwanchina hura'a kutura, kəthləm kə mbəsndə sok yuyurchita pad la mbəskəndə ndəsəmta a furta Hiridus təkən.

²¹ A farələ fari tahsandə fichihi kəmtə tə kutura, pak Hiridus njeli kuturichit'en, sokkəna mbət sok kuturichita shunaən nofcha.

²² Nofchi humkəyu hwaknda ndatwa: "Leya nga burata nifəwa, burata lura."

²³ Chatkichuyu təpkə mala'ika Ləmwandə Hiridus hi, kəthləm fərautə mwanda Farə wa. Mbənniyu cha'ang hwacha Hiridus məkən.

²⁴ A nak shunda Fara nata fandəhi chika tətəni, nakna ndəta mban nak fa fərkitta chekta.

²⁵ Kə təbwandə nda Barnabas tə Shawulu i natnda sətə a Urshelima, ngərangndə'in kə Antakiya, tahkəndə Yohanna in la atfichiwa Markus.

13

Tedfichə Barnabas tə Shawulu Thlənfighə Kanda

¹ A kətən whayi a Antakiyayu Tapənechəsi tə maldəmcha, Barnabas, Samiyon la atfichəwa pukən, Lushiyus le baka Sayirin, tə Manayen, le mwantənda mbət ətə tə Hiridus kutura tə Shawulu.

² Naknda mwanandə Ləmwanda tə kərkushimta, Ndak Shemed Chidchid wa: "Dəffaam Barnabas hi tə Shawulu kəllar kəthlem tori ati kanda."

³ Diffitə kərkushimta tə hwanda sangndə harcha kanda in ndangnda kandəwa pədama.

Barnabas tə Shawulu a Sayifurus

⁴ Kandang pad kə thləntə Shemed Chidchid kanda, pədaknda hai kə Salukiya, thlaakəndə kə Sayifurus hur kommbawal.

⁵ Kə saatənda Salamis, baskəndə pathla Fara hur kətən humta Yahudawechəhi. Yohanna məlan təkanda nakna kəsanda kandəsi.

⁶ Kə wiyangndən hachahaikən nat baknda Bafos, kəmkəndə tələ Yahudawata lə kulata, tapəna'a lə lekta, thləmkənwa Bar Yoshuwa.

⁷ Le humandəndə i'ndə tələ kəskə hachahaikən har, Sarjiyus Bulus, məlan ti naka lə sən'əna. Ngomna təkən akən nda Barnabas tə Shawulu, kəthlem yahsa sək pathla Fara.

⁸ Pad Alimas lə kulata (kəthlem sakət thləmkən kichu tə miya Heliniyawecha), fərautə hum'inda kandəwa, nakna katkə təpraən hur inda ngomnatəkənhi a hur fərkitchidiniyu.

⁹ Nakən Shawulu la atfichə padwa Bulus, nihid tə Shemed Chidchid, kəlaən Alimas ndongnga kə hur hwanita.

¹⁰ Ndakənwa: "Sokən hweya shədan, atikretə ichi nak ndiichin nat. Lə lektə naku pad lə shekdədə nofcha. Nguna malandə təbrandə kitchit mbanda Ləmwandəhiwowa?"

¹¹ Nakənya haraa Ləmwanda sət atikrechit təssa, pad nukukomta nguna mbəlla nat hwatfarəwa, kə hanthlikchi demək: "Chatkichuyu hussoba tə hulta ngələngndə hwanitə'en. Nakna tapta kəna kat le na kəssandəsi.

¹² Kə nat ngomna təkən i səkə fərkən kit, kəthlem pəda'ənatkənfə oi kə dar saktə Ləmwanda.

Nda Bulus tə Barnabas a Antakiya Hur Bisidiya

¹³ Nakənya Bulus tə shikechə witə'en, thlaakənda Bafos a hur kommbawal, pədaknda Ferga chaa tə hachahai Famfiliya. Yohanna malkənkandəhi ngəraən inna Urshelima.

¹⁴ Bərkədəhi kə ban thlata Ferga, pədaknda Antakiya tə hachahai Bisindiya. Farə yipta Yahudawecha yimkənda kətən humta Yahudawechihi sökkəndəhi.

¹⁵ Diffitə changngata hur kus tə dəlwercha tapənecha, fambanichikəna hur kətən humta Yahudawechikən, thləngngnda kanda ndatwa: "Hwanmancha ma shundengnuni lena kəssanda nofchəsi mbwa'ama."

¹⁶ Thlaakə Bulus kit thla'a'ən haraa kə ngas nofchə ba, ndakənwa: "Kunang hwanmanchənə Isra'ilawecha, tə kunang ti lalechangnga Fara, kam thləmathi.

¹⁷ Fara nofcha Isra'ila, tadkə kakechengnəm teraən kandə oi. A thlahmbədi natnda soktə nda romcha a hachahai Masar, pad tə kapat alchita chandən kandakish a hachahaikən.

¹⁸ Kæræskæn* kandə hurat kumchit fwada a hur loktara.

¹⁹ Diffitə thlærtandə hachahaichadə muɖ hur Kan'ana, fəraən hachahaikænna Isra'ilawecha kə sokka innanda.

²⁰ Sək i'ya a hur hurat aru fwada tə kumchit dūrman. Diffitə ndəkən fəraən fa sak miya kanda kə thlahbət tapənaa Samaila.

²¹ Hwankəndə kə fwadangfichə kutura kandəsi, fərang Farə Shawulu kanda. Hweya Kish, kachit nda Bilyaminu, le sokkə kuturichit hurat kumchit fwada.

²² Kə kərandə Farə Shawuluhi, tha'a'ən Dauda kə sokka kuturreng nanda. Le fərtə Farə sheta kədarkən ndatwa: "A mbəshi Dauda hweya Yessi, nifə ləwitə handəkiketengna, le na sət i yahti nat."

²³ "Hur kachit nifəniyu, bat Farə tə lena Thlət Isra'ilawechedi, Yəso, nda i dəftən shuwunkənhi.

²⁴ Bassa Yohanna nofchəsə nat a Isra'ila kətərndəhi, kə sangfichə baptisma kanda, kannə Yəso bata.

²⁵ Kə nat Yohanna nduk tubandə tor'en, ndakənwa, lanaən kunihwa wunnaki? Njang nga məllanwa. Auwa, yunabata difitəna, le sukuchitisi kə kwassayi sahətpahəmchi'enhi."

²⁶ "Hwanmancha, kachit Ibrahim, tə fichile hurnuni lalechangnga Fara, kə mbədəngnəm thləntəfichə kusheng shuwun hərəkiya.

²⁷ Nofchi nak tə sokta hur Urshelima tə fambanichengnanda, mbəssaundəwa məllanwa, pad sunundəwa məllan shuwuntə tapənecha dərəkən, la changkandəfichə pwaree a farə yipta Yahudawecha, nəhdəngndə shuwunkənhi tə kiitəti thlandəndəsi.

²⁸ Chika mbəssauchikndə tə chithansarəhiyu, le kamkəsi kə mərrən, chika təkichu hwanəngndə Bilatus kə bəllangficha.

²⁹ Kə nəhdəndəndə ichihi yaratfichə kə dərəkən nat, tərangndahaya dər palita hunəngnda hur kwata.

³⁰ Thla'ang Fara hur məmatcha.

³¹ Munchə terchin məla chedəfat'ena fichile batndətəndi, thlata Galili kə Urshelima, kandəng naka shetachi'en nakənya kə mbəda nofcha.

³² Pad kanəng bəngngani kweshcha shuniya kuni təndatwa, dəfshuni dəffandə Fara shinchinəmhi.

³³ Nəhdəndəngnəm hi, kəmnangti naka hwechengnanda, tə mbəda thla'andə Yəso a hur məmatcha.

Nda i natna hur yaratkən, a hur chapatə Zabura ndatwa:

"Sokən naka hwe'engna,
bukweya sokkə kə sukka."

³⁴ Pathlə thla'ai thla'andəna hur məmatcha, ndatwa: "Ngu ngər mətədi ndu kə ngərən yirata hurkwatwa." A i mbutənya, ni fərru chidchidchita tə kitchit mbəs'ənharra Dauda.

³⁵ Kəthlem ndəkən ngərəkən ndat pada hur Zabura təllewa:

"Ngu malandə le nak chidchid kə yiraka hur kwatwa."

³⁶ Kə mweshandə Dauda tori fərandə Fara, a thlahmbət tor'en mərəkən, thlohhangficha, mbədi thlohhandəfichə shinchikən, yiraknaɖa hur kwata.

³⁷ Le thla'andə Fara a yirruwa.

³⁸ Kə sənnunisi hwanmancha, ndatwa tə mbəda Yəso natficha kalla bəbichitfəchengnuni kunih.

³⁹ Chikawun fərkəkit tə mbəd'en mbishtə hərəkta. Hur chikamənat le nguchittu hərəkta tə kussa Musa.

⁴⁰ Kəthlem ndəkən dəffam'indəsi, məbi i mbutə Fara hur dəlwercha tapənecha kə mbəssəkuniwa ndatwa:

⁴¹ "Namma, kunəng fa njirfata,

* 13:18 13:18 Funə yarechikən kileɖsa

kə pəðang'ənkunifa, kə mərruni
kəthlem ni sət tora hanmunchengnuni,
tori nguchittuni fərkitchitsi, chika mbwa'ang yuna kuni."

⁴² Kə chetnda Bulus tə Barnabassa kish, hwanang nofchəkən kandə ndatwa, kə ngərnda bəta mbwa'a ichiniyu kanda, a farə yipta Yahudawechi na batyu.

⁴³ Diffitə wuwela nofchə hi, Yahudawechə oi tə fichile fərkə inndə kaən, kətər mbanda yahudawecha, kuwurkəndə Bulus tə Barnabas, shunang ndə kanda. Pað ndangnda kandəwa, kə dəndamban tə nata hur kafata Fara.

⁴⁴ Ngərkə farə yipta Yahudawecha sata, sokkən chikawuna hur həmətkən, hwimndəhi kəthləm kə səkndə pathla Fara.

⁴⁵ Pað kə nat Yahudawechə nofchə oi, nəhədkə handəkikecheng nandadi tə sərəhta, naknda hal'inda kə dar i'mbuttə Bulus, pað naknda njirndi.

⁴⁶ Bulus tə Barnabas shuwunkəndə tə alchita, ndatwa: "Kunang kamkəsi kə tərkaafichə bəssa pathla Fara kunisi. Sokkən a cheruni, chedkuniwa, kamusi kə mbəssuni shisshingtə lekə pwareewa, nakənya nani təbətəhi kə mbəda punofcha.

⁴⁷ Kəthlem Ləmwanda tepa dəftəkanisi ndakənwa:

"Difikuni kənuni dʷwachita punofcha,
kəthləm kə sokənwa tə mbəðengnuni nat kishita hərəkta."

⁴⁸ Kə səktə punofchəkən kichu, səkndə mbənfat kaən, təpað mwanangndə shunda Fara, fichile bəka soktəwa nanda mbəs shisshingta. Le kəpwaree fərkəndəkit.

⁴⁹ Fankə shunda Ləmwandəhi chikatəteni a sərət hachahaikən nat.

⁵⁰ Yahudawecha dəknda chikandə nischa, fa lechanda Fara, pað fichile la nat ficha fəraa mwanda kanda, tə pəktat nofcha həmətkən. Tərkaakəndə fəraa pwanča nda Bulus tə Barnabas, təpað rəkkəndə kanda a sərət thlet həmtengnanda.

⁵¹ Təpağndə tənnayida sarəchengnanda, kə sokka sheta dar inchəngnanda, pəðaknda həmət Ikoniya.

⁵² Sokkən fəfərkit, nəhhədkəndə tə mbənfat oi, pað nəhhədkəndədi tə Shemed Chidchid.

14

Bulus tə Barnabas a Ikoniya

¹ A Ikoniya, Bulus tə Barnabas yimkənda mbət humta Yahudawechəhi, bəskəndə pathla Farə tə alchitafa, tərəkə nofchəhi oi, Yahudawechə tə punofchə nat fərkəndəkit.

² Yahudawechi fəruchikkit, kurtangndə hur i'nda punofchəhi, səbəngndə hurdifitənadadi kə dar hwanmanchinandə fəfərkit.

³ Bulus tə Barnabas tərəkəndə hanmunchə oi a mbənniyu. Kanda bəssə lechitfuwa kədar Ləmwanda, lefərkə sheta tə shuwun kafat'en, tə mba sət ənnat pəðandə nofchəfa, tə sakchikən tə mbəðengnanda.

⁴ Nofchi naka həmmətkən sakkəndəhi, funa mbəda Yahudawecha, nak funa mbəda fəthlənchəkən.

⁵ Punofchə tə Yahudawechəkən, tə fahəm mbanichengnanda, tahsangndəhi wa nanda fərra pwanča kanda, pað kə mumuhhwangnda kandəfa.

⁶ Kə səkkəndə i naka sətə, rahkənda thlet həmət Listira tə Darbe, a hachahai Ikoniya, tə tahhət həməchə nak nduknduk,

⁷ a mbənniyu dəknda mban tə bəssə kweshcha shiwunkən.

Bulus tə Barnabas a Listira

⁸ A Listira nifəsi nak das kə tərəð, tamwa sət tor tə sarəchə'enwa, nakən kichuyu kə ngəttə'en tamwa witəuwa.

⁹ Nakna sək bəssa Bulus, nak Bulussa kəlandə ndongnga, kənatən fərkit'en kəmsi kə kəngəfichadi.

¹⁰ I'naen burathi kaen ndakænwa: "Thla'u thlarnæhi kit kə dar sarəcheku. "Thlaakæn tərkaakæn wita.

¹¹ Kə nat nofchi oiyu i sət Bulus i' nangndə burechæhi, ndakndə tə mi Likoniyachitwa: "Bed luwurchahai kə mbədengnəm nda nofcha!"

¹² Dəffangndə Barnabas wa Zeyus, Bulus pad wa Hermes, kəthlēm məlan naka kapat lə shuwunkən.

¹³ Pərissa Zeyus dəhhayu, le nak kapat kətən dəhhakænna difiti həmta, bəkən tə lecha tə fitə icha, kə mimbang həmətəkən, yahhənsa fər poffən'en bweet tə nofcha.

¹⁴ Kə səkətə fathlənchikən nda Barnabas tə Bulus i naka sətə, thləthlahhangndə njelechengnandadi, rahkənda hur nofchiyu, thla'angndə burata ndatwa:

¹⁵ "Nofcha mə sək natuni sət iya?" Kanang nofchə nda kunang! Tə bangngani kweshcha kusheng shunda kuni, kəthlēm kə təbrunihi, hurwitə bəbidəsəchiya kə mbənda Fara, le nak tə shishingta, le sək afshi tə kishita, hawurta tə ichi nat naka hurchikən.

¹⁶ Hursoh ti mbərkəhi, maladə nofchə nat kə wii nda mbachi yahtənda.

¹⁷ Chikka tə kichu malutə fat'en nga ə'nat sheta səwowa. Kəthlēm shidət əndiichin, tə mba fərra ercha kuni afshi tə fekchə ndiichin, ngalaən kuni tə dəsəmta, pad məlla fərra mbənfata kuni.

¹⁸ Nat tə shuwunchiniyu behndəhi, kan'nda njat fər poffənti yahtə nofchiyu fəta, kəthlēm kandang.

Mumuhaficha Bulus fa a Listira

¹⁹ Ndəkən bat Yahudawecha a Antakiya tə Ikoniya, ləmkəndə nofchi ngomkəhiyu, mumuhangnda Bulus fa, pad kahangnda kishsha hur həmətəkən, naən kandəhiwa miri.

²⁰ Kə bat fa fərkitta taurandəhi, thlaakən pad ngəraən i' nna hurhura'a. A bingətkən məlan tə Barnabas pədaknda Darbe.

²¹ Diffitə bassə kwescha kusheng shiwunkən kə həmmətəkən, mbəskəndə fichile fərkəkit oi, ngərangndə'ina Listira tə Ikoniya pad tə Antakiya,

²² Mbənniyu sakandənda nofchəhar təndatwa, kə sokndə tə alchitafa hur fərkət. Chakangnda kandə tə ndatwa, tə sat bahtə kaən natma mbəs yimta kuturichita Fara.

²³ Bulus tə Barnabas tadangndə pəktechə kandəsi, a hur chikayen kətən hwanda, təmbədə hwanandə Fara tə kərkushimta, fərkəndə kanda hara Ləmwanda, le fərtəndə kitchitta mbəd'en.

Nda Bulus tə Barnabas Ngərrandə'ina Antakiya tə Suriya

²⁴ Bərkəndəhi tə hur Bisidiya bəknda hur Famfiliya.

²⁵ Kə bastəndə shiwunkən hur həmət Ferga, pədaknda hai kə Ataliya.

²⁶ Mbənniyu yimkənda hur kommbawal ngərangndə'ina Antakiya, mbəd'i soh hwanandə fichə kafata Fara kandəsi, kəthlēm kə hərmən kandəhar hur tori tubandəndə nakənya.

²⁷ Kə saatəndə Antakiya, ngomangndə fa tər mbandakish, kə mbət əta, nbwa'angnda kandə nat i sət Farə tə mbədengnanda, pad tə mbayi i'nandən mikətən fərkitchithi kə mbədə punofcha.

²⁸ Sokkəndə mbənniyu hammunchə oi tə fatərmbanda.

15

Yarandə'ichəhi a Urshelima

¹ Bak funə nofcha a Yahudiya tə Antakiya, naknda sakanda fa tərmbandə har, ndatwa: "Manga tə heshangfichəkuni nda i mbutə dəsətə Musa wa, nguni mbəs hərəktəwa."

² Nga hwan halə'ində yimka thlərə nda Bulus tə Barnabas tə nofchiyuwa, harkə fichə nda Bulus tə Barnabas tə funə fa tərmbanda kə dənda Urshelima kə bəda fathləncha tə pəktechə, kəthlēm kə tausangndə shuninihiyu.

³ Nofchə thləntəfichəyu, pəđangndə tə hurhuri Finikiya tə Samariya, naknda mbu təbərta punofchihi kə mbəda Fara, fərang ndə bənfata fa tərmbandə kaən.

⁴ Kə sa'atənda Urshelima, fa tərmbanda tə fathləncha, tə pəktechə sangndə marapa kanda, kandaş pad mbukəndə uf i sət Farə tə mbəđengnanda.

⁵ Funə fafərkiti naka hur mbanda Farisiyawecha, thla'akənda ndankndəwa: "Sokkən waat kə heshangfichə punofcha, pad kə dəffichə kanda kə kəsndə kussa Musa har."

⁶ Fathləncha tə pəktechə fa tərmbanda ngomkəndəhi, kəthlem kə tausangndə shunihiyu.

⁷ Diffitə shuni shiwuntənda đarkən kaən, thlaakə Bitrus kit ndangna kandəwa: "Hwanmancha shinuniwa thlata tərəkəkən, ted Farə nja hurnuni ndatwa, təmbəđengnə nat punofcha bəs kusheng shunda kə fərndəkitsi.

⁸ Fara le sənəkə hanndəkiketa chedkəwa a thliidətə kanda tə mba fərra Chidchid tə Shemeda kanda, nda i fərra ndənakani.

⁹ Pad chedutə səmsəmchita thlerənanda tə kaniwa, kə sapadən handəkikechengnandadi təbəda fərkit.

¹⁰ Kəthlem ndəkən, məsək natuni kikedandə Fara, təmbəda dəffa rəfta kimshechi'ena bur, le nguchit shinchinəm təkəmna mbəlla tərta?

¹¹ Pad firəm kitwa, nakma mbəs hərəktə tə mbəda kafata Ləmwandə Yəso, nda i mbəstənda."

¹² Uf nofchi ngomkəhi ngaskəndə ba, naknda kathləmmata nda Barnabas tə Bulus, nak nda mbu alchidi fərandə Fara kanda, kə səndə ənat pəđandə nofchə fa, tə ənat sheka'inda a hur punofcha.

¹³ Diffitə mweshandə shundəngnanda, ngərkə Yakubu si tə ndakənwa: "Hwanmancha səkam nji.

¹⁴ Mbwa'a Siman Bitrusa kəm ladi lat Fara bata mbəda punofcha, pad hertə funəharra hurnanda kəthləm thləmkən.

¹⁵ Leya bakna soktə keeke tə shunda tapənecha, nda i yarandə fichihi təndatwa,

¹⁶ "Diffitə ndəkən ni ngər bata təpad ni ngər tinandə hura'a Dauda le həmkəhi.

Kə ngəri tinandə thlarə'enna kwarkən kənan kit.

¹⁷ Tahhət nofchi nat katnji, njang Ləmwanda, nat tə punofchə la atfichə tə thlimna,

ndat Ləmwanda le sək i'chiya.

¹⁸ Səntə fichə kə soh.

¹⁹ "Kəthləm dəkən a kələndəngna, kamusə kə thla'am hur'inda punofchi naka təbərtehi kə bəda Farəwa.

²⁰ Makə yarangma kandəsi ndatwa, kə malangndə dəsəmta dəhacha. Məsəmində chadnguwa, məsində fəllawichitwa, pad mə səmində i bekrandəfichə mburat'enwa.

²¹ Kəthləm hur soh, a thlet həmchə somsomən fa bəssəsi tə dəlwercha Musa, pad la changngandə fichə kanda chika yen farə yipta Yahudawecha, a kətən hwacha beshfichə kussa Musa, a hur chikayen həmte i hurechə terchin, təpad la changangficha isəka farə yipta Yahudawecha, a kətən humchengnanda.

Thlən fa Yarandə Ichəhi Yarata kə Bəda Punofchi Fərkəkit

²² Fathlənchəkən tə pəktechə, nat tə fa tərmbanda kəllangndəwa ndiichinsi, kə tadđə nofchihar a hurnanda, kə thləndə kanda Antakiya tə Bulus tə Barnabas, fichile tadətənda nda Sila tə Yahuda lela atfichəndəwa Barsaba. Kandaşti naka fambanicha fafərkit.

²³ Fərangndə yarat dəlwera kanda, kə đangnda kanda le naka ndatwa: "Kanang hwammanchənuni,

Fathlëncha të fambanicha, këmbədə hwammancha fichile naka punofcha, hur Antakiya të Suriya të Kilikiya,

Ndat'ən kaən.

²⁴ A shikani wa nofchisi thlaaka hurnani, mbəđya thla'andə hur inchengnuni të shuwuncha. Chika sokkən thlənwani kandəwa,

²⁵ Hwimanihi yaradanihi ndidchinsi kə tadani nofchihara hurnani, kə thlənani kanda mbədengnuni, të kaa shikechənəm Barnabas të Bulus.

²⁶ Nofchiya tepa fərdə shishingchengnanda, kəthlēm thlēm Ləmwandengnəm Yəso Kərəsti.

²⁷ Kəthlēm ndəkən thlinnani Yahuda të Silas, kandang të inchengnanda nanda mbwa'a nda kuni të miya, witə ən'orta të i natani yarata.

²⁸ Keekesi mbədə Shemed Chidchid, të kanang nedđaniwa ndidchinsi, mə dəfadani kapat ləkta kuni'inwa kə sherangka ichi sokkə waatwa:

²⁹ Kə lenganguni ichihi thlithlandəficha dəhacha, të i'səka thluwa dəhərəmtə mərka nga fwarsafəwa, të i'səka thluwa dəhərəmi bekrandəfichə burat'en. Təpad mə siduni fəllawichitwa. Ma hirmuni ichini haryu, nuni sət ichə ndiichin.

Kə sokuni ngwalngwal."

³⁰ Kə thlētəfichəkanda, pədak ndə hai kə Antakiya, ngommangndə fa tərmbanda, fərangndə yarat dəlwer təkəna kanda.

³¹ Kə changngandənda səkndə mbənfata, kəthlēm alchidfi chekandənda kanda.

³² Yahuda të Silas kandangti naka tapənechə pad, shunangndə kandə ka'ən, pad chekangndə alchita hwammancha, të shiwunchə oi.

³³ Diffitə hangmuncha mbənniyu, malkəndə kandəhi ngwalngwal, ngərandə'ina mbədə fəchile thlənəkə kanda.

³⁴ Kəllang Silaswa keekesi, məllan kə sokka mbənniyu.

³⁵ Bulus të Barnabas təngkənda hur Antakiya, naknda sakandadi të bəssə shunda Ləmwanda, të nofchətərchin pad.

Bulus të Barnabas Shekndəhi

³⁶ Diffitə hanmuncha, Bulus ndangna Barnabas wa: "ngəramən'in dəmma kələndə hwanmancha hur chikayen həmta mbichi bəstəm shunda Ləmwanda, təpad kənəm ndu nakndə kəni."

³⁷ Barnabas yahkənsi kə pədandə bweet të Yohanna, lə atfichəwa Markus.

³⁸ Bulus yarənhı kamusuwa kə pədandə təle saktəndəhi a hur Famfiliya, təpad chertən dəta mbet tortəkəndəyuwa.

³⁹ Mbənniyu thla'akə bəbi sommənchitta handəkiketa thlērənanda, kəthlēm ndəkən sakkəndəhi të ndani, Barnabas təkən Markus, yimkənda kombawal pədaknda Sayifurus.

⁴⁰ Bulus tādəkən Silas, diffitə fəri fərtə hwanmanchə kanda, kə kafata Ləmwanda pədanda.

⁴¹ Pədak Bulus təhur hachahai Suriya të Kilikiya, nakna cheka alchita kanda kətən hwachikən.

16

Timoti kwiyirtə Bulus të Sila

¹ Bulus bəkən pad kə Darbe të Listira. Lə fərkitsa mbənniyu, thlēm kənwa Timoti, hweya nuhnifə lə Yahudawata shinkən lə Helenawata.

² Fəfərkitti naka Listira të Ikoniya lanaknda hamndi.

³ Yahkə Bulus kə dəf Timoti ndi, təkəndi të pad heshə'ən, kəthlēm Yahudawechi naka mbechiniyu nat nda shinndəwa shinkən lə Helenawata.

⁴ Naknda dar pɛdata wiikɛndɛ hɛmtɛ hɛmta, naknda mbwa'anda nofcha ichi yarandɛ fathlenchikɛnhi, tɛ pɛktecha fichile naka Urshelima, ndangnda fafɛrkitwa kɛ kuwurndɛ i yarandɛndɛhi.

⁵ Tɛkichu nofchɛ fatɛrmbanda, chekkɛndɛ tɛ alchita hur fɛrkit, chikayen para kanda tera.

Bulus Nedtɛ ɛn Ndaa Hur Sɛnnata kɛ Dar Makidoniya

⁶ Bulus tɛ nofchi'en wiyangndɛ sɛrɛt hachahai Firijiya tɛ Galatiya, kɛthlem Shemed Chidchid njanda kanda, mɛ basindɛ pathla Fara hur Asiya wa.

⁷ Kɛ batndɛ kɛ sɛrɛt hachahai Misiya, yahkɛndɛ dɛt tɛhur hachahai Bitiniya, chikakichu pɛd Shemedɛ Yɛso ngɛmawa kandɛsɛwa.

⁸ Mbɛrkɛndɛhi tɛ kɛllari Misiya, pɛɛaknda hai kɛ Toruwas.

⁹ A fidikkɛn bɛk ɛna bɛs Bulus ndaa hur sɛnata, nakɛn nifɛ lɛ Makidoniya, kit nakna hwananda tɛ ndatwa: "Abu Makidoniya kɛ kɛsangnakanisi."

¹⁰ Kɛ nat Bulus i'ni nda sɛnnatɛyu, chatkichuyu kakkani mbanda Makidoniya, mweshangngani tɛndatwa Farɛ nakka atkɛm, kɛ bɛssaam kweshcha shunda kandɛsi.

Lidiya Fɛrti kit

¹¹ Pɛɛakani hur kombawal, thlata Toruwas kɛ Samotiras, wendambɛt pɛd pɛɛakani Niyafolis.

¹² Thlata mbɛnniyu pɛd dɛkani Filibi, le naka kapat hɛmta Makidoniya, nat Romawecha sɛt kutɛrichitkɛn. Shidani hanmunchɛ dɛmek a hur hɛmɛɛiniyu:

¹³ Farɛ yipta Yahudawecha, chekani kish kɛ mimbang hɛmɛtkɛn, dɛkani mi'ama, mbɛdi natani yarɛwa na mbita natsi i hwanandɛ Fara, mbɛnniyu sokkanihi shunangngani nishchi ngomkɛhi.

¹⁴ ɛrta hur nishchi naka sɛkkani, thlemkɛnwa Lidiya, bɛkna hɛmɛt Tayatira, lɛ hiiyandi fi njelechadi, lɛ mwanandɛ Farɛ naken. I'ngang Lɛmwandɛ handɛkiketɛ'ɛnhi, dɛfkɛn hur'i'nda i nat Bulussa mbuta.

¹⁵ Kɛ sandɛfichɛ baptisma tɛ fichile naka huraa'en, hwanang Lidiya kani, tɛndatwa: "Baknasoktɛwa ngɛmɛɛuniwa njang lɛ fɛrkit kɛmbɛnda Lɛmwanda, bɛm tama hure'engna kɛ sokkunihi." Tɛkichu kahandɛn hur i'dɛngnani.

Bulus tɛ Silassa Pursuna

¹⁶ Farɛle nakani pɛdata mbɛt hwanda, kɛmkani tɛ mafat nuhhweya, lenat shemed luwurchɛsa fi'en, la kulakɛn, tɛpɛd la mbɛskɛn handɛbɛlta, kɛ fɛrangka nofchi naka thlɛmatkɛn, tɛ bɛɛda kulat'en.

¹⁷ Nakna kuwur kani tɛ Bulus mɛlla hwata, ndatwa: "Nofchiya mafɛcha Fara le sherke tɛ mwanda, kanda bɛssa mba hɛrɛkta kunisi."

¹⁸ Dɛknamban tɛ sɛt i'niyu i mundɛ tɛrchin. Tɛkichu sɛbkɛ hanndɛkiketa Bulussa dɛ kaɛn, tɛbɛrkɛnhi ndangna shemediwa: "Nja dɛfsɛ waat hur thlem Yɛso Kɛristi chukishsha fat'en." Chatkichuyu cheknakish.

¹⁹ Kɛnat fa nuhwani natna hure'engnandɛyu, resh mba mbɛs ɛ'nengnandadi, kɛsangndɛ Bulus tɛ Sila, tɛpɛd kahkɛndɛ kanda milumo, ndɛkndɛ tɛ kanda mbanitɛ fichile nak tɛ kuturichit hachahaikɛna har.

²⁰ Kɛ dɛtndɛ tɛ kanda mbanitɛ fa sakmicha, ndakndɛwa: "Nofchiya Yahudawecha, naknda kanda shekɛɛa i'ndɛ hɛmtɛngnani.

²¹ Kanda sakandɛ dɛssɛchadi kamuchɛksi, le kamuchiksi kanang Romawecha kɛ thlani."

²² Bɛk tɛrɛ nofcha humangndɛ miya kɛ dar walɛkanda, fa sak michikɛn thlethlahangndɛ njelecha nda Bulussa di tɛ Sila, ndankndɛwa kɛ tɛpangficha kandɛ kaɛn.

²³ Diffitɛ tɛpanda kandɛ kaɛn, somkɛndɛ kanda pursuna, ndangficha lɛ pu pursunatakɛn harwa, kɛ kɛlansakandɛ kaɛn, mɛninda hɛrɛkta.

²⁴ Kə thlētən shuwunkən, dəkən tə kanda kakə hur kətən pursunatakən kənaən sarəchengnanda thleri peh'afra.

²⁵ A dar fidikta, Bulus tə Sila kanda hwanda, tə in i'mish mwanandə Fara, tahət pursunachikən kanda kathləmmata kanda.

²⁶ Su tolləwa, səkkəfichə kapat həhərtə kisshitəfa, njun kətən pursuna təkən həhərkənfa. chatkichuyu mikətən pursuna təkən inkəndəhi nat, təpad uf challaluchi kənaendəfichə pursunachikənsi həhhatkəndahaiya.

²⁷ Kə thlaatə ləpu pursuna təkənhar, anakən in mikətənkəkənhi nat. Yarkənwa reh pursunachikən, kətəkən thlohtə'en, təna bəllandəfat'en.

²⁸ Shuwunkə Bulus tə kapat burat ndatwa: "Məsənə mboro i'ndekufuwa, kana mbədyə nattani."

²⁹ Ləpu pursunatakənhar ndakənwa, kəba fichə tə tikkəsha, təpad wəshkəna rahta hurkən, mələ saktatfa tə lechita dəkna həmta mbanitə Bulus tə Sila.

³⁰ Mbənniyu chaən kanda kish ndangnakandəwa: "Famwanda, mənati sət kəthlem kə mbəsi hərəktə?"

³¹ Ndangndəwa: "Fərukit kə bənda Lemwandə Yəso, nu mbəs hərəktə tə chikawuna hur hure'eku."

³² Shunangndə pathla Lemwanda, nat tə fichile naka hur huraa'en.

³³ Chika nakna fidiktiyu, ləpu pursunatakənhar kiledsa kanda təpad sapadə ndindichengnandəfi. Chatkichuyu məlan tə fichile naka hur hura'en sangfichə baptisma kanda.

³⁴ Bakən tə kanda hur huraa'en, təpad saən dəsəmta kanda mban, məlan tə fichile naka hur huraa'en, naknda sət mbenfata kəthlem firndəkət kəmbənda Fara.

³⁵ Wənda mbəta fa sak michikən thlənkəndə hansəsəlchə ndatwa: "Kə kalndə nofchihiyu!"

³⁶ Ləpu pursunatakənhar ndangna Bulus wa: "Ndak fa sak michikənwa, kə kalfichə kunihi nakənya, chamakis pədam ngwalngwal."

³⁷ Ngərkə Bulussəwa: "Təpangnda kani a baniti nofchə talyar, sahhawundə mikaniwa, a nakən kanang Romawecha, pad pəkkəndəkani pursuna. Nakənya yahkəndə kaləkanihi bəbweta? Auwa! Kə bənda harandə kanikish tə i'ndengnanda."

³⁸ Kə dət hansəsəlchiyu mbu i'niyu, nak fa samichikəna lechita, baknda səndəwa Bulus tə Sila Romawecha.

³⁹ Baknda tərəndəkəndəhi. Kanda harandə kandakish, təpad hwanangndəkanda kəmalndə həmətkənhi.

⁴⁰ Diffitə cheta nda Bulus tə Sila kishsha pursuna, ngərangndə'ina hura'a Lidiya. Humkəndəhi mbənniyu tə fichile fərkəkət mbwa'angndə shuwuncha kanda, pad baknda soktə tə alchit handəkiketa. Pədəknda.

17

Bulus tə Sila a Tassalonika

¹ Kuwurkəndə tə Amfibolis tə Afolloniya, saakəndə Tassalonika kə mbədi nat kətən humta Yahudawecha.

² Bulus yimkəna thləmmatnanda nda i səntənhi, mbərad farə yiptəhi məkkan məlla halə'i'ndə tə kanda a hur dəlwercha Fara.

³ Nakna chekanda kanda, pad kəna sənanda kandəsi tə ndatwa, keekesi kə saa Kərəsti pwene, pad kə thlaaka hur məmmatcha, ngərkən ndatwa. Yəso ti nati mbwa'andakunniya, məllan naka Kərəsti.

⁴ Pad funə Yahudawecha, kahhafichi hur'inchengnanda, hummangndə i'ndə tə Bulus tə Sila, kichupad sət Helinawechə oi fa lechanda Fara, tə kichupad sət pəktat nischə oi fa mbutə kə səkficha.

⁵ Nak Yahudawechikēna sērēhta, ngommang ndə hwanchə rənnēcha a lumō. Kə ngomtəndə, tərkaakəndə thla'andə hur'i'nda a hur həmmətkən. Yimkəndə hurhura'a Yason nak nda kat Bulus tə Sila kəthləm kə bəndə tə kanda mbanitə nofcha.

⁶ Kə bəssawuchitndə kanda, kahkəndə Yason tə funə hwanmancha, dəkndə tə kanda mbanitə fa sak miya, nak nda hwatta kanda ndatwa: "Nofchiya naka thlahur'i'nda chika ayi hurkisshita, bədnda mbədyā paḍ.

⁷ Yason thlidtə kanda, ufnda kəllundəssa kussa Kaisarwa, ndatwa yunə kutursi, thləmkənwa Yəso."

⁸ Thlaakə hur'i'nda Nofcha tə fa sakmicha kə səktəndə ichiniyu.

⁹ Kə thləḍ ndə handəbəl punofchəhar a harra Yason tə tahət nofcha kalkəndə kandəhi kə pəḍanda.

Bulus tə Sila a Biriya

¹⁰ Chat kə sət fidikta, dəfkə hwanmancha ndə Bulus tə Sila kə pəḍanda Biriya. Kə saatənda mbənniyu yimkəndə kətən humta Yahudawechihi.

¹¹ Yahudawechi naka bədyā pəḍanda fichilehi naka Tasalonika tə hur'i'nda, kəthləm thlidndə shuwunkən tə harchə chap chap, lanaknda tausandə shunda Farə wembəta kə nandə ndu i mbutə Bulusyu kit.

¹² Oiya hur Yahudawechi fərkəkit, Paḍ tə funə nishchə Helinawecha fichile naktə mwanda tə hishchə paḍ.

¹³ Kə səktə Yahudawechi naka Tassalonikayu, tə ndatwa Bulussa bəssə pathla Fara a Biritiya, dəknda nata chikəndə kanda kəndə thla'andə hur'i'nda nofcha.

¹⁴ Chatkichuyu dəfkə fafərkəkit Bulus kə pəḍaka mihawurta, nda Sila tə Timoti thlarkəndəhi mbənniyu.

¹⁵ Fichile dəfkə Bulusyu saakəndə təndi kə Atina. Naknda ngərandə'in thləkndə thlənda bəḍa Bulus ndatwa, yehsi nda Sila tə Timoti kə dənda mbəsndə ledled, pəḍaknda.

Bulussa Atina

¹⁶ Kə nat Bulussa pu kanda a Atina, səbkə handəkiketə'enadi kaən, kə natən həmmətkən nihidadi tə dəhhacha.

¹⁷ I səka para la nakna halə'i'nda kətən humta Yahudawechəhi kəndəng tə funə Helinawecha fa lechanda Fara. Chika bədi nat lumō fichile la bəlaakə nata bənniyu.

¹⁸ Funəsə paḍ Abikuriyawecha tə Sitokiyawecha fa mbər'əna halkəndə'i'ndə tə ndi. Funəngnanda ndakndəwa: "Mə yahtə lə ḍaakiya mbuta?" Ndakfunəwa: "Nda ləbassə dəhhacha nofcha." "Mbukəndə kichu kəthləm Bulussa bəssə Yəso tə thlata məmatcha.

¹⁹ Tərkəndəndi dəkndə tənda ḍar Arasa, ndakndəwa: "Ndu nu mbəlla mbwa'andakani witə yuwa sakayidi natu sakandadiya?"

²⁰ Kəthləm bənə yuwa icha thləmechengnani, yahkanisi kə sənnani i naka sakchikən."

²¹ Nakənya nat Atinawecha tə romchi naka mbəḍəngnanda, ənsə lə səndə kə sherangka mbu yuwa shuwuncha tə sək yuwa icha.

²² Thlaakə Bulus thlarkənhi hurḍifitə Arasacha, ndakənwa: "Kunang nofchi Atinacha, a mbəssadi wa kunang fa tər mbandə chika tə teni.

²³ Kəthləm manja mbərtəhi tə həmmətkən, lanaki ichi natuni mwananda, a naki mbət fər pofən tə yarata ḍarkən ndatwa: "Kəthləm Fari sənuchit ficha. Lenatuni mwanandə sənuchituniyu, məllan nati mbwa'anda kuni.

²⁴ Fara letinkə kisshita tə ichinaka hurkən uf, məllan naka Ləmwanda afshi tə kisshita, shokwa kətən kapat hura'a Farə letintə nifəwa.

²⁵ Kichu paḍ bəhwa kat nifə kə kəssaansə tə harchə'enwa, bəhwa yah ənwa, kəthləm məllan tə i'ndi'en la fərang shisshingta nifa, tə yipta tə ichi natna yahtə nat.

²⁶ Məllan paḍ tinkə yakat terə nofcha tə mbəḍa nifə ərta, kəthləm kə soknda hur kisshitə nat, tahsəən sərət nadəngnandəhi, tə sərət həmechengnanda.

²⁷ Sək Farə kichuyu kəthlēm kə kandəndi, mbahya nanda taptə kə mbəssangnda, chika sokkən nga nakən langngə təkəmwa.

²⁸ Kəthlēm: "Tə mbəd'en natəmhi, lanatma yipta, pad tə mbəd'en mwaatəmhi. Nda i mbutə funengnuni fa at imshi ndatwa: "Kitchitkən, kəmnang ma witəkən nakəm."

²⁹ "Nakən kəmnang witə Fara, kamusi kə yarəm tə ndatwa Farə nakən nda zinariya ndu azurfa ndu ngwiya, le tahhəstə nifə tə dathlə'enwa.

³⁰ A hur soh tərə Farə chumwand'enadi a dar tor bomchita. Nakənya mbwa'ada nofchə nat, chika tə tee'en kətərndəhi.

³¹ Kəthlēm tahsadə farihi natna bəta sa kiita kisshitəsi, i kitchitkən tə mbədə nofchi tahsadənhi, kəthlēm ndəkən firtə kitchitkən kə mbədə chika wunni, tə thla'a nda hur məmatcha."

³² Kə səktəndə shuwun thlata məmatcha, funengnanda njirkəndəndi, ndak funə padwa: "Yahkani kə ngərani sək i natu mbuta kə dar shuniya pad."

³³ A mbənniyu saktə Bulushi tə kanda bədakən.

³⁴ Funengnanda ngərang ndə'ina mbədə Bulus, fərkəndə kit. A hur nanda Diyonisiyus, lə sakmicha, tə nuhnifa le nat thləmkənwa Damaris, tə funə pad fichile naka thləmatnanda.

18

Bulussa Korinti

¹ Diffitə ndəkən, malkə Bulus Atinahi pədakna Korinti.

² Kəmkəndə tə lə Yahudawata mbənniyu nat thləmkənwa Akila lə Fontusta. Le bək nakənya a Italiya, kandang tə nuhkən le nat thləmkənwa Biriskila, kəthlēm Kalaudiyus firtə kus ndatwa nat Yahudaweche kə malndə Romahi. Dək Bulussa mbəskanda.

³ Nakən tor harengnandə ertə tə nofchiyu, tor tahhasə tenti, sokkənna thləmatnanda naknda sət torra.

⁴ I'səka farə yipta Yahudaweche, la yimkəna kətən humta Yahudaweche, a la nangna kahandə hur'inda Yahudaweche tə punofcha.

⁵ Kə bədnada Sila tə Timoti a Makidoniya, bəknda mbəs Bulus firtə fat'enna bəssa, məlla chedanda Yahudaweche tə kitwa, Yəso naka Kərəsti.

⁶ Halangndə'i'nda nak nda i'erandəfa, təppaən njelechi'ennadi ndangna kandəwa: "Hekke tə fwarchengnuni tə inchengnuni! njang chedikish. Thlata nakənya kə mban dəkə mbədə punofcha."

⁷ Malkən mbənnihyu pədakna hura'a nifə lə atfichiwa Titiyus Yustus, ləmwanandə Fara, huraa'en nduk tə mikətən humta Yahudaweche.

⁸ Kirisbus, kappat nifa mbət humta Yahudaweche, fərkən kit kəmbədə Fara, kandang tə nofchi huraa'ennat. Korintiyawechi oi səkkə bəssa Bulus, fərkəndəkit sanfichə baptisma kanda.

⁹ Farəle fidikta, chendang Ləmwanda Bulus hur'en nda sənnatawa: "Məlechinuwa, dūmban tə bəsseku pad məngasinə baawa,

¹⁰ Kəthlēm njangtəsa, pad nifəsə na waləsa kə sukən'ənwa, kəthlēm nofchengnəsi oi hur həmmədiya."

¹¹ Sokkə Bulushi mbənniyu, hurat'ərta tə ndəraa tehethl, məlla sakandə pathla Fara dī a hur nanda.

¹² A fari nat Galiyo sət kuturichita furət Akaya, thla'ang Yahudaweche Bulussafa, bəkndətənda mbanitə fasakmiya.

¹³ Ndakndəwa: "Nifiya məlla kahhandə hur'i'nda nofcha, kə mwanangndə Fari nguchik keeke tə kus."

¹⁴ Kə nat Bulus nduk kə shunən, ndəkən ndandə Galiyo Yahudawechəkənwa: "Makəthlēm sət'en ndufuwa ndu kapat bəbi'əna, mani kathləmmatakuni.

¹⁵ Nakən pathlə sahmi kə dar shuwuncha, tə thləmcha tə pad kus engnuni, kəllamən kunang tə inchengnuni. Njang ngi mbəlla thlandə shundəhi kə dar witə ichiyawa."

¹⁶ Rəkkən kanda kətən sakmikən.

¹⁷ Nat nda kəsangndə Sostanus ləhəm mbanita a mbət humta Yahudawechəhi, təppangnda a mbanitə fa sakmikən. Kəmmawuchik'ən Galiyo kə dar i'sətnda

Ngəraa Bulus Ina Antakiya Dəkən chaa tə Hur Suriya

¹⁸ Diffitə ndəkən sokkə Bulushi hanmunchə oi təfafərkit a mbənniyu, ndangna kandəwa nan maləkandəhi, a yimkəna kommbawal, bəɖakna Suriya kandang tə Biriskila tə Akila. Kə saatənda Kankiriya, həsaən hwasə ində'enadī, kəthləm kə nəhɖaən shunihi mbudtən.

¹⁹ Saakənda Afisa, malkən Biriskila tə Akila mbənniyu, məllan tə i'ndə'en yimkəna kətən humta Yahudawechihi, nakna tausandə shuwunkən tə Yahudawechikən.

²⁰ Hwanangndəwa kə sokka mbənniyu hanmunchə oi, cherkənfa.

²¹ Nakna pəɖata ndangnakanduwa: "Ni ngərandə'inna mbədengnuni ma ngəmma Fara." Yimkəna kommbawal pəɖakna Afisa.

²² Kə tərənahaya a Kaisariya, pəɖaknashi dəkna nda'ənna fa tərmbanda, pəɖatahai kə Antakiya.

²³ Difitə munchi sətna mbənniyu, thlaakən wiyaan furət Galatiya tə Firijiya nakna kuwur həmtə həmta, kəna cheka alchita fa tərmbandə nat.

Besh Afolos tə Alchitafa a Afisa

²⁴ Lə Yahudawatsi thləmkənwa Afolos baka Afisa. Məllan lə Iskandariyatə nakən. Lə mbər shunda shintə'ənkaən, nat tə yarat shunda Fara.

²⁵ Sakafəchə pathlə mbanda Ləmwandəhar, pad nakən tə alchita fa hur Shemedə, la mbukən pad kə sakaan'ichadī kə dar Yəso keeke, nat tə kichu baptisma Yohanna ndak sətən.

²⁶ Tərkaakən shundə tə alchitafa, a kətən humta Yahudawecha, kə səktə nda Biriskila tə Akila ndi, tərəkəndənda huri, chekangndə mbwa'a pathla Farə kaən.

²⁷ Kə yahtə Afollossa dəta Akaya, chekang hwanmanchə alchita, pad yarangndə dəlwera fa tər mbandəsi kəthləm kə thləndəndi tə harchəchap. Kə saatən, kəssangna fichilesi fərkəkət kaən, tə mbəda kafata.

²⁸ Kəthləm sherada Yahudawecha tə alchit kaən, fəraan harəfata kanda mbanitə nofcha, la chedkənwa hur pathla Fara Yəso naka Kərəsti.

19

Bulus a Afisa

¹ A thlahmbədī nat Afollossa korinti, Bulus wuyaən hur thlet həmətkən saakəna Afisa, mbədī mbəsəndən tahhət kimshechəkən.

² Nđangna kandəwa: "A thlinduni Shemed Chidchid a thlahmbədī fərtuni kitwa?"

Nđangndəwa: "Auwa, bahwani tamta səktəwa Shemedsi Chidchidwa."

³ Nđakənwa: "Witə baptisama təmə sandəfichəkuni?" Nđakndəwa baptisma Yohanna."

⁴ Nđak Buluswa: "Yohanna səkən baptisma kəchəndənwa tərniyəhi, nakna ndanda nofchuwa kə fərndə kit kə mbəda le na bata diffitəkən, naka Yəso."

⁵ Kə səktəndə kichu, sang fichə baptisma kanda a hur thləm Ləmwanda Yəso.

⁶ Kə dəffandə Bulus hara kanda in, bak Shemed Chidchid kə dārnanda, naknda shundə tə hanshuwunchə somsomən, pad naknda mbu'icha.

⁷ Ufnda nak ndə nifə kumngərənsi chap.

⁸ Yimkə Bulussa kətən humta Yahudawechihi nakna bəssa lechitfuwa shee ndəraa məkkən, məlla halə'i'ndə tə kanda, nakna kahhandə hur'inchengnanda kə dar mwanda Fara.

⁹ Pad funəsa hurnanda tə kwaakwachit i'nda cherkənda fərkit, naknda njirandə mbanda Ləmwananda mbanitə nofcha, kəthləm kichu Bulus sakkənhi təkanda, pəđakən tə fa fərkit, nakna sakandađi i səkka wembəta a makaranta Tiranus.

¹⁰ Hurat chap məlla sət kichu, tə kichu nat nofchi naka həmət Asiya shikndə pathla Ləmwanda, Yahudawecha tə punofcha.

Hwecha Sikeba

¹¹ A shid Farə ənat sheka i'nda oi tə mbəda Bulus le tamuchit ficha nata.

¹² Chika mayani'en ndu njelaa'en, le təkanghara fat'enfa, la dāngficha hacha kə kənda hur hafadeng nanda, pad kə sakndəhi tə bəbishemecha.

¹³ Funə Yahudawecha fichile la naka wiyandə həmətkən, la naknda rək bəbishemecha, la səkndə tor tə thləm Ləmwandə Yəso, a đar fichile nak tə bəbishemechikənafa la ndangndəwa: "A hur thləm Yəso lela bəstə Bulussa đarkən chamakish."

¹⁴ A hurnanda hwechəsi muđ kə hishcha, naka i kapat pərist lə Yahudawata le nat thləm kənwa Sikeba, uf nda lasəkndə kichu.

¹⁵ Ngəməng bəbishemed kən kandəwa: "A shini Yəso pad a shini Bulus, kunang pad kunang miicha?"

¹⁶ Nifi nak tə bəbishemeddə fiyu pərkənna đarnanda, shेरangna kandə tə alchita, cheknda kissha hurikən tə weshə tamkwəl tamkwəl pad bəskəndə ndindicha.

¹⁷ Fichile nak tə sokta a Afisa, Yahudawecha tə punofcha, kə səkəndə i səkylu kəsang lechit kandə nat, mwanang ndə thləm Ləmwandə Yəso.

¹⁸ Oi a hur yuwa fafərkit, bəknda nata mbu bəbi dəssəcheng nanda tallara.

¹⁹ Nofchə oi fa kulecha bəkndə tə dəlwercheng nanda, 'yangndađadi a mbanitə nofchə uf, kə sakəndəndə handəbəl dəlwerchi ikkadi, mbəssang ndəwa a shee azurfa aru kumchit kum đurman (50,000).

²⁰ Shunda Ləmwanda nakna dəta mban tə alchitafə kaən.

Thla Hur'i'nda a Afisa

²¹ Diffitə ichini səknatyu, Bulus yarkənna handəkiketi'enwa nidəttə Makidoniya, tə Akaya ka cheta Urshelima, ndakənwa ma dīdī mbənniyu waat kə dī həmmət Roma."

²² Thlən kən funə chap hur fa kəssa torchəsi, nda Timoti tə Arastus, kə Makidoniya, məllan thlarkənhi a həmmət Asiya tolla.

²³ A hanmunchiniyu thlakkə kapat thla hur'i'nda, kə đar pathlə fa tərmbanda Yəso.

²⁴ Thla hur'inkən bəkən tə mbəda lə bəltə, le nat thləm kənwa Dimitiriyus, lelə sək tor tə hurita, kənna bəl kətən dəhhacha Artemis. Lanakna mbəssa handəbəltə fa torharkənsə kaən.

²⁵ A ngomaən kandə nat tə fichile nat witə torhareng nandə ərtə, ndakənwa: "Nofcha, ashinuniwa tə tori engnaniya mbəsti kənnecha.

²⁶ Kuna nata kuna səkta nga Afisa dəngwa nat tə Asiya, Bulus kahhadə hur'i'nda nofchə oi, pad təbrandə nofchihi oi, tə ndatwa dəhachi lə tintuni tə harcha nga Farəwa.

²⁷ Mbərramsi mborro bəta naficha səbandə thləm torengnəmmadi. Diffitə ndəkən pad tə kəttən nuhdahata kapat alliya a Artemis, nan soktə nga ənwa, pad nan saktəhi tə mwandə'en, məllan ti lamwanandə həmmət Asiya tə kishitə nat."

²⁸ Kə səkəndəkichu səbkə hurcheng nandađi, naknda hwat tə ndatwa: "A shok kapat mwanda Artemis a Afisawecha!"

²⁹ Nəhədkə həmətkənədə tə sheka i'nda, rahkəndə kə mbət terəkən, kəssangndə Gayus tə Aristarkus, shikechə wita Bulus a Makidoniya.

³⁰ Yeh Bulus si kə yimka hur nofchəkən, ngəmauchik fa fərkit.

³¹ Kuturchəsa Asiya naka shikechəkən, thlənangndə shundə tə ndatwa, mə bəhida yimta hur nofchi oi yuwa.

³² Yakat nofchi ngomkəhiyu, kanda hur sheka'i'nda, kəthləm shekndəhi, funə tə mbədyu funə paɖ tə mbəɖya, sokkən terchin fichile sənuchik i humang kandəhi.

³³ Funə Yahudawechəsi pəkkəndə Alekzanda mban. Məlan paɖ thla'a'ən hara kəthləm kə ngasfichə ɓa, mbah nan mbwa'anda kandə i səka.

³⁴ Kə mbəssandəndəwa lə Yahudawat nakən, hanthlikchə chap ufndə kanda hwata, tə kapat ɓurata ndatwa: "Kapat mwanda Artemis a shoka Afisawecha!"

³⁵ A mweshitkən, lə yaratkənna həmətkən ngassaən nofchihiyu, ndakənwa: "Kunang Afisawecha, wun sənuchikwa həmmət Afisa naka hərəm kəttən dəhhacha kapat Artemis, tə kweshcha ngwiyi həkka haya afshi?"

³⁶ Nda i natəm ichiniyu, kamusi kə haləm i'ndəwa, kamkənsi kə ngassuni ɓa mə wesshiduniwa.

³⁷ Bakuni tə nofchiya ɓəɖya, chika sokkən herkunda kətən dəhhachengnəm, ndu kə mbundə ɓəbi'ən kə ɗar nuhdəhhachengnəmwa.

³⁸ Ma Dimitiriyus tə shikechəkən tə fa sət torchi'en, ma ənsa thlərənandə tə yuna, a i'nafichə kətən sakmichəhi, paɖ fa sakmikənsi ɗəknda muh hanhara.

³⁹ Ma ənsə yahtunisa ɓattəkən kə mban, ɗək ma mweshanda mbanitə pəktechə.

⁴⁰ Kittəkən kəmna hur lechit ngəm muhhanhar thlahur inni ɓukweya, kəthləm ngəma mbəlla mbu i ɓaktə thlahuri'ndə kə ɗarnandəwa.

⁴¹ Kə mbutən ichiniyu kalkən nofchəkənhi.

20

Bulus Ngəradə i'na Makidoniya tə Hellas

¹ Kə tūwat thlahur'i'nda, Bulus akən fafərkit, chekaən alchita kanda hur handəkiketa, ɗəkən ndandənakandəwa sefarəyuna, pəɗakna həmmət Makidoniya.

² Kə wiyandən thlet həmchikən, chekaən alchita fafərkit kaən, ɓakna həmmət Hellas.

³ Səkən ndəraa məkkana mbənniyu, nakna harəfa kə pəɗaka Suriya a hur kombawal, nak Yahudawecha yaraa ɓəbi'ichafa. Ndəkən yartənwa nan ngərandə in tə Makidoniya.

⁴ Nofchi ɗəfkə Bulus nda: Sufata hweya Farus lə Biriya, tə Aristarkus tə Sakundus, Nofcha Tassalonika, tə Gayus nangna Darbe, tə Timoti, nat tə Tikikus tə Tarofimus, nofcha Asiya.

⁵ Fichile lak pəɗata ɓan puukəndə kani a Toruwas.

⁶ Kanang paɖ malkani Filibihi yimkani kommbawal, diffitə chi njohmi nguchit mehndəsa fi'en, hur mundə ɗurman ndəkani mbəskanda a Toruwas sokkani ɓənniyu mundə mud.

Thla'a Fichə Murət Aftikos a Toruwas

⁷ Tərka mundəmuɖ ngomkani uf kəthləm kə chichangani njohməhi. Thlaakə Bulus ɓassangna kandəsi. Nakna harəfa kəthləm yehsa pəɗata ɓingətkən, nakna ɓassə toltol taa kə ɗar fidikta.

⁸ A kətəni ngomtani a huri afshi tikkeshchisə oi.

⁹ Hwan kimshaasi thləmkənwa Aftikos sokkən ɗassa tinkummbata, kəssang ɓweni kaən. Bulussa ɗar ɓassə toltol yimkəna ɓweni kasat, həkənənahaya məkkatə tərəkətəkən, tərəkə fichidə kə murətkən.

¹⁰ Tərəkə Bulussa haya kə ɓədi nat hwaniyu, ɓirkənhi ɗarkən tərəkənnda kapahɓa ndakənwa: "Mə thla'i hur'i'ɗengnuniwa mwe tə shisshingtafa.

¹¹ Ngərang Bulus inna huri afshi ɗəkna chichandə njohməhi chiikən. Nakna shundə təkanda kə wenda ɓəta kanapəɗata.

¹² Pəɗakndə tə kimshi'iyu tə shisshingtafa nangnda kwalə kaən.

Witə Thlata Toruwas kə Miletus

¹³ Kə natani sa'a'ndə kommbawal, yimkanisi kə Asus kəthləm kə tərani Bulussa mbənniyu nda i tahsandənhi, məllan yarkənwa təsar natna dəta.

¹⁴ Kə batna mbəskani a Asus, tərkaninda hur kommbawal dəkani kə Mitilin.

¹⁵ Thlaakani bənniyu bingətle a hur kommbawal bəkani kəllari Kiyos. Iskichitkən changani kə Samas diffitə mundə ərətə pad saakani Miletus.

¹⁶ Tərkə Bulus hurwa ngu thlarəhi Afisa wa, kəthləm mə səbbadə han thlikchada Asiya wa. Məlla weshi kə saaka Urshelima ma mbandəsi a farə Pentikos.

Shuna Bulus Pəktechə a Afisa

¹⁷ A Militus thləntə Bulus, kə Afisa kə ang fichə pəktechə, mbət hwanda kə banda mbəsndi.

¹⁸ Kə batnda mbəsndi ndangnakandəwa: "Kunang tə inchengnuni a shinuni witə soki sokti təkuni, i'səka para njang tə kuni, thlata fari dəfti sarengnə kə Asiya.

¹⁹ Nja sa tor Ləmwanda tə amtita tə bahmwa'i'nda tə bahhi satti təmbədə bəbi yarəcha Yahudawecha.

²⁰ A malawi mbwa'a i'chakuni le na kəssanda kunisəwa, pad lanaki sakandakunihar a hur nofcha bubwetəfəwa, tə pad la yimkə huraa hura'a.

²¹ Kahhadi hur'i'nda Yahudawecha tə punofcha kə tərndəhi mbanitə Fara, pad kə fərndə kit kə mbədə Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti.

²² Nakənya dəkə Urshelima tə bədə alchita Shemed Chidchid. Pad sinwi'i'na kəsja mbənniyuwa,

²³ A nakən chedī Chidchidə Shemedwa, i'səka həmta na pursunachita natsi, tə bahta le naka punji.

²⁴ Chika tə kichu tərwi shishhintengnə nda ən ndiichinwa, ndu kapat ənkə fandengnəwa, mani mbəlla tubwandə tori fəritə Ləmwandə Yəso, le naka bassə kweshcha kusheng shunda kə dar kafata Fara.

²⁵ Nakənya a shiniwa ngusa hurnuni na ngərnatnjuwa, kunangti wiiyaandi kuni kəni bəssa kuturichita Fara kunisi.

²⁶ Təpad nja sənnanda kunisi bukwəya, mwa'u fwara yunengnunisa dar indengnuwa,

²⁷ Kəthləm a səkwi ləkləkchit mbwa'a yaara Farakuni natwa.

²⁸ Mbərəmsa inchengnuni, təpad uf chabi dəftə Chidchidchita Shemed kuni, kənuni fa putəhar kə duni mban tə hərəm nofcha, fa kuwur mbanda Fara, fichile mbəssandəna i'ndi'en tə mbədə fwara hwe'en.

²⁹ A shini tə ndatwa ma pədədī funə bəbi nofcha nanda yimta hurnuni, pad ngunda malandə chabəkənwa.

³⁰ Təpad funa hurnuni nanda thlata kəndə shuwun lekta, kəthləm kə kahangndə fa kuwur mbanda Fara kə thləmmantnanda.

³¹ Kəthləm dəkən sokam tə tahhasəffa, kə kudkuni, hurat məkkan fidiktəsəwa farəsəwa, mallawi mbwa'anda kuni natuni tə amtitwa.

³² Nakənya njang firi kuni bədə Fara, pad tə shuwun kafat'en, le na mbəlla tinandəkuni, pad kə fərangka kuni i tahsandənhi nat tə fichile nakchidchid.

³³ A yahwi zinariya ndu azurfa ndu njelecha yunəwa.

³⁴ Kunang tə inchengnuni a shinuniwa a shidī tor tə harchi'engnəya kəthləm kə kwanayi indengnə i'yahtən tə fichile naka thləmmatna.

³⁵ A hur ichi nat chədədī sakətkənəkuni tə ndatwa, sokkən waat kəsuni tor kicheya kəthləm kə kəssangnguni fichilesi nguchik tə alchitafa, kənuni kuduk pathla Ləmwandə Yəso məllanti ndakwa: "Fər'əna pədəfa thləthi tə mbəsta."

³⁶ Kə mweshandə Bulus mbutəkichu, kopkənhi hwakən nat tə kandang.

³⁷ Mərkəndəhi tit ufnda, həmmangndafa kəkəndəndəhar i saktəhi.

³⁸ Nakndə tə səbhura, kəthləm shuni ndandənakandəwa ngundangərnatndəwa, thlaakənda dəfkəndəndi kəmbət kommbawal.

21

Pədata Bulus kə Urshelima

¹ Kə maltanikandəhi, yimkani hur kommbawaltəkən pədakani kə Kos, wendambət pad dəkani kə Rodes, thlaakani mbənniyu pad kə Fatara.

² Kə mbəstani kommbawalti na dətə furut Finikiya, yimkanisi pədakani.

³ Kə tərkaatani nat Sayifurus, malkanishi tə kukun hishingta, dəkaniban tə pədata həmmət Suriya. Tərkanihaya a Taya, kəthləm a mbənniyu nat kommbawaltəkəna harandə ichi'enna haya.

⁴ Kə mbəstani fafərkit, sokkanihi mbənniyu mundəmuđ. Tə mbəda sheməda ndangnda Buluswa mədida Urshelimawa.

⁵ Tə kichu kə saatə munchi natani thlata, kənkanihursə tə wita. Thlaakəndə ufnda tə nishcha tə hwecha dəfkəndə kani kə dəffitə həmta, mbənniyu kopkanihi mi ama hwankani,

⁶ kanani saktəhi təkanda. Kanani yimta hur kommbawal, kandang pad ngərangndə'ina huri.

⁷ Kə tubwandani witəngnani a Taya, saakani kə Tolemays, ndangani əna fahchənanani, səkani mundə ərta mbədəngnanda.

⁸ Wembətəle thlaakani dəkani kə Kaisariya, yimkani kə hura'a Filibus lə bəssa, le nak ərta a hur fichile muđ taatə fichəharyu.

⁹ Hwechə'ensi fwada kə hantarcha ngwanauchit fichəkanda, lanaknda mbu'icha.

¹⁰ Diffitə sət hanmuncha mbənniyu, bək yunə lenaka tapəna'a nat thləmkənwə Agabus nakna Yahudiya.

¹¹ Kə bat Agabussa thləmmatnani, tərəkən sahət kənhura Bulus. Ndəkən kəndən harchi'en, tə sarəchi'en ndakənwə: "A i'ndat Chidchid tə Shemədkənya, 'kichu Yahundawecha Urshelima, nanda kəndə lə sahət kənhuriya, pad kə fərndəndi kə mbəda punofcha."

¹² Kə səktani kichu, kanang tə nofchi naka mbənniyu, hwanangani Bulus mə dida Urshelimawa.

¹³ Ngəmmang Bulus ndakənwə, "Kəthləm mi natuni sət kichu? Kəthləm mi natuni tita kənuni səbandə handəkiketəngnadi? A tehshifa nga kənitə dengwama, ndu kə bəllikəficha a Urshelima kəthləm thləm Ləmwandə Yəso."

¹⁴ Mbəla'uchikani təbrandə yarə'enhuyu, ngaskani bə, ndakaniwa: "Suku sakta Ləmwanda kə nəhdəhi."

¹⁵ Diffitə munchəkən tahəskanifa pədakani Urshelima.

¹⁶ Funə fafərkitə Kaisariya dəfkə kani, dəkndə tə kani mbəda Manason lenatani tərta haya mbət'en, nifəkən lə Sayifurustə nakən, nakən ərta a hur fafərkiti tərka kənyu.

Bulus Didə Urshelima

¹⁷ Kə batani Urshelima, thlək fahchənanikani tə mbənfat kaən.

¹⁸ Wendambətə pədakani tə Bulus kə mbəda Yakubu, pəktechə fafərkit kanda mbənniyu.

¹⁹ Diffitə nda ichakanda, ndəkən mbwa'andəna kandə ərta ərta ichi sət Fara a hur punofcha, tə mbəda tori sət Bulus.

²⁰ Kə səktəndə kichu, mwanangndə Fara. Nandangnda Buluswa, "Nədnəwa hwanmanani, terə nofchə oi a hur Yahudawecha firndə kit, ufndə fa sərəh kuwur kussa Musa naknda.

²¹ A mbwa'a fichə kushəngwa kandə ndatwa, sokən lasakəngə Yahudawechihar uf fichile naka hur punofcha wa muhang ndə kussa Musa di. Pad la ndakuwa mə heshafichə hwechəngandəwa, pad mə kurində tormurtəng nandəwa.

²² Nakmasətwa kəniya chu? Kəthləm nanda sək kushsheng badeku.

²³ I naksi su i ndutani kə səna. Nofchengnanisə fwada, fichile ak ichimi.

²⁴ Haru nofchinyu kə duni sapandə fadengnunidī, kə kwanə i la kwantəficha, kəthləm kə həssang ndə kanda. Tə kichu nat ficha səndə tə ndatwa, i mbwa'andə ficha kanda nga kitchitsuwa, pad nakndanat nda sokən naka kuwur i mbutə kustəkən.

²⁵ Pad punofchi fərkəkit, a thlinani dəlwer tepi thladanihi, məngəmidunifa kə səmmuni i'thländəficha dəhhachiwa, tə fəllawichitta, tə chi i'bekrandəfichə burat'en, pad tə chi thlu tə fwar'en.

²⁶ Bingətəkən Bulus tərəkən nofchəkən, sapangfichə kandaədə ufnda. Yimkəndə kapat hura'a Fara, kəthləm kə sənəən farə nəhata saptengnandadi, a fari nat ficha fər poffən kəthləm chikawuni.

A Kəssafichə Bulus a Hur Kapat Hura'a Fara

²⁷ Kə nat mundə mudda yah nəhata, Yahudawechi baka həmət Asiya nakndə Bulus a kapat hura'a Fara. Ndəkən chikandəndə terə humkən ufnda, kəssangnda.

²⁸ Naknda hwata kannda ndatwa: "Nofcha Isra'ila, kəssamnakanisi! Le nifiya lasakaən bəbi'ichadi kə dar nofchengnəm chika ayi, kənambwa'anda chika wuni, kə njirndə kussa Yahudawecha. Lashuwungkən bəbi'icha dar kapat hura'a Fara, pad latəkmaən kweshcha mbədihi chidchidya tə mbəda battə punofcha hurkən.

²⁹ Kəthləm soh ned ndə Tarofimus lə Afisawata, kanda mbət ərta a hur həmta, tərəkəndəwa Bulus yima kapat hura'a Fara tə ndi.

³⁰ Chatkichuyu shekdang in'ndə həmta, bəknofchə tə rahtə ufnda, kəssang ndə Bulus kahkəndənda kish, a hur kapat hura'a Fara, chatkichuyu ngəllang fichə mikətəncha.

³¹ Kanda dar yarə bəllanda, saakə kushengkəna mbəda kapat ləthlərhwata, ndatwa kim Urshelimahi tə thla hur in'nda.

³² Chatkichuyu harkən fəthlərhwecha tə pəktat fəthlərhwecha Roma, rahkənda hai kə mbədi nat ngomnofchəkən. Pad kə natndə fəthlərhwechəkən tə kapat nanda malang ndə təp Bulus.

³³ Bak kapatnandə nduk kəssaən, ndakənwa kə kənnang ficha, tə chalalochə chap. Kanna sahtəwa ndu wunnakən, tə i pad sətən.

³⁴ Thlaakə terə nofchiyu naknda muh hanhara, ndakfunuwa kəcha, nak funəndatpadwa kəcha. Kəthləm yakat thlahur in'nda hulladə mbəssandə darshuwungkən, ndakənwa kə dafichə tənda hura'a fəthlərhwecha.

³⁵ Kə saatə Bulus kəmi tərta, tərəkə fəthlərhwechəkənndi kəthləm thlahur'inda terə nofcha,

³⁶ Yakat nofchə oi kuwurkəkanda, kanda hwata tə ndatwa: "Bəllamən!"

Shuna Bulus Nofcha

³⁷ Kə natndə nduk yimtə tə Bulus kə hura'a fəthlərhwechəkən, ndəkən ndandəna kapatnandəwa: "Ni mbəlla shunutəwa?"

Ngərəkə kapatnandətəkənsuwa: "Awi la mbərku Helenanciwa?"

³⁸ Awi nga sokən naka Ləmasarawatwa, naka a hurechi mbərəkəhi humang thlahur'indəyuwa, kahkə nofchə aru kumchit kum fwada fa bəlfata kə loktarəyuwa?"

³⁹ Ndəkən ngəmməndə Buluswa: "Ə, njang Ləyahudawata naki a Tarsus, a hachahai Kilikiya. Njang baki həmədi səntəficha, nja hwanuta malitən kə shunayi nofcha."

⁴⁰ Kə fərandən mbanda, thlarkə Bulus kə mbət thlara, thla'anghara kəmbəda terə nofcha kəthləm kə ngasndə ba. Kə ngastə ndə ba, shunəən kandə tə mi Aramayata, ndatwa:

22

¹ "Hanmanchina tə shinchina səkəmnji, kə mbwa'ayikuni isəka kəthləm kə chedayikuniwa suwuni'ənwa."

² Kə səktəndəndə shunadəkandə tə mi Ibraniyanci, ngaskəndə ɓa.

Ndəkən ndatənwa:

³ "Njang lə Yahudawat naki, ngətkəfichinja Tarsus, a hachahai Kilikiya. Nat təkichu mwanki həmmədiya, paɗ sakikəfichə changkathar tə mbəɗa Gamaniel, le sakikə ichəhar uf kə ɗar sakta kakechengnəm. Lə sərəhki kuwur Fara, nda i uffuni lə sutuni a bukweya.

⁴ Bahhadi fa kuwur mbanda Yəso, paɗ lanaki bəllandəkanda, lanaki kənanɗə nofcha nda hishcha tə nishcha, la muhki kanda hur pursuna.

⁵ Kapat pərist tə pəktat fasakmicha, tə fa həmməbanicha, na sheta kə ɗarna. Mbəɗəngnandə thlitti ɗelwer kə mbəɗa fahchinəm Yahudawecha, thlaaki pəɗakə kə Dimaska, kə thləm kə hari fichile naka mbənniyu, kə bitəkanda Urshelima a kənnɗa, ɓah nanda fəraa pwane kanda.

Bulus Mbwitə Tərtə'ennhi

⁶ "Nja ɗar pəɗata, kə saati nduk tə Dimaska, kana hur fara sata, chatkichuyu ɓak ɗwachita afshi, finikən.

⁷ Həmkənhi kə hachahaya səkki ɓurata ɗitəwa: 'Shawulu, Shawulu, i'mi natu fəri pwanča?'

⁸ Njang paɗ ngəmayiwa, sokən wuni, Ləmwanda?' Ndəkən ɗitənwa: "Njang Yəso Lənazaratta, le natu fəra pwanča.

⁹ Paɗ fichəle naka thləmmatna, neddi ɗwaachikkən, nattəkichu sukundə ɓurata lenaka shundə tə njiuwa.

¹⁰ Ndakiwa, mənati sətta Ləmwanda?" Ndəkən ɗitə Ləmwanduwa, thla'u kə yimna Dimaska, a mbənniyu nat ficha mbu'u i tahsandə fichəhi kə sənna.

¹¹ Kə hullandi nat mbəta kəthləm ɗwaachit hwadiyu, thlaakə fichile natani mbət ərəyu kəskəndə harengna, saaki kə Dimaska:

¹² "Yunəsi nat thləmkənwa Hananiya, la kuwur Farə nakən nda iyarandə kus hi, lela shunang Yahudawecha nat kə səkndəndi fichile nak tə sokta mbənniyu.

¹³ ɓakna mbəsni, thlarkən nduk tə nji ndikənwa: "Shawulu hwanya thlu natmbəɗeku." Chatkichuyu naki nat mbəta nakindi.

¹⁴ Ndəkənwa: "Təɗ Fara kakechengnəmsa kəthləm kə sənne sakti'en, kə nana lə kachita kə səknə shunda mi'en.

¹⁵ Kəthləm kə sənna lə sheta'en kə mbəɗa nofchə nat kə ɗar i'natu, tə'i'səktu.

¹⁶ Nakənya mənatu puta? thla'u, kə sukə fichə baptisma kəthləm kə sapang fichə ɓəɓifadəkudɗi, tə mbəɗa at thləmkən."

Ed Farə Bulus kə Mbəɗa Punofcha

¹⁷ "Kə ngərāndi'ina Urshelima, naki hwanda a kapat hura'a Fara, ɓak ən nda sənnata mbəsni.

¹⁸ Naki Ləmwanda, nangna nditəwa: "Suledled kə chenakisha Urshelima, kəthləm ngunda thlət sheta e'ku kə ɗarnəwa."

¹⁹ Njang paɗ ndakiwa: "Ləmwanda, kəndang tə inchengnanda a shinnda i səka kətən humta Yahudawechəhi, a kənnadi fichile fərkəkət kəmbəɗeku, paɗ a təppadi kanda.

²⁰ Kə thlərandə fichə fwara Istifanusa ɗi, lə sheta ti e'kuyu, njang ma njang kitta mbənniyu, nja kuwur i sət ficha, nja pu njelecha fichilehar ɓəlangyu."

²¹ Ndikənwa: "Thla'u puɗu, ni thlənsa langna kə mbəɗa punofcha."

²² Terə nofchəkən naknda kəthləmata Bulus, ɓakna mbu shuniniyu, məlla ɗar mbu'ichiniyu, thla'ang ndə hwata kanda ndatwa: "Bəllamən! Sakamən witə nifihiya təkishita, kamusi kə nan tə shishshingtəwa!"

²³ Naknda hwata nak nda muhandə ɗəsupchengnandadi, naknda thla'andə tənnata,

²⁴ Kæthlæm ndækæn Læmbanita fathlærhwata shuwunkæn tæ ndatwa, kæ da fichæ tæ Bulus kæ mbædi la soktæ fathlærhwata, kæthlæm kæ tæpangnda kæ sændæ isæk nat nofcha hwanda kicheya.

²⁵ Kæ kændændæ kæthlæm kæ tæppangnda, ndang Bulussa kapat læthlærhwatænna Roma lenak kit nduktændi: "Awi, hur kus keekesi kæ sangnæ æn ndu kæ tæpang ficha nifi naka hanhura'a Romawecha nga tæ sang fichæ kitasæwowa?"

²⁶ Kæ sæktæ kapat læthlærhwata Roma kichu, dækna mbæs læmbanikæn ndaænwa: "Mænatu yaræsæta? Nifiya hwan Roma nakæn."

²⁷ Bak kapat nanda mbæs Bulus ndaænwa: "Mbu'i'tæn kit, sokæn hwan hachahai Roma wa?" Ndang Bulus, "Æ."

²⁸ Ngæmmang kapat læthlærhwatænwa: "njang tæ handæbæltæ oi mbæsti nata hwanhæmta. Ndang Buluswa: "Njang dækæn ngættæfichæ nji."

²⁹ Fichile naka yaræ tawasændi chatkichuyu mbahkændæ difi'in. Kapat læthlærhwatæn kæsæntænwa Bulus læ hwan hachahai Roma nakæn lechækæn, pad teppa kændæda.

Bulus Mbanitæ fa Sakmicha

³⁰ Kæ wentæ mbætta, bak kapat læthlærhwatakæn yahkænsa sæn kachit i sæk bat Yahudawecha muhanhar Bulus, bakna kwasandæhi, mbukæn tæ kapat burat ndatwa, i sækæ pærischa tæ fasakmicha kæ ngomndæhi. Bakæn tæ Bulus kæ thlarnka mbanitænanda.

23

¹ Thlaakæ Bulus nakna kælandæ fa sakmichækæn, ndakænwa: "Kunang hwanmanchina, kæ bukweeya a hur handækiketengna mwa'u æn'sæ ngwedechin ndu ænat thlahur'i'ndæ kæ dar nadengnæhi a mbanitæ Farawa."

² Kæ sæktændæ kichu, thlaakæ Hananiya kapat pærist, ndæfkæn fichile nak nduk tæ Bulus, kæ tæpndænda mi.

³ Ndak Buluswa: "Sokæn kohat nifa! Sokæn thlari pa'andæ fichi fur kurrata, sokæn ma na Fara tæpsa! Sokkuhi kænna si kitasi kæ dar sakandæda Musa, a landæfku kæ tæpfichi nji, i nguchik keeke a hur sakakænnædi."

⁴ Fichile nak kikit mbænniyu ndangnda Buluswa: "Kapat Pærista Faræ natu era?"

⁵ Ndak Buluswa: "Hwanmanchina, a sænwiwa mællan naka kapat Pæristwa. Kæthlæm a yerædficha a hur shunda Faræ, ndatwa: "Mæ erinæ læhæm mbanita nofchæwa."

⁶ Kæ sæntæ Buluswa, funæ Sadukiyaweche funæ pad Farisaweche, thla'a'æn burata hur fasakmicha, ndakænwa: "Hwanmancha, njangma læ Farisiyawat naki, Hweya Farisiyawa. Andiya kæthlæm difi inndæ kæ dar thlata mæmatcha ndækæn sæk natuni sakimiya."

⁷ Kæ mbuætæn kichu, thlaakæ halæ'i'nda tinnda Farisiyawecha tæ Sadukiyaweche, sakkæ ngomnofchækænhi kurutkæn chap.

⁸ Ndak Sadukiyawechuwa, thlata mæmatchæsuwa, mala'ikachisæwa, ndu Shemeda. Farisiyawecha kandang ngæmmandæwa neesi nat mækkænwa.

⁹ Thlaakæ kapat sheka'inda naknda shundæ kæ afshi, funæ malndæmchæ fa sakandæ kussa Musadi, Farisiyawecha thlarkændæhi kit, naknda halæ'innda, ndakndæwa: "Kanang a mbæssawani bæbi i'sæt nifiyawa. Mbahya yunæ Shemeda ndu mala'ika shunangnga."

¹⁰ Kæ thlaatæ halæ'inkæn kaæn, lechik kapat læ thlærhwatæn kæthlæm mæni nda thlæthlahhandæ Bulus hi. Færkæn mi tændatwa, fathlærhwatæn kæ tærndahaya kæ thlændæ Bulussa dæ tæ alchita, kæ bandæ tændæ kæ mbæt sokta fa thlærhwata.

¹¹ Sæk fidikta thlarkæ Læmwandæ nduk tæ Bulus, ndakænwa: "Du mban tæ alchit handækiketa, nda i færtu sheta kæ darna a Urshelima, kichu pad kamkæsi kæ færnæ sheta darna a Roma."

Shid Fichā Bābi Sakta kə Bəlang Fichā Bulus

¹² Wendambəta, Yahudawecha tahəskəndəfa kəthləm kə ballangndə Bulus. Akndə ichəmi tə ndatwa, ngunda səmtəwa ngunda satwa, se ma bəllandə Bulus.

¹³ Fichile sək bəbi tahasinifiyu, pədanda nifəhi kumchit fwada.

¹⁴ Dəknda mbəda pəktat pəristcha tə fa həmmbanita, ndakndəwa: "A eddani kapat ichimi tə ndatwa, ngani səm'ənwa ngani sat'ənwa sema bəlladani Bulus.

¹⁵ Kəthləm kichu, nakənya kunang tə fasakmicha, hwanamən kapat lə thlərhwatkən, kə baən Bulussa kuni, nda tə yahunisi kə ngərūni sahamihar kaən, kanang pad tehshanifa kə bəllangngani kana sata."

¹⁶ Kə səktə hweya hwanman Bulus witə tahasifə nanda sita, dəkna yimta mbət sokta fathlərhwatkən mbwa'angna Bulus.

¹⁷ Bulus akən yuna hur kapat fathlərhwata Roma, ndakənwa: "Du tə hwankimshi'iya mbanitə kapat fathlərhwata, shundəsə yahtənsa mbwa'anda."

¹⁸ Kapat ləthlərhwatkəna Roma təkən hankimshikən, dəkən tənda mbəda kapatnanda. Kapat ləthlərhwatkəna Roma, ndakənwa: "Bulus hwan pursunatiyu, aknji, hwanikənwa kə bitə hwankimshi'iya mbədəku, kəthləm ənsə natna mbu'uta."

¹⁹ Kapat ləthlərhwatkən kəskən hara kimshikən, kahkənda kəlar, sahaən miya buwweeta: "Mənani yahtusa mbwi'itiyu?"

²⁰ Ndang kimshikənwa: "Pəktechə Yahudawecha tahsandəhi, nanda hwanuta kə dangnə Bulussa kanda mbanitə fasakmichə ishki, nda yakhəndə kə ngərndə tausandə shuwunkən'enhi kaən.

²¹ Pad mə ngəmmana kandəsəwa, kəthləm pədada nifəhi kumchit fwada kanda duwetndi kanda kat kə bəllangnda, pad tepa edndə i'chimi ndatwa, ngunda səmtəwa ngunda satwa sema bəllanda. Nakənya a tehishndəfa, ngəmteku ndak nannda puta."

²² Kahhang kapat Ləthlərhwatkən thləmata hwankimshikən tə ndatwa: "Mə mbwa'ana yunuwa mbu'i'nə shuniyawa." Kalkəndəhi kə pədan.

Thlində Bulus kə Mbəda Ngomna Felis

²³ Kapat ləthlərhwatkən akən pəktat fa thlərhwəchəkəna Roma chap, ndangnakandəwa: "Tahsamfa dukuni Kaisariya, hwanthlikən hanherta i'fidikta tə fa thlərhwəchə kumchitkum chap, tə kumchit mud fa pəpirishcha, tə fa thlərhwat kumchitkum chap fa mbat tə pela."

²⁴ Kə kuni pirshihar le nat Bulussa pərtəsi, kə dunitənda mbəda Ngomna Felis ngwalngwal.

²⁵ Yarakən dəlwer nda iya:

²⁶ "Thlata Kalaudiyas Lisiyas,

Kə mbəda lə mwandə Ngomna Felis. Ndat ən oi.

²⁷ Nifiya kəsandə Yahudawecha, ndukndəhi kə bəllangnda, thlaaki ledled tə fathlərhwəchə thləkindəfi, kəthləm a shikiwa məllan hwanhəmət Roma nakən.

²⁸ Yahkisə kə səki isətən nannda təramifa, dəkītənda mbanitə fasakmichəngnanda.

²⁹ Baki mbəssandəwa naknda təramifa kədar shuwun sakəndəngna nda dāfi, kəthləm i'sətən saawa dəffandafə kə kəngəngnda ndu kə bəllangndəwa.

³⁰ Kə mbu'i'təfichiwa bəbi ənsə natficha yarandəfa, chatkichuyu thlənukindi. Ndəkən ndandə fichile muhkə hanharkənwa, kə dənda mbuta mbanituwa i'nat ndə sətən ndəduwayu."

³¹ Kəthləm ndəkən fa thlərhwatkən təkəndə Bulus, nda i mbwa'andə ficha kanda, dəkndə təndi kə Antifatiris a fidikta.

³² Bingngitkən malkəndə fa thlərhwatkən fichile la pər kə pirishcha kə dənda mbantəndi, kandang pad ngərangndə'inna mbətsoktəngnanda.

³³ Kə bat fathlərhwatkən, fichile la pər kə pirishcha saakəndə Kaisariya, fərangndə dəlwera ngomna, malkəndə Bulushi a hurhar'en.

³⁴ Kə changkandə ngomna delwertəkən, sahaən mi Bulus ndu bakna həmmət mi? səkənwa bakna Kilikiya,

³⁵ ndakənwa: "Ni kathlëmmata shundeku, a fari batfichile muhkə hanharwa: "Ndəkən fərtə ngomna shunda kə ngəllangficha, a huri kuturichita Hiridus le tintən. Kə puufichindəhar.

24

Mwih Yahudaweche Hanhar Bulus

¹ Diffitə munndə ndurman kapat pərist Hananiya, bed tə funə pəktechə, Pađ tə yunə ləmbər shunda le nat thlëmkənwa Tartulus. Kəthlëm kə muhndə hanhar Bulus a banitə ngomna.

² A yimang fichi Bulussi, Tərkaakə Tartulus muh hanhar Bulussa banitə ngomna Felis, ndakənwa: "Nakən tə bəda səndeku sandə fichi kachit nofchəngnəm, Pađ kəthlëm lakəllaku langnga, ndəkən sək tahəstə fichi ichi oi fichile sokka kachitta nofchəngnəm.

³ Nofchəngnəm chika ayi kanda su usoko nga sərtəfuwa.

⁴ Pađ kəthlëm mə səbadi hanthlik chikən eku'ndəwa, nja hwanuta hur kachideku Kə kangnə thlëmmata i ngudəh nattani buta.

⁵ Mbəssadani ndatwa nifiya lə bat tə thlahur'inda, lanakna bat tə thlahur'inda thlerə Yahudaweche, chika tətəni a hur kishita, Pađ məllan nalə mbanita i leki la atfichiwa Nazarawa.

⁶ Keđ kə təkmaən kapat hura'a Fara di, Pađ a kəssangngani.

⁷ Pađ Lisiyas lə banita, bakna thləndadadi harengnani tə alchitta.

⁸ A diftə fa muhanhar nifiya kə banda banituwa. Ma usanə mihar sokən tə i'ndeku, nu mbəlla sənda mbəd'en nat ichi nattani muh hanharkən.

⁹ Yahudawechea kwiyirndə diffitəkən kichu. Ngəməngndəwa, nak ənnatkən kichu.

Hərka Bulus Fat'enna Mbanitə Felis

¹⁰ Fərang ngomna mba shunda Bulus, ndəkən ngəmandə Bulus ndakənwa: "Ni həkandə indengna tə chidchidchit handəkiketa, kəthlëm shiniwa shidnə hurechə oi, sassa kiita nofchiya.

¹¹ Ma tausənəhi nu mbəssandə wa, mbərəwa munndəhi kumngərənsəchapwa, Kə pədati Urshelima ka hwanda.

¹² Fa muh hanharnətiya tamunda mbəssitə nja halə'i'ndə tə nifəwa, ndu nja thla'andə hur'i'nda nofcha kapat hura'a Fara ndu a mbət humta Yahudaweche, ndu a hur həmətkən.

¹³ Ichi nat'nda mbuta dar i'ndəngnə nakənya ngunda mbəlla fəru səndəwa.

¹⁴ Ən ərtə ngəmandi, ndəkən naka nja kuwur Fara kakechəngnəm tə mbanda nofchi la kuwurkə Yəso, la atfichiwa Nazarawa, lənaki fərkitta dar ichi uf yarandə fichihi nda i lasakandə Musadi pađ tə laulaweche Tapəneche.

¹⁵ Nja dəf handəkiketa mbəda Fara, nda i nat fichileya sətə, ndatwa, naficha thla'andə məmatcha, fa kafata tə fa bah kafat nat.

¹⁶ Ndəkən sək pware lanati kweetəhi a handəkiketengna, kə soki nga kweedəchinna mbanitə Farə tə nofchəwa.

¹⁷ Pađ diffitə hanhurechə ngudəh, bakidi kə Urshelima kəthlëm kə fəripoffən kə mbəda nofchəngnəm, pađ tə thlər icha.

¹⁸ Nja hur sət kichu, mbəssikənda shepidi a hur kapat hura'a Fara, nga tə ngomnofchəwa, ndu thla hur'i'ndəwa.

¹⁹ Funə Yahudawecheəsi a hachahai Asiya fichile naka mbənniyu, kandang kamkəsi kə banda mbanituwa ka muh hanharna, ma shundəngnandəsi kə fadəngna.

²⁰ Mangakichuwa malamən nofchiya kə mbundə i mbəssitəndəsi a fari thlartihhi mbanitə fa sakmicha.

²¹ Manga kə ɗar i'ərtə mbwa'andi kish tə alchita fari thlartihī mbanitənandə ndatwa: "Lenaka ɗar thlaata məmatcha, sək nati mbanitənuni bukweya."

Kubla Fichi Bulus a Kaisariya

²² Felis paɗ nakən tə sakət sinnda kə ɗar mbanda Yəso, thlaraən kandəhi, ndakənwa: "Sema beɗ Lisiyas ləmbanitə kwaɗən kani thlandə kiita engnunihi.

²³ Ndəkən fərtə Felis shundə kə mbəɗa kapat ləthlərhwata Roma, kənna pu Bulus har, Paɗ kə fəraɗə pwene oi wa, kə njada shikechəkən kə banda mbəɗ'enwa, ndu kə kəssangndəsuwa.

²⁴ Diffitə hanmunchikən baknda Felis tə nuhkən Durusila, lə Yahudawata, a thlənəkən kə ba fichi tə Bulus, a kaən thləmmata kə ɗar shuwun kitchita Yəso Kərəsti.

²⁵ Tərkaakə Bulussa fər sakətəkən kə ɗar kitchitta, tə pəɗa yah ənat alchitta fat hi, tə farə bahhi naka batyu. Səkkən kichu kəsang lechit Felis, ndangna Buluswa: "Nakənya ngəran'in. Ma mbisshi mbanda ni atsa."

²⁶ Məlla ɗəf handəkiketəsuwa na Bulussa fəraa handəbəlta, ndəkən səknat Felissa nata atndə noknok kəna shundə təndi.

²⁷ Paɗ a diffitə hurat chap, sək Fokiyus Festus kə ngomna kə kwar Felis. kəthləm Felis məlla kat chidchidachita fwara mbanitə Yahudawecha, ndəkən sək maltən Bulussa pursuna.

25

Thla'a Bulus Muhhanhar'en kə Mbanitə Kaisar

¹ Diffiti munnɗə məkkan, saakə Festus kəthləm kə kəsən tor ngomnachita, thlaakəna Kaisariya pəɗakna Urshelima.

² Pəktat Pəristcha tə fa həmmbanita Yahudawecha, ɗəknda muh hanhar Bulussa mbəɗ'en.

³ Hwanangnda, kə ngərang fichi Bulus kə Urshelima, kəthləm a tahsandəhi wa nanda bəllanda mbanda.

⁴ Ngəməng Festus ndakənwa: Ndif fichi Bulus hi a Kaisariya, njang tə i'ndengna nja tərtəhurwa ni ɗətta mbənniyu hanmunchiya.

⁵ ɗəkən ndatən paɗwa kəthləm kichu, pəktechengnuni kə bandə tənji, ma nifiya ənsə səttən nga keekewa, Kə banda muh hanharkən.

⁶ Mbərawa mundəhi fodfodə ndu kum a mbəfengnandəwa, ndəkən ngərandən'ina Kaisariya. Bingngitkən sokənna mbət soktə'en i'kiita, thlənəkən kə ba fichi tə Bulussa mbanitəkən.

⁷ Kə bat Bulus, Yahudawechi baka Urshelima thlaakənda taurangndəhi, naknda battə muh hanharengnandə oi kəɗarkən, naknda cheka fəra pwanchə kaən, ichi mbutənda ngunda mbəla mbu kakatitəkənwa.

⁸ Paɗ Bulus hərkaən fat'en ndakənwa: "Njang sawi bəbi'ən sakta Yahudawechuwa, tə paɗ sawi bəbi'ən kapat hura'a Farəwa, paɗ sawi bəbi'ən Kaisarwa chika ngudehwa.

⁹ Yahkə Festussa təraandə handəkiketa Yahudawechəhi, sahaən mi Buluswa: "Ndunu ngəmtəfa kə ɗəna Urshelima kə sukə fichi kiitasa mbanitəna kə ɗar ichiniyu.

¹⁰ Ndak Bulus wa: "Njang kitta mbanitə kiita Kaisar, a mbəɗya kamkəsi kə sikə fichi kiitasi. Sawi bəbi'ən Yahudawechiwa, sokənma shinnə kichu kaən.

¹¹ Ma njang la sək i kamuchiksi, paɗ mashidī bəbi'i saaka kə bəllikə ficha, ngi cherifa kə bəllikə fichəwa. Paɗ manga kitchitsə kə ɗar muhhanhari nat nda muhta ɗarnəwa, Paɗ nga nifəsi na mbəlla fərnja mbəndengnandəwa. Nja hwanda kə thla'ang fichi muh hanharengna mbanitə Kaisar.

¹² Diffitə yarandə icha nda Festus hi tə fa sakmichi'en, ngəmkən ndakənwa: "Makichu hwanu kə thla'ang fichə hanhareku kə mbənitə Kaisar paɗ natu pəɗata."

Bulus a Mbanitə Agiriffa tə Banis

¹³ Diffitə hanmunchə dīmek, Agiriffa kutura tə Banis baknda Kaisariya kəthləm kə sangndə marapa Festus.

¹⁴ Nakən nanda sət hanmunchə oi a mbənniyu, ndəkən bat Festus tə shuwun Bulus kə mbəda kutura. Festus ndakənwa: "Nifəsi malitə Felis hi a pursuna.

¹⁵ Thlahmbədi nati a Urshelima pəktat Pərischa tə fa mbanicha Yahudawecha bikəndə muh hanhar nifiya, hwanikənnəda kə thlang fichi kiitasi.

¹⁶ Paɖ ndayi kandəwa, kanang Romawecha sənwanishi tə sa kiita le sək bəbi'ənwa, sema beɖndətəndi kə mbəda fa muh hanharkən hwanitə tə hwanita, paɖ sema fəraa fichi mbanda kəthləm kə hərkaən i'ndi'en kə ɖar muh hanhari sət ficha.

¹⁷ Kəthləm kichu, bak nda mbəɖya rəmmə tə ndi, a səbawi hanthlikənnadəwa, bingnetkən sokki mbət soksakmiya, ɖəfki ke ɖafichə tə nifəkən.

¹⁸ Kə thlaətə fa muh hanharkən, bundə tə muh hanharkən kə ɖar bəbi i nati yarə kə ɖarkənwa.

¹⁹ Nakən shuwunchengnandəsi le fəruchit ndə kitsi kə ɖar Bulus, kə ɖar tər mbandengnanda, tə yunə wa Yəso le mərka, Paɖ le thlartə Bulus tə alchitwa məllan tə shishshingtafa.

²⁰ Njang paɖ mbahki i nati tausandə ichihiya, sahayi Bulus ndu nan ngəmtəfa kə ɖəka Urshelima kəsang fichə kiitasi kə ɖar ichiniyu.

²¹ Paɖ kak Bulus kəthlarang fichə shundə'enhi, Kaiser kapat kutura kə thlaən kiita enhi, fərkən shunda kənnə ficha pundəhar kə fari nati thlənnəda kə ndang ficha Kaiser.

²² Agiriffa kutura ndangna Festus wa: "Njang ma ni ɖata kəthləmmata nifiya tə i'ndengna." Festus ndakənwa: "Nu səkndə ishki.

²³ Wendambəta Agiriffa tə Banis yimkəndəsi tə mwanda witə i kuturcha, bak ndə tə pəktat fa mbecha tə pəktechə həmətkən. Fərkə Festus shundə təndatwa kə yimang fichə Bulus kə kəttən sakmiya.

²⁴ Ndəkən ndat Festuswa: "Agiriffa kutura, nattə nofchi natəm tə kandə rəmma, a nifi bitə nofcha Yahudaweche hanharkən kə Urshelima, tə mbəɖya paɖ, Kanda hwattə ndatwa Kammusə kə malfichi ndi tə shishingtəwa.

²⁵ Paɖ njang nuwi i sətən le saaka i bəllandəwa. Nakən paɖ məllan tə i'ndi'en ked tə ndatwa kə ngərang fichi kita'enna mbanitə lə mwandə Kaiser, ndakiwa ni thlində təndə mbəɖ'en.

²⁶ Paɖ nga kakati tə shundəsi nati yaranda kutura Roma lə mwandəsəwa. Kəthləm ndəkən ɖaki tə ndi kə mbanitənuni, kapatkənnə mbanitəwa sokən Agiriffa kutura, kəthləm diffitə usamihar ndu ni mbəs i nati yarata ɖarkən.

²⁷ Kəthləm njang a na ndengna, mbomchita kə thlən fichi hwan pursuna, nga tə ched fichi bəbi ichi sətənwa."

26

Hərka Bulus I'ndə'en a Mbanitə Agiriffa

¹ Njang Agiriffa Bulus wa: "Fərrufichi mbanda ke həkangnə i'ndeku." Thla'ang Bulus hara, tərkaakən shunda ndakənwa,

² A shidi sa'a, naki həkandə i'ndengnə bukweya a mbanitə Agiriffa kutura kə yakat shuwunchi mbutə Yahudaweche kə ɖarna.

³ Sokkən lə mbərtə naku sən ə'nat sətta Yahudaweche tə ichi lanatnda halə'i'nda ɖarkən. kəthləm kichu nja hwanuta kə kikənnə thləmmata tə kərəsta.

⁴ Nat Yahudaweche shinndə witə soki sokti njang kə hwankimsha'a, thlata tərkaakənnə həmtengna paɖ tə Urshelima taakə bukweeya.

⁵ Shinndə nji kə soh, paɖ ma yehndəsi nanda mbəlla fər sheta ndatwa, naki hur humihi sherkə tə kuwur kus a hur tər mbandengnəm, sokki kələ Farisiyawata.

⁶ Nakənya njang kitta mbanitənuni kəthləm kə sikə fichi kiitasi kəthləm diffi handkiketengna kə ɖar nəhhata ɖəf shuni fərandə Fara kakechinəm.

⁷ Dəfshuwunkən naka kachitnəm kumngərənsə chap dəfkəndəsi mbah nanda nat nəhatə'en, pad nak nda kən hursi tə kuwur Fara nda fidiktə tə fara. Sokən kutura, kəthləm diffi handəkiketa dar nəhata dəfshuninyu, sək nat Yahudawecha tərīmifa!

⁸ Mə səka a nadəngnuni bahwanatwa na Fara thla'andə məmatchəwa?

⁹ Njang tə i'ndəngnə soh kəllayi nda keeke kə si ichə oi, kənji shunda Yəso lə Nazaratta kə dəka mban.

¹⁰ I səti hacha a Urshelima, a mbishi alchita mbəda pəktat pərist cha, kəthləm kə kuɓlayi fa tər mbandə oi kə pursuna. Tə Pad fari nat fiča bəlandə kanda nja kuwur diffitənanda.

¹¹ Lafərayi pwancha kanda mbət humta Yahudawechihi lədfəki kandə kə shuwunnə bəbışundə kə dar thləm Yəso. Kəthləm lanaki kəs komlə tə kandə kaən, lə naki kuwur kandə kə funə həmchə somsomən kəni sa pwanchə kanda.

Bulus Mbu'tə Kusheng Təbatə'enhi

¹² Fiča hur sətəkiču, farəle nja pədata Dimaska, tə yahta pəktat pəristcha tə yarat dəlwertə fəritənda.

¹³ A hur hwatfara mbanda, Sokən kutura kə nanəhi, nedi dʋwachita le shərangnga dʋwachita hwatfara, finkənna afshi taurikənhi njang tə shikechi witəngna.

¹⁴ Uffani həkanihi hachahaya, Səkki bərata nditə tə mi Ibraniyanci, 'Shawulu, 'Shawulu, Kəthləm mi natu fəri pwancha? Nanna fəra pwene i'ndeku tə sət atikrechit tə nji.'

¹⁵ Ndakiwa, 'Wunnaku Ləmwanda? "Ndikə Ləmwandəwa, 'Njang Yəso le natu fərapwancha.

¹⁶ Pad thla'u kə thlarnəhi kit. Chedki fandəngna mbədəku kə dəffisa kəllasi tora, pad kə fərnə sheta kə ichi natu kə darna, pad tə ichi nati chedutə kə mban.

¹⁷ Ni həkuta mbənda nofcheku tə punochə pad. Ni thlinsa mbəda punofchəkən,

¹⁸ Kəthləm kə i'nanəgnə hwanichəngnadəhi, Kə təbərndəhi a hulta kə dʋwachitta, pad tə thlata alchita shədan kə alchita Fara, tə kichu nannda mbəskabidi dar bəbichitfəcha, tə mbəs'ənhar nat tə fičile sokkə chidchid kəthləm a firndə kit kə mbədəngna.

¹⁹ Kəthləm kichu, sokən Agiriffa kutura, a cherwi kə fərayi mwanda ənnda sənnatəwa baka haiya afshi kə mbədəngna.

²⁰ Tərkaaki basanda nofchisa Dimaska, kani sanda nofchəsa Urshelima chika ayi a thlet həmmət Yahudawecha, sayi punofchəsə pad, ndatwa kə tərdfəhi kə təmərdfəhi kə mbəda Fara, kə səndə ichi naxetəwa tirdəhi.

²¹ Ndəkən sək kəssitə Yahudawecha a kapat hura'a Fara, naknda kat kə bəllikənnda.

²² Pad kəssikə Farəsi kə nakənya, ndəkən nati mbədyə kəni fər sheta kə bəda pəktechə tə hwecha. Nga ənsomən nati mbutuwa, se i nat Tapənnəcha tə Musa ndatndəwa nan sətə,

²³ Keekeşi Kərəsti kə san pwane, kə sokka tərka thlata məmatchə, Kəthləm kə ban tə dʋwachitta mbada nofcha, Yahudawecha tə punofchə nat."

²⁴ Bulussa dar həkandə fat'en Festus thlaən bərat tə alchita ndakənwa: "Bulus, luwurchə naka tərutəwa! Yakat changngandeku təb'radə i'ndekuhi!"

²⁵ Ndak Bulus padwa: "Festus ləmwanda, nga luwurchətərikəwa. Kit nati mbuta a hur i'nda.

²⁶ Pad kutura shintə ichi natya, lə naki shunandə lechitfəwa. A shinisəwa kileesa ichini natyu, kəthləm nga buɓweetə sət fičiwa.

²⁷ Agiriffa kutura, a firnə kit tə Tapənnəcha? A shiniwa firnə kit."

²⁸ Ndang Agiriffa Bulus wa: "A hur hanthlikchi dimekya yahtusa ləmnji kəsi Kərəsta?"

²⁹ Bulus pad ndakənwa: "Chika hanthlikchə dimek, ndu njang ndu nga njangwa nja hwandə tə ndatwa kədfə Fara mənida sokən dəngwa, nat tə fičile naka səkni bukwəya, kənandə nda i'nati, nga nat tə chalalotiyawa."

³⁰ Thlaakə kutura, kichu pad ngomna tə Banis tə fichile natndə dəndassa mbət ərta.

³¹ Cheknda kishsha mbət kiita ndangnda ndaniwa: "Nifiya sutə i'kamkəsi kəkuɓlang fichəwa, ndu kə ɓəlang fichəwa."

³² Ndang Agiriffa Festus wa: "Ma nga i'nakən nifiya thla'a də muh hanhar'enna banitə Kaisar wa, ma kə kalfichəndəhi."

27

Bulus Yimma Kommbawal kə Roma

¹ Kə tahsandə fichi kanihi hur kommbawal kə thlaani kə thlet həmmət Italiya, Ndekən fərtədə Bulus tə funə hwanchə pursunacha a hara kapat ləthlərhwata Roma le nat thləmkənwa Yuliyus, ərta hurfa thlərhwatkena Kaisar Augustus.

² Yimkani kommbawal tə le i Adiramitiyum, le tahəskə thlaata kə thlet həmchi naka kəllarə Asiya, Tərkaakani wita. Aristarkus lə Tasalonikata i hachahai Makidoniya, məllan təkəm.

³ Bingətkən kana Sidon. Yuliyus chendaən kafata Bulus, kə dəka nat shikechikən, kə kəssangndəsi.

⁴ Thlaakani mbəɗya hur kommbawal nak rənna'a ɓahhandə kani. Kəthləm ndəkən dəkani tə diffitə tingring Sayifurus mbəɗi nguchit rənnaa tə alchitsi.

⁵ Diffitə chedəngnanikishsha hawurkən le nak nduk tə hachahai Kilikiya tə Famfiliya, Saakani Mira hachahai Likiya.

⁶ A mbənniyu kapat lə thlərhwata Romawecha mbəskən kommbawalla Alekzandariya lə dəta hachahai Italiya, Sikənkani hurkən.

⁷ Səkani mundə tə muncha kweekani nata witə həɓakka, tə kweetə saatani nduk kə həmət Kinidus. Kə njandə rəna'a kani dəta mban, Kuwurkani tə kəllar tə mbəɗi nguchit rənnasi, tə diffitə tingring Kirit nduk tə Salmoni.

⁸ Nakani kwee mbərandəhi, kə mbəɗi lə atfichiwa Kwescha mbət thlara kammbawalcha, nduk tə həmət Lasiya.

⁹ Nakən səɓafichi hanthlikchadi oi, wikən pad sokkən tə mboro, kəthləm a hanthlikchinyu shid hurat langnga har kə farə kər kwisshimta i farə ɓəbichitfata mbirhi. Tidɗang Bulus thləmmechengnanda.

¹⁰ Ndangna kandəwa: "Shishshingchengnuni kə sən tolla, Kəlladi wiya nannat tə mboro pad tə kubat ichi oi, nga kubat icha kommbawal ndengwa nat tə Shishshingchengnəm."

¹¹ Kapat ləthlərhwatken ngəmaən tə i mbutə Buluswa, Kəthləm kichu kan thləmata shunda lə koharə kommbawaltəkən pad tələ kommbawal təkən.

¹² Nakən mbət ngomta kommbawalcha Lasiya su keeke kə sok kommbawalchi fekta mbəɗyawa, nakən yakat funəngnani ngəmkəndəfa kə daficha mban tə wita, Pad kə kweefichihi kə saa ficha Finiks manan sətta, kəthləm kə sokdə fekta mbənniyu. Finiks mbət humta kommbawalchihi a chicheng Kirit le naka kəlladə kukuwun hishingta tə mbət həmfara, pad tə kukuwun harsəmta tə mbət həmfara.

Kapat Rənna'a Hawurta

¹³ Tərkaakə rənnaa thlata tə kukkuwun harsəmtə ngunngundeh, saən nofchifiyuwa nanda mbəlla sət i naka handəkikechengnanda, kahangndə təppasidə kəskə kommbawal təkən har, kuwurkəndə tə chicheng Kirit, nduk tə mi hawurta.

¹⁴ Su tolluwa ɓak kapat rənna'a tə kukuwun harsəmta tə mbət chet fara, thlaakə rənnəkəna tingringta.

¹⁵ Kətəptə rənnikən kommbawaltəkən, hulangna kəlladə rənnikən, ndəkən malandani nak rənnikəna pəkkani.

¹⁶ Kuwurkani tə diffitə hantingringta le nat thləmkənwa Kauda, mbəɗi tahtə alchita rənnahi, kweekani kahhandə kommbawal təkən ka dəfta mi chichengta.

17 Diffitə kahhandə hwan kommbawal təkən kə hur kapat kommbawaltəkən, dathlkənda kənanɡ ndəhi kəffa kapat kommbawaltəkən kəthləm məninda fəffathladi. Tərangndə kuwurta kommbawaltəkəna haya mbah na rənna'a njek nda kəllar kəthləm mbəlla'undə koharəkənwa, səkndə kichu kəthləm kanda lechita mənida muh kanda hansohhi Sirtis lela məhdang ichi uf.

18 Kəthləm rənnikəna bahandəkandə kaən, ɓingətəkən tərkaakəndə harandə ichihaya hur kommbawaltəkən, somkəndə hur ama.

19 A farə məkkatəkən kandang tə harchengnanda sommangndə ənat tor kommbawalchikənnadi.

20 Kə sətani munchə oi nuwani farə tə hanndərechewa, pad kapat dəf er tə rənna'a nakna təppandakani, kətangani handəkiketakish tə ndatwa ngani hərəktəwa.

21 Nakən mwinndəhi səmundə dəsəmtəwa, thlaakə Bulus kit a hurnanda, ndakənwa: "Nofcha, mamashikuni shundengna, təndatwa mə thla'iduni a tingring Kiritwa, ma həmwuni hur mboro tə kubat'ichiyawa.

22 Nakənya nja kahhandə thlemadəngnuni sam alchit fata, kəthləm nga yunəsə nasət mboro tə shishshingtə'ena hurnuniwa, kommbawaltəkən natficha sət mboro təkən ndak.

23 Kəthləm a fidiki bəraayu mala'ika Fara le nati kə'ikən nati mwananda, thlarkən nduk tə nji,

24 ndakənwa: "Buluswa, məlechinuwa. Sokən waat kəthlarna mbanitə kaisar. Andiya pad təmbənda kafata Fara nan həkəndə shikechə witeku."

25 Kəthləm ndəkən sam alchitafa kunang nofcha, kəthləm firikit kə mbənda Farə təndatwa i'mbwi'itəfichəyu, nakna nat kichu.

26 Sokkən waat kə muhang rənnaa kəmmaɗi kə ɗar hansohi tingring le."

27 A fidik kumgərənsə fwada təkən, nak nda njekkani a hawur Meditereniya. A ɗarfidiƙta fa koharə kummbawaltəkən tərəkəndəwa nakani nduk tə hachahaya.

28 Kikəɗangndə hwengngəchitta amkən, mbəssangndə a shee ishtə sarə aru tə kumchitchap. Dəkkani mban kudeh ngərkənda kikəɗanda, mbəskəndə ishtə sarə kumchit hanherta.

29 Kəthləm rahlechita məɗi kommbawal egnani kuk ngwichəwa, kalkəndə ənnat thlarandə kommbawaltəkən hi fichile nak ləklək fwada, tə dəffitə kommbawaltəkən kəthləm kə njaənwita. Hwankəndə Fara kəthləm kə wenmbət ledled.

30 Pad fa koharə kommbawaltəkən kakndə mba hərəkta. Tərangndə hwan kummbawaltəkəna haya naknda sət dathla nda nanda tərəndə təppasi hai ləkləkyu kə mbanitə kapat kommbawaltəkən.

31 Ndəkən ndandə Bulussa kapat ləthlərhwatkəna Roma tə fathlərhwəchəkənwa: "Ma thlaru nofchihiya hur kommbawaltiyawa, nga mbandəsə natuni hərəktəwa."

32 Thlithlang fa thlərhwatkən sahət hwan kommbawal təkənadi kalkəndəhi kə pəɗaka ɗar ama.

33 Kə nat mbət nduk wənda, hwanang Bulus kandəwa kə səmndə dəsəmta ndakənwa: "Bukweya mundə kumngərənsə fwada kuna puta, səmwuni ənwa.

34 Kəthləm ndəkən nja hwanandəkuni kə səmmuni dəsəmta kəthləm ngwalngwalchit fadəngnuni pad yunəsə hurnuni na mbah hwasə'en chika ərtəwa."

35 Kə mbutən kichu, tərəkən njohma saən usoko Fara a mbanitənanda chichaənhi tərkaakən chiita.

36 Natnda mbəskəndə alchit səmɗəsəmta.

37 Uffani hur kommbawaltəkən nakani nifə aru kumkum chap tə kumchit muɗ ngərənsə tehethl (276).

38 Kə səmtənda ngelnda, tahhandə ləkta kommbawaltəkənhi, naknda som alkama hur ama.

Fəfathla Rahhaa Kommbawaladi

³⁹ Kə wentəmbəta, fa koharə kommbawaltəkən mbəsaundə furudi nanndəwa, mbətsi nguduk tə hansohitəsi. Tahaskəndəfa kə dəndə tə kommbawaltəkəna dar hansohikən manansəta.

⁴⁰ Thlithlang ndə sahət təppaskənədə malkənda hur ama. Chatkichu padyu nangnda kwasandə sahchəkənhi a fa i latəprang kommbawaltəkənhi. Thla'angndə kuwurchi naka kommbawaltəkən keeke tə mbayi natrənnaa njekanda mban dəffanndə innda kəlarə hawurkən.

⁴¹ Kə saatani mbətkəmta ama, təpkə kommbawaltəkən hansohita yimkə'innda kommbawaltəkəna hur hansohikən mbəlla'utə həhərtəfuwa. Tərkaakə kommbawaltəkən fəfathlədi tə diffi kəthləm rahha'a.

Fəfethl Kommbawalladi

⁴² Tahəskə fathlärhwatkəna kəthləm kə bəllangndə pursunechəkən, mənə yuneng nanda kun'ngoftə kə həkən.

⁴³ Nakən kapat ləthlärhwatkəna Roma yehsa həkəndə Bulus, njangnakanda. Fərkən shundə tə alchita ndatwa: "Nat fichile mbərkə ama kə pəparnda hurkən kə chang ndə kə mi chicheng le."

⁴⁴ Tahhət pursunachəkən kə tərnda dar chichet afchəkən ndu hur chichet kommbawaltəkən. Təkichu chetndakish kə mi chichengkən ngwalngwal.

28

Bulus a Tingring Malta

¹ Diffitə hərəktengnani, səkaniwa, awi thləm tingringəyuwa Malta.

² Nofchi mbənniyu chedangdəkafata kani kaən. Thləkndə kani natani, njihangndə hwatakani kəthləm ersi pad mbitəsi.

³ Ngomkə Bulus afcha nakna sətta hwadiyu, chek hwithlnda kishsha hur hwadiyu lenat yethaft'en thlerthler, njo'aən hara Bulus.

⁴ Kə nat nofchi naka mbənniyu hwithlinkəna həhərtəfa hara Bulus wangarra, ndangnda ndaniwa: "Kitchitkən nifiya ləbəlfatanakən! Andiya, chikanakən hirikka hurhawurta, nattəkichu alhaki enna kuwurndi nan mərta.

⁵ Bulus pad saktaən har'en muhaən hwithinkəna hur hwata, mbəsutə ndinditwa.

⁶ Naən kandəhiwa nan həthlta ndu kə həməni chat kə mərən, səkndə tolla nunda saənwa, ngərkəndə yarətə ndatwa məllan witə farə mə nakən.

⁷ A mbədə ndukya mbichisi i lə mbani tingringkən lə at fichiwa, Fubiliyus. Məllan thlək kani, fəraən mbət munda kani ndiichin, kəllakndəsa kani, i'mundə məkkan.

⁸ Shin Fubiliyus nduk tə hafat kakəndə tə i dələhta. Yimkə Bulussa thləmatkən hwanaənsi, dəffaən hara in, kənkə nifəkənadi.

⁹ Pad kə səkən kichu, nat tahət haacha fichile naka thlet tingringəniyu naknda bəta nak ficha kəndə kandadi.

¹⁰ Fərangndə poffəna kani oi. Nakani thlata kommbawal təkən, ngomangndə icha kani lenatani yahta.

Shee Bulus kə Həmət Roma

¹¹ Diffitə ndəraa məkkan, thlaakani a tingring Malta hur kommbawal Alekzandiriya le tumbang fekta tingringkən. Tahsa fichi mirshing məhdət hwanmanchisi nda farəcha.

¹² Bakani Sirakus munkani məkkanə mbənniyu.

¹³ A mbədyə pad pədakani kə Rikiyum. Diffitə mundə ərta, thlaakə rənnə kukuwun harsəmta, Wendambət pad saakani Futiyoli.

¹⁴ A mbənniyu kəmkani tə hwanmancha fa fərkit, hwanangndə kani kə sani mundə mud tə kanda. Tə kichu saatani Roma.

15 Kə səktə fa tərmbanda Roma kusengnani, baknda sa marapa kani a lumo Affiyus, tə paɸ mbəndi la ndat fichiwa mbət tərtahai Məkkən. Nak Bulus kanda saən usoko Fara, ngərkən mbəs alchitafa.

16 Kə yimtani Roma ngəmang ficha Bulus si kəɸa sokta a huri haiya rəmmə tə lə thlərwhadi naka pundəhar.

Basa Bulus a Roma

17 Diffitə mundə məkkən, Bulus akən pəktat Yahudawecha ngomkəndəhi ndəkən ndandəna kandəwa: "Kunang hwanmancha, chika nakən sawi bəbi'ən nofchengnəmwa, ndu bəbi'ən i tərmbanda kakechengnəm, nat tə kichu a kəssi ficha a Urshelima fərkəfichi nji kə Roma kəkənnikənda.

18 Kandang paɸ kə usitəndəmihar, Yahkəndəsi kə kalndə njihi, kəthləm mbəsiwundə tə bəbi'ən le saaka bəllitəwa.

19 Paɸ cherkə Yahudawechi ngəmtəfa, bakna soktə waat kə tərayi muh hanharengna mbanitə Kaisar, chikanakən ngatəni muh hanhar nofchengnəmwa.

20 Ndəkən sək kati kə nikuni, paɸ kə yaraam ichihi tə kuni, kəthləm le ndəftə Isra'ilaweche hanndəkiketa natnda pu'bat'en sək kənitificha tə chalalocha."

21 Ndəkən ndadəɸəwa: "Kanang mbəswani yarat ndelwer a thlet həmət Yahudiya kə darwuwa, nga yunə hwanmananisi bak tə kushengwuwa ndu kə mbu'un bəbi shunda darwuwa.

22 Paɸ yahkanisi kə səkani yareku amiyeku, kəthləm i səntani, yuwa huməhi i lekiyu chikawuni məla shuwun bəbi icha ɸarkən.

23 Dəfkəndə fari natnda humtəhi tə Bulus, ndəkən batnda mbət tərtə'ənahaya, bakndə kaən. Thlata bingta kə farəhufta məlla mwa'anda kanda tə səna kuturichita Fara kandəsi, nakna kweetəhi kə kahən kanda bəɸa Yəso tə mba sakanda Musadi tə delwercha Tapənecha.

24 Funa ngəmmangndə i mbutən, funa paɸ cherkəndə fərkitsi.

25 Kəthləm kichu halə'indəsa thlerənanda. Naknda malə mbənnihiyu shunang Bulus kandə ərta ndatwa: "Awi Shemed Chidchid mbwitə kit, Shunandən kakechinuni tə miya tapənaa Ishaya ndatwa:

26 "Du mbənda nofchiya, kə ndangna kandəwa,
Səkta, nuni nata səkta, Paɸ nguni səndəwa,

Nat paɸ nuninatanata, nguni mbəssandəwa.

27 Kəthləm hanndəkiketa nofchiya shid kwaakwaa,
resh thləmechengnandadi, ngəlangndə hwanichengnanda,
kəthləm mə nində tə hwanichengnandəwa kə səkndə paɸ tə thləmechengnanda,
kə mbəsangndə tə handəkikechengnanda,
kə təbərndəhi mbədengna kə kənayi kanda ɸi.

28 Paɸ, kə sənuniwa, Fara a thlintə kuseng hərəkta kə mbənda punofcha. Kandang paɸ nanda kat thləmatsi.

29 Kə mbukən kichu, thlaakə Yahudawecha mbənniyu tə halə'ində kaən a hurɸdiffitənanda.

30 Bulus sokəna huriini natna kwandəyu hurat chap məlla thlət fichile baka mbəɸ'en.

31 Nakən njawundə basəwa, nakna basə kuturichita Fara, nakna sakandadi kə ɸar Ləmwandə Yəso Kərəsti nga lechitsuwa.

TƏRKA THLIN YARAT DELWERA BULUS KƏ MBƏDA KORINTIYAWECHA

Ndat Ənna

¹ Yarət delwertiya bəknə mbədeŋnə njang Bulus, at Fara tə ngəmtə'en kə naka ləthlənda Yəso Kərəsti. Pađ yarakı delwertiya tə hwanmanəm Sastanis.

² Nakani yarət delwertiya kə bəda fa tərmbanda Fara hur Korinti, tə mbəda fichile tađtə fichihar a hur Yəso Kərəsti, atfichə kandə kənandə chidchid, nat tə fichile chika ayi la ak thləm Ləmwadəngnəm Yəso kərəsti, Ləmwadəngnanda tə inəm:

³ Kafata tə yuyurchita mbəda Shinnəm Fara tə Ləmwadəngnəm, Yəso Kərəsti kə mbədeŋnuni.

Sət Usoko

⁴ Kənding la naki sandə Farə usoko kəthləm kunang, kəthləm kafadı Farə fərandəna kuni tə mbəda Kərəsti Yəso.

⁵ Chika tə mba yeni fəradə hurmichita kuni a fat'en, hur shuwunchəngnuni tə sən'an pađ nat,

⁶ kəthləm bəd fīcha mbəsandə sheta engnani kə dar Kərəsti a hurnuni.

⁷ Kəthləm ndəkən bəhwuni chika witə fər shemed muwa, nda i natuni dəf hwanita bəta Ləmwadəngnəm Yəso Kərəsti;

⁸ Le na kəkunihar tə alchita kə mweshitkən, kəthləm kə sokuni nga fa chithansarəhiwa a farə bəta Ləmwadəngnəm Yəso Kərəsti.

⁹ Fara, lə nəhdandə dəfshundəhi məlan ak kuni kənuni bweet tə hwe'en Yəso Kərəsti Ləmwadəngnəm.

Sakchəhi a Hur fa Tərmbanda

¹⁰ Hwanadı kuni, hwanmancha, a hur thləm Ləmwadəngnəm Yəso Kərəsti ndatwa: "Natuni kə ngəmuni tə ndani məni saktəhi sa hurnuniwa, kə humangnguni inda kəna yarengnuni ərta, hanndəkikechəngnuni pađ ərta."

¹¹ Hwanmanchina mbu'i nofchi hura'a Kuluwi yu, ndatwa mbatsa thlərənuni.

¹² I nati yarə ndatwa, chika wuna hurnuni məla mbu ən somən, ndatwa: "Njang i Bulus, "Yuna ndatwa, "Njang i Afolos, "Yunə pađwa, "Njang i Kefas, "Yunəwa" Njang i Kərəsti."

¹³ Awi a shek Kərəsti hiwa? Ndu Bulus kukwandəfichihi kəthləm kunang? Ndu sang fichi bəptisma kuni hur thləm Bulus?

¹⁴ Sađi Farə usoko sawi bəptisma yuna hurnuniwa, nda Kirisbus tə Gayus ndak sandi kanda,

¹⁵ Kəthləm ndəkən yunəsə na ndatwa sangfichi bəptisma hur Thləmnəwa.

¹⁶ Kit a sađi bəptisma nofchi hura'a Istifanus. Difitə ndəkən kuđukwi ndu sađi bəptisma yunə pađwa.

¹⁷ Thlənu Kərəsti njiwa kə si bəptisma wa, pađ kə bəssi laulawata nga tə mbər sən'əna nifəwa, kəthləm mə səba fichi alchit palita Kərəsti dəwa.

Kərəsti Alchita Fara tə Sən'an'en

¹⁸ Pathla palita bəmchita mbəda fichile naka mba thlərəttadı, pađ kə mbədeŋnani kanang ti hərəkka alchita Fara.

¹⁹ Kəthləm yara fichəhi ndatwa:

"Ni wuwelandə sən'əna lə sənda dī,
kə sayi dathla lə dathladı kə'ən pofən."

²⁰ A ai fa dathla? A ai fa sən'icha? A ai fa halə'inda kisshi'iya? A chawu Fara kishwa dathla kisshi'iya bəmchitwowa?

²¹ Sokkən a hur dathla Fara, sənu kisshitə Farə tə mbanda dathlə'enwa, mbənanagna Farə fa kə həkəən fichile fərkəkət, tə mbəda bəmchit bəssə laulawatkən.

²² Keɸ Yahudawechə kə nandə sakətkən, Helenawecha naknda kat dathla,

²³ kanang kana bəssə Kərəsti kukwandə fichəhi, i sokka ənat chithansarəhi mbəda Yahudawecha, bəmchit padɸaa mbəda punofcha,

²⁴ A nakən mbəda fichile at Fara, ndu Yahudawecha ndu Helenawecha nat hwaa, Kərəsti alchita Fara tə dathla Fara.

²⁵ Kəthləm i tərtə fichəwa shid Farə bəmchita, sherada dathla nifa, pad bah alchita Fara, sherada alchita nifa.

²⁶ Hwanmancha yaramən nadəngnunihi fari at fichi kuni. Nga terchənuni nak tə sən'ən witə i nifəwa; nga terchin nak tə mwandəwa, pad nga terchin ngəttə fichə nda kuturchəwa.

²⁷ Farə tadkən i har naka bəmchita kish, kəthləm kə harangfat fa dathla, tadkə Farə i nak bukukka hur kisshita kə harangfat fa alchita.

²⁸ Tadkə Farə ənat kubanda fata tə i njirtə kisshita nat tə ichi nguchəksi kəthləm i la nat nofcha tərtəwa ndiichin kə saən nga'ənwa.

²⁹ Nat ichiniyu, səkən kəthləm mə təri nifə tə hwasə'inwa ən nakən a mbanitə Farə wa.

³⁰ Farə səkə natuni hur Yəso Kərəsti, le sokka dathlengnəmmbəda mbəda Fara, məllan sokka fərkit engnəm, chidchidchita tə hərəktengnəm.

³¹ Kəthləm ndəkən nda i natna hur yaratkən: "Chikawun na thla'a'ndə inda kə thla'angka hur Ləmwanda."

2

Bəssə Pathla Kərəsti le Kukwandəficha

¹ Hwanmancha, ma beɸi mbədəngnuni, buwi kəthləm kə mbwa'aikuni i naka buɸweeta Fara, tə mbər shunda ndu tə sən'ənwa.

² Kəthləm tepi tirihur yahwisa sən'ən somən naki tə kuniwa, Yəso Kərəsti ndak, le kukwandəfichəhi.

³ Baki mbədəngnuni hur bah alchita tə lechita, pad tə saktatfə kaən.

⁴ Ləmfatsi ndu dathla hur shudəngnə tə bəssəngnəwa, tə cheɸndə alchita Shemeda,

⁵ Kəthləm fərkitchidəngnuni mənida ɸar sən'əna nofchəwa, kə naka ɸar alchita Fara.

Sən'əna Mbəda Shemeda

⁶ Chika tə kichu, la shuwunkani sən'əna kə mbəda fichile mwanka hur fərkit, nga sən'əna kisshi'i nakənya ndu i kuturchi nakənya, fichile naka thlərəttadəwa.

⁷ La nakani shuwun sən'əna Fara hur buɸweetə yu, le naka hur buɸweetə soh, sən'əni fərtə Farə soh kə tərka nathi kəthləm mwadəngnəm.

⁸ Hur kuturchi nakənya ngusə mbəsang sən'əniyawa, mamuwa mbəsanda, ma kukwawundə Ləmwandə le nak mwanchinwa.

⁹ Nda i nat yaratkəna hur laulawatkən:

"I tahsandə Fara fichilesə la mbənkəfatkən, tamu hwanita natwa, thləmatsə tamka səktəwa, hanndəkiketa nifəsə tamka yarandəhiwa."

¹⁰ Kanang cheɸandə Fara kani tə mbəda Shemeda'en. Shemeda la kaən chikamənat, chikamə naka hwəngngəchit icha Fara.

¹¹ Wuna hurnofcha sənkə yara nifa, manga Shemeda nifəkən ti naka fi'enwa? Kichu pad nifəsə sənkə yara Farə wa Shemeda Farə ndak.

¹² Thluwani shemeda kisshitəwa, Shemeda baka mbəda Fara thlətani, kəthləm kə sənani ichi fərandə Fara kani pofən.

¹³ La mbwa'angani ichiya kuni, nga tə shuwunchə le sakandə fichadi tə mbəda sən'əna nifəwa tə shuwunchi sakandə fichadi tə Shemeda, tə mbu i naka kitchita shemeda a hur shunda Shemeda.

14 Nifi nguchit Shemedá fi'en thlutə ichi baka mbəda Shemedá Farə wa, kəthləm nakən kə bomchita mbəd'en, pad ngu mbəlla sən kandəwa, kəthləm tə mbəda Shemed la səntəfichə kanda.

15 Nifi nat Shemedsa fi'en la sənəkə ichə nat, məllan tə indi'en nifəsə na kikedəndəwa.

16 "Wun sənəkə yara Ləmwanda har natna sakandəhar?"

Kanang yarengnani i Kərəsti.

3

Shikechə Tora Fara

1 Hwanmancha, ngi mbəlla mbwa'a' əna kuni nda nofchi naktə shemedá fəwa, nda nofchi naka kisshita, pad nda hangwa'yarcha hur tərmbanda Kərəsti.

2 Yah fərandə kuni nga dəsəmtə kwaakwaawa, kəthləm səkwunisa səm'ən kwaakwaa kwadənwa. Chika nakənya səkwunisəwa,

3 Kəthləm paaya mwakuni hur fata. Makuna sərəh ndani pad thlangətmisa thlerənuni, nga mwakuni hur fatwowa? Dəsəchengnuni nga nda tə fatwa?

4 Kəthləm ma nded yunəwa, "Njang i Bulus", "Ndak yunəwa", "Njang i Afolos", Nga tor fat natuni sətyuwa?

5 Wun naka Afolos? Wun naka Bulus? Nga mafechəwa fichile fərtuni kit tə mbədengnanda, nda i fərandə Ləmwanda tora chikawun engnanda?

6 Njang həfkə hanwətəkən, thlėrkə Afolos amsə, pad Farə mwanangnga.

7 Kəthləm ndəkən, lə həfkən tə le thlėrkə amsi nga naknda mi ənwa, Farə ndak məllanti la mwanangnga.

8 Lə həfkən tə lə thlėr amkənsi nakndə ərta, chika wuna hurnanda nakficha kwanandə keeke tə tor'en.

9 Kəthləm kanang shikechə fa torcha Fara, kunang hita Fara, tinda Fara.

10 Tə mbəda kafadi fəritə Fara, a dəfi thlorə tindəhi kə lə mbər tinda, bakyuna nata chekandə tinkən kə dərəkən. Chikawuni kə sən həbaakə tə witə tində'en.

11 Kəthləm nifəsə na dəf thlorə tinda kə pədangka le hi dəftə fichəhiwa, le naka Yəso Kərəsti.

12 Nakənya ma tin yunə kə dər thlorə tinkən tə zinariya, ndu tə azurfa, ndu tə ngwichə dīichin, ndu tə afcha, ndu tə hwelaa, ndu tə kofcha,

13 na tora chikawuna chetakish, kəthləm fariniyu nan chetakisha d̄waachitkən. Nak tora chikawuna chetakish tə hwata, hwatkən na kikedəndə tora chikawuni.

14 Ma tini sət̄ficha kə dər thlorə tinkən hiriki iwadəwa, le tinka nan thlēt kənikən.

15 Ma id̄ torkəna dī, le tinka nan sat̄ bahta, məllan tə ində'en nan hərəkta nda nifi kuwurkə tə hur hwata.

16 Awi sənwuniwa kunang tə inchengnuni naka kapat hura'a Farəwa, pad nak Shemedá Farə tə sokta a hur hanndəkikechengnuniwowa?

17 Chikawun səbāng kapat hura'a Fara dī, na Fara səbandadi; kəthləm kapat hura'a Fara la nakən chid̄chid̄, kunang naka kapat hura'a Farəkən.

18 Mə ləmiduni inchengnuniwa. Ma yunəsa hurnuni la yarkəwa d̄athlchin a hur kisshi'i nakənya, kə saən fat'en nda boma, kəthləm kə səkə lə d̄athla.

19 D̄athla kisshi'iya bomchita mbəda Fara. Nda i natna hur yarat laulawatkən: "La kəsəən fichile nak d̄athlchin a hur d̄athlengnanda."

20 Təpad: "A shin Ləmwandəwa yara fa d̄athlə nga ənwa."

21 Kəthləm ndəkən mə hupa nifə həsər tə nifəwa. Kəthləm chikamə nat innuni,

22 ndu Bulus, ndu Afolos, ndu Kefas, ndu kisshita, ndu shishingta, ndu mətadi, ndu ichi nakənya, ndu ichi naka mban, nat innuni.

23 Kunang pad i Kərəsti, Kərəsti pad i Fara.

4

Fathläncha Kärästi

¹ Təkichu kemsı kə tərüni kaniwa mafecha Kärästi, tə fichile ngəmandə fichə kənandə tə ichi Farə naka búbweeta.

² Sokkən waat nifi malandə fichə ichahar kemsı kə mbəsang fichə tə kitchita fa.

³ A mbədengna, hanhwan'əna kə nda fichəwa kunang na sakimiya ndu mbət sakmiya chikawun nifa. Kitchitkən, njang mangi sakamiya fadengniwa.

⁴ A shini hur indengniwa naki yalfar, chika kichu ngu saktəwa chiwi hansarəhiwa. Ləmwandə na kikedita.

⁵ Kəthləm ndəkən mə thladüni sakmihi kə đar yunə pofən sa'u hanmunchikən kwadənwa; pwa'ama kə farə nat Ləmwanda bata. Məllan na chandə ichi kissha búbweeta kə đwachitkən, kə chedın yara handəkikecha. A farəniyu chikawun nan thlət hamtə'ena mbəda Fara.

⁶ Nakənya hwanmanchina, fərki sakət ichi natya kə fadengnə tə Afolos kəthləm kunang, kə sakuni ən tə mbədengnani kə đar shuni ndatfichəwa: "Mə mbəradüni ihi yarandə fichihi hur laulawatkənwa." Mə thla'a yunə inda hurnuni kə mbərangka lehi kə đar yunəwa.

⁷ Wun sukə somənhi tə tahhət nofcha, mənakseku le thluchitu? Sokkənma tə thləna, məsək natu thla'a'ndə inda nda nga tə thlənəwa?

⁸ Tepi mbəshuni nat ichi yahtuni! Tepi shokuni kə hurrumcha! Tepi shokuni kuturcha nga tə kanangwa! Mayahtengna kə sokuni ka kə kuturcha, kəthləm kanang ma kə sokani kuturichitkən tə kuni.

⁹ A nadengna ched Fara a đwachitkənwa, kanang fathläncha njirandə fichə kanidı kə ndukwatkən chika mi, nda nofchi thlandə fichə sakmi mərtada kandəsi, sangfichi kani kə ənət nata kisshita, tə mala'ika cha nat tə nofcha.

¹⁰ Shokani kə bomcha Kärästi, kunang nakuni kə fa đathla hur Kärästi! Kanang fa kubanda fata, kunang nakuni kwaakwa. Ficha natkuni tə kapatichita fa, kanang nga ənnakaniwa.

¹¹ Paa kə nakənya, nakani hur mita tə kusshimta, thləthlah njelecha naka fechengnani, ficha təpanda kani pad hurechengnanisəwa.

¹² La sani tor kaən tə harchengnani. Ma erndə kani, ndəfangani mbəs'ənhara kanda; ma fərandə pwanča kani, kərəskani.

¹³ Ma səbandə thləmchənanidı, la shunangani kandə tə kachita. Paaya sokkani nda chirəfta kisshita, i nat chikawuna wudekta.

¹⁴ Nga yarakı iya kəthləm kə harangfat kuniwa, kə tahsayı kuni nda hwanchi yahti.

¹⁵ Chikama sokkən fasakchengnunisə aru kumchitkum (10,000) a hur Kärästi, shinchənunisə terchinwa, kəthləm njang naka shinnuni a hur Yəso Kärästi tə mbəda laulawata.

¹⁶ Kəthləm ndəkən nja hwanandə kuni kə sakuni nji.

¹⁷ Kəthləm ndəkən nja thləna Timoti kuni, hwe'engna le la mbəntifatkən, le nak tə kachita a hur Ləmwanda. Nan kudkanda kuni tə mbanda nadengnəhi a hur Yəso Kärästi, nda i saktən keeke tə i sakandi đadı chika ayı hur chika yen mbət tərmbanda.

¹⁸ Funa thla'a'ndə inda nda ngi bata mbədengniwa

¹⁹ Ma ngəma Ləmwanda ni bata mbədengnuni chetchetya, kani tausandə alchidı mbəstə fa thla'a'ndə iniyu kish tə shuwunchengnanda.

²⁰ Kəthləm kuturichita Fara nga pathla shundəwa pathla alchita.

²¹ Mə yahtunisi? Kə bi mbədengnuni tə kubwerəwa, ndu hur mbənfata pad tə ngwalləchit shemedə?

5

Chamən Fəlau tə Hwanmanda Kish

¹ Shikiwa fəlawichitsa hurnuni, witə le tamuchit ficha sətə chika hur fa sət tor dəhhacha, yuna sok fəlawichit tə nuh shinkən.

² Nakuni thla'a'ndə inda! Nga kwesh sətuni səbhurwa? Chikawun sək iniyu kə chang ficha kissha hurnuni.

³ Chika sokkən njangsə tə idengna mbənniyuwa, njang tə kuni hur handəkiketa. Tepi sakadi miya nifi sək witə iniyu, nda njangsa mbənniyu.

⁴ Ma hwimunihi a hur thləm Ləmwandə Yəso njang tə kuni mbənniyu hur handəkiketa, pad' alchita Ləmwadengnəm Yəso mbənniyu,

⁵ witə nifiniyu kə fəranguni Shedan kəthləm kə bəllang ficha hur fata, mbah na shemed'ena hərəkta farə bata Ləmwandə Yəso.

⁶ Thla'a'ndə inchengnuni ndəduwa. Sənwuniwa, mehndə ngudəhkicha la huppang humbat tahasə njohmə wowa?

⁷ Pa'amən dōhhət mehnidiyu fechengnuni, kə sokuni kə yuwa dōkyeta le nguchit mehndəsə fi'en, kəthləm kittəkən nakuni kichu. Kəthləm teppa thlafichi burat hwan shohradengnəm i chohhəm tala, məlan naka Kərəsti.

⁸ Kəthləm ndəkən kəsam chohhəmtengnəmhar nga tə dōhhət mehndəwa, mehən səbfata tə bəbifata. Kəla səm chohhəmtengnəm tə njohmi nguchit mehndəsi, ndəkən naka njohəm kachita tə kitchita.

⁹ Yaradi kunisa hur thləm yarat dəlwer engna ndatwa məlla humidunihi tə fəlauchiwa.

¹⁰ Nga yarengnəwa nofchi kisshi'iya naka fəlauchiwa, tə fa yah'ichəwa, tə fa dathlanda nofchifəwa, tə fa sət tor dəhhachəwa. Kəthləm ma nakən kichu sokkən waat kə chunikissha hur kisshita.

¹¹ Yarayi kunisi mə sokiduni tə chikawun la at fichiwa hwanmanda lə tərmbanda, ma la səkən fəlawichita, ndu lə yah'icha, ndu lə mwanandə dəhhacha, ndu lə erəfata, ndu lə sat icha, ndu hara. Chika səm'an mə səmiduni tə witə nofchiniyuwa.

¹² Mə kəmikə tə sakamiya fichile nguchika hur tərmbanda? Nga fichile naka hur tərmbandə natuni sakamiya kandəwa?

¹³ Farə na sakamiya fichile nguchika hur tərmbanda: "Chamən bəbi nifa hurnuni."

6

Mə di Fəfərkitta Muhhanhar Ndaniwa

¹ Ma yunəsa hurnuni naka thlangətmi tə shekkən, mə dida muhhanharkəna mbəda fa bah fərkita, nga kweshkən kə mbəda fa fərkitwowa?

² Awi sənwuniwa fa fərkit na sakamiya kisshitəwowa? Makunang na sakamiya kisshita, nguni mbəla sakmi ichi top-topyawowa?

³ A sənwuniwa kəmnang na sakamiya Mala'ika chiwowa? Kana cheta ichi natma soktəsa kisshi'iya!

⁴ Ma witə muhhanhar chini engnuniyu, məsək la dətuni təkəna mbanitə fichile nguchika miya əna mbanitə fa tərmbanda?

⁵ Mbuki iniyu kəthləm kə harangfat kuni. Sokkənyawa yunəsa hurnuni ərtə nak dathlchin na tahsandə thlerə fa fərkitadəwa?

⁶ Pad' məsəka hwanmanda la dətna muhhanhar hwanmankən a mbanitə fa bah fərkit?

⁷ Muhhanhar ndani ti la muhtuniyu kəttəhi mbəfengnuni. Nga kweshkən kərəstuni kə nuni bomchəwowa? Məsək nguchituni kərəstə kə dathlang ficha kuni fa?

⁸ Kunang tə inchengnuni kuna dathlanda ndanifa kuna puppuk ndanihi, ta hwanmanchənuni la sanduni ichiniyu kanda.

⁹ Awi sənwuniwa fa bah fərkit ngunda mbəs yimta kutərichita Farəwowa? Mə ləmi fichi kuniwa, kəthləm fa səbtadadisi ndu fa sət tordəhhacha, ndu fa sət fəlauwichita, ndu hishchə fa che fechengnanda, ndu hishchi fa mundə tə hishcha,

¹⁰ ndu harcha, ndu fa yahta, ndu fa sat'icha, ndu fa erəfata, ndu fa ɗathlanda nofchəfa na mbəs mbəta hur kuturichita Farəwa.

¹¹ Nak funengnuni kichuyu. Anakən sapa fichə kuniɗi, tahsafichə kuni, chafichə kuni kish a hur thləm Ləmwandə Yəso Kərəsti, paɗ tə mbəɗa Shemeɗa Farengnəm.

Mwanamən Fara tə Fechengnuni

¹² "Chikamə ngəmifichəsi", Paɗ nga chikamə na kəsitisəwa. "Chikamə ngəmifichəsi", Chika kichu ngi sokta mafata chikaməwa.

¹³ "Dəsəmta kəthləm hura, hur paɗ kəthləm ɗəsəmta" Farə nan thlərtandə kandaɗə hwaa. Sufichə fata kəthləm kə i fəlawichitwa, kə naka i Ləmwanda, Ləmwandə paɗɗaa i fata.

¹⁴ Thla'ang Farə Ləmwanda hur məmatcha tə alchit'en, paɗ chika kəm nan thla'a'ndə kəm.

¹⁵ Awi sənwuniwa fechengnuni njarə fata Kərəsti tə ində'enwowa? Kemsə hachiya kə hari njarə fata Kərəsti kə humayi kandə tə bəbimanda? Ngu tamtasətwal

¹⁶ Awi sənwuniwa nifi humangfat tə bəbimanda sokkəndə fat ərtə tə ndəwowa? Kəthləm nda i nat yarat laulawatkən: "Chapndəyu naknda soktə kə fat ərta."

¹⁷ Le humang fat'enhi tə Ləmwanda, sokkəndə ərta hur shemeɗ tə ndi.

¹⁸ Rahamna fəlawichithar! Tahhət bəbichitfechi nat la sət nifa nakna kisshitə fat'en, paɗ le sək bəbichitfat tə mbanda fəlawichita səkən bəbichitfat kə fa fat'en.

¹⁹ Sənwuniwa fechengnuni kapat hura'a Fara le naktə Shemeɗ Chidchid, naka a hanndəkikechengnuni, le thlətuni bəɗa Farə wowa? Nga nakuni tə alchit inchengnuniwa.

²⁰ Hikkə fichə kuni 'yang'yang. Kəthləm ndəkən mwanamən Farə tə fechengnuni.

7

Hafata Sok Reta

¹ Nakənya kə ichi yaratuni ɗarkən, ndiichinsi hishnifə mə kahində kanwa.

² Kəthləm rahhanda fəlawichit har, chikawun hishnifə kənan tə nuhkənsi, paɗ chikawun nuhnifə kənan tə səmahsi.

³ Hishnifə kə fəraən i kamkəsa nuhkən i reta, nuhnifə paɗ kə fəraən i kamkəsa səmahha i reta.

⁴ Kəthləm nuhnifə alchit'ensə kə fa fat'en ichitkənwa, səmah ndak. Kichu paɗ səmah alchit'ensə kə fa fat'en ichitkənwa, nuhkən ndak.

⁵ Mə njaduni ndaniwa, kənan tə ngəmtengnuni hwaa, kə fari ɗəftuni kəthləm kəna hur'inchengnuni hur hwanda kanuni ngər kəmta, kəthləm mə limi shedan kuni a ɗar bah kərəstəwa.

⁶ Mbuki iya i kamkəsi yarandəhi, nga waatwa.

⁷ Mamuwa nansəta kəna nofchə nat nda njang. Nakən chikawun hishnifa tə i fərandə Fara, leya tə witə i fərandən leyu paɗ tə witə ikən.

⁸ Kə mbəɗa fichile kahuchikkan tə ndəllat nishcha fichile mərtə hishchengnandəyu, a kəlladengna keekesi kə soknda kahundə kanwa nda i nati.

⁹ Ma ngunda mbəla kəs fechengnandə harwa, kə kahndə kan. Kweshkən kə kah nifə kan məni ita ɗi tə yahta.

¹⁰ Kə mbəɗa fichile kahkə kan nja ndandakuniwa, nga njangwa Ləmwanda, ndatwa: "Nuhnifə mə sakindəhi tə səmahwa."

¹¹ Ma bəɗa saktəhi təndi, kə sokən kichuyu kənretsəwa, manga kichuuwa kə tahsangndə thlərənandadi tə səmahha. Hishnifə paɗ mə sakidəhi tə nuhkənwa.

¹² Kə mbəɗa tahchikən paɗ ndakiwa: "Nga Ləmwandə mbukəwa." Ma yunə hwanmandəsi nat nuhkən kəla bahfərkit, ngim nuhnifəkən kə sokən təndi, mə cheridəndəwa.

¹³ Ma nuhnifəsə nat səmah kə lə bahfərkit, ngim hisnifəkən kə sokən təndi, mə cheridəndəwa.

¹⁴ Kəthləm hishnifə lə bahfərkit, tahsafichə chidchid tə mbəda nuhkən, pad nuhnifə lə bahfərkit, tahsafichadi chidchid tə mbəda səmahha. Manga kichuwa, hwechengnuni naknda nat tə putafa, nda i natən nakənya, nakndə chidchid.

¹⁵ Ma lə bahfərkitiyu yahkəsa saktəhi tə shetkən kənan kichu. A witə mbənniyu, hwanmandə kə nuhnifə ndu kə hishnifə nga waatsa sokkənwa. Kəthləm Farə akən kəm kə sok yuyurchit tə ndani.

¹⁶ Sokən nuhnifa, shinnə ndu mbahya sokən na həkandə səmatuuwa? Sokən hishnifa, shinnə ndu mbahya sokən na həkandə nuhwuwa?

Witə Soki Yahtə Ləmwandəsə Kə Sokficha

¹⁷ Chika witəmə natma hurkən, chikawun kə sokka mbədi dəftə Ləmwandəndəsi a nat'enhi, kə i at Farə ndi. Ndəkən naka mbutengna kə mbəda fafərkit nat.

¹⁸ Wun tabkə kə heshang ficha kə fari at fichəndi? Mə sokidə kə lə bah heshiwa. Le heshuchika kə fari at fichəndi, mə kidə heshiwa.

¹⁹ Həsha tə bah həsha nga ən nakndəwa, kuwur kussa Farə ndak naka ka'əna.

²⁰ Chikawun kə nan nda i natən kə fari at Fara di.

²¹ Naku kə mafat kana ficha atsəwa? Mə kəmu ənwa. Manu bəs alchit idəku, səku tor tə mbayiniyu.

²² Chikawun naka mafata kana Ləmwanda atndi nakən kə nifi bəske alchit idi'en a Ləmwanda. Kichu pad le nguchika mafata kana ficha atndi nakən kə mafata Kərəsti.

²³ Hikkə fichə kuni 'yang'yang mə niduni mafəcha nofchəwa.

²⁴ Kəthləm ndəkən hwanmancha, chika hur witə sokmə atfichə chikawuni, kə sokən kichu nda i at Farəndi, kənan tə Farə'en.

Fichəle Kahuchikkan tə Fichile Mərtə Hishchengnanda

²⁵ Kə dar nishchi tamuchika kan, fəriwu Ləmwandə alchit shudə kə darkənwa, pad naki fər i naka yarengna kə dar ndatwa njangti ngəmitə fichəsi a dar shishetfata Ləmwanda.

²⁶ Ma yarengna, kəthləm bahhi natma hurkən nakənya, keekesi kə soknifə ichitkən nda i natən.

²⁷ A kehnikanwa? Mə kənə saktəhiwa. Ma kahunikanwa, mə kənə nuhnifəwa.

²⁸ Ma kehnikan sunə bəbichitfatwa, ma keh nuhhwekan sutə bəbichitfatwa. Fichile kahkəkan nanda yimta bahtə somsomən a nadihiya, njang tə yahhisə kənan paapa'a mbədəngnuni.

²⁹ I yarti hwanmancha, ndatwa hanmunchikən ngudəh. Thlata nakənya kə mban fichile nat nishchengnandəsi kə sokndə nda ngusəngnandəwa,

³⁰ Fa tita nda nga tənnda titwa, fichile naka mbənfata nda nga kanda mbənfata, fichile hikkə'əna kə nandə nda nga ichəngnandə kə kəsndəharwa.

³¹ Fichile naka sət tor tə ənat kisshita mə dəfində fatsəwa. Kəthləm kisshikən a nadi nakənya, tə naka mbərtəhi.

³² Yahkisi kənuni cha'a hur thlahur i'nda. Nifi kahhuchikkan nak yarə'ena dar torcha Ləmwanda, i natna sətə kə tərəən hura Ləmwandəhi.

³³ Le kahkəkan nak yarə'ena nata dar ənat kisshita, mbayi natna sət kə tərəən hura nuhkənhi.

³⁴ Pad shek hur'ində'enhi. Nuhnifə kahhuchikkan ndu nuhhweya nak yarə'ena dar torcha Ləmwanda, la dəfkən ində'en kəən kə mbəda Ləmwanda a hur fat tə shəmeda. Nuhnifi kahkəkan yarə'ena dar ənat kisshita, mbayi natna sət kə tərəən hura səmahhi.

³⁵ Naki mbu ichiya kəthləm kə kəsangka kunisi, ngauwa kə bweshikuniwa, kəthləm soktəngnuni kənaka mbandə ndiichin mə saki yarengnunihi hur mwanandə Ləmwandəwa.

³⁶ Ma yaraa yunəhiwa i natna sət kə dar nuhhwani ngwantən nga keekewa, a nakən hurrecha nuhhwankəna mbərtəhi pad a fat'en kemsə kə kahhənkən, kə sən kichu nda i yahtən. Nga təna sət bəbichitfatwa, kə kəngəndə reta.

³⁷ Nifi thlarkə kit kə dar yara hanndəkiketə'en ndatwa ənatkən nga waatwa pad nan mbəlla kəs ində'ənar, pad tira hanndəkiketə'enwa ngu kahhandə nuhhwaniyuwa, məlan ma shidətə i nak keeke.

³⁸ Nifi kahhang nuhhwani ngwantən shid keeke, pad nifi kahhauchik nuhhwani ngwantən shidətə i kamkəsə kaən.

³⁹ Nuhnifə nakna kənda kə mbəda səmahha ma tana mweehi tə shishingta. Ma mir səmahha, chəda kissha sahta kə kahhən chikawun yahtən, sokkən waat kə na hishnifəkəna i Ləmwanda.

⁴⁰ A thlandə shudəngnəhi, nan nat tə mbənfat kaən manan soktə ichitkən nda i natən. Pad la sikənfə Sheməda Farengnəsi.

8

Dəsəmi Fərandə Fichə Dəhhachə

¹ Nakənya pathlə dəsəmi fərandə fichə dəhhachə: "Shinəmwa nattəm sədəngnəmsi." Səndə la bəkən tə thla'inda, mbənfata la tinaən.

² Ma tiryunəwa shintə'əna, paaya sənə nda i kamkəsi kə sənənwa.

³ Ma yuna mbənfat Fara, shin Farə ndi.

⁴ Pathlə səm dəsəmi fərandə fichə dəhhachə: "A shinəmwa dəhhata nga ənnakəna kisshitəwa pad Farəsə somənwa ərtə."

⁵ Chika sokkənwa funisə la atfichəwa farəcha a Afshi ndu kisshita (nda i nat, "farəchəsə" ka'ən "shinchəsə" pad kaən),

⁶ Chika kichu a mbədəngnəm Farə ərtə, le naka Shinda, ichi natya bəkna mbəd'en, nadəngnəmhi kəthləm məlan. Ləmwandəsi ərtə Yəso Kərəsti, tə mbəd'en chet ichi kish natya, kəmnang pad nadəngnəmhi tə mbəd'en.

⁷ Nga chikawun sənəkə iyawa. Funə paaya sədəngnandəhi tə tor dəhhachə, la saən kandəfəwa dəsəmi la səmtənda nda i fərandəfichə dəhhata. Kəthləm ndəkən nguchikndə kwaakwa'a hur hanndəkiketa la təkəndəwa shibndadadi.

⁸ Dəsəmtə dütəkəm nduk tə Farəwa. Ma səmwumwa ngəma tahtəhiwa, ma shiməm ngəma chektəwa.

⁹ Kə dəfuni indəsi, mbəs thlət indəngnuni mə sokidə ənat chit hansarəhi mbəda fichile nguchit alchidəngnandəsi.

¹⁰ Kəthləm ma nəd yunəsa le nguchik kwaakwa'a hur fərkit, sokən tə sənka sa səm'əna kətən mwanandə dəhhachə, fərauni alchit səm i tahsandə fichə dəhhachəwowa?

¹¹ Kəthləm ndəkən hwanmani nguchik kwaakwa'a na səndeku sokta mba həmtə'enhi, le mərtə Kərəsti di kəthləm məlan.

¹² Ma shidnə bəbichitfat kə mbəda hwanmanchiwa, tə mbənniyu pad dəfau ndindita kandə kə dar bah kwaakwa chidəngnanda, tə sənə bəbichitfat kə mbəda Kərəsti.

¹³ Kəthləm ndəkən, ma səm'ən na dəf hwanyaa kə yimka hur bəbichitfata, mwawi tamta chi thlu padwa, kəthləm mə dəffidə ndə kə həmənihiwa.

9

Ichi Kamkəsə tə Tora Ləthlənda

¹ Njang mbəs thlət indəngnəsəwowa? Njang nga ləthləndə nakiwowa? Anuwi Yəso Ləmwadəngnəmowowa? Kunang nga kəni torengnə nakuni a hur Ləmwandəwowa?

² Chika sokkənwa nga ləthləndə naki mbəda funiwa, kittəkən mbədəngnuni njang ləthlənda, kəthləm kunang naka sheta tə tor ləthlədəngna a hur Ləmwanda.

³ Tə ndəkən la chandə fadəngna kish a mbəda fa tauwasənji.

⁴ Alchidengnanisə kə fəranguni səm'əna kani tə satwowa?

⁵ Nga alchidengnanisə kə tərani kan kə wi'yani tə nishchengnani fafərkit nda i la sət tahhət fathləncha, tə hwanmancha Ləmwanda tə Kefas yuwowa?

⁶ Nga njang tə Barnabas ndak sokkə waat kə sani tor səma'ən inchengnani kə nanihiwa?

⁷ Wun la sək tor thlərhwata kana səma'ən ind'ən? Wun na pat affət inabi kə cherka chi hwanchikən? Wun na hərəm chaba kə cherka sat yakhən?

⁸ Naki mbu ichiya dər yara nifəwa? Ndu kustəkən kichuwowa?

⁹ Yarang fichəhi a hur kussa Musa ndatwa: "Mə panə hwan sokroka latami maməla sət tora hurhitəwa." Lat ndak la hərəmtə Farəwa?

¹⁰ Nga shuwunkən kəthləm kəmnangwowa? Aa kəthləm kəmnang yarandə ficha. Kəthləm lə hudata, nakna hudat tə dəffatsə nan mbəs əna, le naka dəktə pad nakna dəktə tə yarə mbəs'əna hur dəsəmi hitəkən.

¹¹ Ma hifani hanwitə shemedə Fara hur handəkikecheng'nuni, kapat ənwa ma mbishani icha mbədengnuni?

¹² Mana funa mbəs mba sət kichu mbədengnuni, sherawani kandə tə mba sət kichuwowa?

Chika kichu suwani tor tə mbayiniyuwa, kəriskani tə chikamə kəthləm mə bīdani tə i na njat tor laulawata Kərəstiwa.

¹³ Sənwuniwa fichile la sək tora kapat hura'a Fara, la mbəskəndə dəsəmtengnanda kapat hura'a Farəkənwowa? Fa sət tora bagadi la mbəskəndə dəsəmta hur ichi la fərtə fichi i fər pofənwowa?

¹⁴ Kichuyu pad mbutə Ləmwanda ndatwa, fichile naka bəssə laulawata kə thləndə ənat nathi engnandə tə mbədə laulawatkən.

¹⁵ Njang tamwi sah ən kuni hur ichiniyuwa, pad nga naki yarat'iya tə dəffatsəwa kə sikə fichə kichuwa. Kweshkən kə məri, məni yuna nji wilwirtengna tə ndəkən.

¹⁶ Chika kichu ma bəssi laulawatkən, ngi wilwirtəwa, kəthləm dəfkə fichənji waat kə bəssi. Ai engna ma bəsswi laulawatkənwa.

¹⁷ Mamuwa la bəsski a dər yahtengna mala kwanikə ficha. Sokkənwa nga dər yahtengnəwa, təni sət i malitə fichəhi.

¹⁸ Mənaka kənikən engna? Kənikən engna ndəkən naka bəsse laulawatkən, kə bəsse pofən. Səwitor tə cheta mbədengnə nat a hur bəssəkənwa.

¹⁹ Chikama sokkən naki kwedeleng nga hara chikawunwa, sadī fadengna mafata nofchənat, kəthləm kə mbəsi nofchə oi.

²⁰ Kə mbədə Yahudawecha, naki nda lə Yahudawata, kəthləm kə mbələ'i kahhandə hur'incha Yahudawecha. Kə mbədə fichile nat kussa alchidengnanda, naki nda le naka kakən pad (chikama sokkən njang tə indengna nga naki ka kustəkənwa) kəthləm kə kahhayi hur'incha fichile naka ka kus təkən.

²¹ Fichile nguchika ka kus təkən sokki nda kandang (chika sokkən nga naki kisshita kussa Farəwa naki ka kussa Kərəsti) kəthləm kə kahhayi hur'inda fichile nguchika ka kus.

²² Kə mbədə fichile nguchit alchitsi njang ma naki alchitsəwa, kəthləm kə kahhayi hur'incha fichile nguchit alchidengnandəsi. Sokki kə ichinat kə mbədə nofchə nat kəthləm chika tə kəni kə həkayī funa.

²³ Səki ichini natyu kəthləm kusheng shundə mbinchin, kəthləm kə mbəsi ənhar hur mbəs'ichihar.

²⁴ Sənwuniwa hur fa teri rahta, nat fa teri rahkən la kweekəndəhi kə pədangnda ndanihi, ərtə ndak la thlək kənikənwowa? Yimamma rahkən kəthləm kə mbəsuni kənikən.

²⁵ Nat fa yimta terriyiniyu, la fərangndə bahta fechengnandə chika tətəni. La səkndə kichu kəthləm kə mbəsndə kənikən lena səbtadi, kəmnang pad la səkəm inəm kə mbəsəm kənikən le nguchika səbtadə kəpwaree.

²⁶ A rahwi pofən nda nga mbət dətsəwowa, a tokwi fat nda lela tokkə rənnawa.

²⁷ Tə fərayi bahta fadengna kə sayi mafata, kəthləm diffitə bassanda nofchəsi njang tə indengna mə nji fichə mbəs kənikənwa.

10

Kah Thləmat kə Dar Dəsata Isra'ilawecha

¹ Yahkəsi kə sənuni, hwanmancha, ndatwa kakechinəm nat wikənda ka husomba'a, pad natndə dəkndə tə hur hawurta.

² A ka husombi'iniyu tə hur hawurkən sandə fichə baptisma kandə uf kə kuwur Musa.

³ Natnda səmkəndə dəsəmta shemedə.

⁴ Natnda sakndə ama shemedə, kəthləm shedndə ama a ngwiya shemedə le wiikə tə kanda. Ngwikən Kərəsti nakən.

⁵ Chika tə kichu, səku Farə mbənfat tə funə oi a hurnandəwa, təkang fichə kandəhi a loktara.

⁶ Sək ichininyu kə naka sakchikəna mbədengnəm, kəthləm mədi hanndəkikechengnəma dar bəbi ichə nda i sətndəwa.

⁷ Mə sokiduni kə fa sət tor dəhhachə nda i sət funengnandəwa, nda i natna hur yarat laulawatkən ndatwa: "Sokkə nofchikənhi kə səməndə kə sanda, thlaakənda naknda rəbta a hur səbtadə i fəlawichita."

⁸ Mə yimindəma fəlawichit nda i sət funengnandəwa, baka sət nifə aru kumchitkum chap tə aru kumchit məkkan (23,000) mərka farə əta.

⁹ Ngəma kikedandə Ləmwandəwa nda i sət funengnandəwa, bək hwithlincha təkandə kandəhi.

¹⁰ Mə hurmidəm nda i sət funengnandəwa, Mala'ika tə bəta təkəən kandəhi.

¹¹ Kəskə ichini kandəyu kə naka sakətkən, yarang fichə kandəhi kəthləm kə səka ənət kah thləmadəngnəm, kəmnang ti bat ndukwat kisshikəna mbəskəm.

¹² Kəthləm ndəkən chikawun yarkəwa nakən kit, kə mbərənsi mə həmidəhiwa.

¹³ Kiketəsi tamka mbəskuni le mbəsuchitən nifəwa. Farə lə kachita, ngu tamta ngəmtə kə kikedang fichə kuni tə i na sheranda allengnuniwa. Ma kikedə fichə kuni nan mbəssa mba chetakisha kuni, kəthləm kə mbəla'uni kərəskən.

¹⁴ Kəthləm ndəkən shikechina, rahamna tor dəhhachihar.

¹⁵ Shuwunki tə kuni kunang fa hur'incha, kə yarangunihhi kunang tə idəngnuni i mbuti.

¹⁶ Kop i mbəs'inhar le la sətəm usoko kə darkən, nga ndəkən la dəfkəkəm kənəm əta a hur fwara Kərəstiwowa? Njohmi la chichadəmhi nga ndəkən la dəfkəkəm kənəm əta a hur fwara Kərəstiwowa?

¹⁷ Kəthləm njohmiya əta, kəmnang ti nak terchin fat əta, kəthləm nattəm njohmə ərtə la chiitəm.

¹⁸ Kəlamən Isra'ilawecha: Fichile la səmka hur i fərtə ficha, nga la humndəhi tə ndani hur səm ichi fərandə ficha Fara a bagadi tə fər'ichəwowa?

¹⁹ Mə nati yarə hachiyu? Dəsəmi fərandə ficha dəhhacha naka ənwa, ndu dəhhakən naka əna?

²⁰ Auwa, yarengnaa i la fərtə fa sət tor dəhhacha la fərangnda ləwurcha nga Farəwa. Yahwisə kə la nuni humtəhi tə ləwurchəwa.

²¹ Nguni sat tə kop a Ləmwandə kə suni pad tə i ləwurchəwa. Nguni səm'əna a mbət səmdəsəmta Ləmwanda kə səmuni pad a i ləwurchəwa.

²² Nəma dəf Ləmwandə kə sərəhtəwa? Sheradəm tə alchitwa?

Su Chikamə Kəthləm Kə Mwanangfichə Fara

²³ "Nat icha ngəmaficha kəmsi", Nga nat ichə na kəsanda kəmsəwa. "Nat icha ngəmaficha kəmsi." Nga nat ichə la tinangwa.

²⁴ Mə si nifə ən ndiichin kə dar ində'en dengwa, kəsən kə dar'inda funə pad.

²⁵ Chi'u chikawitə thlumi, la hi'yandə fichadə mbət hi'yandə thluwadi, nga tə sahmi mbədi bat thlukənwa, kəthləm mənə yarengnuni nata mbədi chet thlukən.

²⁶ Kəthləm: "Kisshitə i Ləmwanda nat tə ichi naka hurkən."

²⁷ Ma ed lə bah fərkit sa səm dəsəmta, ngəmkufə dəkuni, səmu i bəndə ficha kuni nga tə sahmiwa, kəthləm kəna hur'ində ngwalngwal.

²⁸ Ma ndu yunəwa: "Dəsəmiya i dəhhata", Mə səminəwa, kəthləm le mbukə pad kəna hanndəkiketə'en yuyur tə sokən.

²⁹ Nga yarkiwa hur'idəkuwa, ikən. Yunə nan ndatwa kəthləmmə nat ficha nji i yahtə fadengna, kəthləm yuyurchit hanndəkiketa yuna?

³⁰ Ma safi Farə usoko, kani səm dəsəmkən, kəthləmmə nat ficha ishni kə dar i sandə Farə usokosi?

³¹ Ndu tə səmna ndu tə sana, ndu chika witəmə natu sətə, su nat kəthləm mwanandə thləm Fara.

³² Mə siduni kə ənat chit hansarəhiwa, ndu Yahudawecha, ndu fichile nguchika Yahudawecha ndu nofcha Fara.

³³ Naki kweetəhi kə tərəyi hura nofchihi nat chika tətəni. Nga tənə kat i na mbənanda fadengnəfəwa, pad i na mbənanda nofchəfə oi, kəthləm kə hərəknda.

11

¹ Sakamnji nda i nati sak Kərəsti.

I Kamkəsi kə sa Fichə ka Mwanandə Fara

² Nja hamkuni kəthləm la kuđukkuni nji chika hurmi, kishshuni ichi sakandə kuni har dīchin nda i fərəndi kuni.

³ Yah kisi kə sənuniwa le naka inn chikawun hishnifa Kərəsti, le naka inn chikawun nuhnifa, hishnifa, le naka inn Kərəsti Fara.

⁴ Chikawun hishnifə hwanka ndu tə mbu'ən icha Fara ində'ena supta, njirtə Kərəsti le nak mwanchinna mbanitəkən.

⁵ Chikawun nuhnifə hwanka, ndu tə mbu'ən icha Fara supwawutə i'ndəwa, njirtə səmahha le nak mwanchinna mbanitəkən, nakən keeke tə həsandə i'ndə'enadi.

⁶ Ma cher nuhnifə supwandə i'ndə'en, kə həsaən hwasə'enadi. Manakən harəfatsi ma həsa nuhnifə hwasə'enadi ndu kə həsangkadə tukulmur, kə supwaən.

⁷ Kamusi hishnifə kə supwa'ən i'ndə'enwa, nakən kə mirshingta pad mwanda Fara. Nuhnifa pad mwanda hishnifa.

⁸ Kəthləm a tərəkən hishnifa nga chekna fata nuhnifəwa, nuhnifə cheka fata hishnifa.

⁹ Su fichə hishnifə kəthləm nuhnifəwa, nuhnifə sət fichə kəthləm hishnifa.

¹⁰ Kəthləm ndəkən sokkən waat nuhnifə kə kənən dānkwalī i'ndə'en, che sakətkəna səmah nak mwanchin, pad kəthləm mala'ikacha.

¹¹ Chika təkichu, a hur Ləmwanda nuhnifə nga somənhi tə hishnifəwa, hishnifə pad nga somənhi tə nuhnifəwa.

¹² Nda i nat nuhnifə chekna fata hishnifa, kichu pad nuhnifə ngətkə hishnifa. Ichi nat pad baknda mbədə Fara.

¹³ Yaramənhi tə inchengnuni, keekesi nuhnifə kə hwanaən Farə tə ində'en chaawa?

¹⁴ Sakkawu nathi kəmharwa ma mel hishnifə hwasə'en njang, nga ənat harəfata mbəd'enwowa?

¹⁵ Ma hwasə nuhnifə njang nga mwandə'enwa? Fərang fichə hwasə njang kichuyu kəthləm kə ngəlaən i'ndə'ensi.

¹⁶ Ma yunəsə nat halə'ində'ensi kə dar iniyu, kanang sənwani dəsəchə somənwa, nakən kichu mbədə tahhət nofcha Fara.

Njirandə Sat Jibi Ləmwandəfi

¹⁷ Kə ichiya hamwi kuniwa, kəthləm ma hwimunihi nga i katkənwa i səbkən.

¹⁸ A tərəkən, səkkiwa ma hwimunihi humta fa tərmbanda, a lanak saktəhisa hurnuni. Bədi fərkitə dar shuwunkən ngudeh kicha.

¹⁹ Sokkən waat kə mbəs fichə saktəhi hurnuni, kəthləm kə sənfishə fa kachita hurnuni.

²⁰ Ma hwimunihi nga jibi Ləmwandə la səm tuniwa.

²¹ Kəthləm a chikən, chikawun la dəkna mban tə səm dəsəmtə'en pu'utə nifəwa. Yunə tə mita fa, yunə ngeli har tərada.

²² Nga hurechengnunisə kə səmuni kə suni hurkənwowa? Tə njiruni fa tərmbanda Fara, pad kənuni bəhhandə fichile nguchit ichengnandəsi? Mənati mbwa'anda kuni? Kə hamikuni kə iniyuwa? Auwa ngi hamkuniwa.

²³ I fəranti kuniya thləki mbəda Ləmwanda ndatwa: Ləmwandə Yəso, a fidiki fərtə fichəndi, tərəkən njohma,

²⁴ difitə sət usoko'en, chichaanhi ndakənwa: "Fadengnəniya, fərtə fichə kəthləm kunang. La sam kichu kəthləm kuduktə tənji."

²⁵ Mbandə ertə pad, difitə jibi təkən tərəkən kop, ndakənwa: "Koptiya i yuwa dəf shundəhi a hur fwarengna. Sam kichu nat kə farə natuni sata kəthləm kuduktə tənji."

²⁶ Chika kwat natuni chi njohmiya, pad natuni sata a koptiya, nuni mbu mətada Ləmwanda kə fari natna bata.

²⁷ Kəthləm ndəkən, nat le chiikə njohmiya, shedda hur kop ti Ləmwandəya nga hur chidchidchitwa, shidətə bəbichitfat kə fata tə fwara Ləmwanda.

²⁸ Chikawun kə kikedaən fat'en, kana chi njohhəmkən pad kana sata koptəkən.

²⁹ Kəthləm chikawun chiika a shed pad ngatə mwanandə fatkəna Ləmwandəwa, pad sadə sakmiya fat'ensi, tə mbəda chi'ini tə sadini'enyu.

³⁰ Ndəkən səka nofchə oi a hurnuni alchidengnandəsəwa, funə haachinnda, pad terchina hurnuni a mirnda.

³¹ Ma yaradəm inchengnəmhi poo, ngu ficha sakamiya kəmwa.

³² Ma Ləmwandə sakang miyakəm, na ficha eltandəkəm kəthləm mə thlandə kita kəmsə tə kisshitəwa.

³³ Kəthləm ndəkən hwanmanchina, ma hwimunihi kəthləm səm'əna, kə pu'uni ndani.

³⁴ Ma yunəsə tə mitafa, kə səmən'əna huri, kəthləm humtengnuni mə bandə thlet shunda kuniwa.

Kə dar tahhət icha, ni mbwa'a mbachəkəna kuni ma bədi.

12

Fər Chidchid tə Shemed Somsomən

¹ Nakənya pad hwanmancha, pathlə fər shemed somsomən, yahwisə kənuni tə bəhsəndəwa.

² Shinuniwa fari natuni nga fa tərmbandəwa, limfichə kuni pad shekdang fichə kuni kə fa kuwur dəhhachi nguchit shishingchengnandəsi.

³ Kəthləm ndəkən yahkəsi kə sənuniwa nifəsə na shunda hur Shemeda Fara na ndatwa: "Yəso nga'ən nakənwa" pad nifəsə na ndatwa: "Yəso Ləmwandə nakən." Manga nakna hur Shemed Chidchid wa.

⁴ Nakənya fərtəsə somən somən, Shemed ertə la fərkə kanda.

⁵ Mbachəsi somən somən i sət torcha, chika kichu Ləmwandə ərta.

⁶ Torchəsi somən somən, chika kichu kəmka Farə ertə la fərkə tori nat chikawuna sətə.

⁷ Chikawuni fəra Farə mba bata Shemeda kəthləm kə kəsangka chikawunsi.

⁸ Yuna fərang fichə Shemed mbər shunda, təpad yuna Shemed shuwun sən'əna, natyu tə mbəda Shemed ərta.

⁹ Yuna i fərkit tə mbəda Shemed əta, yuna i kənanədə nofcha di tə mbəda Shemedini ərtəyu.

¹⁰ Yuna fərangndə alchit sət ənat pəfandə nifəfa, yunə i mbu icha Fara le na sət kəmban, yuna i mbəla sakandə shemedchəhi, yuna i sən hanshuwunchə somən somən, yunə pad mbəla sən i nat hanshuwunchi somsomənna mbuta.

¹¹ Ichini natyu tora Shemed ərtə la sək kanda, le la sakangnga chikawun nda i yahtən.

Fat Əta Njarəchi Somsomən

¹² Nda i nat fat əta njarəchi'en terchin, chikama sokkən njarəchi'en terchin, nakndə kə fat əta, nak Kərəsti kichuyu.

¹³ Sangfichi baptisma kəm nattəm tə Shemed əta kə hur fat əta, ndu Yahudawecha, punofcha, ndu mafəcha, ndu fichile thlək inchengnandadi, nattəm dəfkə fichəkəm kəsəma hur Shemed əta.

¹⁴ Fatkən nga tahsang fichə tə njarə ərtəwa, pad njarəchəkən terchin.

¹⁵ Mana sara ndatwa: "Njang nga har nakiwa, makichu nga naki fa fatwa." Mbutə kichu ngu dəfndə kə sakndəhi tə njarəchikənna fatkənwa.

¹⁶ Ma na thləmata ndatwa: "Kəthləm njang nga hwanitəwa, makichu nga naki fa fatwa." Mbutə kichu ngu dəfndə kə sakndəhi tə njarəchikənna fatkənwa.

¹⁷ Ma fatkən nat kə hwanita, nakficha la səkmbət tə mi? Ma fatkən nat kə thləmata, nakficha la sa mbət tə mi?

¹⁸ Kittəkən Farə tahsang njarəcha hur fata, chikayeni nda i yahtən kə nandəsi.

¹⁹ Ma nak fatkən nat kə njarəchə əta, nak fatkəna natwa kəni?

²⁰ Nda i natən, njarəchə terchin chika kichu fat əta.

²¹ Hwanitə ngu ndanda harwa, "Kəmiwu'əntəsəwa." Ndu inda kə ndangka harchəwa, "Kəmiwu'əntəkuniwa."

²² A mbandə somən, njarəchi fafat la kələndə fichəwa nda nga kwaakwa'a ndəwa, kandaş naka kechikən,

²³ Njarəchi fafat la kələndə fichə nda nga ənnakndəwa, kandaş la mwanandani kaən. Njarəchi kamuchiksi kə nafichiyu, la kələk fichasa kanda,

²⁴ njarəchi'engnəm nak ndiichinyu, nga ma safichə ən kandəwa. Humang Farə njarəcha fata, nda i ngərandən njarəchi farawuchit fichi mwanda, sokkən tə mwanda fa.

²⁵ Səkən iniyu kəthləm məni saktəhisa hur fatwa, njarəchikən kə la tərndəwa nakndə nat keeke.

²⁶ Ma njarəsə ərtə naka bahta, nat ndə nanda nata hur bahta, ma njarəsə ərtə fərandə fichə mwanda, nat njarəchikən kə mbəndə fata.

²⁷ Nakənya kunang naka fata Kərəsti, chikawun əta hurnuni nakən kə njarəchi'en.

²⁸ A kətən mwanandə Fara hertə nofchəhar, saən funa təkəkən kə Fathləncha, chatəkən Tapənecha, məkkatəkən fa sakadadi, funə fa sət ənat pəfandə nifəfa, funə fa kənanədə nofchadi, funə fa kəsanda nofchəsi, funə fa kələndə tora nofcha pad funə fa shundə tə hanshuwunchə somsomən.

²⁹ Nat fatərbakən fathlənchəwa? Nat fatərbakən tapənechəwa? Nat fatərbakən fa sakandadadiwa? Nat fatərbakən fa sət ənat pəfandə nofchəfəwa?

³⁰ Nat fatərbakən fa mbəs fər kənanədə nofchandəwa? Nat fatərbakən fa shundə tə hanshuwunchə somsomənwa? Nat fatərbakən fa mbu səkət i shuwuntə fichə tə hanshuwunchə somsomənwa?

³¹ Pad kam fərtə somsomən tə rahta fichile nak ka mwanchin.

Ni chəda mbanda kuni le sherkə nat tə ndata.

13

¹ Chikama la mbərki shundə tə hanshuwuncha nofcha tə i Mala'ikacha, nakən mbənfatsa fadengniwa, sokki nda pupwandəra lə la tik kaən, manga kichuwa nda thləmra.

² Chikama fərtengnəsi i mbu'icha Fara paɗ la mbəsayi ichi buɓweeta tə səndə nat, ma fərkitchidengnəsə kaən ni mbəla mbasandə shohlachadi nga mbənfatsa fadengniwa nga ən nakiwa.

³ Chikama ni fəra ichi naksengnə nata fa bahcha kə fəri fadengna kə 'yangfichadi manga mbənfatsa fadengniwa, ənsə nati mbəstisəwa.

⁴ Mbənfata kərəstə'ensi, tə kafata, sərəhtəsa hur mbənfatwa, thla'andə'ensəwa, mwa'indəsəwa.

⁵ Mbənfata thla'indəsəwa, yah'indəsə hur mbənfatwa, səbhursə paapawa, kəs'ənsahurwa.

⁶ Mbənfata yahutə səɓfatwa, la mbənkənfat kə i səfficha ɗar kit.

⁷ Mbənfat la nakən tə kərəstafa kəɗing chika hur witəmi, la nakən tə fərkit hur chikamə nat, la ɗəfkən hanndəkiketa ichinat, la kərəskən tə ichinat.

⁸ Tamu mbənfata tuɓwatwa kəparee. Mbu'ichi Farə na sət kəmban nan thlərəttadi, shundə tə hanshuwunchi somsomən nan shekata, sən'əna nan thlərəttadi.

⁹ Sən'ənengnəm nəhɗuhiwa. Mbu'ichi chandə Fara kish ngə mbəɗengnəm nəhɗuhiwa.

¹⁰ Ma ɓed le nəhhəɗkəhi, le nəhɗuchikhi nan thlərəttadi.

¹¹ Thlahmbəɗi nati kə hweya, la shuwunkə nda hweya, la yarki nda hweya, la mbuki ichi kamkəsi nda hweya. Kə səkti nifa, malayi hwanchita.

¹² Nakənya la nakəm nda a hur shishing'ama, shummə shumma, farəkən nakma nat hwanitə tə hwanita. Sən'ənengna nakənya nəhɗuhiwa, a farəkən na səɗengna nəhhatəhi nda i sətəfichinji ndiichin.

¹³ Nakənya, ichi məkkanya shokndə kichu, fərkit, ɗəf hanndəkiketəsi, tə mbənfata. Le nak mwanchina hurnanda mbənfata.

14

Fər Hanshuwunchə Somsomən tə Mbu'ichi Naka Yara Fara

¹ Kwe'yamhi kə kuni mbənfata, kə kuni fəta Shemeɗ Chidchid, nda i yah mbu ichi naka yara Fara.

² Kəthləm le la shuwunkə tə hanshundə somən, nga tə nofchə natna shundəwa tə Fara, nifəsə la səkə i natna mbutəwa, la mbukən icha buɓweeta mbəɗa alchita Shemeɗa.

³ Le la mbukə ichi na yara Fara, na shunandə nofcha kə tinaən kanda, kə chekaən alchita kanda, kə saən səssi kanda.

⁴ Le naka shundə tə hanshundə somən naka tinadə fat'en, paɗ le naka mbu'ichi na yara Fara tinadə fatəmbanda.

⁵ Yahkisi natuni kə shununi tə hanshuwunchə somsomən, ɓuredi yahtə kə mbu'uni ichi na yara Fara. Le la mbukə ichi na yara Fara, sherada le la shuwunkə tə hanshuwunchə somsomən, ma mbwi yunə hanngalə i mbutən, kana tinandə fatəmbanda.

⁶ Nakənya hwanmancha, ma ɓedi mbəskuni nja shundə tə hanshuwuncha, mə natna chekanda kuni ma mbwa'awi hangngalə shuwunkəna kuniwa, ndu sənda, ndu ichi na yara Fara, ndu sakandadi?

⁷ Nakən kichu tə ichi nguchit shishingtəsa fechengnanda, nda kələ'a tə ənat pecha, ma chu ɓurechengnanda kish ɗiichinwa, wun na sən i nat ficha futa tə i nat ficha peta?

⁸ Ma pyawu fichə kutmetə keeke tə i nat ficha səndəwa, wun na səhatəfə kə mbata?

⁹ Nakən kichu mbədfengnuni, ma shununi tə hanshuni mbəsauchit ficha, nakficha sən i mbutuniwa kəni? Shuwunkuniyu mere pədfakna hur rənna'a.

¹⁰ Michisi somsoməna hur kisshita, chika yen miya tə sakətkənsi.

¹¹ Ma sənwi sakət mikənwa, naki nat kə roma mbəda lə shuwunkən, lə shuwunkən pad nakən kə roma mbədfengna.

¹² Nakən kichu mbədfengnuni, nakuni tə bwechit hura a dar mbəs fər Shemedchi somsomən, fəram alchidengnuni kə suni tor tə fər Shemedə na tinandə fatərmbanda.

¹³ Kəthləm ndəkən, chikawun na shundə tə hanshundə somsomən kə hwanən kə fərang fichə mba sən i mbutən.

¹⁴ Kəthləm ma hweni tə hanshundə somən, shemedengnə hwanka, pad yarengnə cheku tə ənwa.

¹⁵ Mənati sətə? Ni hwandə tə shemedengna, ni hwandə tə yarengnə pad. Ni ən'imshi tə shemedengna, ni i'ndə tə yarengnə pad.

¹⁶ Manga kichuuwa, masa sət usoko tə shemedeku, tə kəni le naka kuthləmata mbəsauchik hanshuniniyu ndatwa: "Kə sokən kichu wa kənə." Kə dar usoko tə natu sətə, ma sənütə i natu mbutəwa?

¹⁷ Chika sokkənwa shidi usoko kaən, ənsə chekandəna le nak nduk təsə le sənuchikwa.

¹⁸ Sadi Fərə usoko sherafi kuni tə shundə tə hanshuwunchə somsomən.

¹⁹ Chika kichu, a hur kətən hwanda kweshikən kə mbu'i ichi dərman tə hanndəkiketengna kəthləm kə sakayi funəhar mənə mbu ichi aru kumchitkum (10,000) tə hanshundə somsomən.

²⁰ Hwanmancha, malamən yarə'ichə nda hwecha. Kənuni hwecha a hur bəbichitfata, kənuni pəktechə hur yarengnuni.

²¹ A hur kus yara fichəhiwa:

"Tə mbəda nofcha fa hanshuwunchə
somsomən pad tə miya
romcha nati shundə tə nofchiya,
chika təkichu ngunda kithləmatwa,
ndat Ləmwanda."

²² Awi shundə tə hanshuwuncha nakndə kə sakətkən nga kə mbəda fa fərkitwa kə mbəda fa bahfərkit. Mbu yara Fara i fəfərkit nga i fa bahfərkitwa.

²³ Kəthləm ndəkən ma hwim fatərmbandəhi, kana chikawunna nata shundə tə hanshuwunchi somsomən, nakən funəsə mbəsaundə i nat ficha sətwa, ndu funə fa bahfərkit yimkəsi, ngunda ndatwa nga nakuni hur'inchəwa?

²⁴ Ma chikawuna mbu yari Fərə na sətta, kana lə bahfərkit ndu yunə roma yimtəsi le sənuchik i nat ficha sətta, bak shunda chikawuna təkə harfa a kakən tərtəhi.

²⁵ Naficha chadə bubwēe ichi kissha handəkiketə'enyu, tə kichu həmkənhi mwanaən Fara ndakənwa: "Kittəkən Fara hurnuni."

Kə Mwanang Fichə Fara Mbayi Kamkəsi

²⁶ Mə natma mbuta hwanmancha? Ma hwimunihi yuna imshə'ensi i mwanandə Fara, yunə sakandadi, yunə mbu'icha, yunə shundə tə hanshundə somsomən, yuna fər hanngalə shunda. Sam ichənət kəthləm tinandə fəfərkit.

²⁷ Mana yuna shundə tə hanshundə somsomən, mə sherafa nifə chap ndu məkkanwa, kə səndə dēderra pad yunə kə fərən hanngalə shuwunkən.

²⁸ Manga yunəsə na fər hanngalə shuwunkənwa, chikawun kə ngasən ba'a hur fatərmbakən, kə shunaən fat'en tə Fara.

²⁹ Tapənechə chap ndu məkkan kə shuwunnda, tahchikən kə kikedangndə həbakkə i mbutənda.

³⁰ Ma yunəsə mbənniyu das bat sən'ichikəna mbət'en, le naka shunda tərəkənyu kə ngasən ba.

³¹ Natuni nuni mbøla mbu ichi na yara Fara ørtø ørta, køthløm kø sak chikawuni pad kø mbøs chikawun alchita,

³² Tapønecha la mbøllakøndø hørøm inchengnandø har.

³³ Fara nga Farø la shekðandø i'ndøwa, i yuyurchita.

Nakøn kichu mbøða fatørmbadø chidchid,

³⁴ kø ngas nishchø ba a hur kætøn hwacha. Køthløm førau fichø mbanda kandø kø shuwunndøwa, kø kuwurndø ndak nda i mbutø kus.

³⁵ Ma ønsø yahtønda sahta, kø sahhangndø hishchøngnanda huri. Køthløm ønat harøfata kø shuwun nuhnifa a hur kætøn hwanda.

³⁶ Tørkaakø shunda Fara bat tø mbøðengnuniwa, ndu kunang ndak sa'andøn?

³⁷ Mala yarkø yunøwa tapønaa nakøn, ndu le mbøskø førtø shemedø, kø sønønwa ichi nati yaranda kunisøya mbuta Lømwanda.

³⁸ Ma cher yunø mbønñifiyu, møløn ma kø cherunindøfa.

³⁹ Køthløm ndøkøn hwanmancha, namtø øweechit hur mbu ichi na yara Fara pad mø maladuni shundø tø hanshuwunchø somsomønwa.

⁴⁰ Kø suni chikama a mbayi kamkøsi, pad a hur tahhasøkøn.

15

Thlata Kørøsti Hur Mømatcha

¹ Nakønnya, hwanmancha, ni kuðkanda kuni kwescha shuni bøssandi kuniyu, le thlætuni thlartuni ðarkøn.

² Tø mbøða kwescha shuwunkøn hørøktuni, ma kisshuni shunihar mbwa'andø kuni kwaakwaa. Manga kichuuwa ferkit engnuni mere.

³ I kamkøsi sønandi kunisi, ndøkøn naka i thløta, ndatwa: "Kørøsti mørkønadi køthløm bøbichitfechengnøm, nda i natna hur yarat laulawata Farø le mbutøn,

⁴ ndatwa thloha ficha, farø mun mækkatøkøn thla'aficha, nda i natna hur yarat laulawatkøn,

⁵ chedadø fat'ena Kefas kana fichile kumngørensø chapyu.

⁶ Kana chedø fat'ena hwanmancha fichile sheranga aru ðurman (500) a farø ørta, mweefunøsi tø shishshingtafa, chikama sokkøn funa mirnda.

⁷ Kana chedø fat'ena Yakubu, tø tahhøt fathlønchøkøn nat.

⁸ A mweshitkøn nat, chedikøn fata, nda le ngøttø ficha a fari kamuchiksø.

⁹ Køthløm njang naka mweshitmiya fathløncha, kamuchiksø kø afichøwa læthlønða, køthløm føradø bahta fa tørmbanda Fara.

¹⁰ Tø mbøða kafata Fara nati kø i natiya, kafat'en kø mbøðengna nga merewa. Shidø tor sheraðø chikawuna hurnanda, chikama sokkøn nga njangwa, kafadø Farø nak tø njiyu.

¹¹ Ndu njang ndu kaðang, bøsskani kichuyu, tø kichuyu pad førtuni kit.

Thlata Mømatcha

¹² Ma ficha bøssø thlata Kørøsti a hur mømatcha, mæsøk la ndat funengnuniwa thlata mømatchøsøwa?

¹³ Ma nga thlata mømatchøsøwa, sokkøn chika Kørøsti thla'awu fichøwa.

¹⁴ Ma thlaawu fichø Kørøstiwa, bøssengnani poføn, ferkitchidengnuni poføn.

¹⁵ Ma tana nakøn kichu, shidani fa lekta Fara, køthløm shidani sheta kø ðar Farøwa thla'adø Kørøsti hur mømatcha, le thla'awuchitøn, ma tø kitwa thla'awu fichø mømatchøwa.

¹⁶ Køthløm ma thla'awu fichø mømatchøwa, sokkøn Kørøsti ma thla'awu fichøwa.

¹⁷ Ma sokkøn thla'awu fichø Kørøstiwa, ferkitchidengnuni poføn pad paaya mwakuni hur bøbichitfechengnuni.

¹⁸ Sokkøn fichile føkøkitta hur Kørøsti, kannda mørtadø thlørøtkøndadø.

¹⁹ Ma dɔfɛm handɛkiketengnɛm kɛ Kɛrɛsti kɛthlɛm nadifihiya dɛng, sheradima chikawun kɛ ɛnat hadandɛ nifɛfa.

²⁰ Kitchitkɛn thla'afichɛ Kɛrɛsti a hur mɛmatcha, mɛlan naka tɛrka thlata fichile mɛrkadi.

²¹ Nakɛn bɛk murtɛ tɛ mbɛda nifa ɛrta, tɛ mbɛda nifɛ ɛrta pad bat thlata mɛmatcha.

²² Nda i nat ficha mɛmattɛ kɛthlɛm Adamu, kichu pad kɛthlɛm Kɛrɛsti nat ficha thla'andɛ nofchɛ nat.

²³ Nak thlakɛna nata ndera chikawun tɛ witɛ ikɛn, Kɛrɛsti na nata tɛrkakɛn, kana fichile naka ikɛn a fari natna ngɛrandɛ'in.

²⁴ Kana mweshitmikɛna bata, fari natna fɛra kuturɛchita Fara Shinda, difitɛ wuwuwelandɛ fa kuturɛchitadi, nat tɛ kuturcha tɛ alchita.

²⁵ Waat nan sok kuturɛchita, kana dɔf atikrechikɛn kɛ ka sarɛchi'en.

²⁶ Hanmurtɛ naka mweshitmi atikretɛkɛn ti natna bɛllanda.

²⁷ "Kɛthlɛm shidɛtɛ ichinat kɛ ka sarɛchi'en" Ma dɛdfichɛwa: "Shidɛtɛ ichinat kɛ ka sarɛchi'en", chɛdakissha dɛwaachitkɛnwa nga nat tɛ Farɛ tɛ indɛ'enwa, le dɛfkɛ chikamɛnat kɛ ka Kɛrɛsti.

²⁸ Kɛ ngɛrandɛ Farɛ ichiniyu kɛ ka sarɛchi'en, hwankɛn pad sokkɛna ka Fara, kana Fara nata chikamɛ tɛ tɛmɛ nat.

²⁹ Manga thlata mɛmatchɛsɛwa, mɛnat nofchiya sɛta, fichile sandɛ fichɛ baptisma kanda kɛthlɛm mɛmatcha? Ma thla'awu fichɛ mɛmatchɛwa kɛpware, kɛthlɛmmɛ la sandɛ fichɛ baptisma nofchɛ kɛthlɛm kandang?

³⁰ Kɛthlɛmmɛ la natma dɔf inchengnɛma hur mboro chikayen hanthlɛkta?

³¹ Wembɛta nja miya hanmurta! Yarkiyaa hwanmancha, kittɛkɛn la thla'ayi'indɛ kɛthlɛm kunang hur Yɛso Kɛrɛsti Lɛmwadengnɛm.

³² Ma mbedi tɛ pɛktat hanthlucha a Afisa, kɛthlɛm yarengnɛ kɛ dɛr nifa, mɛ naka mbɛstengnɛhar? Mangu ficha thla'andɛ mɛmatchɛwa, "Nga kwesh kɛ sɛmɛm kɛ sɛmwa nakɛn ishki nɛma mɛrta?"

³³ Mɛ lɛmi fichɛ kuniwa: "Soktɛ tɛ bɛbinofcha la sɛbaɛn ka hur'indadi."

³⁴ Bamadi kɛ hur'inchengnuni ndiichin, kɛ malanguni sɛt bɛbichitfata. Kɛthlɛm funengnuni sɛnundɛ Farɛwa. Mbuki iniyu kɛthlɛm kɛ harangfat kuni.

Thlata Fata

³⁵ Pad funɛ nanda sahtɛ ndatwa: "La thla'ang fichɛ mɛmatchɛwa kɛni? Tɛ witɛ fatmɛ natnda bata?"

³⁶ Boma! I hɛftu ngu tiftɛwa se ma mirwa.

³⁷ Ma hifna, nga cheta i hɛftu tɛ fatkɛn na tiftɛwa, hanwitɛkɛn ndak. Ndu i alkama ndu hanwitɛ ɛn somɛn.

³⁸ Farɛ la fɛrang fata hanwitɛkɛn nda i yahtɛn, pad chika witɛ hanwitɛmi la fɛraɛn fatkɛn'en.

³⁹ Nga nat thlu ɛrtɛwa, nofchɛ tɛ witɛ thlɛwengnanda ɛrta, dɛhɛrɛmchɛ tɛ witɛ innanda, dishchɛ tɛ witɛ innanda, tinchɛ pad tɛ witɛ innanda.

⁴⁰ Tindɛsi i afshi nɛdsɛ pad i kisshita, mwanda i afshi somɛn, mwanda i kisshitɛ pad somɛn.

⁴¹ Mwanda hwatfarɛ somɛn, i ndɛraa somɛn, i hanndɛrechɛ somɛn; kɛthlɛm yunɛ hanndɛraa somɛn mwandɛ'en tɛ le.

⁴² Nakɛn kichu tɛ pathlɛ thlata mɛmatcha. I hɛftɛ ficha nan yiratadi, i thla'andɛ ficha yirat'ensadɛwa.

⁴³ La hɛfkɛ ficha tɛ bah fɛr mwanda, thla'ang ficha hur mwanda. La hɛfkɛ ficha hur bah alchita, thla'ang ficha hur alchita.

⁴⁴ Hɛfkɛ ficha hur cheta fata, thla'ang ficha hur fata shemedɛ. Nakɛn fatsɛ i cheta fata, fatsɛ pad i shemedɛ.

⁴⁵ Nakɛn kichu hur yaratkɛn, "Adamu tɛrka nifa sokka nifɛ tɛ shisshingtafa, ndukwalat Adamu shemedɛ lela fɛrkɛ shisshingta.

⁴⁶ Nga le naka i shemedɛ naka tɛrkakɛnwa, i punifɛchita, kana i shemedɛ.

⁴⁷ Tərka nifa chekna hur furta a hur kisshita, chapatə nifa bakna hur afshi

⁴⁸ Nda ini chet nifa hur furtuyu, nakən kichuyu tə fichile naka i furta. Nda i'ni nat leni hur afshiyu, kichu pad natna nata kə fichile naka i hur afshi.

⁴⁹ Nda i'ni tərtəm mirshingta leni cheka hur furtuyu, kichu pad natma tər mirshingta le naka hur afshi.

⁵⁰ I nati mbwa'anda kuni, hwanmancha, ngusətta fadengnəm nda thlu tə fwara kə yimnda kuturəchita Farəwa. Kichu pad lə yirata ngu mbəs əna a ratə le nguchika yiratwa.

⁵¹ Kamthləmathi, ni mbwa'a əna kuni bəbweeta. Ngəma mərtə natəmwa, natəm naficha bəbweəandəkəmhi,

⁵² Nda nakənya a təbərta hwanitəhi, a mweshitmi kutmeta. Naficha pyandə kutmeta, thla'ang fichə məmatcha tə fadi nguchika yirata, kana ficha bəbweəandə kəmhi.

⁵³ Kəthləm fadi na yirata waat kə bəbweəang fichəhi təle nguchika yirata, lela mərka pad kə bəbweəang fichə təle nguchika mərta.

⁵⁴ Le na yirata ma bəbweəa fichəhi təle nguchika yirata, le na mərta kə bəbweəang fichə təle nguchika mərta, a mbənniyu nat i yarandə fichəhi hur shunda Farə nan nəhhatəhi ndatwa:

"Məhdəfichə hanmurta, shera ficha al'en."

⁵⁵ "Ai hanmurta, mbəs'ənekuhara ayi? Ai hanmurta, alchideku ayi?"

⁵⁶ Alchita hanmurta bəbichitfata, kus naka alchita bəbichitfata.

⁵⁷ Usoko Fara le fərang mbəs'əna kəmhar tə mbəda Ləmwadengnəm Yəso Kərəsti.

⁵⁸ Kəthləm ndəkən hwanmanchinə ti yahti, thlaramhi kit, mə fohha ənkunidiwa. Kənding kə fərunə fechengnuni nat kə tora Ləmwanda, kəthləm shinuniwa bahtengnunihi hur Ləmwanda ngu nat pofənwə.

16

Kəsanda Fichilesə Nak Chidchid

¹ Nakənya pathlə kəsanda fichilesə nak chidchid, sam nda i ndadi mbət ngəlhwanihi a Galatiyayu.

² A farə ladi, tərka chika yen mundə muɸ, chikawuni kəla dəfən hanndəbəltəhi kəlar hur i la mbəlaaten mbəsta kə kəsənar, kəthləm ma bedi məni hum'icha natsəwa.

³ Ma she'i ni thlən fichile hartunihar, ngəmtuni təkanda, tə yarat dəlwer kə dəndə tə fərpofən engnuni kə Urshelima.

⁴ Ma sokkənwə keekesi njang pad kə di, natnda dəfkədənji.

Tahhasəfə i Wita

⁵ Ni bəta mbədengnuni ma didi tə Makidoniya, kəthləm yahkisi kə di tə Makidoniya.

⁶ Mbah kə si tolla mbədengnuni, mbahya ma kə mbərayi fektəhi mbənniyu, kəthləm kə kəsikunisi nat mbədi nati dətə.

⁷ Nga yahtengna kənikihi nakənya kə mbərihi ndakwa, dəfi hanndəkiketəsi kə muni tolla mbədengnuni, ma ngəma Ləmwandə.

⁸ Pad ni thlarəhi a Afisa kə farə Pentekos,

⁹ Kəthləm i'ni fichə mikəndəsə hauyang i tor nat tə mbəs'ənsi chika sokkən atikrechisə kaən.

¹⁰ Ma bed Timoti, kə ngəməngnguni kə kalən fathi hurnuni, kəthləm məlan ma na sət tora Ləmwandə nda i nati sətta.

¹¹ Mə cherinduni thləndəwa, kə kəsangngunisa hur witə'en yuyur, kəthləm kə ngəraən i'na mbədengna, nja kəlata mba bat'en tə hwanmancha.

¹² Nakənya pathlə hwanmanəm Afolos pad, hwanadi tə alchitafa kə dəkə mbədengnuni tə tahhət hwanmancha, nakən nga yahtə'en kə dən nakənyawa. Nan dətə ma mbish tə mbanda.

Mweshit Mi Shunda

¹³ Sokam tē tahhasəfa, kə thlaruni kit tē alchita a hur fərkitengnuni, kənuni nda hishcha, kənuni tē alchitafa.

¹⁴ I natuni sətənat kə suni hur mbənfata.

¹⁵ Hwanmancha, shinuni nofchi hura'a Istifanus kanda tərakə tərtəhi a hur hachahai Akaya, pad firndə fechengnanda kə sangndə tora fichile nak chidchid.

¹⁶ Nja hwanandə kuni kə fəranguni mwanda witə nofchiniyu, tē fichile naka shikechə torchengnani tē bahtengnani.

¹⁷ Shiki mbəndəfə tē bəta Istifanus, tē Fartunatus, tē Akaikus, le sokkə nda kunang baka.

¹⁸ Tərandə hurengnəhi nat tē innuni. Witə nofchiniyu kəla fəranguni mwanda kanda.

Mweshitmi Ndat'icha

¹⁹ Fa tərmbayi Asiyayu kanda nda'icha kuni. Akila tē Biriskila tē fa tərmbayi la humkəhi hure'engnandəyu, kanda nda'icha kuni kaən hur thləm Ləmwanda.

²⁰ Hwanmanchi natta mbənniyu kanda nda'əna kuni. Kə ndangnguni icha ndani tē chidchid tē kəsndanihar.

²¹ Njang Bulus yarak ndat'ənadiya tē harengna.

²² Ma yunəsə nguchit mbənfat'ensi kə mbəda Ləmwanda, kənaka səbkən. Lə Ləmwada a bu.

²³ Kafata Ləmwandə Yəso kənan tē kuni.

²⁴ Malan mbənfadengna kənan tē kuni natuni hur Yəso Kərəsti. Kəsokən kichu.